

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Druga osrednja točka evharističnega dne v Mrijborju je pa procesija s Najsvetnejšim. Oboje, evharistična daritev in evharistična procesija, naj robojnost božjega blagoslova za škofjska sosenišča, v katerih se pripravljajo bodoči delavci svetih skriosti na svoj apostolski poklic; za duhovnike, redovnike, da bodo vsigdar živi posnemovalci Kristusa, za vse vernike, da bi bili elatovnitvi v nauku apostolov in bratski skupnosti, v lomljenju kruha, to je v prejetanju sv. obhajila; pa tudi: one, ki so se otrsli sladkega Kristusovega jara in hodijo po potih, daleč proč od Kristusa, posebej blagoslov ša za ta!

Dr. Jakob Aleksič:

Obnovitvena moč Evharistije

Ako razmišljamo o Kristusu in njegovih delih na zemlji, moramo reči, po človeško povedano: Med najgenialnejše njegove zamisli spada brez dvoma ustanovitev Evharistije. Prav ima kardinal Faulhaber, ko pravi: »Samo božanski genij je mogel zamisliti skrivnost Evharistije. Skrivnost, vzeti na eni strani pri vnebohodu slovo od zemlje in oditi v veličastvo Očetovo, na drugi strani pa vseeno ostati tudi po vnebohodu na zemlji in nadaljevati delo odrešenja.«

Zato ni čuda, da je Evharistija v krščanstvu tako osrednja, vseobsežna in edinstvena realnost, da brez nje krščanstvo kratkoma neha biti krščanstvo in ostane samo še teorija, mrtev skelet brez življenja. Protestantizem ni mogel zadeti človeštva hujše rane, kakor mu jo je zadal s tem, da je vzel milijonov Evharistijo. S tem je preganjal iz njihove sredine Kristusa samega. In mi, katoliki, ne moremo izkazati svetu večje dohote, kakor da priporimo Evharistiji zopet ono mesto, ki ji po Kristusovih namelih gre. Zakaj Kristus nima več besede v življenju modernih narodov? Zakaj gre vse javno življenje v politiki in gospodarstvu, kakor bi Kristus ne bil prišel na svet in bi ne bil odrešil človeštva? Zato, ker se svet ne zaveda, ker ne veruje, da je Kristus sredi med njim — v kruhu življenja, v Evharistiji. Naša vera je mrtva, to je kriza nad vsemi krizami. Tam smo, kjer so bili nevedniki, ko je prišel na svet Kristus — Luč, ki »je svet po njegovi nastali — in svet je ni spoznal (Jan 1, 10). Odkod so zajemali kristjani prvih treh stoletij svojo skrivnostno moč, da so v okoliščinah, mnogo težjih, kakor so naše, ne le vzdržali, marveč celo rasti in napredovali, tako, da se je drobil poganski svet kakor lupina pred njihovo življenjsko silo? To je bila Evharistija, ki jim je bila res kruh življenja. Pojdimo v rimske katacombe in našli bomo ondaj sledove te zmagovalne, žive vere: še danes vede v njih skrivnostni vonj evharističnega kruha, s katerim so se hranili mučenci, ti pionirji krščanske kulture, ki niso potrebovali nobenih revolucio-narnih idej za svoj heroizem. Dovolj, in več ko dovolj jim je bil košček svetega kruha — Evharistija.

Evharistija je po svoji dogmatski in životvorni vsebini neizčrpljivo bogastvo, kakor je neizčrpljiva božja Modrost in Ljubzen, ki jo je zamislila in se v njej utele-sila. Zato je v resnici porazno za nas, da-našnje kristjane, ko se zalotimo v dejstvo, da hodimo za modernimi novopoganskimi preroki in iščemo in kupujemo pri njih idej in zdravil, s katerimi bi naj prenovili svet in ga ozdravili njegovih bolezni. Saj je tako, le priznamo si. A to je slabo znamenje, slabo izpričevalo za našo vero in naše krš-čanstvo. Kaj nam vendar more dati svet, ta svet, ki se zvija sam v smrtnih kričih, ker je izgubil luč svojega življenja — Kristusa, Odrašenika? Ali nima na razpolago vse zna-tnosti, vseh sredstev moderne civilizacije, vse tehnike? Zakaj torej ne ustvari paradiza na zemlji, paradiza, ki po njem stezajo roke milijoni ubogih človeških otrok? Že sto let je tega, ko je ponosno trkal liberalizem na svoje prvi in slovesno obljubljal, da bo to storil. Pa vidno danes, kaj je s tem libe-ralizmom in njegovimi obljubami! Bo mar komunisti srečnejši? Ali razizem? Sistema, ki zidata svoje upe in obljube na iste trohlice temelje, kakor jih je zidel li-beralizem? Kateri kristjan more to ver-jeti? Razredni in nacionalni kolektivisti pač menda to verujejo, kakor so tudi verovali pristaši liberalizma. Mi ne moremo in ne smemo verjeti, ker ne moremo in ne smemo verovati v malike, človeške iluzije in bo-gove! Naša vera je vera v Kristusa, naša pot — h Kristusu in njegovi pravici, naša nagoda — vrniti svetu Kristusa, ki je samo enkrat in edini Odrašenik in Voditelj človeštva!

Ivan Vesenjaki:

Naš kmetski stan in evhar. shod

Ogromno večino med prijavljenimi za evhari-istični kongres naše lavantinske škofoje tvori naše slovensko kmetsko ljudstvo. In to ob sedanjih stra-žni agrarni tiski zelo veliko pomeni. Le tisti, ki zna ceniti, koliko skrbi in trpljenja tiči v vsakem dinarju, ki ga dobi v roke posebej dandanes naš kmet, zapomne presoditi, kolika poštovanost za svoje priprave je v našem ljudstvu.

Cim bolj se poglobimo v življenje in delo na-šega kmeta, tem bolj spoznavamo, da je ravno on v svojem ustvarjanju in trpljenju najbližji Bogu. Bolj kakor drugi občiti in se zaveda svoje odvis-nosti od narave in Boga ravno kmet. Zato tudi do-življa vse to, kar je mistično in neskončno, torej preko časovno in krajevno omejenega našega ra-zuma, veliko bolj globoko in iskreno kakor drugi zemljani.

Tudi z Evharističnim Bogom je kmet v naj-ožji zvezi. On pridela kruh, ki po Odrašenikovi volji postane Njegovo lastno telo, in kmet pridela vino, ki postane kri Odrašenikova. Zato nikdo ne ravna s kruhom in nikdo ne govori o kruhu in vinu s takšnim spoštovanjem kakor ravno pride-lovalec, kmet. »Pazite deca na kruh in vsako nje-govo drobtino! Kruh hrani naše telo in posvečen od našega Odrašenika hrani našo dušo,« te besede sem doživljal čisto srčno v svoji kmetski rojstni hiši od pokojnih svojih staršev, pa tudi drugod med slovenskim kmetskim ljudstvom.

Na praznik sv. Rešnjega Telesa nikdo tako odločno in pobožno ne manifestira svoje vere v Evharistijo, kakor ravno naš kmet, ki posebej ob tej priliki tako globokoverno moli za svoja žitna polja in vinske gore. Ponašajte se in šopirite se s častmi in zunanjim bleškom vi drugi, jaz, slo-venski kmet, vidim, spoznavam in priznavam naj-bolje minljivost in slabost vsega človeškega in stoječ trdnost na svoji zemlji, upiram svoj pogled

In ta Kristus živi sredi med nami, skrit, nepoznan, neupoštevani! Kakšna odgovornost na naš vest, na naš katoličanstvi, ki pra-vimo, da verujemo v Kristusa! Svet, neumni svet v evharističnega Kristusa ne veruje. Ali je to nujno? Ali je ta nevera skrivnost? Morda, vendar bo res, da mnogi zato ne verujejo Vanj, ker ne vidijo Kristusa v nas, v našem življenju. Mi verujemo vanj, pa ga imamo zaprtega v tabernakliju. Toda takšna vera je mrtva. Živa bo naša vera le tedaj, če bo živel v nas Kristus, in bo v nas deloval, da bodo naša dejanja svetn prišla, da nosimo Kristusa v svojih srcih. To pa je nemogoče brez evharističnega kru-ha, v katerem prejemamo Kristusa v sebo.

Pomen in usoda Evharistije v zgodovini človeštva je bila očitno nakazana že ta-krat, ko jo je Kristus obljubil. Bilo je to v dneih, ko je stal na višku svojega delovanja v Galileji. Njegovi učenci so se pravkar vrnili s svojega misijonskega potovanja. Vr-nili so se h Gospodu, ki se je mudil v oko-lici Kafarnauma ob Genezareškem jezeru. Ker so bili utrujeni in zdelani od pota, jih je Jezus »vzel s seboj in se umaknil (v čolnu) v stran, v samotni kraj, ki je pri Betsajdi.« Toda, »videli so jih ljudje, da so odhajali, in mnogo jih je to zvedelo: in od vseh mest so tja hiteli peš in prišli pred njimi... Ko je Jezus izstopil, je zagledal mnogo ljudstva; zasmilili so se mu, ker so bili kakor ovce brez pastirja, in jih je začel mnogokaj učiti.« (Mr 9, 33 nsl.). Po govoru in nauku tega dne pa je storil Kristus ondi znani veliki čudež: pomnožil je kruh in na-sitil množice, ki so prihitele za njim v to samoto. Drugi dan nato pa je imel v Kafar-naumu, pred istimi množicami, znameniti govor, v katerem jim je obljubil drugačen kruh, kakor jim ga je bil dal prejšnji dan — evharistični kruh. »Kruh, ki ga bom dal, je moje meso za življenje sveta.« (Jan 6, 51).

Toda kakšen je bil učinek njegovega go-vo-ra in njegove obljube? Ljudstvo je godr-njalo. Celotni mnogi učenci so se pohujševali nad Kristusom, rekoč: »Trda je ta beseda, kdo jo more poslušati?« In evangelist pri-stavlja: »Odslej je mnogo njegovih učencev odstopilo in niso več hodili z njim.« (Jan 6, 66). Nasprotno pa Simon Peter izjavi v imenu dvanajstih: »Gospod, h komu poj-demo? Besede večnega življenja imaš in mi verujemo in vemo, da si ti Kristus, Sin božji.« (Jan 6, 69).

Torej že sama napoved in obljuba Evha-ristije je razburkala množice in izvedla lo-čitev duhov. Mnogi so Jezusa zapustili. To so bili ljudje, ki so ga še prejšnji dan ho-teli izklicati za kralja, ker jih je nasitil s telesnim kruhom. Radi tega kruha bi bili pripravljeni napraviti revolucijo. Ko pa jim obljubi evharistični kruh, da bi z njim na-sitili svoje duše, se obrnejo v stran in ga zapuste. Materialisti! Vendar niso bili vsi taki. Drugi so se ga oklenili tem tesneje. In ti so postali kvas neizmernih množic bodočih stoletij...

Verujemo v Kristusa? Tedaj moramo verovati tudi Njegovim besedam: »Ako ne boste jedli mesa Sina človekovega in pili njegove krvi, ne boste imeli življenja v sebi« (Jan 6, 53). Evharistija je življenje naše duše. Brez nje smo mrtvi in mrtvo je naše krščanstvo. Ako pa je mrtvo naše krščan-stvo, je prazno tudi naše delo, naši napor-i za obnovo sveta. Jasno je potemtakem, kaj je namen evharističnega kongre-sa: da nas predramijo iz verske zaspas-tosti in zbudijo v nas živo vero in hrepe-njenje po Evharistiji. Evharistični kongres-i so glasni klic vsakomur in vsem: Pripravite prostor — Kristus prihaja! Klic, da se otre-semo malikov modernega poganstva in okle-nemo evharističnega Boga in Kralja, da bomo zopet dobri, čisti, plemeniti, vztrajni, junaški, kakor so bili kristjani prvih — evharističnih krščanskih stoletij.

kvišku, kjer duša še bolj sluti svojega Stvarnika. »Ničesar ne moremo mi vsi brez Boga in ničesar ne morete vi drugi stanov in poklici brez mene,« to je ponižna, obenem pa tudi samozvestna iz-poved našega kmeta. Iz te zavesti je razumljiva udeležba slovenskega kmetskega ljudstva na ev-harističnem kongresu, pa tudi pri drugih mani-festacijah, ki imajo verski značaj.

Slovenski kmetski stan, to je vsa rodbina in družina, žrtvuje največ in z največjim veseljem, ako zamore izpod svojega krova poslati člana, ki se posveti oltarju. Posebno slovenska kmetska mati moli in trpi v svetem hrepenenju, da ji sin po-stane duhovnik in to ne toliko radi tega, da bi se mu boljše godilo in da bi jedel bolj lahek in bolj bel kruh kakor ona, temveč v prvi vrsti zato, da z daritvijo sv. maše evharistično služi Bogu in vodi vernike z Evharistijo k Bogu. Slomšek, Krek in Jeglič, Korošec in Finžgar, ter vsi njihovi vrst-niki in sodelavci izpričujejo to dejstvo.

Tako slovenska kmetska hiša najbolj časti Ev-haristijo in na tej podlagi je bila in ostane tudi vir in jamstvo za naš narodni obstoj. Mi vsi pa, ki se čutimo ozko povezane s svojim kmetskim domom in iščemo tudi za sebe v tem domu novih moči, s številnimi množicami slovenskega kmetskega ljudstva na mariborskem evharističnem kongresu lavantinske, Slomškove, škofije klonemo svojo gla-vo z vzklikom: »Slava Tebi, evharistični vsevečni Vladar!«

Zobozdravnik Dr. Savo Pirc
nebotičnik, Ljubljana
zopet redno ordinira

RADIJSKE APARATE „RADIONE“, „EUMIG“, „MINERVA“, „ORION“, AUTO-APARATE, OJA-ČEVALCE, ZVOČNI KINO, ORJAŠKE ZVOČNIKE itd. razstavlja ob paviljonih M in N na Velesajmu Radio r.z.z.o.z. v Ljubljani Miklošičeva cesta štev. 7

Resolucije evharističnega kongresa v Mariboru

1. Zarišče prave verske obnove je sv. Evharistija, mama, ki jo je pripravil dušam Zveličar Jezus Kristus, in tolažba v življenju in smrti. Zato kongres vsem priporoča pogosto prejemanje sv. obhajila. Evharistični blagoslov naj se razlika v srcu mož in žena, fantov in deklet ter izobražencev.
2. Glavni celici, v katerih naj klije verska ob-nova, sta župnija in družina. V bratski slogi naj delata za obnovo duš. Družina jih po božji volji vzgaja in vodi, župnija pa preraja v otroke božje. Vsaka izmed njih naj izrazi nadnaravno in na-ravno sredstva za dušni blagor ljudi.

DRUŽINA

3. V družini naj se obnovi in poglobi spoštova-nje do oblasti očeta in matere, pokorščina otrok ter zvestoba družinskih poslov.
4. Vir verske obnove in notranje družinske slo-ge naj bo ozko sodelovanje družin z župnijskim občestvom. Starši morajo navaditi družino, da jim bo župnijska cerkev drugi dom. Zato naj vsi dru-žinski člani (starši, otroci in posli) redno zahajajo k službi božji in prejemajo sv. zakramente. Po-sebno važno je, da družine živijo in črpujejo s cerkvenim letom, ki nam na tej zemlji prikazuje Kristusa in Kristusove nauke. Krona in višek dru-žinske zveze z župnijskim občestvom pa naj bodo skupni družinski pristopi k sv. obhajilu (Evhari-stiji), ki je božji zaklad župnijskih cerkva.
5. Važno sredstvo družinske verske obnove so tudi družinski prazniki (družinske obletnice) in godovi.

ZUPNIJA

6. Nadnaravni vzgoji namenjena edinica je žup-nija. Župnija vodi svoje župljane k Bogu in žup-nijska cerkev kot bivališče Evharistije družji stare in mlade ter različne stanov v eno božjo družino. Posebno sredstvo župnijske združitve je evharistič-na daritev. Te naj se udeležujejo, če le moreče, verniki z zborni molitvijo in ljudsko-versko pe-smijo.
7. Ker je župnija najvažnejša vzgojiteljica v ver-skem oziru, naj ji nihče ne krati svojstvenih pra-vic. Župnik je zakoniti voditelj vsega versko-nravnega življenja v župniji. Predvsem vodi Katoliško akcijo in vsa cerkvena društva. Najbolj se izraža pravi duh katoliških društev v tem, kako cenijo poklicano župnijsko oblast.
8. Z vsemi dobrimi sredstvi naj se pospešuje župnijsko skupnost. Razen redne službe naj se pri-merno slovesno obhajajo vsi prazniki cerkvenega leta, posebno prvi petki in prve nedelje v mesecu ter cerkveni patrociniji (tako zvane »lepe nede-lje«). Tudi z vnanjimi slovesnostmi (krasice, god-ba) ter duhovnimi prireditvami (duhovne igre) naj se povečuje sijaj cerkvenih praznikov in božja čast.
9. Vidni izraz notranjega duhovnega življenja v župniji naj bo živahna župnijska dobrodelnost. V današnjih tishih bode in brezposelnosti naj se še posebno udeležujejo dobrodelne župnijske akcije (na pr. v Vincencijevih konferencah).

STANOV

10. Sad evharistične obnove po družinah in žup-nijskih občestvih naj bodo versko obnovljeni sta-novi, posebno kmečki, obrtniški in delavski stan.
11. Verska obnova mora prešinjati celotno stanov-sko življenje in se še posebno razodevati v vest-nem izpolnjevanju poklicnih dolžnosti.
12. Razen splošno-obnovitvenih verskih sredstev so v vsakem stanu posebno važni stanovsko-verski običaji. Ti stanovski verski običaji so združeni s

celotnim poklicnim udejstvovanjem (stanovskim poklicnim delom, stanovskim občevanjem, a soses-šino, s stanovskimi patronom itd.). Važno sredstvo so duhovne vaje.

Dušni pastir naj te stanovske običaje čisti in plemeniti ter kot dobre vzgojne pomočnike pod-pira.

IZOBRAZENCI

13. Cveto ljudstva je versko obnovljeno izobražen-stvo. Zato naj evharistična obnova prerodi tudi izobražence, predvsem dijaštvo.
14. Duhovno obnovljeno izobraženstvo naj sadove duha posreduje tudi ljudstvu. V Katoliški akciji naj se udeležujejo posebnr laiki pod okriljem cerkvene oblasti.
15. Katoliški izobraženci naj se zanimajo za vsa aktualna vprašanja katoliške prosvete in socialne obnove v smislu papeževih okrožnic.
16. Nasproti poganskemu nacionalizmu, ki obožuje narod kot najvišjo vrednoto, hočemo v pravem krščanskem duhu poudarjati narodnost, kakor jo je učil Slomšek. Svoj narod in državo hočemo lju-biti in za nju delati, druge narode pa spoštovati.

V JUBILEJNI 25 LETNICI
XXII. ZAGREBSKI ZBOR
MEDNARODNI SPLOŠNI VZORČNI VELESEJEM
1.—10. IX. 1934

za vse vrste blaga s specijelnimi razstavami:

Elektrotehnična razstava in radio	Tekstilna in domača obrt
Naše rudarstvo in kamenje	Prehranska industr.
Zelezna, strojna in metalurški industrija	Poljedelstvo
	Kolektivna razstava kr. Italije

Na železnih brezplačni povratek z železniško legiti-macijo, ki jo dobite pred odhodom pri blagajni na postaji ali pri »Putniku« za ceno Din 5.—. Na jadranskih parobrodih višji razred za ceno nižjega proti vnaprej kupljeni legitimaciji Zbora

Slavnost na čast velikemu Slovincu

Franju Magdiču, po rodu Slovenca iz Logarovec pri Ljutomeru (roj. 1830), ute-meljitelju hrvatske stenografije, katere 70-letni (1864) obstoj se tudi letos obhaja, bo hrvatsko stenografsko društvo svojemu usta-novitelju (ustanovljeno 1882) v spomin od-krilo v ponedeljek, dne 10. t. m. na rojstni hiši v Logaroveh spominsko ploščo o priliki 20-letnice njegove smrti (umrl 26. jul. 1914). K slavnosti je vabljen tudi slovenska jav-nost, zlasti oni, ki se zanimajo za stenogra-fijo, posebno pa tudi ožji rojaki slavnega kulturnega delavca iz Slovenskih gor, o katerem je »Slovenec« pisal več 26. jul. t. l.

Zopet požar na Koroškem

Guštanj, 6. sept.
Na Tolstem vrhu pri Guštanju je 5. sep-tembra ob 4 popoldne pogorela Kvasnikova bajta Fridrika Liskriča. Ubogemu tesarju je pogorelo dobesedno vse, tako da nimajo mož, žena ter otrok nobene obleke, da bi se mogli preobleči. Zavarovan je bil za 5000 Din, a žal, zadnjega obroka še ni plačal.

Upamo, da bo tesarju, ki je sedaj na be-raski palci, priskočila na pomoč tudi ob-čina. Sumijo, da je zažgala zlobna roka.

Na Peci je padel sneg že v nedeljo ter jo podelil skoro do koč. Sedaj je že skopnel.

Zobni kamen prizadeva bolečine.
Kalodont jih čudežno ukine!

SARGOV KALODONT
PROTI ZOBNEMU KAMNU

Marija v Skopski Crni gori

Kraljica Balkana

Kaj so doživeli slovenski romarji k Blaženi Gospe v Letnici

Ko se je mudil prevzvišeni g. škof dr. Franc Gnidovec spomladi v Ljubljani, nas je vabil, da naj pridemo na obisk k njemu v Južno Srbijo in naj se udeležimo velikega romanja in evharističnega kongresa v Letnici na praznik Marijinega Vnebovzetja. Ko nam je g. Viktor Zakrajšek na svojem povratku iz Prizrena prinesel znova naročilo, naj gotovo pridemo, smo se končno odločili za daljno potovanje. Bilo nas je 7, teologov, akademikov, tako da smo skupno zasedli oddelek železniškega voza in se peljali v noči od 12. na 13. avgusta v Belgrad. Med nami sta bila dva mlada duhovnika (g. Hrovat in Mecilošek), ki sta bila namenjena službovati doli. Akademike je zastopal g. Babnik, ki je prišel naravnost z Zabrške planine in že v vozu koval razne načrte za taborenje in nove kočice v Dalmaciji in Južni Srbiji. Po nasvetu g. Meciloška smo si naročili višee »jastuge«, blazinice, na katerih smo zibali ponoči svoje glave. Na kolodvoru v Belgradu nas je čakal g. Andrej Tumpej in je nam v treh urah in v stenografskem slogu razkazoval Belgrad. Ob 11 smo oddrli mimo Topčidera proti Šumadiji.

Solnce je stalo v zenitu, ko se je g. Rudolf Mecilošek v Lapovem poslovlil od nas, češ: »Fantje, držite se, kajti on se je vozil dalje v Paraćin, kjer bo tolažil in versko dvigal svoje rojake iz Zagorja. Okrog usten mu je igral oni lahek nasmev, ki prikriva neustrašeno energijo, ki bo vsem težavam kluboval in bo vedno izvenalevala v neko mirno veselost, ki daje tudi drugim pogum, češ, saj ni tako hudo.

Po Šumadiji

In zdaj naprej skozi Kragujevac in Kraljevo po lepi Šumadiji.

Res dična in lepa in bajna! Na desni in levi se razprostirajo rodovitne poljane, ki se prelivajo, kamor sega oko, v pobočja, brda in doline; vrsti se njiva za njivo, livada za livado; tu ogromna koruzna polja, tam nasadi sliv, na strniščih in livadah pa muljivo mirno in zadovoljno nešete črede govedi travo. Med hišicami in njivami in livadami se kreta Šumadinec v svoji preprosti, a tako gibčni noši. Srbski učitelj, ki se je slučajno vozil z nami, nam je razlagal s toplo besedo vse bogastvo Šumadije in vrlino njenega naroda.

Ker smo »en narod in en jezik«, smo skušali s čisto slovensčino, toda dobri Šumadinci so jo le malo razumeli in zato smo se zatekli k jugoslovanski, ki se je opirala na take besede kot »sto, skupo, jeftino, pa da bome«. Na postojah so nam ponujali »pletino, pacetino, svinjetino in voče: šljive, jabuke, kruške, grozdje.

Proti večeru smo se vozili skozi divno dolino Ibarja, ki se večkrat zoži v pravo deber, to je so tesko, stisnjeno med skalami, brčas je beseda Ibar isto kot deber. Slikoviti in strmi obronki in vrhovi te doline so takoj vzbujali v tovarišu Babniku nove energije in vzdikanje: »Ni zlomka, da bi se ne dale zgraditi kočice na teh pobočjih.« Ker mu kapital ne dela posebnih preglavic, si je zaenkrat zamislil kakih 5 koč na teh vrhovih in v duhu že razdelil dijaske skupine, ki bi tam taborile.

Po Kosovem polju

Ko se je že mračilo, smo se vozili po Kosovem polju, ki je imelo tako usodopolno vlogo v srbski zgodovini. Čudni spomini so nam vstajali iz zgodovine: Tu na teh poljanah se je začela 500 let. doba robovanja srbskega naroda. Ali se nam sploh sanja, kaj so trpeli naši bratje na jugu? Tu na tem polju in v Skoplju je bila nekdanj os in osnova srbske moči in kulture do 14. stoletja. Poleg poljedelstva in živinoreje je bujno procvetelo rudarstvo, še po bitki na Kosovem polju je cvetelo rudarstvo v Novem brdu; Dubrovničani in Saksi so kot večji rudarji dvigali zaklade iz zemlje. Toda Turki so neprestano napadali tudi to središče in ga končno l. 1441 zavzeli, ki je bilo »caput patriae et ob mineras nervus belli« za Srbe, kakor je sporočil srbski car ogrskemu kralju.

Gledali smo pozneje sledove turške preteklosti po muslimanskih vaseh, po mestih: Skoplju, Prizrenu itd. in zaman se človek vpraša, kaj je dala Turčija pozitivnega tekom 500 let tej zemlji, temu narodu! Dežela je bila brez prometa, brez cest, poljedelstvo je skoraj običajno v bogati zemlji, dežela je ostala brez sol, brez izobrazbe, brez napredka, brez pridnosti. Vsa prejšnja kultura se je zamočvirila, turško udejstvovanje je bilo 100 letno tavanje v peščeni in v zaglušnosti za katerekoli pozive zgodovinskega zvanja.

Cepprav so se v najnovjši dobi pojavljali pod vplivom svetovnega napredka tudi med Turki novi pokreti, kakor n. pr. pokret Mladoturkov, je vsled večstoletne slepe stagnacije vsak podvig bil onemo-

Pred postajo se je vrglo celo krdelo albanskih nosačev na nas in razpravljalo javno na cesti problem, kje naj prenočimo in kako pridemo v Letnico. V svoje začudenje smo izvedeli, da traja vožnja na »kolima« najmanj 4 ure in zato smo se odločili, da prenočimo v »Hotelu Central«. Tako zvani hotel je kombinacija pritličja, v katerem smo čuli kruliti svinje in nadstropja s 3 metre dolgim hodnikom in z nekaterimi sobicami. »Stenic danes ne boste čutili, ker ste trudni,« tako nas je tolažil g. Kurti, ki nam je šel v vsakem oziru na roke po naročilu škofa. Toda stenice so se krepko uveljavljale kljub naši utrujenosti, jaz sem jih v krvavi bitki nekoliko potolkel, a pri tem odnesel hude rane.

»Na kolima« v Letnico

Ko smo drugo jutro opravili sv. mašo v prosti katoliški cerkvi, smo zasedli voz, ki je bil pokrit po vsej dolžini s plaitami, voz, kakor ga imajo pri nas cigani. Hajdi v Letnico! Razdalja znaša 36 km in naša vožnja je trajala 6 ur.

Začetoma smo se vozili po široki ravnini, ki je deloma posejana s turščico, deloma pa se pasejo po njej nešete črede drobnice, prašičev, bivolov, konj in goveda. Med potjo smo obiskali slovensko družino iz Primorja, ki biva že tri leta v pločevinasti koči poleg ceste in si skuša pogumno ustvariti stalno bodočnost.

Pred nami in za nami smo polagoma zagledali polno takih voz, kakor je bil naš, v njih so se vozile cele družine z otroci: vse je romalo v Letnico.

Polagoma smo zavili skozi ozko dolino v hribe in ko smo vsaj 10 km prebrdili potok Letnico, ki prizužori po letniški dolinici, smo zagledali ob tleh popoldne na vzvišeni mali planoti novo svetišče Matere božje, ki je, čeprav majhno, od spredaj podobno cerkvi na Rakovniku. V dolini pred cerkvijo se razvršča kakih 25 hišic iz posušenega blata in pokritih s slamo. Pred cerkvijo pa je zgrajeno kakor trdnjava posebno taborišče za romarje in ko smo stopili v to taborišče, smo videli, da je nekako oblikovano v četverokotu in obdano z zidom, ob katerem so iz lesenega ograjda postavljene pokriti hodniki. V teh hodnikih so bile nastanjene družine, ki so razgrinjale po tleh svoje pestre preproge in si kuhale vsaka zase pred ograjo hodnika svojo borno hrano. Mi doslej nismo slutili, kaj nas čaka v Letnici: stali smo naenkrat sredi vrveža najbolj pestrih narodnih noš. Tu so bili katoliki iz Janja, dalmatinski Hrvatje, ki so se pred več stoletji preselili na Kosovo iz Dalmacije, tam spet Albanci iz Prizrena, Peča, Djakovice, dve družini sta bili celo iz Skadra, druge skupine so bile prišle po 16 urni vožnji iz Skoplja, druge spet iz Uroševca, Veleža itd.

Pred taboriščem se je drenjalo na stotine vozov in sredi vozov vrtljak, ki je se lajnalo svojo godbo in se vrtel. V naše začudenje smo našli tudi mnogo ciganov, muslimanov in pravoslavni vernikov, ki prihajajo, kakor so nam povedali, stoletja na ta praznik v Letnico in se zatekajo z istim zaupanjem k »Zoji« Crnogorski kakor katoliki. (»Zoja« je albanski izraz za Mater božjo.)

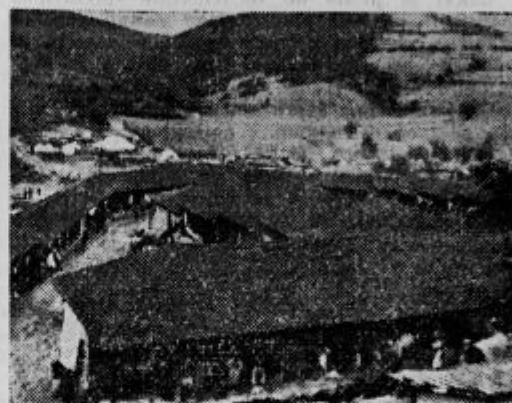
Zgodovina Letnice

Letnica je stara katoliška župnija v tako zvani Skopski Crni gori, ki se vleče v dolgem grebenu na severnem Skopskem polju od Lepenca do Kumanova. Najvišja točka je »Crni vrh« (1804 m). Severno pobočje je obrasčeno z mogočnimi bukovimi in hrastovimi gozdovi, južno pobočje je golo ali obraslo samo z nizkim grmičevjem. V to Crno goro so prišle katoliške družine že v drugi polovici 15. stoletja, deloma iz Dalmacije, deloma iz Nmetije; bile so to gotovo rudarske naselbine, kakor kažejo imena: Rudina, Varnice, Vrnakovoko. »Kolo« je bilo ime za toplanice in kovačnice v stari Srbiji. Vas Sašare v bližini Letnice pa spominja gotovo na Sakse, ki so bili priljubljeni rudarji v Srbiji. Imamo poročilo iz l. 1584, ki omenja, da živi 500 katolikov v 4 vaseh in da bi bil to primeren kraj za šolski zavod, »ker Turki ne prihajajo v to samoto.« Tudi romarsko svetišče v čast Bogorodici omenja župnik fra Bernardino v svojem poročilu iz leta 1671. O postanku svetišča pravi ustno izročilo, da je »pribegala« Mati božja iz cerkve v Skoplju, ker je bilo to mesto izkvarjeno in v kazen je Bog poslal Skopljanom kugo. Brčas je nastala ta legenda zaradi tega, ker so Turki l. 1671 spremenili katoliško cerkev v Skoplju v džamijo. Danes sta v tej pokrajini 2 katoliški župniji: Letnica z vasi Sašare, Vrnos, Vrnakovoko, Binča in župnija Stubla. V prvi župniji so večinoma Srbo-Hrvat, v Stubli in v vasi Binča večinoma Albanci. Danes sta dve župniji obdani od vseh strani od muslimanskih Albancev, ki so se priselili tu sem šele pred 240 leti. Med temi priseljenimi Albanci je bilo precej katolikov iz Skadra in okolice. Priseljeni Albanci so jemali s silo Srbom domačinom zemljo in Turčija jih je pri tem ščitila kot muslimane. Da bi si mogli ugrabljeno zemljo ohraniti, so se jeli tudi katoliški Albanci na zunaj hliniti za muslimane, na znotraj so pa hoteli ostati katoliki, torej »dvoverni« ali po albanski »larne«, kar pomeni šaren, pestro. Odtod prihaja beseda larmani ali lara-

mani, ali prikriti katoliki. Na tihem so želeli biti kršteni od katoliških duhovnikov in sprejemati od njih zakramente, na zunaj pa je opravljal zanje obrede muslimanski hodža. Proti tej zlorabi je Rim že začetkom 18. stoletja dal stroga navodila katoliškim duhovnikom in prepovedal jim deliti svete zakramente. Laramani, ki so bili naseljeni v Stubli in Binču, so se odločili za javno izpoved katolicizma in zato je bilo l. 1846 25 družin (167 članov) odpeljanih v Skopje in tam pred turškim sodiščem zaslišanih. Ker so vztrajali pri katoliški veroizpovedi, jim je turška vlada vzela vsa posestva in jih izgnala z župnikom Marovičem vred v Malo Azijo. Na poti tja in v močvirjih pri Mihalicu jih je polagoma 88 umrlo in šele po posredovanju francoskega in angleškega konzula v Carigradu so bili najprej premešeni v Filadar blizu mesta Brusa, l. 1849 pa spet prepeljani na državne stroške v domovino. Izmed 167 vernikov se jih je vrnilo samo še 79, drugi so zgubili življenje, ker so hoteli ostati zvesti svoji veri. Zato jih smemo imenovati mučence.

Škof Gnidovec se zanima za ta slučaj in misli celo na kanonizacijski proces teh mučencev. Vsekako je iz tega razvidno, da ima Letnica in okolica močne katoliške tradicije. Dotaknili smo se vprašanja Laramanov. Bivši Laramani v Stubli in Binči so danes, ko so prestali take preizkušnje, odločni katoliki. Koliko je še Laramanov v Skopski Crni

Romansko taborišče

gori in še drugod, nikomur ni točno znano, prav zato, ker se skrivajo. Željpo na vzdrževati stike s katoliško duhovščino, toda Cerkev zahteva jasno veroizpoved. Vsi Laramani pa imajo še danes jasno zavest, da so bili njihovi predniki katoliki.

Brezdvomno je bilo med romarji v Letnici mnogo Laramanov.

Versko doživljanje v Letnici

Ko smo se po svojem prihodu poklonili prevzvišenemu g. škofu in se seznanili z duhovniki domačini, ki so pa tudi bili prišli od daleč, tako iz Peča, Veleža, Janjeva, smo prisostvovali ob 5 na predvečer praznika prvi cerkveni pobožnosti.

Cerkev je bila napolnjena z verniki, in sicer so sedele ženske v najbolj pestrih narodnih nošah na epistolski strani na tleh, moški pa so stali na evangelijski strani. Posebno so mi padle v oči koničaste bele avbice, ki jih je imela večina žensk na glavi, spominjale so me na kranjske avbe. Med moškimi so vzbujali mojo pozornost Albanci z belim »ksulom« (čepica), z »dimijo« (belimi in širokimi hlačami) in s »šokom« (pasom), z »džezdanom« (ozkim naprsnikom).

Vsa množica je gledala zamaknjeno v Zojo Crnogorsko, čije veličastni kip stoji na glavnem oltarju. Kip je iz lesa in je bil, kakor so ugotovili strokovnjaki, izdelan kot umetniško rezbarsko delo med 15. in 17. stoletjem. Kip predstavlja Marijo sededo, ki drži v desni jabolko, v levi malega Jezusčka. Po nalogu sv. stolice je nadškof Andrija Pogoreci l. 1889 Marijin kip slovesno kronal.

Po litanijah se je škof Gnidovec obrnil k narodu in mu govoril... Ni govoril v skrbno sestavljeni ali umetniško retorični obliki, toda govoril je iz srca, iz polnosti svoje čisto nadnaravno usmerjene duše, govoril je o večnem problemu človeškega srca, o grehu, o stari pravdi grešnika z Bogom, o prerodu naše duše, o milosti božji, o odrešenju... in tu se je obrnil k oltarju in s toliko resnobo, iskrenostjo, s tolikim zanosom, s toliko gorečnostjo in živo vero pričal o ljubezni Zveličarja do nas, ki je zapustil nebesa in postal kakor hlapec med nami, da je vse ljudstvo obviselo na njegovih ustih in bilo do zadnjih globlin svojih src prepričano, da so školove besede živa resnica.

Potem se je začelo spovedovanje: narod je nas vse kar oblegel pozno v noč. Toda tudi ponoči ni bilo počitka. Kajti v Letnici je na ta dan polnočna sv. maša. V spozoruzu s škofom smo to mašo opravili mi Slovenci, bila je slovesna, s polno asistenco, z ljudskim petjem, a mi smo bili vsi začeti obrazov, polni novih doživetij in velikega zaupanja v Zojo Crnogorsko.

Po maši spet spovedovanje... dokler nas ni pregnal ob 2 ponoči cerkvenik, ki je odločno izjavil, da mora vsaj nekaj ur spati in da bo cerkev zapri.

Ljudje pač deloma celo noč niso spali, saj so bili že ob 5 spet v cerkvi. Ker je bilo kakih 10 duhovnikov in nam je škof sam dejal, da nam ne bo treba veliko spovedovati, sem upal, da bomo jutraj malo spali: kajti eno noč smo se vozili, drugo noč smo imeli stenice, tretjo noč smo imeli mašo o polnoči.

Toda varali smo se. Ob 6 nas kličejo in vabijo v spovednico. Ko sem se naglo opravil, so me čakali ljudje z dvema stoloma na hodniku, češ, aaj jih kar tam spovem. Začeli smo torej. Toda po pol uri pride župnik in pravi: Tu morajo vsi mimo, pojditte kam drugam. Ljudje so pobrali stole in še en klečalnik in so nesli vse na prosto blizu cerkve. Tam smo spovedovali naprej, 10 korakov od mene so bili na isti način ljudje sami inštalirali g. Zakrajška, tudi g. Hrovat ni mogel biti daleč. Toda začelo je deževati in ljudje so kratkoma pograbili stol in klečalnik in mene in me posadili pod neko drevo, češ, da sem le jaz pod streho, oni da so lahko na dežju; pa končno je začelo liti in prenesli so stole v en kotiček cerkve, kamor smo se prerinili le s težavo. Ljudje so se drenjali okrog mene in si pri tem tiščali ušesa. Vsi so hoteli hkrati k spovedi in red sem mogel samo na ta način napraviti, da sem zdaj določil tega, zdaj onega, ki naj pride na vrsto.

Ako občutite
da Vaše moči popušča

tedaj pijte redno znamenito Rogaško slatino »Tempel« vrečica

Pridite za časa jesenske sezone (september-oktober) v Rogaško Slatino! Popolna 20 dnevna oskrba 1200 odn. 1000 Din.

Sacerdos magnus!

Medtem so se na glavnem oltarju vrstile maše in spovedovanje je trajalo do 10. Seveda je škof nam vsem dal pri tem najboljši zgled: od ranega jutra do 10 je sedel v spovednici, oziroma se je naslanjal na neko stojalo, ki predstavlja šestinko spovednice. Odkrito moram priznati, da sem bil pred 10 skrajno utrujen in sem moral zbežati za nekoliko časa iz cerkve. Škof pa je imel ob 10 slovesno pontifikalno mašo s sijajno asistenco. Saj je bilo približno 10 teologov navzočih, naših in tamošnjih. Škof Gnidovec, ki pač opravlja sicer božjo službo kar sam ali brez posebne asistencije, je bil vzradočen, da je mogel domačemu vernemu ljudstvu kazati katoliško bogoslužje v pravem sijaju. Pri maši je imel škof srbohrvatski in albanski nagovor, ljudstvo je pelo latinsko koralno mašo na pamet, naglaševalo in zategovalo pa je latinsčino po albanski. Brezdvomno bi se g. Vital, naš liturg, divil temu liturgičnemu gibanju sredi Balkana.

Po slovesni maši je škof zašel spet v spovednico in končno, mislim, ob eni, prišel h kosilu brez zajtrka.

Ko sem naslednji dan gledal škofa, ki je po svoji maši ob pol 6 neprenehoma spovedoval do 11 in potem imel pred cerkvijo evharističen govor, tako da je šele proti 12 prišel v župnišče in ko sem se drznil ga opomniti: »Pa bi vendar lahko nekoliko kave použili po maši,« mi je škof dejal: »Hvala Bogu, jaz tega ne potrebujem, prav lahko ostanem tešč.« Seveda, znano je po vsej Metohiji in Južni Srbiji, da škof ne pije ne vina, ne kave, da ne puši, da »prav lahko« ostane skoraj brez hrane do poznega večera in da končno brčas zaradi lepšega použije nekaj kislega mleka s kruhom...

Roža skrivnostna, prosi za nas!

Na praznik popoldne so bile slovesne pete litanije v Marijinem svetišču. Ljudstvo je sedelo, oziroma stalo strnjeno v cerkvi, verniki so peli sami, brez naprava ali navodila cele litanije v latinskem jeziku. Množica je bila zelo pestra: Hrvatje, Albanci, katoliki, muslimani, cigani, ki jih vsi poznajo po njihovih črnih lasih in rjavi polti.

Zdi se, kot bi vso to pestro množico zajela neka primitivna groza pred tajnimi božanskimi silami in kot bi bila vsa prepojena z istim nadčasnim zmisлом za prikazen čudotvorne Zoje Crnogorske. Tu obnemijo vse verske razlike, tu obmolne vsak razdor, vsem je popolnoma jasno, da je Marija obče človeška Mati in da je popolnoma v redu, če taka Mati kraljuje v nebesih in na zemlji. Z vsro resnobo so mi zatrjevali nekateri romarji, da stori Zoja Crnogorska več čudežev med nekatoliki kot med katoliki. Da dela čudeže, to je vsej tej množici povsem znano. Ona je splošno nazvana samo »čudotvorna Zoja«. Ze na poti v Letnico mi je romar iz Janjeva, ki je hodil peš, obrazložil, ko sem vprašal, k. j. je v Letnici, da je tam Blažena Gospa Letniška, »ki ima to lastnost, da usliši vse prošnje došlih romarjev...« Tako n. pr. gre z menoj v Letnico moja tašča, ki »kuka« (joka) noč in dan, ker ji je umrl edini sin. Tam bo dobila tolažbo. Posebno rade se zatekajo matere k Zoji Crnogorski s prošnjo za otroke. Saj imajo ženske v cerkvi pred seboj zibelke s svojimi otroki ter jih zibajo.

Sredi odpevanja litanij pa nekako pomislim: Ne vem, kako se vse to zлага z dogmatiko in moralno! Bog ve, kaj bi monsig. Učitelj dejal k tej čudni communicatio in sacris... in nekako vprašujoče pogledam k Zoji Crnogorski; toda zazdelo se mi je, da je Zoja zviška razpršila moje razumarsko razglabljanje, češ, da so onstran dogmatike in morale še neznani svetovi, v katerih globine... Prav zdaj je ljudstvo zaorilo z ono tako značilno kadenco navzdol: Rosa Mystica, ora pro nobis... Resda kot bi te pestre množice prislunhile tja onstran vseh teoretičnih izvanzaj v neke neznane globine tajnosti Zoje Crnogorske.

Pa kar ni hotelo biti mirno v moji duši: Ali niso one ciganke, ki zdaj tam stoje, prošle za blagoslovljeno vodo bogve v kakšne čarovniške namene, oni mohamedanci tam so pa prinášali piščeta in jagnjeta Tebi, Marija, v dar in Te zdaj naenkrat imajo za svojo Mater? Ali ni Cerkev samo ena edino zveličavna in Ti... Pa zdaj je ljudstvo klicalo in pelo: Vrata nebeska, prosi za nas. Potem pa so začeli kmalu prepevati o Kraljici angelov, očakov, svetnikov... Kraljica gori v nebesih, Kraljica na zemlji, Kraljica miru itd. Kako samozvestno in kako mogočno je to delo po novi cerkvi! Tem ljudem ni bilo prav nič dvomljivo, da Zoja Crnogorska zapoveduje v nebesih in na zemlji in da vse zmore in da je ta Zoja tudi njihova kraljica in mati!

Toda instat difficultas, kajti na pol plaho pomislim: Zdi se mi, da so poleg Petrovih glavnih vrat v nebesih še neke stranska ali zadnja vrata, po katerih imas Ti, ki si Vrata nebeska, ključ in skozi katera puščaš take in podobne ljudi v nebesa, kakor jih vidimo tu. Kaj pravi k temu Tvoj Sin?

Toda Jezus sedi kot malo dete na Njeni levi roki in Ona mu z desno ponuja jabolko: Od te strani ne bo težav.

Mater admirabilis! česar nisem spoznal ne v Lurdu, ne na Višarjah, ne na Brezjah, to sem tu nekako živo otipal: Mati si vsega človeštva, Mati si cerkvenega edinstva in to, kar mi razpravljamo po knjigah, kongresih, kar diplomatje obravnavajo po nešteti konferencah, to Ti v Letnici živo in resnično udejstvuješ. Družiš narode, vere in jezike. Sklenil sem, da bom odslej čisto privatno in tiho dostavil pri litanijah še vzklík: Kraljica Jugoslavije, Kraljica Balkana, prosi za nas! Upam, da naši rubricisti ne bodo ugovarjali, saj jo Poljaki nazivajo v litanijah Kraljico Poljske, Ogrji pa Kraljico Ogrske.

Pred cerkvijo je stal orožnik, a je bil brez posla. Iz cerkve so se razlivala ljudske množice dol po taborišču; bilo je sicer blata do gležnjev, deževalo je, a množice so bile veselo razpokožene: Zoja Crnogorska jih je danes držala v redu.

Cenili smo stveilo ljudstva na več tisoč, nekateri so mislili, da jih je bilo 4000.

Drugi dan so se jeli pomikati vozovi iz Letnice po ozki dolini proti ravnini. Vsi so bili zadovoljni in veseli, v zavesti, da so prešli v Letnico od Zoje Crnogorske neko posebno milost. Tudi mi smo se pozdravljali nazaj Blaženo Gospo Crnogorsko: Marija, Kraljica Balkana, prosi za nas! Romanje v Letnico nam je bilo kakor novo razodetje.

L. E.

»Na kolima«

gočen, kajti islam se je obešal kakor svinčena klada na vse početje Turkov, da se nikakor niso mogli uvrstiti v časovni plaz novodobnih dogodkov.

V neki grozotno prijtni brezizraznosti in v polsnu koranovih sur so ždeli begi in hodže skozi stola v tmine nevednosti in brisali meje časa in prostora. Iz minaretov in džamij so donela dan za dnem nosilajoča melodija Muezzina: »Alah je velik, ni boga razen Alaha in Mohamed je njegov prerok; pridite, molite, Alah je velik, ni boga razen Alaha.« Pri tem klicu so sicer jeli umivati verniki roke do komolcev in noge do gležnjev... toda iz nešteti kul in haremov in dučanov pod minareti je tulila turorna melodija nemorale, lenivosti, uživanja, želje, korupcije, nasilja, ki je gazila vse zapovedi edinega Boga. Bila je to dogmatika brez morale, ta amoralnost je končno udušila ono nomadsko prasiljo, ki so jo Turki nosili s seboj v svojih prsih iz notranje Azije.

Toda vlak obstane ob pol 10 v Uroševcu in ni več časa za razglabljanje. Sredi Kosovega polja smo.

Češkoslovaška bi rada stopila v rimski pakt, toda brez dovoljenja Male zveze ne more

Praga, 7. sept. (Posebno poročilo »Slovenec«) Z ozirom na vest, ki jo je priobčil »Slovenec« o namenu češkoslovaške vlade, da vstopi v rimski pakt (Italija-Madžarska-Avstrija), je Vaš dopisnik na merodajnem mestu dobil sledeče pojasnilo: »Ministrstvo za zunanje zadeve že dalje časa resno proučuje rimski sporazum, a do današnjega dne ni sprejelo topredmetno še nobenih sklepov. Res je in ni treba prikrivati, da Češkoslovaška želi, da se pridruži rimskemu sporazumu (gospodarskemu delu, to se razume!), ker ji je mnogo na tem lažje, da uredi svoje trgovinske odnose

z dvema državama (Avstrija-Madžarska), ki sta obe članici rimskega sporazuma in ki obe igrajo prvenstveno vlogo v trgovinskih odnosih z inozemstvom. Toda češkoslovaška vlada se zaveda, da jo večje obveznosti, ki jih ima do članice Male zveze in da zato ne more sprejeti nobenih pogajanj brez svojih zaveznic. Vsekakor ni mogoče sprejeti nobenih sklepov glede rimskega sporazuma pred shodom gospodarskega odseka Male zveze, ki je nastavljen za 24. september in se bo vršil najbrže v Beogradu.

Mussolinijev poklon Franciji

Ena vera, ena filozofija, eno cesarstvo ob obalah Sredozemlja

Rim, 7. septembra. b. Mussolini je včeraj otvoril vzhodni sejem v Bariju v navzočnosti mnogih predstavnikov tujih držav. Prisoten je bil tudi francoski poslanik de Chambrun. Sredi okoli 16 je imel Mussolini govor z balkona prefekture v Bariju. Med drugim je dejal, da bodočnost človeštva v gospodarskem sodelovanju med narodi. Krivo je misljenje, je nadaljeval predsednik italijanske vlade, da bi bil italijanski narod nesposoben za organizacijo. Na obalah Sredozemskega morja so se rodile ena vera, ena filozofija in eno cesarstvo. Z višine 30 stoletij zgodovine smemo skoraj z nekim prezirom gledati na doktrine, ki so prišle z drugih strani in od narodov, kateri niso znali ne brati ne pisati, ko smo mi že imeli Cezarja, Virgila in Avgusta. Posebno mnogo mi je do tega, da se zahvalim zastopnikom vseh tistih držav, ki se udeležujejo razstave v Bariju, zlasti Franciji, ki se ji je zdelo primerno poslati na ta sejem svojega poslanika. Naš cilj je, je zaključil Mussolini, da zagotovimo na gospodarskem polju še večje pravice italijanskemu narodu.

Po poročilu londonskega »Daily-Telegrapha« iz Rima, ki ga je ponatisnil tudi današnji »Echo de

Paris«, so v italijanskih političnih krogih prepričani, da bo po važnih razgovorih med predsednikom italijanske vlade Mussolinijem in francoskim poslanikom v Rimu de Chambrunom popolnoma zanesljivo prišlo do sklenitve sporazuma med Italijo in Francijo. Zdi se, da je že doseženo soglasje o nekaterih vprašanih tega sporazuma, ki naj bi ga francoski zunanji minister Barthou podpisal, ko pride meseca oktobra v Rim na obisk. V dobro poučenih italijanskih krogih trde, da sta se Italija in Francija že definitivno sporazumeli glede italijanskih naseljencev v Tunisu in o novi meji med Libijo in francoskimi kolonijami v Afriki.

Zakaj je prišlo do te temeljite spremembe v političnih odnosih obeh držav? Zadnji dogodki v Nemčiji, posebno pa še dogodki v Avstriji so dovedli do ozke zveze med francosko in italijansko politiko. Ni dvoma, da bo ta zveza, ki se tako lahko imenuje v pravem pomenu besede, prinesla znatne spremembe v notranjem evropskem državnem sistemu. Obisk francoskega zunanjega ministra Barthouja v Rimu se lahko pričakuje koncem tega meseca in se bo pretvoril v veliko manifestacijo bratstva v orožju obeh romanskih držav.

Sklepi kongresa v Nürnbergu:

Čiščenje - čenjeje - fronta - pest

Nürnberg, 7. sept. E. Letni kongres nemške narodnosocialistične stranke, ki je navahil v Nürnberg ogromne množice somišljenikov stranke in okrog 150.000 SA in SS čet, je sprejel sledeče sklepe glede bodočega dela:

1. Notranje čiščenje v stranki se bo brezobzirno nadaljevalo. Članstvo SA in SS bo moralo biti sgeteno v eno samo organizacijo »zarotnikov«, na katero bo zadel vsakdo, ki se bo skušal dotakniti nemške države.
2. Vso nemško skupnost hočemo očediti vseh, ki se nečesto brespogojno pokoriti in ki tej skupnosti nečesto v polni lojalnosti in nezlomljivi zvestobi pripadati.

Plebiscit v Posaarju

Želja po cerkveni samostojnosti Da se omogoči neodvisno, svobodno glasovanje Posaarcem

Paris, 7. sept. b. Potem, ko je francoska vlada iznenadila Nemčijo s svojo spomenico, v kateri je jasno izjavila, da bo morala Nemčija z zlatom plačati francoske rudnike tudi tedaj, če ji saarsko področje po plebiscitu zopet pripade, pripravila sedaj novo iznenadenje za Nemčijo. Predsednik saarske vladne komisije Knox, kateremu nemški tisk še leto dni očita razne nepravilnosti in ga hudo napada, je poslal v Zenevo nov predlog, s katerim hoče še bolj zmanjšati upanje Nemcev, da odnesejo zmago v tem plebiscitu. Cilj predloga predsednika vladne komisije Knox je, da izvrši pritisk na saarske katolike, da ne bi glasovali za povratek k Nemčiji. Knox opozarja, da duhovščina v saarskem področju še danes spada pod jurisdikcijo nemških škofov, kar ima lahko neugodne posledice, ker ti škofje na pritisk nemške vlade lahko vplivajo na saarske katolike, da proti volji glasujejo za Nemčijo. Da se zagotovi popolnoma svobodno glasovanje, je potrebno, da se taki vplivi čimprej odstranijo. Knox predlaga, da se Svet Zveze narodov zaradi tega zavzame pri sv.

stolici, da v saarsko področje imenuje svojega posebnega administratorja. Ta ukrep bi bil potreben in če se svobodno saarsko ljudstvo izjavi za sedanje stanje, bo ostalo pri starem in bo ostalo saarsko področje še naprej pod nadzorstvom Zveze narodov.

Francoski zunanji minister Barthou je izjavil, da prihaja v tajništvo Zveze narodov neprestano ostri protesti, v katerih se prof. Rodsše, ki je predsednik plebiscitne komisije, pritožuje, da so škofje iz Trierja in Speyerja na nekem zborovanju podpisali v imenu 50.000 mladih Posaarčanov spomenico, v kateri prisegajo zvestobo Hitlerju.

Po vestih iz Rima ne bo italijanska vlada imela nič proti predlogu predsednika saarske vladne komisije Knox, da se v saarsko oblast pošlje poseben vatikanski administrator, ker je Italiji mnogo na tem, da se po zlomu prijateljstva med Nemčijo in njo napravi Nemčiji čimvečja škoda. Ni dvoma, da bo Rim lahko deloval na tega administratorja v smeri, ki bo zbliževala Francijo in Italijo.

Vstop Rusije v Zvezo narodov

Zanimivo mnenje švicarskega lista o dolžnosti kulturnih držav

Francoski veleposlanik Noulens je napisal za veliki diplomatični rečnik sledeče besede o pomenu »priznanja de jure kakšne države«. Danes, ko se po vsem svetu ustanavljajo mednarodne ustanove, ki naj zajamčijo naši kulturi obstoj, napredek in trajanje in ki naj utrdijo mirno sožitje med narodi, bi se smele »priznati« samo one države, ki so si postavile kakšen višji etični cilj, nikdar pa bi se ne smele »priznati« države, ki takega nimajo. »Priznanje« ne sme nikoli postati poklon pred gotovim dejstvom in potrditev državljanske vojne in nasilstev.

Torej so države, ki dozdaj niso »priznale« Rusije, imele poleg drugih tudi še te razloge. In teh držav ni malo. Naštetimo jih: Albanija, Argentinja, Belgija, Bolivija, Chile, Kolumbija, Kuba, republika Dominikanska, Ekvator, Etiopija, Guatemala, Haiti, Honduras, Liberia, Luxemburg, Nikaragua, Panama, Paragvaj, Salvador, Siam, Švica, Nizozemska, Peru, Portugalska, Venezuela, Jugooslavija.

Teh držav je veliko in razpršene so po vsem svetu. Če je torej toliko držav smatralo, da ne smejo »priznati« sovjetske republike, morajo za to biti tehtni vzroki, večji kot pa običajni prepričani mednarodni. Kajti so gotova načela naše kulture, ki jih Moskva ne spoštuje. Če pregledamo listo teh 26 držav-članic Zveze narodov, ki sovjetske Rusije niso »priznale«, moramo reči, da večino med njimi vodi pri tem visoki ideali. K tem je treba prišteti tudi še dve državi, ki valed sosesčine niso mogle drugače postopati, kot »priznati« sovjetsko Rusijo, toda sedaj, ko se je pojavilo vprašanje, če se naj sovjetska Rusija pridruži Zvezi narodov, so se dvignile in njen vstop odklanjajo.

Nekatere države se trudijo, da bi za vstop Rusije v Zvezo narodov vporabili poseben »biti postopek«. Proti temu se druge dvigajo. Kajti,

kako je mogoče vzdržati v Zvezi narodov poleg Rusije, ki je — če imenujemo samo to dejstvo — svoje dni obljubila Georgiji narodno samostojnost, a je besedo snedla. Kako more Zveza narodov sploh sprejeti v svojo sredoto državo, ki je proti svoji pismeni obljubi pohodila narod, ki ga je Zveza narodov dozdaj branila. Scripta manent. Pisma ostanejo. Ali naj bodo tudi za Zvezo narodov le »skočki papirji«? Odločilna ura se bliža. Z vsi silo, z vso trmoglavostjo silijo nekatere velike države Rusijo v Zvezo narodov, ne glede na vse, kar je bila, kar je in kar bo vse storila proti načelom, ki jih Zveza narodov imenuje sveta in nedotakljiva. Gre za čast Zveze narodov. Prišel je trenutek, ko je molk greh in govor sveta dolžnost.

(Journal de Genève.)

Bolgarija proti Macedoncem

Sofija, 7. septembra. -AA. Vsi današnji jutranjki priobčujejo uradno poročilo ravnateljstva sofijske policije, ki poziva 10 članov razpuščene nezakonite makedonske revolucionarne organizacije Mihajlova, da se v roku 10 dni predajo oblastvom. Našteti so: Ivan Vanča Mihajlov Gavrilov, sin Mihajla Gavrilova, Georgij Ivanov Nastev, sin Ivana Nasteva, Borisov Drangov, sin polkovnika Borisa Drangova, Slave Naumov Hristov, Dimitar Ivanov Medarov, Atanas Stojanov Aristor, Mihajlo Iljev Karajordanov, Vladimir Georgijev Cernozemski, Boris Georgijev Ignjatov, imenovan Al Capone in Dimčo Stefanov. Če se omenjene osebe v roku 10 dni ne predajo oblastvom, jih bo sodišče na podlagi čl. 14 zakonske uredbe o zaščiti državne varnosti proglasilo za sumljive zločince in jih bo vsak državljani imel pravico prijati in izročiti oblastvom.

Kateri dolgovi kmeta niso po uredbi zaščiteni?

Uredba o zaščiti kmetov določa taksnativno, kateri dolgovi dolžnika-kmeta niso zaščiteni. Ti dolgovi so nastopni:

1. Dolgovi dolžnika-kmeta, ki so nastali po 20. aprilu leta 1932.
2. Dve vrsti dolgov, ki so nastali sicer pred 20. aprilom 1932., a po 20. oktobru leta 1931. in sicer:

a) Terjatve obrtnikov za izvršena dela, ki so nastale po 20. oktobru 1931. Ako ima obrtnik zoper dolžnika-kmeta terjatev za izvršena obrtna dela, in če je ta terjatev nastala po 20. oktobru leta 1931., jo lahko zoper dolžnika-kmeta uveljavlja ne glede na uredbo o zaščiti kmetov. Kdo je obrtnik, uredba o zaščiti kmetov ne določa in prihajajo v poštev določila obrtnega zakona.

Blagovni dolgovi

b) Blagovni dolgovi do Din 500, če so nastali po 20. oktobru 1931. in če niso pretvorjeni v menične dolgove. Poleg dejstva, da je terjatev nastala po 20. oktobru 1931., se za blagovne dolgove zahteva, da niso spreminjeni v menične terjatve. Ako bi tedaj obstajala blagovna terjatev zoper dolžnika-kmeta, in bi se ta blagovna terjatev spreminila v menično terjatev, ne spada menična terjatev pod to določilo. Menični dolg bi bil zaščiten, dasi blagoven dolg do 500 Din ni nastal po 20. okt. 1931.

Katere so blagovne terjatve, uredba o zaščiti kmetov ne določa. Prejšnja uredba je mesto tega določala, da ne spadajo pod uredbo o zaščiti kmetov dolgovi do Din 500 iz nakupa potrošnih življenjskih potrebščin, obleke in obutve, nastali po 20. oktobru leta 1931., če niso pretvorjeni v menične terjatve.

Ko nova uredba o zaščiti kmetov ne difinira pojma blaga, bodo prihajala v poštev določila ODZ. in trgovinskega zakonika. Vprašanje je, dali misli uredba o zaščiti kmetov pod blagom »premične stvari«, ali pa »blago« v smislu trgovinskega zakonika. Če se oziroma na prejšnje uredbe o zaščiti kmetov, bo treba pod pojmom blago razumeti one vrste stvari, ki jih razume trgovinski zakonik pod pojmom blaga.

3. Z Uredbo o zaščiti kmetov niso zaščiteni spodaj navedene terjatve ne glede na to, dali so nastale pred 20. aprilom 1932. ali pa pred 20. oktobrom 1931.:

a) Javne dajatve in z zakonom predpisane takse (n. pr. davki, prispevki za OUZD za Pokojniški zavod, Bolniške blagajne, takse po taksem zakonu itd.).

b) Terjatve z naslova vzdrževanja alimentacije (alimentiranja), ako je dolžnik kmet dolžan upnika vzdrževati. Pod to določilo bodo spadali zahtevki roditeljev zoper otroke na vzdrževanje in zahtevki otrok zoper roditelje na vzdrževanje, zahtevke preužitkarja na vzdrževanje zoper osebo, ki je od prevzittkarja posestvo prevzela, in ga je po pogodbi dolžna vzdrževati, itd.

c) Terjatve iz kaznivih dejanj. Ako je tedaj dolžnik kmet napravil kako kaznivo dejanje in izvira iz tega kaznivega dejanja dolg, potem ta dolg ni zaščiten z Uredbo o zaščiti kmetov.

č) Terjatve na račun poljske škode. Ako je dolžnik-kmet napravil poljsko škodo in jo je dolžan povrniti, potem ta njegov dolg ni z uredbo zaščiten.

d) Terjatve iz naslova zaslužka osebam, zaposlenim v gospodarstvu ali pa gospodarstvu dolžnika-kmeta. Ako dolžnik dolguje osebam, ki so zaposlene v njegovem gospodarstvu ali gospodarstvu, plačo jim mora plačati zaslužek, ne oziiraje se na uredbo o zaščiti kmetov, ker taki dolgovi z uredbo niso zaščiteni.

e) Dolgovi iz naslova zakupnine.

f) Dolgovi iz naslova stanarine.

Dedščine

g) V primeru, da se del dedščine v naravi, ali nujni delež mora izplačati v gotovini, denarna terjatev ni zaščiten, samo v primeru, ako dedič pristane, da se mu izplača dedni delež v gotovini po vrednosti ob času izplačila. Ako bi tedaj imel dedič pravico terjati od dolžnika-kmeta dedni delež v denarju, more zahtevati izplačilo v gotovini ne oziiraje se na Uredbo o zaščiti kmetov samo v primeru, če pristane na to, da se mu izplača delež po vrednosti v momentu izplačila.

h) Terjatve Narodne banke zoper dolžnika-kmeta, ne glede na to, kdaj so nastale, in ne glede na to, kakšne vrste so, ne spadajo pod Uredbo o zaščiti kmetov.

i) Enako kakor terjatve Narodne banke ne spadajo pod Uredbo o zaščiti kmetov tudi terjatve Državne hipotekarne banke zoper dolžnika-kmeta.

j) Terjatve Privilegirane agrarne banke zoper dolžnika-kmeta. Uredba še dalje določa, da morajo biti one terjatve, ki so nastale po 20. aprilu 1932. (in ki z uredbo niso zaščiten), dejansko tudi na novo nastale po 20. aprilu 1932. Ako bi bila terjatev nastala pred 20. aprilom 1932., pa bi se valed novacije (prenovitve) starega dolga spremenila v terjatev po 20. aprilu 1932., taka terjatev ne bi bila nova, in bi bila zaščiten po Uredbi o zaščiti kmetov, ravno valed dejstva, ker dejansko ni nastala šele po 20. aprilu 1932.

Nakup kmetijskih posestev

Prejšnja uredba je predvidevala še nek dolg, ki je bil zaščiten z Uredbo o zaščiti kmetov. Določala je, da ne spadajo pod Uredbo o zaščiti kmetov kmetijski dolgovi, ki izvirajo iz nakupa kmetijskih posestev, če sta cena ali večji del cene dogovorjena v določeni količini kmetijskih proizvodov, naj si je treba to količino odplačati v naravi ali v denarju po dnevni ceni domače blagovne borze. Le za tisti del cene, ki naj se izplača v gotovini, je veljala Uredba o zaščiti kmetov.

Nova Uredba o zaščiti kmetov tega določila nima.

Kmet, ki trdi, da je po Uredbi o zaščiti kmetov za svoj dolg zaščiten, mora to svojo trditev pred sodiščem dokazati. Nova Uredba o zaščiti kmetov ima točna določila o tem, kakšno mora biti po vsebini potrdilo. Uredba določa, da morajo biti v potrdilu navedene dejanske činjenice, iz katerih se more brez dvoma ugotoviti, da je dolžnik

kmet po Uredbi o zaščiti kmetov, in da je njegova terjatev dejansko po Uredbi zaščiten. Uredba celo določa, da mora oblastvo, ki izstavi potrdilo, uradoma od pristojne davčne uprave pribaviti podatke o višini dolžnikovih obdavčenih dohodkov.

Uredba gre še dalje, ko določa, da bo izšel poseben pravilnik, ki bo točno predpisal obrazce takih potrdil.

Ta pravilnik pa do danes še ni izšel.

Z določilom, da morajo biti v potrdilu navedene dejanske činjenice, iz katerih sledi, da gre dolžniku-kmetu za dolgovano terjatev zaščite, se je očitno hotelo preprečiti, da se ne bi potrdila zlorabljala. V praksi se namreč opetovanokrat dogaja, da predloži dolžnik potrdilo, da je v smislu Uredbe kmet, dejansko pa ni. V takih primerih je bilo oteženo preizkušnje, dali je potrdilo pravilno ali ne, ker po dosedanjim uredbi ni bila predpisana vsebina potrdila.

Potrdilo o kmetiskem stanu

Potrdila o tem, da je dolžnik kmet in da je terjatev zaščiten po uredbi, izstavljajo občinska oblastva. Vsaka oseba, ki ima interes, sme potrdilo izpodbijati pred sreskim načelnikom in zahtevati, da se potrdilo preizkuša in razveljavi. Pritožba zoper odločbo sreskega načelnika gre na bana. Ako pa stranke tudi s to odločbo niso zadovoljne, imajo še pravico pritožbe na Upravno sodišče.

Prejšnja uredba ni dopuščala pritožbe na Upravno sodišče, kar pa je po sedanjim Uredbi kot rečeno dopustno.

Ako pa je potrdilo izdal mestni načelnik, ki upravlja funkcije prvostopne upravne oblasti (n. pr. Ljubljana, Maribor, Celje), gre pritožba takoj na bana, ne pa na sresko načelstvo.

Dolžnik-kmet ki ima v rokah potrdilo, iz katerega je razvidno, da je za dolgovano terjatev zaščiten, mora izvršilnemu sodišču predložiti potrdilo, in mora hkrati predlagati, da se prodaja premičnin ali nepremičnin odloži, ali da se dovoljena prisilna uprava ustavi, ali da se transferacija (odvzem premičnin), izvedena v svrhu zadostitve ali zavarovanja, ustavi.

Na podlagi predloga dolžnika-kmeta in na podlagi potrdila, da je dolžnik-kmet in dolg zaščiten, mora sodišče izvršilni postopek oz. postopek radi zavarovanja ustaviti, če tudi potrdilo, ki ga je izstavilo občinsko oblastvo ni pravomočno, ker se še inštančnim potom izpodbija.

Sodišče mora tedaj že dovoljeno prodajo odložiti. V primeru, da je bila dovoljena prisilna uprava (sekvester), mora sodišče nepremičnino, glede katere je bila dovoljena prisilna uprava, takoj vrniti dolžniku; le če je prisilni upravitelj nepremičnino sam obdelal ali pa jo dal v zakup, se vrne dolžniku šele potem, ko se poberejo pridelki. Ako so se dolžniku premične stvari v svrhu zadostitve ali zavarovanja odvzele, se mu morajo vrniti, zastavne pravice, ki so se pridobile s podpisom, pa ostanejo v veljavi.

Ako je bilo potrdilo s pravomočno odločbo razveljavljeno in uničeno, potem ima upnik pravico pri sodišču predlagati, da se prvoten sklep, s katerim je bila odložena prodaja, ali ukinjena transferacija ali sekvester, razveljavi in izvršba nadaljuje.

Kmet si mora sam oskrbeti potrdilo

V pogledu postopka so precejšnje razlike med prejšnjo uredbi in pa sedanjo uredbi. Po prejšnji uredbi je moralo sodišče uradoma upoštevati, ako mu je bilo znano, da je dolg dolžnika kmeta po uredbi zaščiten. Sodišče je moralo celo uradoma pribaviti potrdilo, iz katerih je razvidno, da je dolžnik-kmet in njegov dolg zaščiten. Uradoma je moralo tudi sodišče odložiti prodajo in ustaviti transferacijo. Edino pri ustavitvi prisilne uprave (sekvester) je bilo sodišče vezano na predlog dolžnika.

Po sedanjim uredbi pa mora kot rečeno dolžnik sam oskrbeti potrdilo in mora sam predlagati, da se dovoljena dražba odloži in da se prisilna uprava ali transferacija ukine. Ako dolžnik takega predloga pri sodišču ne bo stavil, sodišče ni dolžno uradoma postopati, dražbe ne bo uradoma odložilo in sekvestra ali transferacije ne bo uradoma ukinilo.

Berite besedilo v »Sl. novinah«:

Končno moram opozoriti na dejstvo, da se besedilo nove uredbe o zaščiti kmetov kot ga je priobčila A. dne 25. avg. 1934. in katerega so priobčili časopisi 26. avg. 1934. ne sklada z besedilom Uredbe o zaščiti kmetov, ki je izšla v Službenih novinah dne 27. avg. 1934. v Beogradu.

Po tekstu, kot je priobčen v Službenih novinah, je smatrati za kmete v smislu uredbe o zaščiti kmetov tudi osebe, ki obdelujejo same ali s svojimi rodbinskimi člani tujo zemljo, če jim je kmetijski glavni poklic, in ne plačujejo razen uslužbenega davka nobenega drugega davka, tudi zapuščine za kmeti, so zaščiten z Uredbo o zaščiti kmetov, dokler se ne predajo naslednikom.

V pogledu kakovosti zemlje, je po tekstu v službenih novinah zadostno, da je zemlja orna (sposobna za obdelovanje).

Ker je avtentičen tekst oni tekst, ki so ga priobčile Službene novine, je treba članek, priobčen v Slovencu dne 2. sept. 1934., popraviti v smislu besedila priobčenega v Službenih novinah.

Dr. Korčec.

Zbor elektrotehnikov

Zagreb, 7. septembra. b. Danes dopoldne ob 9 je bil otvoren kongres elektrotehnikov iz vse države. Na kongresu so bili delegati elektrotehničnih zvez iz Bolgarije, Češkoslovaške, Poljske in Rumunije. Kongres je otvoril inž. Ilja Jolčić iz Beograda, ki je predlagal pozdravne brzojavke Nj. Vel. kralju. Nato je navzoče »pozdravil inž. Višković iz Ljubljane se je kongresa udeležil inž. Šuklje. Na dnevnem redu so bili posamezni referati in predavanja. Med drugim je referiral tudi dr. Golja iz Ljubljane.

„Meje nemškega vpliva“

Odgovor na napad „Völkischer Beobachter-ja“ na „Slovenca“

Den 3. septembra je izšel v uradnem glasilu nemške narodno-socialistične stranke članek »Störfriede« (tisti, ki delajo z gago), ki naj bi bil nekak odgovor na članek »Slovenca« dne 23. avgusta, v katerem je naš list objavil zemljevid »meja nemškega vpliva«, ki je izšel v »Völkischer Beobachter« takoj po plebiscitu dne 19. avgusta tega leta, ter ga opremil s prevodom nemškega besedila — brez kakršnih osebnih komentarjev, ki jih takšen zemljevid in takšna razlaga ne potrebujejo nobenih.

Način in ton tega odgovora nas ne moreta niti zadeti, niti presenečiti. Izrazoslovje v tem članku spada v tisto zakladnico kulture narodnega socializma, ki je nikomur ne zavidamo, ki je pa tudi ne mremo posnemati. Ker hvalabogu naš slovenski jezik ne prenese tako prostaških izrazov, ki bi se jih sramovali tudi stari germanski pogani. Ti so namreč poznali napram nasprotniku svoje vrste višestvo, katero pa je piscu članka v uradnem glasilu nemške vladne stranke popolnoma tuj pojem. Očitno članek ni bil napisan v Münchnu, odkoder ga je »Völkischer Beobachter« datiral, ampak v znanem centralnem gnezdu nemčurstva v Jugoslaviji, kjer so se že pred vojno fabricirali najbolj smrdljivi izdelki časnikarske polemike proti slovenstvu in jugoslovanstvu. Pisec se trudi dokazati, da karta v glasilu nemške režimske stranke slovenskega ozemlja od spodnjega Stajerja doli do Save in Kolpe ni hotela označiti za nemško v političnem smislu, ampak samo kot nemško v kulturnem pomenu, to je, da tretji rajh ne teži za osvojitvijo velikega dela slovenske pokrajine, ampak da ga smatra samo za »sfero nemškega kulturnega vpliva«, oziroma za zemljo, kjer vlada »dedna kultura nemških pionirjev in naseljencev«.

To se seveda ne pravi nič drugega, kakor loviti se za besede. V omenjeni karti so bile dežele nemškega kulturnega vpliva (na primer Nemci ob Volgi ali pa vzhodnem Kamerunu) označene drugače, nego slovensko ozemlje, ki se predstavlja tako, kakor da na njem živi prebivalstvo, ki je nemško po krvi, kulturi in duhu, kakor so na primer nemške južne Tirole, ali pa Nemci ob robu češke dežele. Iz tega za vsakega Nemca v rajhu pa tudi za vsakega Nenemca, ki bi tako karto sprejel za

čisto resnico, brez dvoma jasno sledi, da je Slovenija zaščeni od reke Mure, pa ves severnozahodni kot Gorenjske in več kot polovica Dolenjske, nemško ozemlje v pravem in polnem pomenu besede z avtohtonskim ali pa vsaj že iz davne davnine tukaj naseljenim nemškim prebivalstvom. S tem je polemika s »Völkischer Beobachter«, kar se nas tiče, končana, saj ne more biti nobene debate o tem, da si Nemčija od nekdanj, ko narodnega socializma še nikjer ni bilo, to ozemlje tudi politično lasti.

Naj nam bo dovoljeno, da temu dodamo še nekaj. Pisec članka »iz Münchena« nas nekaj sumniči, češ, da so nam smernice pisanja, če branimo slovenstvo naše dedne zemlje in naroda, narekovane iz »večnega mesta«. Na tako umazano podtikanje seveda ne bomo odgovarjali, pač pa trdimo, na podlagi neutajljivih dejstev, da je narodni socializem iz rajha takoj izpočetka organiziral pri nas germansko nacionalistično propagando s popolnoma iredentističnim značajem, da ima ta propaganda svoje sestanke in da je naperjena proti našemu narodu in zato logično tudi proti naši državi. »Kulturni« cilji te propagande, ki postaja vsak dan bolj predrzna, so zgolj krinka za njene politične namene, ki jih naši narodno-socialistični nemškutarji krijejo za kričavo naglašanim »prisrčnim prijateljstvom med Nemčijo in Jugoslavijo«. Zato vlačijo »Völkischer Beobachter« na dan tistih par švabskih naseljencev v Sent Ilju, ki jih je nekdanji perfidna in sama sebi grob kopajoča habsburška dinastija oziroma njeni zlatoobšitni podrepaniki naselila s pastirji vred na našo rodno slovensko zemljo, kjer so z bogato podporo Viljemove vlade zidali svoje »trutzburge« in šole, pokupovali našo zemljo in širili pruskega duha. Kakor smo znali braniti našo kri in grudo takrat, tako jo bomo znali braniti tudi naprej proti naslednikom Bismarkove »Velike Germanije« in njihovim pomagačem na »ozemlju nemškega kulturnega vpliva«, ki se našimljajo kot »lojalni državljani Jugoslavije«. S tem seveda niso mislili pošteni nemški kmetje Kočevja in Vojvodine, pač pa tisti »kulturni pionirji nemštva«, bolje rečeno, nemčurstva, ki pošiljajo »iz Münchena« članke v glasilu rajhove narodno-socialistične stranke.

O preganjanju Slovencev l. 1914

»Slovenec« je priobčil več člankov, v katerih je podrobno opisal muke in preganjanje slovenskih mož zlasti slovenskih narodno čutečih duhovnikov.

Pisec teh vrstic je prišel v roke spis o preiskavi proti g. Francu Skofu, bivšemu kaplanu v Kamnici pri Mariboru, sedaj župniku pri Sv. Antonu v Slov. goricah. Slučaj preganjanja g. Skofa in njegovega sotrpina, organista g. Cafuta, je menda edinstven v zgodovini preganjanja naših ljudi med svetovno vojno. G. Skof je bil v Kamnici miren prosvetni delavec in je zbiral krog sebe mladino in tudi odrasle ter jih je v katoliški prosveti vzgajal za poštene Slovence. S svojim mirnim in vabljuvim nastopom je imel g. Skof res lepe uspehe pri svojem narodno kulturnem delovanju v Kamnici in mariborski okolici. Njegovo društvo, kakor tudi vse druge organizacije, ki jih je v teku let ustanovil, n. pr. prveški zbor, orlovska organizacija, Marjine družbe kakor tudi gospodarska in politična organizacija za moše, so se v teku let v Kamnici tako razvile, da je imel g. Skof na svoji strani tudi ogromno večino tistih, ki so po preji tavi v nemškutarstvu. Hudobni kamniški nemčurji so s pomočjo mariborskih nemških zagrizencev skovali peklenški načrt, s katerim so skušali onemogočiti gosp. Skofa.

Vojaški oblasti so poslali pismeno denunciacijo, da je g. Skof v neki studeneč blizu Kamnice skrivaj vsipal strup, da zastrupi kamniške nemškutarje, ki so jemali vodo iz dotičnega studenca. Res so našli blizu vodnjaka papirje, ki bi naj pričali, da je nekdo imel v njih strup. V studencu pa so našli nekega jutra vodo popolnoma kalno in ostanke nekega čudno baryanega praška. Našel se je človek, ki je pričal, da je videl zgodaj v jutru moža v duhovniški obleki, ki je trosil dotični prašek v studenec. Dotični mož je bil laborant v neki mariborski lekarni. Vojaška in politična komisija pod vodstvom znanega okrajnega glavarja pl. Weiss von Schleusenburg je bila takoj na licu mesta in je brez kake preiskave vode in praškov kar na slepo konstatirala, da je bil vržen v studenec strup in da je dotični človek, ki je to napravil samo kaplan Skof.

Koliko je ubogi aretiranec preстал pri aretaciji, pri pregonu v Maribor, na mariborskem kolodvoru in potem v graških garnizijskih ječah, to se tukaj danes ne da več popisati. Zaupniki oblasti, vojaške kakor politične, so avizirali tajni odbor, ki je posloval v uredništvu »Marburger Zeitung« pod vodstvom znanega Norberta Jahna in mahoma so bili obveščeni mariborski buršaki in voditelji vsenemške propagande. Že od Kamnice proti Mariboru je spremljala g. Skofa divjaška germanska drhal, ki je nedolžnega kaplana obmetavala s cestnim blatom, kamenjem, guillimi jajci in celo z odpadki iz stranišča. V Mariboru, posebno v bližini kolodvoru, je bilo zbranih na stotine najhujših divjakov, ki so g. Skofa in g. organista Cafuta sramotili kot največje beštije. Se na kolodvoru pred odhodom vlaka so tulili in kričali, kakor da bi bili obsedeni. Vodili so dolge tedne obširno preiskavo, germanski zlobneži so najemali in pokupovali priče, ki naj bi pod prisego potrdile, da so videli g. Skofa, kako je sipal strup v studenec in kako je vodil v Kamnici in okolici veleslovansko agitacijo. Res so se našle priče, ki so izjavile pred vojaškim sodiščem in politično oblastjo, kako je g. Skof zastrupljal studenec in ljudi. A preden je prišel g. Skof pred končno obsodbo, so se vse grde denunciacije in krivo pričevanje ter vsi hudobni nameni nemčurjev in zagrizenih Nemcev razblinili ko gola izmišljotina in hudobija. Edino kar je bilo za g. Skofa v tistem času obremenljivo, je bilo njegovo živahno narodno delovanje. Ali tudi tu ni mogla niti avstrijska sodna, ne politična niti vojaška justica ničesar dokazati in tako se je g. Skof po več mesečnem trpljenju, hudo bolan in izmučen na duhu in telesu, vrnil iz graških ječ.

Slučaj g. Skofa bi bilo treba danes objaviti, zlasti obtožnico in izjave posameznih

prič iz Maribora in Kamnice. Mnogo tistih, ki danes kričijo, da katoliški orientirani Slovenci niso ničesar prestali za narodno osvobodjenje, bi morali utihniti. V Mariboru in okolici najdemo med sodanjimi kričači celo nekaj takih, ki jih dogadjajo ob začetku svetovne vojne obremenjujejo. Da bo slika popolna, moram resnično na ljubo tudi zapisati, da je božja Previdnost še sama kaznovala podle denuncijante, kajti več izmed tistih mož in žensk, ki so na grd način skovali ovadbe proti g. Skofu in tovarišem ter so krivo pričali pri zasliševanjih in obravnavah, je umrlo nesrečne smrti.

Poleg g. Skofa in g. Cafuta je treba še omeniti, da so bili med preganjanci in aretiranci naslednji slovenski možje iz mariborske okolice: g. Josip Gselman, znani slovenski gostilničar pri kolodvoru v Hočah; posestnik g. Jernej Visočnik (Ane) iz Pohorja; kaplan Franc Polak, sedaj župnik pri Sv. Janžu, in železniški uradnik g. Petje v Hočah.

Vsi ti so bili tudi odgnani v Gradec in so prestali velike muke v graških ječah. Gostilničar g. Gselman je znana dobričina že od nekdanj, ki radi svojega millega značaja niti ne bi mogel izvršiti kakega hudobnega dejanja. Bil je žrtve denunciacije nemčurškega stanovskega tovariša iz mariborske okolice, ki se je hudobno režal, ko so g. Gselmana odgnali.

Zanimivo je, da so med vojno in ob obratu zginili iz arhivov mariborskega sodišča, okrajnega glavarstva, magistrata, drž. pravdnika in policije skoro vsi akti, ki bi danes glasno pričali koliko so pretrpeli slovenski katoliški duhovniki in drugi naši slovenski možje ob začetku svetovne vojne za svoje slovensko prepričanje in kulturno delovanje. Spis o preganjanju g. župnika Skofa pa je ostal na čuden način ohranjen in tako imamo v rokah dokaze, kako so posamezni mariborski Nemci in okoliški nemčurji iz satanske nevoščljivosti hoteli uničiti tedanje slovenske voditelje. Dobro bi bilo, če bi »Slovenec« prinesel dobesedno besedilo tega sodnega spisa in bi bilo zelo zanimivo čitati, kako je uslužbenec neke mariborske lekarne bil najet od znanih Mariborčanov in Kamničanov, kako je našimljen v duhovnika sipal »strup« v dotični studenec. Zelo zanimivo bi tudi bilo za sedanjo javnost, kako je neka ženska, kakor obsedena furija divjala proti g. kaplanu Skofu, kako je pokupovala in nagovarjala posamezne brezvestne osebe, da bi naj spravile s svojimi krivimi pričevanji g. Skofa in tovariše na vislice.

Po mojem mnenju bi bilo dobro, da bi se sestavil odbor še živčevih slovenskih mož iz Maribora in okolice, ki bi lahko sestavili natančen spis vseh oseb iz Maribora in okolice, ki so tedaj igrali žalostno vlogo denuncijantov proti Slovincem. Mnogi izmed dotičnih ovaduhov, kakor sem že v zadnjem članku omenil, še danes živijo in hočejo biti mnogokrat večji »Jugoslovani« kakor pa tisti, katere so pomagali preganjati in jih spravljati v graške ječe. Tak seznam bi bil za današnje razmere zelo priporočljiv! F. Z.

O novem dnevniku

Včeraj, v petek, so se sestali nekateri politiki v Ljubljani, da se pogovorijo o dnevniku, ki ga nameravajo, kakor smo že poročali, v kratkem izdati. Povabljenih je bilo, kakor smo poučeni, 400 oseb, prišlo jih je pa 76. Med njimi so bili bivši minister Pucelj, ban dr. Marušič, senatorji dr. Ravnihar, dr. Rajer, dr. Rožič in dr. Gregorin ter poslanci Dermelj, Koman, Mravljine in Krejčič. Ostali so bili banovski svetniki in prijatelji ministru Pucelja in gospoda bana. Osnovni so zadržali ter v njeno vodstvo izvolili dr. Ravniharja, Pipana, Komana in dr. V debati se je poudarjalo, da mora dnevnik, ki ga snujejo, biti samostojen ter, kakor se je naglašalo, zastopati čisto politiko jugoslovanskega nacionalizma. Lene novemu listu še ni določeno.

Dunajska vremenska napoved: Južne Alpe: pretežno jasno, zelo tople. Nagnjenje k nevihtam.

Odhod Tataresca

Belgrad, 7. sept. m. Predsednik romunske vlade je bil včeraj po končani veličastni reviji čet pozvan na kosilo k Nj. Vel. kralju. Sledi je z brzovlakom ob 10 odpotoval iz Belgrada preko Subotice v Bukarešto. Pred svojim odhodom je podal za jugoslovansko časopisje izjavo, v kateri je med drugim naglasil, da se ob priliki poslovitve zahvaljuje predsedniku vlade kakor tudi vsem ostalim članom vlade za prijateljske občutke, ki so mu jih izrazili za časa njegovega bivanja v Belgradu. Istočasno se gospod Tatarescu zahvaljuje tudi jugoslovanskemu časopisju za vse izražene simpatije, ki mu jih je izkazalo. Tatarescu se nada, da bo njegov obisk rodil dobre uspehe, ker je imel priliko izmenjati z merodajnimi faktorji misli o vseh skupnih problemih obeh zaveznikih držav. Tatarescu je v svoji izjavi tudi poudarjal, da je našel popolno razumevanje postavljenih problemov in popolno soglasje v pogledu njihove rešitve, kakor tudi trdno voljo za razvijanje naše politike in za sodelovanje, kar vse bo še bolj pojačalo našo medsebojno zvezo. G. Tatarescu je izjavil, da zapuša Jugoslavijo z nepozabnimi spomini.

Prevoz morskega volka

Ljubljana, 7. sept.

Po zadnjih vesteh, ki smo jih prejeli iz Zagreba, so odposlanci Zveze ribarskih društev dravske banovine že v teku včerajšnjega dopoldneva vse potrebno uredili za prevoz morskega volka v Ljubljano tako z ribiči kakor z oblastmi. Odposlanci se trudijo naprej za prevoz morskega volka v Ljubljano. O podrobnostih bomo še poročali.

Pri angleškem princu

Manifestacija narodnih noš v Bohinju

Bled, 7. sept.

Danes popoldne so se zbrali na Bledu dekleta in fantje v krasnih gorenjskih narodnih nošah in drugi odlični Blejci z županom Vovkom na čelu. Ob pol 1 so se odpeljali v Bohinjo, da bi angleškemu princu in njegovi zaročenki kneginji Marini izrazili svoje čestitke. V Bohinju so bila pri Sv. Janezu zbrana domača dekleta iz Bohinja in Srednje vasi. Kot zastopnika občine sta bila navzoča župan Ivan Mavrič iz Boh. Bistrice in župan Hodnik iz Srednje vasi. Krasen pohod narodnih noš okrog 50 parov je zavil proti dvorcu princa Pavla točno ob 2. uri. Ko je vrsta deklet in fantov prišla pred dvorec princa Pavla, so se takoj pojavili novozaročeni par kneginja Marina in princ Jurij ter Nj. Vis. knez Pavle s soprogo Olgo. Veličastni pohod se je ustavil pred visokimi gosti. Kot prvi je spregovoril v imenu bistrske občine župan Mavrič, ki je čestital visokim gostom s sledečimi besedami: »Vaše Visočanstvo! Čast mi je, da smem pozdraviti v

imeni bohinske občine tako odlične goste ter vam želim obilo sreče v življenju.« Po teh besedah župana Mavriča je čestital visokima zaročencema blejski župan g. Vovk, za njim pa župan Hodnik iz Srednje vasi. Hčerka blejskega župana je položila nato na glavo zaročenke kneginje Marine krasen venec gorenjskih klinčkov. Gospodična Kata Molnar je pa v imenu blejske občine podala krasen sopek princu Juriju, gospodična Cesar Justina pa v imenu bohinske občine krasen sopek planinskih rož.

Po teh pozdravih je spregovoril Nj. Vis. knez Pavle v imenu angleškega princa Jurija in njegove zaročenke Marine sledeče besede: »Dovolite, da se v imenu Nj. Vis. princa Jurija in kneginje Marine zahvalim za ljubeznive čestitke. Oba visoka zaročenca vam izrekata globoko zahvalo in zadovoljstvo tako Bohinju kakor celokupni naši lepi domovini.« Po teh besedah je zapel cerkveni pevski zbor par lepih gorenjskih pesmi. Po tako lepo uspeli manifestaciji je bila zakuska v hotelu Sv. Janez, odkoder so se nato gostje razšli.

Prvi dan slovanskih plesov

Ljubljana, 7. sept.

Danes popoldne so nastopile prve plesne skupine na festivalu slovanske glasbe in slovanskih narodnih plesov. Na telovadščici pod velesojm so se že zgodaj začele zbirati množice, ki so polagoma napolnile tribune in telovadšice.

Nekaj čez četrti na 6 je nastopila burno pozdravljena prva skupina, Bolgari, ki jih je vodil Boris Džonev, profesor na gimnaziji v Rahovem. Skupina je na mah očarala vse gledalce s svojimi pestrimi narodnimi nošami. Ob spremstvu gajde, kavale in gosli so zaplesali Bolgari živahna kola, v katerih se je izražala izredna dinamika in ritmika bolgarskih narodnih kol. — Sledila so lepa in svojstvena črnomaljska kola ob spremljanju gosli, ki so dokazala, da so se nam v Beli krajini ohranili izredno lepi narodni plesi. — Skupina iz Istre je bila navdušeno sprejeta in je zaplesala »balun« ob spremljevanju »roženice« ali »sapele«. Vsi plesalci so nastopili s svojimi ženami. Sledila so šumadijsko-resavsko-levaška kola, ki jih je zaplesala skupina iz Duboke pri Jagodini. Njihove živahne plesne spremljale gosli, harmonika in bas. Prav tako so bila zanimiva in lepa kola z otoka Krka, ki jih je zaplesala skupina iz Dobrinja.

Nastopili so zopet Bolgari, ki so topot s čudovito spretnostjo izražali prizore iz narodnega življenja. Vsega skupaj so zaplesali 20 različnih plesov, ki so jih deloma spremljali s petjem in vriski. Kot posebno značilne omenjamo stareško, postensko, skačkanjo, gankino, osmico, kukurigo in račeno. Živahnost plesov je vprav prešla na občinstvo, tako da jih je ob odhodu nad vse prisrčno pozdravljalo.

Slovaška skupina je zaplesala nato slovaško besedo. Lepe pisane narodne noše so se med plesom kar prelivali, sedaj veseli ritem je prišel zopet v resnejšega, tako da so se harmonični gibi zlivali z godbo v izredno lepo, občuteno enoto. Za zaključek je nastopila mogočna skupina rusali iz Gjevrgelije. Najprej so prikorakali moški, vsi v enotnih nošah, s sabljami v rokah, nato pa njihove žene z robcami. Nihče ne bi verjel, kako se je preprosto ljudstvo uživalo v veličastno viteško igro, ki po svoji dinamiki gotovo nima para. Svojevrsna je tudi godba, kateri daje takt izredno močan boben. Burno pozdravljena je ta zadnja skupina zapustila ob svitu reflektorjev plesišče.

Množica, ki je je bilo nad 3000, se je navdušena razšla in odnesla s seboj nepozabne vtise iz prelepih slovanskih plesov.

Drobne vesti

Atene, 7. septembra. p. Danes je turški zunanji minister Teftik Ruždi bel izmenjal z grškim zunanjim ministrom Maximosom ratifikacijske listine za »entente cordiale«, ki je bila sklenjena l. 1933 v Ankari. Nato sta z grškim zunanjim ministrom Maximosom skupno odpotovala v Zenevo na zasedanje Zveze narodov.

Havana, 7. septembra. p. Danes so prispele iz vzhodne Kube številne vesti o revolucionarnem gibanju. To gibanje je v teku včerajšnje noči zavzelo velik obseg in je prišlo na več krajih do spopadov s policijo in tudi vojaštvom ter poročajo o številnih ranjenih. Bilo pa je tudi par mrtvih.

Turin, 7. sept. b. Danes so se pričele tukaj velike mednarodne lahko-atletске tekme. Teka na 1500 m so se udeležile tri skupine. V prvi skupini je zmagal Nemec Schumbrun 4.2.4. Drugi v tej skupini je bil Italijan Becalli 4.3.2. V drugi skupini je prvi zmagal Belgijec Gerer, drugi pa je bil Švicar Martin. V tretji skupini je zmagal Madjar Stockbock, drugi pa je bil nek Finec.

Nikoli odprti

Pristen samo v modrem ovitku.

Kongres pravnikov

Zagreb, 7. septembra. AA: Danes se je tu začel šesti kongres pravnikov kraljevine Jugoslavije. Na kongres je prišlo okoli tisoč delegatov iz Jugoslavije, 195 delegatov iz Bolgarije in manjše delegacije iz Češkoslovaške in Poljske. Bolgarsko delegacijo vodita bivši minister Hoenherc in dr. Konstantin, češkoslovaško dr. Baržnik, poljsko pa dr. Rudvik. Bolgari so bili na današnji seji, ki ji je predsedoval dr. Politeo, že prisotni. Nj. Vel. kralja je na seji zastopal divizijski general Bodi, dalje so bili navzoči ban savske banovine dr. Petrovič, mestni načelnik dr. Krbek, kot zastopnik pravosodnega ministra predsednik stola sedmorice dr. Simič in mnogo drugih uglednih osebnosti. Jugoslovansko akademijo je zastopal bivši minister in profesor pravne fakultete zagrebske univerze dr. Marko Kostrenčič.

Ko je predsednik dr. Politeo otvoril kongres, je najprej izrazil zvestobo in vdanost Nj. Vel. kralju in prošil generala Bodi, naj bo tolmač teh čustev na najvišjem mestu. Kongres je te besede sprejel z burnim odobravanjem. Predsednik je dodal, da bo kongres o tem tudi pismeno obvestil dvorno pisarno. Nato se je dr. Politeo z toplimi besedami spomnil dr. Subotiča, ki je nenadoma umrl. Skupščina je predsednikovo komemoracijo sprejela stope in z vzkliki: Slava! Nato je kongres pozdravil ban savske banovine dr. Ivo Perovič s kratkim in toplim nagovorom, v katerem je želel dobrodošlico vsem slovanskim gostom, posebno pa še bolgarskim. Njihova toli številna delegacija, je dejal ban, je dokaz, da je bratski narod dobro pojmoval vzvišeno in modro iniciativo obeh suverenov.

V istem smislu so bili pozdravni govori dr. Simiča, načelnika dr. Krbaka in voditeljev češkoslovaške delegacije dr. Baržnika, poljske delegacije dr. Rudvika in bolgarske delegacije g. Hoenherca. Vsi ti govori so bili zelo prisrčno sprejeti. Na kongresu so ugotovili, da sta na programu dve posebno važni točki, namreč želja, da bi se čimbolj izenačilo zakonodajstvo Jugoslavije in Bolgarije, in pa, da bi se ustanovila zveza jugoslovanskih pravnikov.

Belgraiske vesti

Belgrad, 7. septembra. m. Napredovali so v 8. skupino 2. stopnje: dr. Milko Gaber, sodnik apelacijskega sodišča v Ljubljani; dr. Gašper Stojković, sodnik apelacijskega sodišča v Ljubljani; Jakob Jerman, starešina okrajnega sodišča v Ljubljani; Ivan Trinkaš, starešina okrajnega sodišča v Ljutomeru in Franc Kompara, starešina okrajnega sodišča na Vranskem.

Belgrad, 7. sept. m. Premeščen je za svetnika 5. pol. skup. na gozdarsko ravnateljstvo v Sarajvo Franc Ravnik, gozdarski svetnik iste skupine in okrajni gozdarski referent v Crnjavoru.

Z odlokom generalnega ravnatelja jugoslovanskih državnih železnic je premeščen Alojzij Ladiha, pomožni prometnik 10. pol. skup. na postaji Sečan na področju subotiskega železniškega ravnateljstva na železniško postajo Rogatec.

Belgrad, 7. sept. m. V tujakšnjem Narodnem muzeju se je danes dopoldne vršila konferenca upravnikov muzejev, na kateri se je pretresal zakonski osnutek o ureditvi muzejev, ki se že nahaja pred Narodno skupščino. Upravniki muzejev so osvojili zakonski osnutek, s katerim se bo uredil položaj uradništva v muzejih.

Belgrad, 7. septembra. m. Z nocošnjim brzovlakom so odpotovali v Sofijo na bizantološki kongres skupina udeležencev iz Jugoslavije. Od Slovincov se bodo tega kongresa udeležili: konservator dr. Stelo, dr. Niko Zupanič, Balduin Saria dr. Izidor Cankar, dr. Franc Mesesnel, dr. Viktor Korošec, dr. Milko Kos in prof. Sedivy. Kongresa se bo udeležil tudi dr. Nikola Radojčić iz Ljubljane.

Mariborske vesti:

Zmagoslaven začetek evharističnega kongresa

Tisoči prihajajo - Tudi Hrvati se bodo udeležili

Maribor, 7. sept.

Prvi dan evharističnega kongresa. Prav za prav dan priprave, dan stanovskih zborovanj in sestankov. Nihče, ne prireditelji, ne udeleženci si niso mislili, da se bo začel s takim zmagoslavnim poletom. Takega zanimanja, takega navala ljudstva nismo pričakovali. In gledali smo danes od ranega jutra do poznega večera presenečeni in zadivljeni! Ulice polne našega vrelga, čvrstega kmečkega ljudstva vseh starosti, med njimi stotine in stotine naše verne katoliške inteligence, ki je prispela z vseh strani širne lavantinske škofije in izven njenih meja. — Prav za prav se je pričel prihod ljudskih množic že snoči. Že večeraj popoldne so morali vlaki prihajati z ojačenimi garniturami. Zvečer se pozna dotok ljudi v prenočiščih in na ulicah.

Maribor sprejema goste v zastavah.

Mesto je okrašeno in v slavnostnem razpoloženju. Že od snoči vohajo na hišah, javnih in zasebnih, zastave. Mesto se krasi, mlaji, mogočni in vitki, kot na naših kmetijskih vaseh, se dvigajo na Glavnem trgu, pred stolnico iz mestnega vrvenja ter mu dajejo lice svečanega pričakovanja. Na stolnico pritrjujejo ogromen pozlačen kelih, ki bo jutri ob posvetitvi lavantinske škofije žarel ves v tisočih žarnic. Na Glavnem trgu pritrjujejo med visoka mlaja, ki bosta stražila oltar, ogromno zlato žarečo zvezdo. Maribor se dostojno pripravlja na slavnosten dan. Moramo pri tem pohvalno omeniti mariborsko mestno občino, ki je po svojem načelniku dr. Lipoldu izdala poziv meščanstvu ter sama zelo lepo okrasila svoja poslopja in šla prirediteljem v vsem na roko. Dalje gre pohvala hišnim posestnikom: razobesili so zastave, oskrbeli okrasitev hiš ob ulicah, kjer se bo pomikala procesija z Najsvetejšim. Veliko zaslug ima tudi policija, ki vzorno skrbi za red. In še celokupni mariborski javnosti. Z vsemi simpatijami je spremljala priprave za veliki dogodek ter se tudi sama pripravljala za čim veličastnejšo pripravo. Tudi duhovno: mariborske cerkve so bile vse tri dni, ko se je vršila v njih tridenišnica kot priprava za kongres, nabito polna občinstva, spovednice so bile obkragane in številno onih, ki so prejeli svete sakramente, se je nenavadno dvignilo.

Množice na poti.

Današnji vlaki so dolgi. Na vseh postajah so vstopali množice in žene ter mladina za Maribor. V vlakih so jedva dobili prostora. Prišli so tudi Hrvati. Močna skupina hrvaške inteligence se je pripeljala iz Zagreba. Pričakujemo pa še večje skupine bratov od onstran Sotle. Zlasti iz hrvaškega Zagorja se obetajo cele množice. Ob prihodu vsakega vlaka so mariborske ulice vnovič še močnejše vzvalovile in oživele, ko so se vsipale nove množice s kolodvorov. In ti pripovedujejo, da to še ni vse nič. Ostali šele pridejo. Zlasti Slovenske Gorice se pripravljajo. Skoro iz vsake župnije gre na pot posebna procesija. Župnije se med seboj kar kosajo, katera se bo številno bolj postavila. Gredo procesije celo iz daljne Radgone in iz Prekmurja. Prve prihajajo v mesto v večernih urah. Ljudje, izmučeni in prašni od dolgega pota, pa vendar veselih obrazov, navdušenje jim žari iz oči. Pesem se oglašajo iz njihovih vrst, pojejo Marijine pesmi, drugi molijo. Javno in glasno izpričujejo svojo vero in zavest. Takega množstva obdravskega mesta se ni sprejemalo med svoje zidove. Ti tisoči kažejo, kako močna in krepka je vera med našim ljudstvom!

Krasen obisk stanovskih zborovanj.

Današnji dan je v prvi vrsti posvečen stanovskim zborovanjem in predavanjem. V vseh razpoložljivih mariborskih dvoranh so razmeščeni: inteligenca posebej, možje

posebej, žene zopet zase ter fantje v eni in dekleta v drugi dvorani. Predavajo jim naši priznani javni katoliški delavci, graditelji in voditelji. Po nekod so prostori pretesni, zlasti v samostanu šol. sester, kjer je prišlo toliko deklet, da so poleg telovadnice zasedla tudi vse hodnike pritličja. — Izobraženstvo je imelo predavanja popoldne in popoldne v dvorani bivšega kina Apolo. Nabito poln velik prostor izobraženecv z akademskimi naslovi in dijakov, učiteljev, duhovnikov — vseh stanov. Govorili so jim popoldne A. Karo, dr. F. Sušnik, popoldne pa univ. prof. dr. Lukman in glavni urednik »Slovenec« dr. I. Ahčin. Navzoč je bil ves čas predavanj stolni proš lavantinski dr. Maks Vraber. — Možje so bili zbrani v mali unionski dvorani. Tudi tu je bila udeležba izredno častna. Sami grčavi, izklesani obrazi naših najboljših gospodarjev, ki z zbrano resnobo sledijo govorom Pr. Jerebiča, dr. J. Jeraja in I. Prijatelja, zraven pa tudi sami posegajo s svojimi temeljitimi življenjskimi skušnjami v razgovor. — Slovenske matere so se zbrale v dvorani Zadrudne gospodarske banke. Stotine slovenskih žen je poslušalo in sprejemalo vase izvajanja prof. Zivortnika, gospe ravnateljice Stupeca in Milice Grafenauerjeve. Navzoč je bil med predavanji stolni kanonik Časl. — Fantje so zborovali v Karlinovi dvorani. Mogočni prostor jih je komaj sprejel pod svojo streho. Tu je bil svet našega podeželja. Vsi okrašeni z nageljčki, pod cvetjem se pa zlati kongresni znak. Tu imajo važna pomenovanja s svojimi voditelji, ki izpopolnjujejo izvajanja predavateljev dr. Meška, dr. Jeraja, M. Krajnc in Mirka Geratliča. Navzoč je bil vse popoldne stolni dekan dr. Čukala. — In končno dekleta, ta so se najbolj postavila. V obširno telovadnico šolskih sester kar niso vsa zamogla in so poslušala stojče na hodnikih predavatelj: župnika in dekana Gomilška, Slavico Horvatičevu in Olgo Sadržavčevu. Navzoč je bil kanonik dr. Mirt.

Prevz. knezof dr. Tomažič na predavanjih

Izredno veliko zanimanje je pokazal za današnja predavanja in zborovanja prevzvišeni vladika lavantinski dr. Ivan Tomažič. Po vrsti je obiskal danes popoldne v spremstvu svojega tajnika g. Lebica vse dvorane, kjer so bila predavanja, kar je globoko dirnilo udeležence zborovanj, še bolj pa so delovale nanje njegove vzpodbudne besede. Vsakim je umel povedati posebej, kaj mu je na srečo in vsem je povedal tako, kakor so ga najbolj razumeli. Z možmi se je pomenil o njihovih težavah in delu ter jih opominjal na njihove očetovske in gospodarske dolžnosti; krepil jih je v zaupanju ter navduševal za nadaljnje delo. Z nam in materam je podeljal na srce njihove dolžnosti v družini ter jim omenjal veliko poslanstvo, ki ga imajo od Boga za vzgojo naše mladine. Ves je oživel v krogu svoje drage mladine, med fanti v Karlinovi dvorani in dekleti v samostanu šol. sester. Pri obojih se je zadržal najdalje ter jih po očetovski vzpodbujal. Z lepimi besedami ga je pri fantih pozdravil vodja zborovanja Mirko Geratlič. Pri dekletih pa je ostal prevzvišeni do konca predavanj ter ves čas z vidnim zanimanjem poslušal izvajanja. Izobraženec je obiskal popoldne ter se pomudil pri njih dalje časa. Povsod so ga sprejemali s silnim navdušenjem ter mu gromovito ploskali pri odhodu. Prosil je vse predavatelje, naj pripravijo svoja predavanja za tisk, ker se tako dragocena beseda ne sme izgubiti. Ob odhodu je povsod podelil navzočim svoj nadpastirski blagoslov.

Noč v molitvi

V večernih urah so se zbirale ljudske množice v božjih hramih. V vseh cerkvah bodo nočjo polnočnice, vse bodo odprte celo noč. V stolnici bo imel polnočnico šibeniški škof dr. Mileta, ki je prihitel na kongres iz svoje oddaljene škofije. Ponoči pa bodo od vseh nebesnih strani vrole v mesto nove množice, ki bodo prečule vso noč po božjih hišah v molitvi.

»Mesijac dostojen zaključek današnjega dne

Današnje prireditve so se zaključile z veličastnim koncertom Slovenskega pevskega društva »Maribor«, ki je, pomnoženo s nekaterimi drugimi pevsкими zbori, ob spremljavi velikega orkestra ter ob sodelovanju znanih naših solistov gospe Lovišetove in Golobove ter gg. Dariana in Neraliča izvajalo Händlov oratorij »Mesijac«. Dirigiral je to veliko delo stolni kapelnik Janez Ev. Gašperič. Velika unionska dvorana nudi nočjo prelesto sliko. Le ob redkih prilikah je sprejela tolikanj številno občinstvo. Navzoči so vsi odličniki in predstavniki cerkvenih, svetnih, mestnih ter vojaških oblasti. Koncert ob času poročila še traja. Ze sedanji del dokazuje, da bo dosegel popoln uspeh. Bo najlepši zaključek današnjih prireditev in krasen uvod v sijaj jutrišnjega dne.

Drugi koncert »Mesije« danes popoldne

Snoči je koncert nad vse dobro uspel in je bila dvorana povsem zasedena. Da omogočimo tudi ostalim, ki niso dobili vstopnic in onim, ki pridejo danes ob blizu in daleč v Maribor, da slišijo ta veličastni oratorij, se vrši danes popoldne ob 4 zopet koncert za znižano vstopnino! Od 2 popoldne bo že blagovna odprta in prosimo vse, da si pravočasno oskrbijo vstopnice, da ne bo ob 4 prevelikega navala.

Za vse, katerim je le mogoče, velja danes: popoldne ob 4 na koncert v Union!

□ Vsem, ki na domači postaji niste mogli dobiti več legitimacij za polovično vožnjo, sporočamo, da vsi ti dobijo nadomestne legitimacije na mariborskem glavnem kolodvoru. Zberite se ob dveh popoldne na glavnem kolodvoru.

□ Pojdmo na Slomškov grob! Udeleženi kongresa gremo na Slomškov grob takoj po končani posvetitvi na Slomškovem trgu. Ko se posvetitev konča, se napotimo v sprevodu na staro mestno pokopališče v Strossmayerjevi ulici. Ob grobu bo molitev za povečanje našega velikega voditelja in vzornika Antona Martina Slomška ter nagovor prevzvišenega knezof dr. Ivana Tomažiča.

□ Člani mariborske akademске kongregacije se zberejo za sv. mašo na Glavnem trgu pred rotovžem četrte ure pred sv. mašo.

□ Dijaške kongregacije pojdejo kot zadnja skupina stolne župnije. Dekleta naj pridejo v belih oblekah. Zbirališče četrte ure pred sv. mašo na Glavnem trgu pred rotovžem!

□ Žigosanje legitimacij je v petek in soboto od 8—12 ter popoldne od 2—6 na Koroški cesti 5 (Uprava Slov. Gospodarija), na Aleksandrovi cesti 6 (Prosvetna knjižnica) in na Aleksandrovi cesti pri Putniku. V prvih dveh pisarnah se vrši žigosanje tudi dne 10. in 11. ter 12. septembra.

□ Pecen mесо. V ponedeljek, dne 10. t. m. se bo prodalo od 7 naprej na stolnici za oporečeno mесо pri mestni klavnicni 250 kg govejega mesa po 4 Din in sicer na osebo do 2 kg.

□ Sono se draži. Na večeršnjem trgu se je že poznalo, da se seno draži. Prodajalo se je po 35 dinarjev po centu. Dovož je bil zelo malenkosten.

□ Vpisovanje v Legatov enoletni trgovski tečaj v Mariboru traja še ta teden in sicer od 10—11 v šolski pisarni, Vrazova 4, znatno znižana šolnina.

□ Smrtna kosa. V starosti 60 let je umrl skladiščnik drž. železnice v p. Avgust Koren. — V bolnišnici je umrl 39letni mizar dr. Železn. delavnice Franc Freitag. Svetila pokojnika večna luč.

□ Železničarji dobivajo razlike. V vrstah vpočakanih železničarjev je zavladalo veselje. Dobili so izplačane razlike, ki so jih pričakovali že 10 let. Razlike se sedaj izplačujejo tudi aktivnim delavcem v železniški delavnici in sicer določeno zaenkrat le 15 odst. od cele vsote.

□ Žrtve Drave. Včeraj popoldne so opazili prebivalci Pristina ob Dravi, da leži v plitvi vodi človeško truplo. Spravili so vtopljenca na breg ter obvestili policijo, ki je poslala na lice mesta uradno komisijo. Vtopljenec je 40—45 let star moški. Smrt ga je zadela najbrže pri kopanju, ker je bilo truplo brez oblach. Ležal je v vodi že daljšo dobo. Drava ga je gotovo prinela iz daljine, ker je bilo truplo precej obtočeno. Istovetnosti zaenkrat še ni bilo mogoče ugotoviti.

□ Kopalnice se bo popravilo. Sedaj, ko so modernizirane kurilne naprave mestnega kopalnišča, se bo poslopje moderniziralo tudi v njegovi zunanosti. Bil je za to že zadnji čas!

□ Pot na Mariborski otok, ki vodi čez posestvo stolnega župnišča, se bo končno uredila. Dosedaj so si pešci izbirali pot po svoji mili volji ter hodili prosto po travniku in naravno delali pri tem znatno škodo. Pot se bo sedaj primerno ogradila.

Fran Erjavce je napisal Domače in tuje živali za Mohorjevo družbo, ki je od l. 1868. izdajala posamezne zvezke v letnih presledkih z edino izjemo l. 1872. (Zanimivo je, da so l. zvezek natisnili v Pragi). L. 1873. je izšel že V. zvezek, s katerim pa se delo nenadoma pretrga. Zakaj Erjavce dela ni nadaljeval, nam pojasnjuje urednik v uvodu. Po njegovi sodbi so bile vzrok, da je to poglavitno E. delo ostalo nedovršeno, pisateljeve življenjske okoliščine.

Od petih zvezkov Domačih in tujih živali, ki jih je izdajala Mohorjeva družba, obsega drugi zvezek Zbranega dela šele celotni I. snoplet pripleti tri četrtine II. snopleta, to je: Uvod, Živalske podobe, Živali po tujih krajih udomačene ter Divje četveronožne živali. S tem niso izčrpane niti vse četveronožne živali; a njim je treba dodati še vse ptice in golazne. In vendarle je že samo v tem zvezku opisanih ali omenjenih nad sto petdeset živali! Skoraj prav toliko je živalskih podob na tridesetih prilogah, ki so dodane besedilu. Nekoliko moti le to, da bodo nekatere izmed teh živali opisane šele v naslednjih zvezkih. Pravtako pa tudi to, da govori urednik že sedaj n. pr. o pticah in golazni, iz česar pač sledi, da njegov uvod ni mišljen samo kot uvod v pričujoči zvezek, marveč kot celoten uvod v Domače in tuje živali. Naslednja dva zvezka bosta torej opremljena samo z uradnimi opombami, ki tudi v tem zvezku pričajo, da se je urednik ne samo vestno, marveč tudi z velikim znanjem in pripravljenostjo lotil dela.

Domače in tuje živali so nekaj edinstvenega v naši književnosti. Motil bi se, kdor bi v njih iskal zohorparne znanosti. A tudi naslov poljudnega znanstvenika je mnogo preskromen za pisatelja, tako obširnega darul Res, da je Erjavce v teh spisih v prvi vrsti naravoslovec; a naravave zanj ni samo predmet umekega raziskavanja, marveč sta mu v odnosu do nje prav toliko pomembna čustvo in domisljija. Njegovo razmerje do narave je torej izrazito idealistično, kar se ne kaže samo v njegovem etično-religioznem pojmovanju stvarstva, marveč tudi v metodi in načinu, kako nam naravo prikazuje. Zakaj kakor sta v njem neločljivo združena znanstvenik in človek, pravtako se ta edinstvena in čudovita skladnost razodeva tudi v njegovem slogu. Vzrok za to je v tem, ker je pisateljevo delo vedno tesno zvezano z žariščem njegove osebnosti.

Podaljšajte si svoje življenje in zavarujte se pred prezgodnjim postaranjem!

Rogaška Slatina,

zdravilišče želodca, jeter, ledic, srca, črev, žolčnega kamna itd. Vam ustvari solidno podlago za novo pomlajeno življenje.

Od 1. septembra do 31. oktobra velja popolna 20 dnevna oskrba za državne uradnike od Din 1000— dalje; za ostale goste pa od Din 1200— dalje.

Prospekti in cenik: Zdravilišče in »Putnik«

□ Soda za kokain. Star trik, ki pa pride še vedno prav; zlasti v Mariboru so že nekajkrat prevečali sleparji naplahtali lahkoverneže ter jih obrali za lepe vsote. Srečo s kokainom iz sode sta poskušala včeraj v Mariboru zopet dva Gradčana, 39letni Josip Jobst ter 38letni Viljem Torgler. Za 11.000 Din sta ponujala pol kg sode, trdeč, da je pravi kokain. Soda je bila res zavita v originalne zavojce, v katerih se prodaja drag kokain. Policija ju je pri tej prodaji zalotila. Obojico so vtaknili v luknjo. Sumijo, da sta že našla nekaj žrtve v Mariboru ter je radi tega uvedena stroga preiskava.

□ Oglejte si razstavo cerkvenih oblach! Razstava cerkvenih paramentov je nameščena v učiteljski samostani č.č. šolskih sester v Gosposvetki (prej Samostanski) ulici v pritličju na desno. Oglejte si razstavo, ki nudi obilo zanimivih in dragocenih mašnih oblach.

□ Feiertag — Maribor peče poseben kruh »Turista« iz rži z zaščitno znamko, ki ostane 8 do 10 dni svež. — Napravnostne hranilo za večje skupine. Naročite v Mariboru: Betnavska 43, tel. 2824. Glavni trg, Rotovž, trgovina Skaza, Ulica X. oktobra 5 in Nova vas.

Celje

□ Umrl je v celjski bolnišnici Canjklar Fr., 26letni brezposelni čevljarški pomočnik brez stalnega bivališča. N. v. m. p.

□ Kaj bo s to mladino? V četrtek popoldne je nekdo ukradel zasebnik ge. Alojziji Zemljak iz njenega stanovanja v Gosposki ulici 19 ročno torbico, v kateri je bilo 860 Din, ključ in razni dokumenti. Policija je še istega dne prišla neko 12letno deklico, pri kateri je našla 164 Din. — Okrog pol 7 zvečer pa so našli na levem bregu Savinje blizu Jurčičeve ulice torbico, v kateri je bilo še 600 Din in drugi predmeti. Zanimivo je, da ni torbice, ki je bolj slaba, nihče pobral. Pri vseh letihnjih tatvinah je najbolj žalostno to, da so jih izvršili otroci več kakor eno četrtino.

□ Šolske knjige in vse šolske potrebščine kupujte v Mohorjevi knjigarni.

□ Primarij dr. Emil Watzke ne ordinira do 18. septembra.

Novo otvorena damska konfekcija **URAN** Celje, Kolenčeva ulica 6
se priporoča cenjenim damam. Blago prvovrstno. Elegantni modeli, cene izredno nizke.

Ptuj

Visok gost v Ptuj. V našem mestu se mučijo škof iz Šibenika dr. Hironim Mileta. Prevzvišeni se je nastanil v minoritskem samostanu.

Motociklist povozil starčka. Pred dnevi se je na cesti pri Ptujski gori zgodila nesreča, koje žrtv je 83letni berač Vinko Vodošek iz Zetla. Nek motociklist je z veliko brzino zavozil v Vodoška, ki je obležal nezavesten. Starčka so prepeljali v ptujsko bolnišnico, kjer so ugotovili težke notranje poškodbe in frakturo leve noge. Stanje ponesrečenca je zelo nevarno z ozirom na njegovo visoko starost. Ker je Vodošek precej gluha, je najbrže prešlišal znak motociklista, kar je povzročilo nesrečo.

Tatvina krave. Neznani storilci so ukradli poslastico Francu Kurbusu v Loku pri Sv. Janžu na Dravskem polju kravo, vredno 800 Din. Domači so tatvino opazili šele naslednje jutro. Za storilci ni duha ne sluha.

Celoletno zdravljenje. Centralna kurjava.

Radotermaalno zdravilišče **Dolenjske Toplice** pri Novem mestu

izborni uspehi zdravljenja, posebno pri reumatizmu, išiasu, protinu (gibt), živčnih ter ženskih boleznih. Tekoča, hladna in topla voda v sobah.

Kulturni obzornik

Fran Erjavce - Ob stoletnici rojstva

O Franu Erjavcu je izšla letos v prvi knjigi njegovih Zbranih del (uredil Anton Slodnjak, izd. Jugoslovanska knjigarna) obširna monografija, ki pokaže Erjavca kot človeka, znanstvenika in pripovednika. Zato se ne bomo tu o njem širše razpisovali. Poudarili bomo le najznačilnejše momente iz njegove močno zaključene osebnosti.

Fran Erjavce je največji slovenski prirodoslovni pisatelj. Že kot ljudskošolski deček je ljubil naravo in njeno tisočero drobno življenje, z leti pa se je vanjo vedno strastneje poglabljal. Delno je dobil pobude od posameznih prirodoslovcov (Schmidt, Dežman), še bolj pa v njegovo naravo sama prislunila klica bogate stvarnice. Zanj je sleherni živalca živela svoje zaključeno življenje, sleherni kamen je imel oči. Odtod klasični spisi, kot je n. pr. črtica »Mravlja«. Odtod cela vrsta poljudno znanstvenih spisov (katere je največ izdajala Mohorjeva družba), za katerimi ni segal le inteligent, marveč jih je e slastjo poučevala zadnja gorska vas. Največje njegovo delo in hkrati najpopolnejše so »Domače in tuje živali v podobah« (pravkar je izšel del teh v II. zvezku Erjavčevih Zbranih spisov, o katerih prinašamo danes Vodnikov oceno), ki jih je dopolnil že z »Našimi škodljivimi živalmi«. V slovenskem prirodoslovnem svetu bo Erjavčevo ime zmerom svetlo. — Erjavce je znan tudi kot pripovednik. Bil je sodobnik Levstika, Trdine, Stritarja, Jurčiča, sošolec je bil z Jenkom, Tuskom, Zarnikom, Brilom itd., ki so vsi veak po svoje stali v vrsti slovenskih literatov; zatorej

ni čudno, da je tudi Erjavce začel ne le iz naravoslovnega sveta, marveč tudi iz sveta človeka zajemati snov in jo povestno oblikovati. Splošno sta najbolj znani njegovi povesti »Huzarji na Polici« in »Hudo brezdnó ali Gozdarjev rejnec«. Dograjena je tudi črtica »Ni vse zlato, kar se svetli«. — Erjavce je živel kljub zunanji usmerjenosti živo življenje. Že njegova pot, ki ga je vodila preko dunajskih študijev v Zagreb na realko in potem kot prirodoslovca po vsej Hrvatski, Bosni, Dalmaciji, po Češkem, Nemškem, Švici, Franciji, Italiji itd., je nad vse gibka. Povsod si je nabiral znanosti, odkrival prirodne zaklade, odkrival ljudsko govorico. Leta 1875 ga je zagrebška univerza celo izvolila za svojega rednega profesorja, kaj je pa Erjavce odklonil. Erjavce je bil dograjn človek, leto 1848 ga je vzbudilo v velikega Slovence in tak je ostal do slednjega diha. Umrl je kot 53leten mož 12. januarja 1887 v Gorici. Ob 100letnici rojstva se Slovenci klanjamo njegovemu spominu.

Frana Erjavca Zbrano delo

Uredil dr. Anton Slodnjak. II. zvezek. 1934. Založba »Jugoslovanska knjigarna« v Ljubljani.

Komaj pol leta je minulo, odkar je izšel v »Zbirki domačih pisateljev« I. zvezek Zbranega dela Frana Erjavca, vsebujoči pisateljev življenjepis in Spise iz prirode. Pravkar pa smo dobili drugi zvezek, ki prinaša Erjavčeve Domače in tuje živali v podobah. Toda čeprav ta zvezek po obširnosti prvega precej presegla, saj ima nič manj kot tri sto strani besedila in trideset prilog, ki vsebuje vendarle šele tretjino tega najobširnejšega in najznamenitejšega pisateljevega dela. Domače in tuje živali bodo namreč obsegale še dva nadaljnja zvezka Erjavčevega zbranega dela.

Urednik dr. Anton Slodnjak nam v uvodu na kratko opisuje zgodovino ter življenjske okoliščine, v katerih je delo nastalo. Pravtako pa nam razlaga tudi značaj in pomen, ki ga imajo Domače in tuje živali za naše slovostvo in narodno izobrazbo, ter hkratu ugotavlja njihovo mesto v obširnem Erjavčevem delu.

Slovanski narodni plesi v Ljubljani

Najlepšega slovanskega plesa - slovenskega iz Zile ne bo!

Ljubljana, 7. sept.

Po uspehi uprizoritvi češke kmetske svatbe v opernem gledališču, ki jo je v četrtek zvečer ob 20 izvajal Krovov odbor narodopisne spoletnosti iz Plzna in ki je bila nekakšen slavnostni uvod v festivalske prireditve, bi imeli drevi, t. j. v petek ob 17, med drugimi skupinami nastopiti tudi naši slovenski Ziljani. Njihov nastop bi nam bil zlasti ljub in drag, saj se nam tako redko nudi prilika prijateljsko seči jim v roke. Njihova narodna umetnost je našemu čuvstvom pač najbližja in najbolj dostopna, saj je tako tesno zvezana z vso našo slovensko preteklostjo. Prav gotovo bi bila skupina plesalcev iz slovenske Koroške ena najlepših in najslikovitejših skupin v okviru festivalskih prireditev. Naše želje, da bi slovenske Ziljane spet enkrat pozdravili v svoji sredi, so se — žal — razpršile. Tako bodo obiskovalci festivalskih prireditev prikrajšani za redko užitek, kajti ples Ziljanov »Visoki rej pod lipom« je pristen izraz naše narodne duše, pol notranjega bogastva in prirodne lepote.

Ziljanka, ki je ne bo.

»Visoki rej pod lipom« je ena najstarejših obrednih usedlin in se že izvaja v Ziljski dolini vsako leto v nedeljo po Mali Gospojnici (letos 9. septembra). Ta stari običaj je imel prvotno pomen in značaj zgolj kolektivnega obrednega snubljenja pod lipo, kjer so stari Slovani opravljali vse pomembnejše obredne sestanke. Dandanes je visoki rej poleg »vabljenja« (užerbanja) narodu svet obred in zadržni sestanek vseh domačinov, ki se na ta praznik, če le mogoče, zberajo pod domačo lipo iz vseh krajev sveta. K lansnemu »reju« so prišli ameriški Slovenci iz daljnjega Kanade, Ziljani iz Madžarske, Češkoslovaške, Westfalije in Italije.

Sprehod po ribarski razstavi

Živali iz voda in iz podzemlja

Društvi ribičev in akvaristov sta na letošnji velesejnski razstavi poskušali pokazati bogastvo naših voda in pestro življenje v njih. Razstavno odboru pod vodstvom univ. prof. dr. A. Šerka

Radovedna ščuka.

se je to tudi posrečilo, tako, da to razstavo lahko v rešnici imenujemo vzorno. Vodilna misel je bila ta, da naj razstava nazorno pokaže, kako se spreminja življenje v vodi, ki iz gorskega potoka narašča v vedno večjo reko do počasi tekoče ali celo močvirne reke. Ta mnogo kilometrov dolga pot je na razstavi skraćena na 9 velikih akvarijev, od katerih drži vsak nad sedem tisoč litrov vode.

Takoj ob vstopu v razstavo izvira visoko pod stropom močan studenec ter se žuboreč prehva v prvi akvarij. Smreke v ozadju, kamenje in prod v vodi kažejo, da smo ob alpskem potoku, v katerem žvigajo sem in tja živahne in lepe potočne postrvi in razne križanke. Iz prvega akvarija pada voda v nekoliko nižje stojič drugi bazen, kjer so šarene postrvi (šarenke) in jezerske postrvi. Seveda ne manjka tudi lepih rakov, ki veličastno korakajo po dnu in razkazujejo svoje močne klešče. V nadaljnjem toku kažejo akvariji ribe iz večjih potokov in manjših rek. Tu se love po vodi lipani, podusti, sulci, kleni, mrene, menki ter še mnogo drugega drobiža. Preje gozdno ozadje se umika travi, vrbam in treju. V ozadju so razstavljene nagačene ptice,

Matija Majar poroča, da so za njega dni »rejali pod lipom« še v Kobaridu in na več krajih na Goriškem. Visoki rej pričanja po »vilke meši« s starim enoglasnim koralom:

Zakaj be jes kristjan besien na biu,
k sen neo per svete meše biu,
tan sen biu Ježuša,
ino njegovo mater žauostna...

»Rejovec« (»Vabovci«) se paroma (fant z dekletom) razporede v kolu pod lipo, počajo naprev »reja« korakajo okrog lipe. Po plesni medigri sledi prvotni prizor na novo

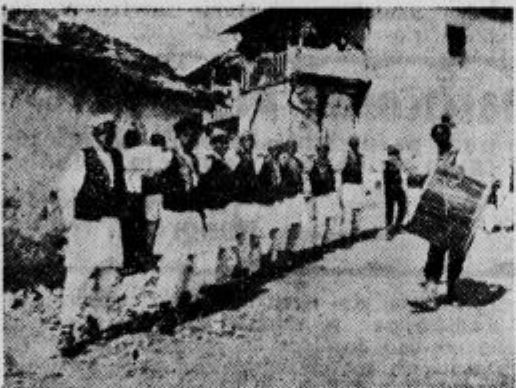

Bolgarska skupina

kitico in se ples v tem redu ponavlja, dokler ni pesem izpeta. Ta pristni slovenski narodni ples je prav gotovo izmed vseh slovenskih plesov najpristnejši in najlepši.

Današnji festival (o poteku prireditve prinašamo poročila na drugem mestu) namisto Ziljanov bodo začeli Bolgari, ki bodo pod vodstvom profesorja Borisa Coneva izvajali najbolj značilne bolgarske narodne ples ob spremljevanju gajd, kaval in gusel. Njihovo skupino označujejo zanimivi ritmi. Izraža scene iz narodnega življenja, tako beljenje platna, večer na deželi, ovčarske prizore, vse v plesnem tempu.

Med drugimi plesnimi skupinami, ki nastopijo drevi, naj omenimo tudi kolo z otoka Krka — »stari horvatski tane«. Na plesišče prikorakajo godci in vodijo za seboj plesalce. Nato plesalci skakajo obkrožijo prostor, dokler godci ne sedejo kraj prostora. Ko priplešejo do godcev, se obrnejo in plešejo nazaj, obkrožajoč plesišče, in se nato okretno spet v prvotno smer. Te okrete v eno in drugo smer ponavljajo trikrat. Potem sledi majhen odmor in nato drugi del plesa. Ko neha trojka s plesom, se godci dvignejo in se vsi vrnejo na isti način, kakor so prišli. Organizator te plesne skupine je župnik P. Šabalj iz Dobrinj. Plesalci imajo lastno godbo.

Kolo iz Skopske Crne gore

kami, ki morejo živeti stalno v vodi, tako mali, veliki in planinski pupki. Najzanimivejša pa sta v tem akvariju dva sorodnika: človeška ribica in aksolotl. Aksolotl živi prav tako, kakor človeška ribica, v vodnih jamah in je doma v Mehiki. Je v resnici močerad, vendar aksolotl v akvariju še ni močerad, kakor tudi v jamah nikdar ne živi kot močerad. Aksolotl v akvariju je nepopolna oblika (ličinka) ali paglavec, ki pa se ne razvije več v močerada. Da se ga sicer umetno prisiliti s tem, da se prilije v vodo malenkost hormonov hipofize, narkar se v kratkem prelevi v močerada. Isto napravi sam v domovini, ako živi v prav ugodnih razmerah v vlažnih gozdovih. Človeška ribica je prav tako paglavec, vendar se doslej še nikomur ni posrečilo prisiliti jo, da bi se prelevila v končno obliko. Oba diha s pljuči in škrgami; imata pa škrge zunaj, tako, da zgledata kakor droben, rdečkast grmček. Izjemno delata tudi pri ploditvi: v mrzlih vodah imata žive mladiče, v toplih pa ležata jajca. V jamah imata kožnato barvo, če pa živita delj časa na dnevi luči, pa počrniata. Črn aksolotl je tudi v akvariju.

Tudi nekaj terarijev s kačami ne smemo pozabiti. Gošč se vije ves dan po malem grmčku; končanka in izredno lepa belouška so vsem na vpogled z željo, naj si jih dobro ogledajo, da bodo za prihodnje vedeli, kakšne »gode« pobijajo ob Savi in Sori. Mogočna pa sta dva izredno debela in velika modrasa, ob katerih se igrajo nič hudega sluteče miške, ki jih bo končno vendar dohitela nagla smrt.

Strokovnjaku nudi razstava lep izbor ribiške literature in najmodernejših ribarskih potrebščin. Različne »umetne muhe« — perjenice, trnki, palice, vrše, saki in mreže kažejo, kako zelo se je izpopolnilo ribiško orodje. To dokazuje zlasti številno staro orodje, ki je tudi razstavljeno. Zanimive so posode za prevoz živih rib, posode za valjenje

Ke vladala teška
supruje - palma
križa in draginja
vsega gospodinja

PALMA
OKMA
PODPLATI IN PODPETNIKI
SO NESPOLZLJIVI, POČENI
IN SEORAJ NEUMIČLJIVI
VARUJEJO OČUTLJIVE
NOGE IN PRED MOKROTO.
DOSEGI PRI VSAH OČUTLJIVIH

ribjih iker, oddelek za ribje bolezni in glave izredno velikih eksemplarjev.

Lepa razstava zasluži vse priznanje, zlasti še zato, ker je zahtevala obilo truda in tehničnih priprav. Saj tehtajo veliki akvariji, napolnjeni z vodo, nad 70.000 kg; zato je razumljivo, da njihova zgradba ni bila lahka. Pomoči, ko počivajo drugi paviljoni, je treba krmiti ribe, ki čez dan nimajo miru, in paziti na vodo, ki mora teči vso noč. Vsem prirediteljem čestitamo, za trdo delo pa jim želimo obilen Petrov blagor!

Prva planinska koča v Planici

Planinci ob blagoslovitvi prve koče v Planici pred 35 leti.

Dne 3. septembra t. l. poteče 35 let, odkar je bila odprta in blagoslovljena prva planinska koča v Planici. Postavil jo je na lastne stroške rateški gospod župnik Josip La v t i ž a r. Radovljiska podružnica SPD je priredila ob tej priliki izlet v Planico; nad 20 turistov se je slavnosti udeležilo. Župnik Lavtizar je mogel opraviti ondi sv. mašo šele ob 2 popoldne. Radovljiska godba je tisti dan izletnikom neudrljivo igrala, pevski zbor z Bleda pa prepeval pod vodstvom gospoda Rusa. V stolpu nad kočo je ves dan bingljaj zvon iz leta 1521, za tisti dan v Planico prenešen iz stare cerkve sv. Tomaža v Ratečah. Slavnostno razpoloženje sta posebno podžgala govornika gospod R oblek, načelnik

3-4 leta. Nekega pomladnega dne jo je podrl zračni pritisk, povzročen od silnega plazu. Sneg pa celo ni prišel do nje.

To prvo planinsko kočo v Planici sta naslednje leto po otvoritvi (19. septembra 1900) obiskala tudi kranjskogorski župnik Ant. Zlogar in dr. Jan. Ev. Krek, ki se je baš tisti mesec opustil svojega nadležnega mandata v splošni kuriji, ko je bil državni zbor razpuščen. V spominsko knjigo je zapisal Zlogar:

Slovenski svet, ti si krasan
Vrhu gorā vrhu poljan;
Oj narod moj, le ljubi ga!
Oj narod moj, le ščiti ga!

Dr. Krek pa naslednje verze:

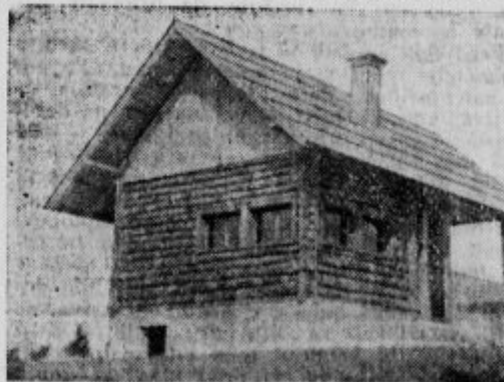
Ej, planine, naše planine vame tu dihaajo,
S srebrnim vencem vrh glav mi kimaajo in se
nasmihajo.
Prsi pod sivimi jopami sladko-gorko jim vtrijajo.

S kril zelenih sreče v dušo mi vsipajo.
V zlatih nadah iskre sojno-žive utirajo;
Oplojene dalje dolj prot solncu krepko prodirajo.
V zibki zlatih sanj, kot nekda matič me ajaajo
In o jugu, o našem bodoče bajke mi bajajo.
(Podpis v cirilici) Ivan Valentinov Krek.

Krjavljeva koča na Obolnem

Brez velikega pompa so podjetni Stičanji dogradili v stiškem hribovju na Obrlnem nov planinski dom, Krjavljevo kočo. Obrlno, ki leži v stiškem hribovju, nekako v sredi med Višnjo goro in Litijo, so doslej poznali kot vrh z izredno lepim razgledom in odličnim smučarskim terenom le domačini, lovci in nekateri turisti iz Smartnega in Litije. Sedaj bo imel marsikateri smučar priložnost spoznati tudi ta nepoznani del Dolenjske, ki po svoji lepoti prekaša mnogokateri biser naše domovine.

Krjavljeva koča na Obrlnem (771 m) je grajena v planinskem slogu iz borovega in

smrekovega lesa ter je krita s skodlami. Dasi ravno ni velika, ima radi dobre razdelitve notranjštine dovolj prostora, da bo dajala zavetja popotnikom in smučarjem. Preočila bo lahko hkrati nad 30 ljudi.

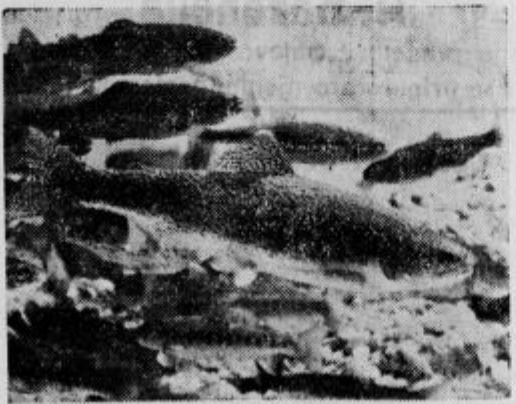
V nedeljo, 9. t. m. ob 10 zjutraj bo blagoslovljen novega doma. Vabljeni so slovenski turisti, ki bodo ob otvoritvi preživeli gotovo nekoliko veselih uric v dolenjskem planinskem svetu. Od Višnje gore in Stične je 2 uri hoda na Obrlno, iz Litije za 2 uri in pol.

radovljiske podružnice SPD, in takratni sodni svetnik v Kranjski gori gospod Andolšek. Udeleženci so ob tej priliki obiskali tudi grob dunajske učiteljice Ivane Stein, navdušene turiste in prijateljice naših planin, ki se je teden dni prej (26. avgusta 1899) do smrti ponesrečila na belopeški steni Ponce in bila pokopana v Ratečah. Še tisto jutro, pred odhodom na Ponco, je zapisala v spominsko knjigo: Du Schicksalslenker aller Lebender. Dir gehör' ich an. Führ' mich unversehrt nach Ratschach ohne Mann! Johanna Stein. Prinesli so mrtvo gorski vodniki.

Prva planinska koča v Planici je stala nekako sredi ravani med vznožjem Ponce, iz katerega izvira Nadiža, in Tamarjem, t. j. ovčjim stanom, na čigar mestu stoji danes planinska koča Smučarskega kluba Ljubljana. Znamenita je ta koča zaradi tega, ker se je z njeno otvoritvijo svetu tako rekoč šele odprl pot v Planico. Razen domačinov, je videla Ponca prej le redkokdaj pod seboj kakega tujca. Saj je bil — kakor ve povedati gospod svetnik Lavtizar — župnik Aljaž (pastirje izvemši) prvi, ki je priplezal prav do izvira Nadiže. Danes je seveda v Planici drugače; zimске mesece včasih mrgoli po nji smučarjev, poletne dni pa tudi ni dneve ure, da bi kdo ne tolkel po njenih prodivih. Po svoji skakalnici je postala celo svetovno znana. Zdi se pa, da bo leto za letom bolj izgubivala na mikavnosti, ako ji bodo naraščajoče nove stavbe pacile naravno lepoto. Le pozdraviti je tozadnji sklep občinskega odbora v Ratečah, da od občinskega sveta v Planici nikomur ne proda pa kako stavbo zemlje. Naj bi tako ravnali tudi rateški posostniki! Planica naj ostane taka, kakor jo je Bog ustvaril. Kamor pride človek s svojim umetničenjem in spakovanjem, vse pokvari. Kako diven je moral biti Bled, preden je bil zazidan! Ali je danes res še »podoba raja«?

Lavtizarjeva koča v Planici je stala le kake

Postrvi se igrajo.

ki v rešnici tudi slišijo, ter male pezdinke, pisance in pisanke, mlade postrvi in ščuke itd. Zanimivi so akvariji z eksotičnimi ribami, ki s svojimi lepimi barvami in oblikami navdušijo vsakogar. Ker so pa eksotične ribe zelo občutljive, so v akvarijih nameščeni termometri, ki merijo toploto vode, nadalje električni ogrevalniki, ki jo grejejo, in naprave za zračenje vode.

Posebnost svoje vrste pa je akvarij z dvoživ-

Liublanske vesti:

Razstava cerkvenih paramentov

Kakor leto za letom, tako je tudi leto Bratovščina sv. Rešnjega Telesa za ljubljansko škofijo razstavila v veliki dvorani škofijske palače cerkvena oblačila, ki jih je oskrbel v minulim poslovnem letu za ubožne cerkve škofije, da poda s tem račun o svojem delu.

Razstavljenih je veliko število vseh vrst liturgičnih paramentov od velikih plaščev za večernice (pluvialov) do vrvičastih opasnikov (cingulum) za preposvajanje alb.

Naj navedem nekaj števil. Mašnih plaščev (kazul) je dvajset, in sicer sedem bele, dva rdeče, trije zelene, štirje vijoličaste in štirje črne barve. Tri kazule so stare, na novo adaptirane. Ena bela iz 18. stoletja je posebno delo: vsa vezena v baročni vzorci. Ena rdeča in ena zelena sta pa važni radi lepim vzorcem svine tkanine. Pluvialov ima razstava pet: tri bele in dva črna. Ogrinjalo (velum) za sv. Rešnje Telo je devet, novih sedem, dva stara, to je vezena obrabljena velumov je prenešana na novo belo svilo. Potem so manjše stvari: pridigarske stole (dve stari obnovljeni, ena nova, vezena), ogrinjala za ciborij (devet). Veliko število je apovednih in obhajalnih stol. Jasno, ker se teh največ rabi.

Alb je devet z lepimi kvačkami ali klekljanimi mrežicami (čipkami), nekaj je okrašenih z barvnim ploskovnim vezanjem. Roketov je osem, oltarnih prtov pet in par z vezeninami okrašenih prtov za cerkvene muzice (kredence). Imenovati je še veliko število manjšega cerkvenega perila: z vezanjem okrašenih plav, korporalov in prtičev (purifikatorjev). Tudi za cerkvene strežnike je večje število oblačil, ki se pa, žal, tako redko, komaj še ob nedeljah in praznikih rabijo, dasi to ni v smislu službe božje.

Kaj naj rečem glede kvalitete razstavljenih predmetov? Jasno je, da ne bomo pričakovali najvišje umetnosti in dragocenosti. To moremo iskati le pri dragocenih prazniških paramentih, ki si jih more v sedanjih časih omisliti le malokatera cerkev. Ne smemo pa tega tako umeti, kakor da bi bili parametri bratovščine sv. Reš. Telesa vsakdanji. Nasprotno! Kar premore material in kar premore pridne roke, vse to je položeno v pose-

mezna dela. Lahko rečemo, da je vsako delo ukusno, lepo in primerno za službo božjo. Nekatero stvari bi se pa prilegale vsaki cerkvi in tudi sijajni službi božji.

Če naj še tu povem nekoliko o posameznostih, bi omenil najprej lepo in trpežno svilo blago; tudi polzlati brokat je zastopan. Pri svilnem blagu vidimo vsako leto kaj novih vzorcev. Svila je iz Lyona, ki tudi dandanes še vodi. Uzorci tega svilnega blaga se sicer gibljejo v slogu srednjega veka in zgodnje renesanse, pa nam večkrat pokažejo kaj novih motivov. Tudi granatno jabolko kaže v risbi blaga lepe variacije. Blago enega pluviala ima vitkane podobe molečih in svirajočih angelov.

Kar zadeva ročno delo, moramo reči, da so tudi nove vezene in klekljane ter čvčkane mrežice lepih, cerkvi primernih vzorcev. En plašček za ciborij je slišan na svilo. Priporočil bi pri tej vrsti dela nekoliko stiliranja, ker je bolj v smislu tkanine in oblačila.

Ob vsem tem, kar sem tu na kratko povedal, je videti, da razstava ni enolična, dasi bi bilo misliti, da so razstave paramentov dolgočasne in leto za letom enake. Pazljiv in izveden opazovalec bo našel skoraj pri vsakem predmetu kaj zanimivega in novega.

Zupnijam, ki bodo obdarovane s temi paramenti, je le čestitati. Zahvalo in pohvalo pa zaslužijo one navdušene in marljive dame, po večini gospodinje, ki z nasveti, odbiranjem vzorcev in nadziranjem dela, pa tudi z lastnim delom lajšajo skrb predsedniku bratovščine, imen nočem navajati, ker ne vem, ali bi bilo to dotičnim spoštovanim članicam všeč. Naj le še rečem, da je polje cerkvene paramente hvalno delo za krščanske žene in gospodinje. Zahvalo zaslužijo tudi pridna dekleta Marijinih družb z dežele, katerih roke, važne težkega poljskega dela, so tudi letos doprinele mnogo lepega, preciznega in enakomerno izvršenega dela v kvačkanih in klekljanju. M. J. D.

Razstava je v II. nadstropju škofijske palače in je odprta od 8 do 12 in od 14.30 do 18, vključno do ponedeljka, 10. septembra.

Na Vidovdanko cesto — v zavetišče sv. Jožefa — nas vabi na današnji in jutrišnji praznik predstojništvo zavoda. V ondodni prekrasno ozaljšani kapeli se vrše te dni slovesnost tridnevne časti sv. Ludovika Marijak: sv. maše ob 5, 7 (skovnesna) in 9, popodanska slovesnost pa danes ob 15, jutri ob 16 govor, nato pa procesija s kipom redovne svetnice po zavodnem vrtu. Vrnili Ljubljanci, pridite, ne bo vam žal. Kaj tako ljubko-lepega ne vidite vsak dan!

Pogreb veletrgovca I. Voka je pokazal, kako spoštovan in priljubljen je bil rajnik pri vseh, ki so ga poznali. Pred hišo žalosti na Resljevi cesti se je popoldne ob 4 zbralo veliko število njegovih oziroma prijateljev in znancev. Za krsto je korakala družina, s hvalečnostjo pa so se svojega plemenitega gospodarja spomnili tudi njegovi uslužbeni, ki so mu prišli izkazati svojo poslednjo čast. Na njegovi poslednji zemeljski poti so ga spremljali tudi številni stanovski tovariši, ki so rajnega cenili kot trgovca, strokovnjaka ter poštenega in značajnega tovariša. Vsi globoko čutiljo, da je z odhodom Ignacija Voka v večnost nastala v njegovih vrstah nenadomestljiva vrzel.

Začetek šolskega leta na gimnazijah. Z oziranjem na poročilo v »Slovenču« od 6. sept. t. l., da se prične na ljubljanskih gimnazijah redni pouk dne 13. t. m. (sv. maša) in 14. t. m., sporazumno ravnanje I. drž. realne gimnazije, da to ni res, ker bo sv. maša dne 10. t. m., redni pouk se pa prične dne 11. t. m.

METODE VIDMARJEVE

šola moderne plesne umetnosti
za poklicne, za lajke. Za dame, gospode in otroke.
Vpisovanje vsak dan od 11—12 ure.
Gajeva ulica 9, visoko pritičje.

Vstopnice za festival slovanskih plesov se prodajajo v paviljonu pred kavarno Emono dnevno od 8—12 in od 14—19 po naslednjih cenah: Sedeži 25, 20, 15 in 12 Din, stojčja po 6 Din, permanentno stojčja za vse tri dni slovanskih plesov 12 Din. Vstopnice se bodo prodajale tudi še v blaginjah na telovadišču vsakokrat eno uro pred začetkom predstave. Vstopnice za stojčja se morajo vidno nositi. Če bo slabo vreme, se bodo izvajali slovanski plesi v Unionski dvorani.

PROTI PREOBILNI DEBELOSTI

uporabljajte
samo neškodljive
Slatinske tablete
za hujšanje,

ki jih proizvađa apoteka Mr. Bahovec v Ljubljani iz naravnih mineralnih soli in zeliščnih ekstraktov.

Zahtevajte v Vaši lekarni samo prave, neškodljive Slatinske tablete Bahovec.

Mala doza (100 tablet)
Din 46,—, velika doza
(200 tablet) Din 74,—

Žeparji zopet kradejo

Ljubljana, 7. septembra.

Drzni in poklicni žeparji so se sedaj v velesejmskem tednu zopet naklatili v Ljubljano. Na velesejmskem prostoru jim njihova nepoštena obrt ne gre v klasje. Izbrali pa so si ljubljanski sadni trg, ki je bil prav te dni, od srede naprej, najživahnjejši in naravnost oblegan od prodajalcev in kupovalcev. Gospodinje so hitele nakupovati razno sadje in zlasti brusnice, ki so sedaj liter 5 Din. Do danes je policijska kronika zaznamovala že šest premetenih žepnih tatvin na Vodnikovem trgu prav okoli sadja. Gospodinjam in prodajalkam je bilo ukradeno do 1000 Din. Posrečilo se je prijeli v sredo dve Zagrebčanki, ki sta izmikali gospodinjam denarce, jih naglo praznili, a denarce metali proti Ljubljanci. Pri tem poslu ju je zasledil tržni organ G. Zdravšč. Izročil ju je stražniku. Ta je obe Zagrebčanki, tako Dragico Klančičevo in Slavico Knobleharjevo, odvedel na policijo. Tu sta zatrjevali svojo nedolžnost. Dragica je pravila: »Prišel je sva se na obisk k stricu.« — »Kje ste prenočevali? Pri stricu?« — »To ne! Ga nisva mogli najti.« — »Torej povejte, kje sta bili pono-

SLOVANSKI PLESI

Danes ob 15. druga predstava!

Vsi na festival!

Jutri v nedeljo ob 19. tretja predstava!

Poskrbite si vstopnice v koji pred Emono in pred predstavo pri blaginji!

Spored festivalskih slavnosti

v dneh 8. in 9. septembra

Danes, v soboto bo ob 10.30 sprevoz narodnih noš s telovadišča v Tivoliju po naslednjih ulicah in trgih: Bleiweisova—Gospodarska, Tavčarjeva, Miklošičeva, Marijin trg, Stritarjeva, Mestni trg, Magistrat — pozdrav, Mestni trg, Pod Trančo, Čevljarški most, Dvorsko nabrežje, Dvorski trg, Kongresni trg, Selenburgova, Aleksandrova, Bleiweisova do velesejma, razhod na velesejmu. Zbirališče vseh skupin narodnih noš ob pol 10 v Tivoliju.

Popoldne ob 15 bo na telovadišču poleg velesejma druga predstava festivala slovanskih narodnih plesov. To drugo predstavo bodo otvorili Poljaki — slavna skupina Goralev iz Zakopane, ki je odnesla na internacionalnem tekmovanju na Dunaju prvo nagrado v izvajanju narodnih plesov. Za njimi bodo nastopili »Sočani«, ki bodo zaplesali buzdetsko narodno kolo. Za njimi se bodo vrstili iz Belega Manastira (baranjsko kolo), iz Subotice (bunjevačko kolo), iz Lupoglav (kajkavsko kolo), in iz Blata na otoku Korčuli s »kumpanijec«. Ta plesna skupina bo morda najbolj zanimiva, ker bodo nastopili z meči in bodo predvajali plesno igro oziroma boj med domačini — Dalmatinci in gusarji. Med odmorom bo koncert Hubadove pevske župe (300 pevcev in pevk).

Jutri, v nedeljo bo ob 10.30 promenadni koncert v Zvezdi in zbor narodnih noš. Popoldne ob 15 bo predstava »Prodane neveste« s sodelovanjem Narodopisne družbe v Plzinu, zvečer ob 19 pa predstava ob svitu žarometov. Nastopile bodo skupine iz Adlešič (adlešičko kolo), iz Zakopane (poljski plesi), iz Skoplja (kolo iz Skopske Orne gore), iz Andrijevcev pri Slavovskem Brodu (slavonsko kolo), iz Požarevca (braničevsko — šumadijsko kolo) in še nekatere skupine, ki bodo občinstvu najbolj ugajale.

Festival in ljubljanska opera

Prejeli smo:

Z ozirom na notico, ki je izšla v petek, dne 7. sept. t. l. v Vašem cenjenem listu pod gornjim naslovom. Vas prosim, da priobčite naslednje pojasnile:

Predvsem ne zadene vodstva Opere zavoljo izpremembe repertoarja nobena krivda. Za petek nameravana »Mala Floramye« ni bila izvedljiva, ker g. Dubajit iz Zagreba ni dobil dopusta za gostovanje v Ljubljani. Nato je bila za ta dan določena opera »Jenufa«. Do njene izvedbe ni prišlo, ker je Uprava, da omogoči dva slovenska koncerta o priliki evharističnega kongresa v Mariboru, dovolila gospe Golobovi dopust. Ker pri dosedanjih slovanskih in čeških tednih, ki jih je prirejela naša Opera v prošlih sezonah, slovanske opere niso bile delne zaželene obiske s strani občinstva, se je Uprava odločila za »Traviato«, ki je po svoji odlični zasedbi in prav tako odlični priredbi in obdelavi sposobna, da pred tujci, ki imajo ob istem času dovolj slovanskih prireditev na repertoaru, dostojno reprezentira nivo naše opere.

Plesa v Savoyu Uprava, ki v tem času vedno potrebuje donosnih predstav, ni smatrala za prireditev v okviru festivalskih dni. Priporočam pa, da je komponist te madjarske opere, katere dejanje se vrši v Franciji, domačin iz Apatina v Jugoslaviji.

Z odličnim spoštovanjem

Za upravo Narodnega gledališča:
Ravel Golja, direktor Drame.

Mnogo sadja na trgu

Ljubljana, 7. septembra.

Današnji sadni trg je bil prav natrpan s svežim sadjem. Dovo iz raznih krajev okolice, dalje iz Stajerske, zlasti iz pljuškega okraja, je bil velikanski. Vsega sadja je bilo v izobilju. Bilo ga je do 35.000 kg. Jabolka so bila lepa od 1 do 2.50 Din, fine hruške od 2.50 do 4 Din. Grozdje od 5 do 7 Din. Mnogo je bilo dalmatinskega. Domačega še ni mnogo na trgu. Belokranjski vinogradniki so mnogo trpeli po toči in ujmah, zato je belokranjsko grozdje prav redko, dočim ga je bilo lani ob tem času obilno. Brezkeve so bile po 5 do 6 Din kg. Češpelj dan ni bilo mnogo na trgu. Za prihodnji teden je napovedan še večji dovoz, nato pa bo sezona za češpelje končana.

Dovož svežega sadja je avgusta dosegel 457.943 kilogramov. Manjkalo je le 40.940 kg, pa bi bil avgust dosegel dovoz sadja, uvoženega v prvih šestih mesecih. Največ sadja je bilo avgusta pripeljana na glavni tovorni kolodvor, namreč 153.188 kilogramov. Skozi linjski urad na glavnem kolodvoru, kamor prinašajo sadje osebno prodajalci in prodajalke, je bilo uvoženega 120.742 kg. Ostale mitnice zaznamujejo za avgust prav male množice svežega sadja.

JESENSKE NOVOSTI pravkar dospele!

Površniki, trenčcoat in Hubertus plašči. — Sportne in modne obleke za dijake. Specijalna angl. in češka suknja, najnovejši vzorci. Zimske suknje, ulstri, raglani. Nepremočljivi vetrni jopiči, dežni plašči, sportne hlače itd.

DRAGO SCHWAB,
LJUBLJANA, Aleksandrova cesta.

Visokošolkam!

Zivo hotenje in zavest visoke upravičenosti našega cilja ter razumevanje, na katero smo naletele pri plemenitih ljudeh naše javnosti, so rodili uspeh. Vodstvo Akcije za dom visokošolk sporoča veselo vest, da se z zimskim semestrom študijska leta 1984-85 odpre v hiši dr. Mundove zapuščine v Gradščem dom visokošolk, ki bo izpolnil veliko vrzel v vrsti socialnih ustanov, namenjenih naši akademski mladini.

Da bo mogoče čimprej urediti vse stvari upravnega in tehničnega značaja, poziva vodstvo Akcije vse visokošolke, ki reflektirajo na stanovanje in hrano v domu, da najkasneje do 20. t. m. vložijo prošnje na naslov: Akcija za dom visokošolk (Erna Lechleitner, cand. phil.). Ljubljana, Univerza. V dom se bodo sprejele le visokošolke z dobro kvalifikacijo in z resno voljo do študija in dela. V prošnji naj priložite poleg običajnih formalnosti navedejo tudi vsoto, katero zmorejo in so pripravljene plačevati kot mesečno vzdrževalnino v domu. Vzdrževalnina se bo določila po njihovem oziroma njihovih staršev premoženjskem stanju. Prosilke, ki bodo sprejele, bodo o tem pravočasno obveščene. Vodstvo Akcije za dom visokošolk.

Katera dama želi najmodernejšo obliko file klubka, najnižje cene kakor žalni klubok in pajčolan, naj obišče salon »Anita«, Ljubljana, Krekov trg 10.

NOVOOTVORJENA IZDELOVALNICA GLASBIL

Vam nudí najcenejše vse glasbene instrumente, potrebščine in strune. Sprejemajo se vsa strokovna popravila z garancijo.

DORJATH JAKOB
LJUBLJANA, STARI TRG ŠTEV. 15

Sprevoz narodnih noš danes v soboto ob 10.30 bo otvorila konjenica kmečkih fantov. Sprevoz se bo pomikal s telovadišča poleg velesejma po Bleiweisovi, Gospodarski, Tavčarjevi, Miklošičevi, Stritarjevi ulici na Mestni trg pred magistrat, kjer bo položen vntec pred spomenik kralja Petra Osvoboditelja. Nato se bo pomikal skozi Mestni trg, pod Trančo in Čevljarški most na Dvorski trg, od tam na Kongresni trg in skozi Selenburgovo in Aleksandrovo cesto na velesejmu, kjer bo razhod. Zbirališče vseh skupin narodnih noš ob pol 10 na telovadišču v Tivoliju.

Slaščičarna Pelcon

nudi prvovrstni sladoled, najlinčje čajno pecivo, torte, deserte in bonbone
Wollova ulica 14
Podružnica: Kongresni trg 19

Privatni učni tečaj v Delavski zbornici. Pouk nemščine: za odrasle zvečer, za deco in šolsko mladino popoldne ali popoldne. Začetniški, nadaljevalni in konverzacijski tečaj. Vpisovanje in informacije vsak dan ob pol 19, glavni vhod, desno, ali pa ob 14, zadnja veža iz Copove ceste.

Prijeten in cenen izlet v Dalmacijo, združen z romanjem k starodavnemu svetišču Gospe Sinjske v Sinju se pripravlja za rožnovenjsko nedeljo s posebnim vlakom iz Ljubljane. Poleg Sinja je na sporedu obisk Splita in Šibenika, izlet z ladjo v Trogir in trgatve grozdja. V Kaštelu Starem je najet cel vinograd za izletnike. Cena vožnje za tja in nazaj je 275 Din, kdor plača do 15. t. m. ima 25 Din popusta. Podrobna pojasnila v listu »Po božjem svetlu« pošilja zastoj društvo »Varstvo« v Ljubljani, Tyrševa cesta št. 17.

»Hubertus« domače milo, da lepo belo pecilo

Opozorjamo dekleta, da se dne 15. t. m. zopet prične v Službinskem domu kubarski tečaj. Vabimo vsa dekleta, ki se zanimajo za ta tečaj, da se ga udeležijo.

Damske klobuke modernih fazon izdeluje in preoblikuje poceni »Modistinja«, Gosposka ulica 5.

Modni atelje R. Bazanella

se je preselil v Gajevo ul. 6/III (dvigalo) ter se priporoča cenjenim damam za obisk

Cerkveni vestnik

Slovesen shod Kršćanske moške kongregacije bo danes ob 18. govor, nato darovanje za tamne družbe in slovesne litanije. Katere bošje. Pri tem shodu se tudi omenja še in kraj bližnjega poldnevnega izleta.

III. Marijini družbi pri urulinkah se nasmernaj, da shod ne bo drugo nedeljo, pač pa tretjo, to je dne 16. septembra, točno ob 17.15. — Odbor.

Cerkvena slavnost v čast sv. Petru Klaverju, apostolu zamorskih misijonov, bo v nedeljo, 9. septembra ob 18 v cerkvi sv. Jožefa. Spored: misijonska pridiga, pete litanije in blagoslov. Ob sklepu darovanje za uboge afriške misijone. Pri slovesnosti bo ljudsko petje. Vse vernike prisrčno vabimo k obilni udeležbi.

Šiška. V počastitev spominja rojstnega dneva blagopokojnega gospoda p. Salvatorja Zebca, ustanovitelja Franciskovega doma, se bo pel slovesni rekviem v četrtek, 13. septembra ob 6.30 v cerkvi sv. Frančiška Asiškega v Šiški. — B. R.

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE OPERA (Začetek ob 20)

Sobota, 8. septembra: »Sveti Anton, vseh zaljubljenih patron«. Opereta. Premiera. Izven.
Nedelja, 9. septembra ob 15: »Prodane neveste«. Sodeluje Narodopisna družba iz Plzina, Izven. Znižane cene. Predstava bo v ovrnem gledališču.

ži? — »Tam v tivolskem gozdu« je bil odgovor. Odromali sta v luknjo.

Danes pa se je okoli 10.30 primerila še drznejša tatvina. Trg je bil že deloma izprazen. Na spodnjem delu sadnega trga, pri špecerijski trgovini, je prodajala brusnice Blejka Ivanka Sokličeva. V žepu predpasnika je imela moško denarnico z gotovino 500 Din. Ko je hotela neki prodajalki izmenjati, se je revica kar onesvestila, kajti denarnice ni bilo nikjer. Neznani žepar je porabil drenj okoli brunec in ji izmaknil denarnico. O tatvini obveščeni stražnik je prijel dva sumljiva nepridiprava, ju preiskal, pa ni našel niti pare.

Mnogi so po tej tatvini modrovali, kaj naj bi tržno nadzorstvo in policija ukrenila, da bi se žepne tatvine preprečile za večne čase. Nekateri so bili za to, da bi dnevni tisk dajal primeren pouk in navodila. Pa se je oglašil šaljivec: »Kaj to? Na sredo trga naj magistrat postavi zvočnik, ki bi vse dopoldne tulil: Gospodinje, prodajalke, pozor! Žeparji gredo!« Pa bi še to ne pomagalo, da bi ljudje bolj pazili.

DR. ŠAVNIK

radi študijskega potovanja v inozemstvo
ne ordinira od 8. do 30. septembra t. l.

Šef-zdravnik
sanatorija »Šlajmarjevega doma«
dr. Kramarič

ne ordinira od 7. IX. do 30. IX. radi študijskega potovanja v inozemstvo.

Nadomestuje ga primarij dr. Guzelj.

DR. DRAGO ŠVAJGER

ne ordinira
do 20. septembra

Zobozdravnik
Dr. Josip Tavčar
nebožičnik
od torka dalje zopet redno ordinira
od 8.—1. in od 3.—6.

Ob sobotah in četrkih popoldne ni ordinacije

Dr. Jože Jakša

do 20. septembra
ne ordinira

Zagorje

Umrla je šestnajstletna Zinka Prašnikarjeva. Kdo bi slutil, da bo tu posegla smrt. Bila je pridna in pobožna. S kakim veseljem je pela na koro. Na zadnji poti jo je spremljala velika množica. Bili so borci, Marijina družba, veneci in rože. Njen grob je zasut s cvetjem. Ko so zapeli povei, ni ostalo nobeno oko suho. Zinka, naj ti bo Bog plačnik, staršem pa tolažnik!

Zaradi sejmov je nesoglasje. Občinska uprava zagovarja redne mesečne sejme, kar našim trgovcem ni po volji. Navdušeni so pač le gostilničarji. Smo mnenja, da bi bil za tako obširen okolišč, kot je naš, prepotreben vsinjski sejem.

Proračun je potrjen, seveda ne v celoti. Še vedno ne vemo, kaj je s pribitkom na uvoz in izvoz. Tudi je okrnjena šola v Izlakah. Za kmotjski fond je črtanih 7500 Din. Zaradi subvencije banovine k proračunu ni nič. Zeleli bi, da se vendar enkrat proračun v celoti reši.

Naši peveci pripravljajo koncert v tem mesecu. Dobitek je namenjen brezposelnim.

Film in mladina

Film je postal že zdavnaj velesila, ki se je postavila vsa mogoča ob stran sorodnih sil: tiska in radia. Celo mnogo zrelih in priletnih ljudi najde v filmu zabavo in oddih in zato se ne smemo čuditi, če je mladina obeh spolov vprav navdušena za čudoviti in bajni svet na platnu. Prav tako, kakor tisk in radio, je tudi film kaj nevarno sredstvo: ob njem se lahko rodi najlepše, pa tudi najslabše in najgriše. Slab film je zlasti nevaren za mladino, ki je še nesamostojna in dovzetna za najrazličnejše vtise in vplive.

15.000 mnenj

V splošnem prevladuje mnenje, da je velika večina današnje mladine močno pod vplivom filmske produkcije. V tem sodimo po videzu, saj čisto vidimo, kako navdušeno zahaja mladina v kinogledališča in kako vznemirjena odhaja od predstave. Prave slike pa si seveda o vplivu filma na mladino v splošnem ne moremo ustvariti. In zato je tem bolj hvalevreden poskus, ki so ga napravili letos v Nemčiji. Razposlali so mladini obeh spolov vprašalne pole in tako se je nabralo v teku časa 15.000 odgovorov, ki kažejo, kako misli mladina o filmu. Za presojto teh odgovorov je treba znati seveda dvoje. Poznati je treba bistvo in razvoj filma in prav tako čuti za mladino in vsemi njenimi mladostnimi boji. Zato je tudi rezultat precej emoten. Razposlali so tri različne vprašalne pole. Prve so prejeli vzgojitelji, učitelji, varuhi, duhovniki in sodniki mladoletnih. Ti so morali odgovoriti na 21 vprašanj, ki se tičejo njihovih izkušenj in opazovanj glede razmerja mladine do filma. Drugo vrsto vprašalnih pol so razposlali na mladino, ki obiskuje kakršnekoli šole, s prošnjo, naj se izjavi o številu svojih obiskov kino-predstav, kaj meni o filmu in o doživljanju pri predstavah. Tretja vrsta vprašalnih pol pa je bila namenjena mladini, stari nad 18 let. Ta naj bi povedala svoje spomine ob gledanju filmov v mlajših letih ter se izjavila, kako sodi sedaj že v zrelejši dobi o filmu. Odgovorov je prišlo 15.000, pri čemer so bili zastopani pripadniki katoliške in protestantske cerkve približno v enakem številu. Po poklicih so se razdelili takole: med moškimi je odgovorilo 24% brezposelnih, 21% elektrotehnikov, mehanikov in strojnikov, nekoliko slabše so se odzvali trgovski poklici itd. Med žensko mladino je nad 50% odgovorov prišlo iz trgovskih obratov, 17% iz oblačilnih obrti, ostali pa iz raznih drugih ženskih poklicev.

Mladina, hvaležen obiskovalec kina

Razumljivo je, da je bilo treba te odgovore temeljito preučiti že zato, da so se izločile nesamostojne misli in potvorbe. Najvažnejši izsledki, ki ga je dognala ta povpraševalna anketa, je prav gotovo ta, da je prinesla dokaz, da celo nemška mladina še ni popolnoma zapadla magični moči filma. Nihče skoraj ne bi verjel, da je komaj 16% med omenjenimi 15.000 takih, da redno obiskujejo kino-predstave, pri čemer razumemo pod rednim obiskom vsaj obisk enkrat na teden. Običajni obiskovalci kina zavzemajo skoraj 50% odgovorov; ostali pa prihajajo le prav redko in neredno k filmskim predstavam. Važna je pri tem ševeda klikest kraja, v katerem kdo stanuje. Na deželi je pač težje obiskati kino, dočim je v velenestu dana prilika za to skoraj na vsakem oglu. Zanimiva razlika je tudi v številu ženskih in moških obiskovalcev. Med redne obiskovalce je treba šteti približno 18% moške mladine, ženske pa le 12%. Podobne številke veljajo za neredne obiskovalce pri 56% moških in 43% ženskih obiskovalcev. Zanimivo je tudi, da večino obiskovalcev tvorijo delavci brez strokovne izobrazbe, dočim so rokodelci v manjšini. V Nemčiji je torej približno 65-70% mladine, ki kolikor toliko obiskuje kino-gledališča. Za druge države pa smatrajo po cenitvah verjetna sledeča razmerja: v Italiji 65-80%, v Švici 78%, v Franciji 87, v Rusiji 96 odstotkov. Za Združene države Severne Amerike pa prevladuje mnenje, da velika večina mladine skoraj dnevno obiskuje kinogledališča. Razumljivo je, da tem številkam ne moremo popolnoma zaupati, saj so zgrajene zgolj na domnevah.

Zakaj hodiš v kino?

Na vprašanje, zakaj hodi v kino, je večina odgovorila zelo odkrito in včasih na dolgo in široko. Nad polovico mladine obiskuje kino iz dolgočasje, za zabavo in oddih. Tako piše 16letni vajelec: »Ne kadim, ne pijem, družbe tudi nimam no-

bene, pa grem včasih v kino. Se vsaj zopet po dolgem času nasmejem, saj je to res poceni smeh.« Drugi gredo zopet zato, da so vsaj nekaj ur srečni, da pozabijo vse skrbi in težave, ki jih sicer tarejo.

Manj je takih, ki hodijo v kino, da se nauče kaj koristnega. Tako nekateri obiskujejo kino zato, da se navadijo lepega vedenja, frizerski vajenci, da vidijo najmodernejše frizure, krojaški pomočniki pa zato, da spoznajo, kakšna je moda. Drugi zopet zato, ker se jim je posebno priljubila ta ali oni igralec ali igralka, tretji pa zato, ker čutijo veselje do gledališke umetnosti. Le prav majhen je del mladine, ki hodi v kino radi erotičnih momentov.

Silen vpliv filma

Kljub temu, da hodi večina mladine v kino iz nagibov, ki sami na sebi niso obojejanja vredni, je nevarnost, ki preti mladini od filma, strašna. Vpliv filma na mladino je pa zato tako močan, ker je za mladino vsaka predstava mogočno, mnogokrat celo pretresujoče doživetje. Odgovori sami pričajo, kako mladina doživlja film, saj se izrazi: se začivim v film, film me potegne za seboj, kakor da sam igram, se čutim junaka v filmu, itd. vedno ponavljajo. Silni vpliv filma na mladino potrjuje tudi dejstvo, da mnogi o filmih sanjajo in se še mesece in mesece spominjajo najbolj napetih dogodkov in zgodb.

Kako mladina doživlja filme, deloma kaže tudi statistika, kakšne vrste filma mladina obiskuje. Tri četrtine moške mladine obiskuje najraje junške in dinamične filme, kakor sportne, kriminalne, senzacijske in nacionalne filme. Erotične filme obiskuje le 17%, humoristične 12%, pokrajinske, topične in kulturne filme pa 13 odstotkov mladine. Prav tako skoraj polovica ženske mladine najraje obiskuje junške, ena četrtina erotične in ena četrtina humoristične filme. Za kulturne filme se pa v splošnem zanimajo še mnogo bolj, kakor moška mladina.

Končno naj omenimo, da je ta anketa prinesla pomemben dokaz, ker je mladina tako dovzetna za vplive, ki jim je podvržena v kinogledališčih, da je sveta dolžnost ne le staršev in vzgojiteljev, ampak tudi države, varovati mlada srca pred zastrupljenjem s slabimi filmi.

★

Kod je romala Rafaelova Madona d'Alba

Uprava leningrajskega muzeja je prodala znamenito Rafaelovo sliko »Madona d'Alba« bivšemu amerišnemu državnemu tajniku za finance, Mellonu za 1,5 milijona. Ta slika je bila v 17. stoletju na velikem oltarju v Noceri, kjer jo je kupil marčese della Carpio, podkralj Neapolja. Leta 1793. je odkupil sliko madrideški vojvoda Alba in od tedaj se imenuje »Madonna d'Alba«. Kasneje je bila slika v posesti danskega poslanika v Madridu Edmonda Burkea. Leta 1836. je bila zopet prodana za 24.000 funtov v naslednje roke. Rafael je to sliko dovršil v Rimu med 1508. in 1510. letom.

Dragocena zbirka tatarske književnosti

Tatarski učitelj Vahitov je zbral v Zazamu nenavadno dragoceno zbirko rokopisov tatarske literature in dokumentov, ki se nanašajo na zgodovino tatarskih narodov (»Zlate horde« tatarskega kazanskega kanata v 15. stoletju). V zbirki je veliko število rokopisov, ki so najdeni na Krimu in v Turčiji. Dosedanji raziskovalci tatarskih narodov so mislili doslej, da je njihovo književno bogastvo izgubljeno. Vahitov je vso to zbirko podaril sovjetskemu akademiku.

Kako v Ameriki pogozdujejo gole krajine

Predsednik Roosevelt je sklenil, kakor znano, da bi se mnoga področja Združenih držav pogozdila. No, kakor se v Ameriki vse dela z ameriškim tempom, tako je bilo tudi tu določeno, da se naj pogozdovanje konča čim prej. V ta namen so naročili inženjerji na novo izumljene stroje za pogozdovanje, kateri so tako izdelani, da bodo mlada stebelca ne le vsadili v zemljo, marveč jih tudi takoj oskrbeli s potrebnim gnojilom in vodo. En sam tak stroj more na dan posaditi nič manj kakor 10.000 novih stebelca.

Na gorskih velikanih Korzike

V letošnjem poletju je naskočilo sedem avstrijskih planincev in plezancev mnoge, doselej še nedostopne visoke gorske grebene na otoku Korsiki, ki leži v Sredozemskem morju. Obisk v domovini Napoleona, kjer živi mnogo Italijanov, čeprav spada otok pod francosko oblast, se je turistom bogato izplačal. Obhodili so mnogo vrhov, na katere dolejš se nihče ni stopil, ter pri tem bili deležni užžitkov, ki so v splošnem turistom neznani.

Ekspedicija se je oskrbela z vsem potrebnim. Ker so planinci hoteli ves čas uživati domačo hrano,

Punta Minuta

na katero so navajeni, so si nakupili poldrug stot konzerv, več velikih kuhališkov in posod. Ker v gorovju na Korsiki še ni nobenih planinskih koč in zavetišč, so morali vleči s seboj še mnogo druge opreme, tako več šotorov, sedem spalnih vreč itd. Vsa prtljaga, s katero so se odpeljali iz Avstrije, je tehtala nad 700 kg, torej pač neprimerno več, kakor vlečejo pri nas naši planinci s seboj, če gredo v naše lepo oskrbovane planine.

V sredi julija so se planinci odpeljali skozi Bazen in Florenco do Livorna, kjer so prestopili na parnik, ki jih je odpeljal v mesto Pastiza na Korsiki. Kljub ogromni prtljagi jim carinski organi na avstrijski, italijanski in francoski meji niso delali nobenih težav.

Romantični svet

Planince je na Korsiki sprejela vprav tropična vročina, tako, da so po nekaj dnevih kaj lahko razumeli, zakaj se Korsičani čez dan tako leno in počasi vlačijo sem in tja, dočim na večer ožive. Z avtomobilom so se turisti odpeljali iz pristanišča čez Francardo v notranjost otoka do mesta Calacucia. Ob cesti, po kateri so se vozili, rastejo velikanaki kostanjevi gozdovi, ki rode bogate letine debelih »maronijev«. Izenjaje s kostanjevimi gozdovi so se vstili velikanaki nasadi oljk in drugih tropičnih rastlin, ki so dale vsej pokrajini svojstven pečat. V Calacuci so turisti najeli dve muli, jim napravili najtežje dele tovora in se zgodaj zjutraj odpravili v notranjost visokega pogorja. Pota so potajala vedno bolj slaba, na stezah je ležalo vedno več kamenja in gruča, tako, da so šli kar za mulami, ki so po svojem nagonu našle vedno še najbolj pripravno pot. Iz vasi Calacucia so zavili v prelepo dolino reke Viro. Na obeh straneh so se grmadiji proti nebu gorski velikani, podobni Dolomitom, v ozadju pa je štrlel proti nebu očak pogorja, 2523 m visoki vrh Paglia Orba. Najveličastnejši pogled pa je bil na vzhodno steno Paglie Orbe, ki pada skoraj navpično 1200 m globoko, torej 200 m več, kakor je visoka severna stena Triglava. Po bočja so bila pusta in obžgana od sonca, le globoko v dolini so stale skupine visokih laticio — borovcev, ki so značilni za gorate dele Korzike. Zelenja ni bilo več mnogo, saj je bil že julij, in celo trnje, ki pokriva 60% Korzike in ki ga domačini imenujejo »magiac«, je že odevetelo. To trnje je delalo turistom mnogo neprijetnih in šele v visokem planinskem svetu jim je poplačalo neprijetnosti z lepim rumenim cvetjem. Najlepše pa so bile seveda skupine laticio-borovcev, kateri rastejo le na Korsiki. Domačini jih zaigajo ter tako gnoje neplodno zemljo, katero obdelujejo potem, ko zginejo štiri, ki so ostali v zemlji. Borovci imajo skoraj eno ped dolge igle in rastejo v čudnih, skrivljenih oblikah. Zemlja rodi le koruzo ali malo pšenice in zato žive Korsičani kaj skromno. Večina se mora zadovoljiti s kozjim sirom in kruhom.

Glavni tabor

Po sedem ur dolgem pohodu v hudi vročini so prišli turisti do gorskega sela, kjer so si postavili svoj glavni tabor. V selu Bergerie Pallone živi šest pastirjev in dve ženi, ki stanujejo v skromnih kamenitih kolibah, kjer imajo še nad odprtim ognjiščem obočene kolle, v katerih si kuhajo hrano. Šotore so si postavili v ogradi, da so se tako zavarovali pred prašiči, ki požro vse, kar dosežejo. So to popolnoma črne in suhe živali, z dolgimi rilci, in se žive od korenin in drugega skromnega zelenja, ki raste še tod okrog. Ker je dosegla na kamenitem svetu temperatura čez dan celo 40 stopinj, je bilo nočevanje v šotorih kaj prijetno. Iz tega razmeroma visoko ležečega izhodišča so hoteli naskočiti planinci najvažnejše in najlepše vrhove.

Prvi vzponi

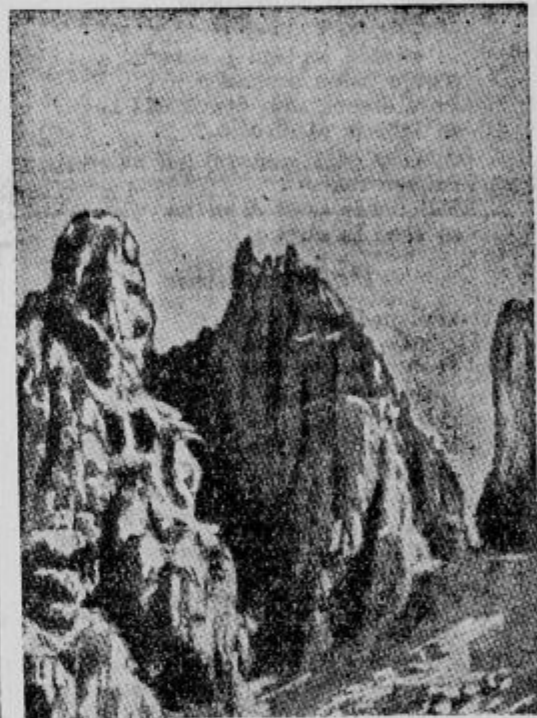
Naslednji dan so planinci v dveh skupinah naskočili lepe vrhove. Prva skupina se je povzpela na Capo Ucello, ki nudi čudovito lep razgled, druga skupina pa je naskočila doslej nepristopno skupino Cinque Frate (Pet bratov) po zahodni steni. Po dveurni hoji na melišču so se ustavili pod petermi in nebo strlečimi piramidami »spetih bratov«. Glavni stebor ima skoraj navpično steno in le drob-

na poč vodi skozi steno. Plezanje po granitu je bilo bolj težavno, kakor po apnencu ali dolomitu; stena je navadno gladka in le drobne razpoke in robove so služili rokam za oprijem. Številni previsi so ustavljali prodiranje in le z najmodernejšimi plezalnimi pripomočki in tehniko se je skupini posrečilo po skrajno napornem delu šestih ur priti po skoraj navpični steni na glavni vrh. Šetop so si turisti privoščili po severni steni in ob 19 so vsi srečni in izmučeni prišli nazaj v glavni tabor.

Drugi dan je trojica naskočila veličastno vzhodno steno Paglie Orbe, ki velja za popolnoma neprestopno. Ostali so goro obšli in jo naskočili na lažji, zahodni strani. Vse dopoldne so se mučili plezalci, da so prišli pod vzhodno steno. Ko je zahajalo sonce, so premagali že 600 do 700 metrov stene, ki se je nad njimi vzpenjala skoraj navpično proti nebu. Bili so pa na kaj neprijetnem mestu: stali so namreč na ostrem in ozkem grebenu, na katerem radi vetra in megle niso mogli prenočiti. Stena nad njimi je bila za prenočevanje popolnoma neprikladna in tudi ni bilo nikjer primernega mesta. Končno jih je mrak prisilil, da so ostali na mestu. Pod njimi je zijalo 600 do 700 metrov globoko brezno, vendar so zabili klane v steno, se privežali nanje in tako viseč v steni prebili noč, ne da bi mogli zaspati le minuto. — Ko jim je zjutraj sonce preglo premržene in otrple ude, so nadaljevali naskok. Težave so postajale vedno bolj nepremagljive. Ko so končno preplezali strm kamnin, poln previsov, so že mislili, da bodo zmagali. Vendar jih je ustavil osem metrov visok previs, čez katerega so lezli debelo uro. Nad previsom so v razdalji 30 m že videli greben, ki je vodil proti vrhu, toda 30 m pred njimi ni bilo mogoče premagati, zlasti še zato, ker jim je zabelo primanjkovali klinov. Ni jim ostalo drugega, kakor da so se žalostni napotili nazaj, medtem, ko jih je sonce močno žgalo.

Naslednji dan so planinci opravili manjše ture, nato so se pa lotili dveh vrhov, ki sta jih že delj časa vabila s svojim veličastvom. Prva skupina je splezala na Capo Rosso, druga pa je naskočila Punta Minuto. Tu so doživeli vihar, ki je bil tako silen, da so se morali vrniti in kasno v noči so prišli nazaj v taborišče. Vreme se je popravilo v dveh dneh in spočiti so preplezali planinci še Gol Fugiale, Capo Largo, Capo Taffonato in Capo Fighietto.

Po 17 dnevnem taborenju so se planinci vsi veseli odpravili domov, saj so dosegli sedem prvih vzponov, ki so bili vsi izredno težki, poleg tega pa so obiskali še 12 že prej dostopnih vrhov.

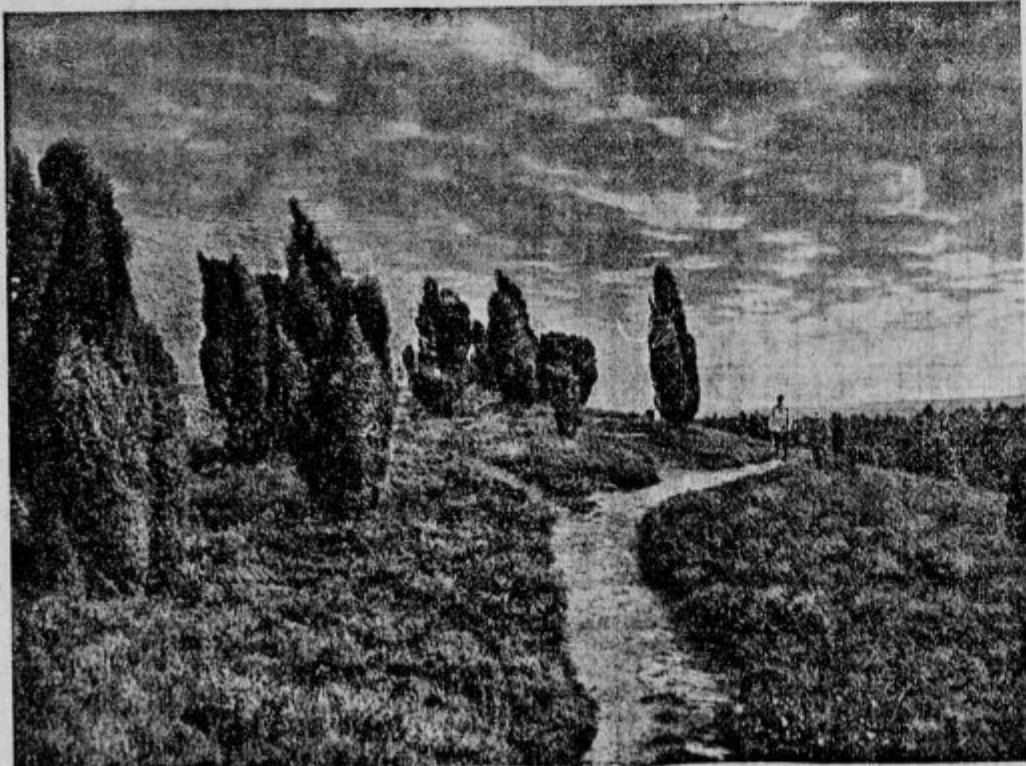
Calacuches

Dve anekdoti iz življenja esperantistov

Nekoč sem bil priča karambolu v Bukarešti. Na ostrem cestnem ovinku je trčil tramvaj v avtomobil. Sprevodnik (šoferju): »Osel! Šofer (sprevodniku): »Bik! Oba skupaj: »Idijot! Sedaj je šofer odločil čepico in suknjič ter si zavilal rokave. Sprevodnik je dobro razumel poziv na dvoboju, toda ni se ustrašil, temveč je zapustil svoj peronski prestol. Potniki so ju obkrožili, sonce je pripekalo, kar je njuno vročo kri le še podžgalo. Toda v trenutku, ko je šofer hotel prisiliti sprevodniku prvi »pozdrav« na nos, je zagledal na njegovem suknjiču zeleno zvezdo.

Šofer je zajecel: »Ali ste vi esperantist?« Odvihal si je rokave, posadil si zopet čepico na glavo ter oblekel suknjič. Sedaj je sprevodnik tudi na šoferjevem suknjiču zapazil esperantski znak. Sprevodnik: »Dragi somišljenik! Obžalujem, da je prišlo do karambola! Šofer: »Hvala! Tudi jaz ga obžalujem.« Sprevodnik: »Dokler ne pride policija, pojdiva na kozarec brizganca! Šofer: »Hvala! Toda dovolite mi, da ga jaz plačam. Pogovorila se bova, kaj bova dala na zapisnik...«

To se je zgodilo pred leti. Tavajoci po cesti Calea Viktoriei v Bukarešti sem zagledal tujega, mladega gospoda z zelenim znakom. Obotavljal se sem stopil k njemu ter ga vprašal, odkod prihaja. Odgovoril mi je — v nemškem jeziku. Najprvo sem mislil, da je šele začetnik-esperantist, toda tuji mladenci mi je prijazno pojasnil, da ne nosi esperantskega znaka. Ko sem znak pogledal od blizu, sem opazil, da ni niti zelen. Tujec je pripadal nekemu češkoslovaškemu športnemu klubu, katerega znak je nosil. Pa se je sedaj začel zanimati za esperanto. Moje povabilo, da naj pride v naš klub, je z veseljem sprejel. Pri nas se je imenovalo za baval in sedaj je vnet esperantist.

Voljuna pred jesenjo.

MLADI SLOVENEČ

Narišimo teto Meto

Matematika ni vedno tako strašno dolgočasna, kakor se nekaterim zdi. Iz štirikota in štirih krogov, ki jih imate na sliki že izgotovljene, lahko imenitno narišete teto Meto. Samo nekaj črt in pik morate dodati — pa je risba končana. Edino noge in čevlji tete Mete pod štirikotnikom vam bodo dale nekoliko več dela, vse drugo pa je lakorekoč igrava. Pošljite nam izgotovljene risbe po vzorcu, da vidimo, kakšne slikarske talente ima »Mladi Slovenec« med svojimi prijatelji!

Jesenske

Zetev

Zapel je srp mrtvaško pesem nad dozorelo žitno njivo. Mak gizdalin je vztrepetal: »Na svetu res je vse minljivo... In pa je pod orožjem ostrim. Iz loga ptičke kukajo: »Ojoj, kako neusmiljeno ženice srpe sukajole!« Iz gnezda toplega pregnana toguje jadno prepelica: »Kje domek zdaj bom našla nov za sebe in za otročiča?« A kmet si v zadovoljstvu mane žuljave rōke. Ve: dober kruh rēni bo za ženo in otroke.

Poljska lilija

»Pet pedi, pet pedi!« s polja živo se glasi. Prepelica ma. ra poje: »Kdo pozna mladiče moje?« Mak med žitom tiho sanja in dvorljivo se priklanja poljski liliji belici in veseli pevki ptici. Mehko lilija trepeče, sladko se smehlja od sreče. »Večno bi tako vesela z vami sred poljan živala!« Joj, sirota Lilija! Prišla bo Cecilija jutraj in pričela žeti — pa boš morala umreti.

Franeka in tatovi

Vlomilci so se priplazili v hišo in pograbili vse, kar jim je prišlo dragočnega v roke. V hipu, ko so se hoteli spet splaziti skozi okno, je iz svoje sobice pritekla Franeka, ki je bila sama doma in zaklicala:

»Ljubi tatovi, vzemite še ribje olje s seboj!«

„Mladi Slovenec“ mladim Slovencem

Kakor se gotovo že spominjate, je »Mladi Slovenec« pred petimi leti prvi začel uvajati otroško dopisovanje. V ta namen smo vam dali razne naloge pod skupnim naslovom, tako n. pr.: »Zakaj ljubim svojo mamo?«, »Kako sem praznoval božične praznike?«, »Kaj postanem, ko dorastem?« itd. Po razpisu vsakokratnega »natečaja« smo prejeli toliko dobrih sestavkov, da smo jih objavljali več ko mesec dni. Več najboljših dopisov smo tudi nagradili. Drugi listi so s tem dopisovanjem šele pozneje začeli — bodi to omenjeno zaradi tega, da ne bo kdo zlobno rekel, da »Mladi Slovenec« posnema druge, ko je ravno nasprotno res.

Z današnjo številko po dolgem presledku to dopisovanje spet uvajamo, da damo večjemu številu otrok priliko pokazati in dokazati, kaj zmore spretnost njihovih peresa in bistroumnost njihovih glav. Uporabili bomo vse količkej uporabne sestavke.

Da bo za vse dovolj izbire, vam danes po-

strežemo kar s štirimi različnimi nalogami:

1. Kako sem preživel počitnice?
2. Zakaj moram spoštovati materin jezik?
3. Kaj sem že dobrega storil za siromake in kaj še bom?
4. Kako moj očka služi kruh zase in zame?

Vsak naj izmed teh štirih vprašanj izbere tiste, ki so mu najbolj pri srcu in na katere zna najbolj zanimivo odgovoriti. Lahko tudi odgo-

Kako je Pavliha osla brati učil

Gotovo ste že kaj ališali o slavnem šalivcu in hudomušnežu Pavlihi, ki je svočas zbijal šale po naši deželi. Zadnje čase skoraj ni bilo več slišati o njem in mnogi so govorili, da je umrl, drugi pa so trdili, da je zapustil naše kraje. Pa ni ne eno ne drugo res, ampak je res, da Pavliha še živi, o čemer naj priča tudi tale zgodbica, ki se je nedavno pripetila:

Pavliha se je lepega dne znašel v slavni Kurji vasi. Kje leži Kurja vas in da ima ta kraj svojega gospoda župana in občinske može, gotovo veste. Ne veste pa najbrž, da se ima župan iz Kurje vasi za silno brihtnega in prebrisanega moža, v čemer ga verno posnemajo vsi občinski može. Torej v to vas je padel lepega dne Pavliha, ne da bi bil prej sporočil, da pride. Toda kljub temu je vedela že vesoljna vas o Pavlihovem prihodu, ko je ta komaj prestopil občinsko mejo. V Kurji vasi imajo namreč birači, ki na koncu vasi opazuje in opreduje, kdo vse se drzne približati njihovi vasi. In ko je zagledal Pavliho, je na vso sapo tekkel klicat župana, ki je ravno dokazoval občinske-mu oslu, da je med vsemi osli v Kurji vasi najbolj neumen on, namreč občinski osel, ne gospod župan. Gospoda župana je v prvem hipu novica o Pavlihovem prihodu tako razburila, da je pozabil na svoje dostojanstvo in privoščil ubogemu oslu tako brco, da je ta presunjenost zarigal: »I-a, i-a!« Takoj nato pa se gospod župan spomnil, da ne sme izgubiti glava. Grdo je še enkrat ošinil osla, nato pa naročil biraču, naj neutegoma skliče vse občinske može na nujno in sila važno sejo. In tako se je zgodilo, da so občinski može Kurje vasi z županom na čelu nepreklono sklenili, da bodo topot oni zagodli Pavlihi, ne pa narobe, kakor se je zmerom zgodilo. Ves načrt so prepustili gospodu županu, ki jih je zagotovil, da bo z vsemi silami branil in tudi rešil čast in slavo slavne Kurje vasi.

Ko je Pavliha počasi prikoracal do občinske hiše, ga je na pragu že čakal gospod župan, ki se mu je že vnaprej škodoželjno smehljaj.

Pavliha ga je spoštljivo pozdravil, kakor se za župana spodobi. Gospod župan ga je povabil, naj sede na prag občinske hiše, da mu pove, kako in kaj misli topot z njim. In mu je razložil tole: Pavliha mora v teku pol leta naučiti občinskega osla brati. Če to stori, bo dobil bogato nagrado, če se mu pa to ne posreči, ga bo zadelo zasmehovanje in prezir vesoljne Kurje vasi z vsemi njenimi cukci in mucki vred. Pavliha je brez pomisleka pristal na to težavno nalogo. Gospod župan ga je peljal v občinski hlev in mu pokazal učenca. Pavliha je privezal učenca na vrh in ga vzel s seboj, poprej pa še naprosil gospoda župana, naj mu da nekaj drobiža vnaprej za stroške, ki jih bo imel z učenjem. Gospod župan so segli v občinsko blagajno in privlekli iz nje pisanega jurja, ki je v naslednjem hipu že izginil v Pavlihovi malhi.

Veselo žvižgajoč je Pavliha odhlačal z ob-

činskim oslom na konec vasi, kjer je stala krčma. Tam je najel zase sobo, za osla pa hlev. Takoj drugi dan je začel s poukom, ki pa ga je opravljal v najstrožji tajnosti. Nikogar ni pustil blizu, češ, da mora imeti mir, ker je učenec neraven. Pavliha se je ves čas, ko je učil osla brati, dobro imel, zakaj vse stroške v krčmi so prevzeli gospod župan oziroma občinska blagajna. Ko je preteklo pol leta, so se zbrali pred krčmo vsi občinski može z gospodom županom na čelu, da se prepričajo, kako je Pavliha izpolnil nemogočo nalogo. Vsi so se že na tistem škodoželjno smejali, češ: Topot smo ga pa ujeli v škripce! Da bi bil prizor Pavlihove sramote še veličastnejši, so ukazali gospod župan, da mora tisti dan počivati vse delo v vasi in da mora vse, kar ima v Kurji vasi noge, priti pred krčmo.

Ko je bila zbrana vsa vas, so se odprla vrata krčme in krikazal se je najprej občinski osel in za njim Pavliha z debelo knjigo pod pazduho. Vsej Kurji vasi je zastal dih ob veseljem upanju: zdajle ga pa bomo!

Pavliha je položil debelo knjigo na tla pred osla. In glej, zdajci je dolgoušec z gobcem obrnil platnico knjige na levo stran, povohal vzdolž strani in nato obrnil prvo stran, za njo drugo, tretjo in tako dalje. Ko je prišel do desete strani, je stal gospod župan in vsem občinskim odbornikom na čelu mrzel pot. Spogledovali so se med seboj in si grizli ustnice. Osel pa je neustrudno obračal strani naprej in »bral«. V ozadju so se začeli ljudje že muzati in padati so začele pikre opazke na račun gospoda župana in občinskih mož. Nazadnje je bilo gospodu županu teh opazk dovolj. Dal je občinskim možem znamenje za beg. Vsi so jo ročno ubrali proti sredini vasi in se zaprli v občinsko hišo. Ljudje so jo kajpada ubrali za njimi in niso varčevali z izdatnim zasmehovanjem in zasmehovanjem.

Tri dni in tri noči so bili župan in občinski može zaprti v občinski hiši in se od sramote niso upali ven. Šele četrty dan se je gospod župan opjunčil in odprl vrata; kar je zagledal, mu je zaprlo sapo: na pragu je stal Pavliha in se mu globoko klanjal:

»Gospod župan, prišel sem po domenično nagrado.«

Gospod župan je brez besede privzdignil podnico v veži (v Kurji vasi imajo namreč tam občinsko blagajno) in vrgel Pavlihi pod noge vrečico s kovanimi petdesetaki. Pavliha se je še enkrat globoko priklonil in nato s podjetnimi koraki odšel iz Kurje vasi...

Ko mi je Pavliha povedal tole zgodbo, nisem mogel premagati radovednosti, da ga ne bi vprašal, kako se mu je posrečilo, da je na tako imeniten način potegnil vso Kurjo vas. Zvito se je nasmehal in mi povedal: »Kakor veste, imajo dolgoušci zelo radi oves. Med vsak list knjige sem položil par zrnc ovsu in če je hotel osel priti do njega, je moral obračati strani...«

Za pouk, zabavo in kratek čas

Izročite s škarjami previdno in lepo štirikotnike, ki ležijo pod sliko, in jih prilpite na pravo mesto. Prav gotovo ste vsi tako bistre glave in spretni rok, da vam ta naloga ne bo delala posebnih težko. Saj ni nobena umetnost uganiti, v kateri prazni štirikotnik na sliki spada maček, v ka-

tere ga voziček z otrokom, kam pes z vencem klobase, kam jokajoči otrok in kam dežnik. Če se vam to sestavljanje sprva poneseči in boste položili na pr. mačka v napačen štirikot — nič za to! Tem več smeha in zabave bo! Poskusite, pa boste videli!

vorite na vsa štiri vprašanja, če hočete. Poudarjati je treba: misli v nalogah naj bodo izražene kolikor mogoče na kratko — in vendar zanimivo. Dobro preudarite vsako besedo, preden jo napišete! In še to: dopisi, v katerih bo le preveč tuje učenosti in modrosti, bodo romali v koš. Kotičkov striček vam je že nekoč dejal: »S tujim perjem se je šopirila sraka spaka, vi pa povejte to, kar sami veste in znate!«

Če vam bo ta ali oni le preveč nerodno napisan stavek kje popravil, bomo zatisnili eno oko; glavno je, da so misli v dopisih zares vaše.

Pet dopisov iz kopice najboljših bomo izžrebali in jih nagradili s knjigami, vse druge pa bomo objavili. Pošljite jih do 20. t. m. na naslov: Kotičkov striček, uredništvo »Slovenca« v Ljubljani. Za premišljevanje in pisanje imate torej dovolj časa: 10 dni.

STRICKOV KOTICEK

642. Dragi Kotičkov striček! — Ze dolgo Ti nisem pisala, Tvoj kotiček pa še vedno zvesto prebiram. Mislam, da me ne pogrēšaš, ker se kotičkarji množijo kakor gobe po dežju. Prav je tako! Vsej izvemo, kaj je novega v raznih delih naše domovine.

Striček, ali lahko prešteješ svoje kotičkarje? Številke bi me zanimale, ki jih je pohrustal Tvoj koš za malico.

Ali si ališal kako smo Ti zadnji terek ploskali, ko si v radiu končal zgodbo o revčku Andrejčku? Veš, prehitro je minilo tistih 80 minut. Mi bi bili radi poslušali še in še. Upam, da Te bomo v kratkem spet ališali. Jaz sem zadnjič vse otroke v hiši zbrala in jih povabila, naj poslušajo Kotičkovega strička.

Vedno praviš, da si star. Stari ljudje niso tako živahni kot Ti. Stari ljudje se tudi radi izogibljajo otrok, Ti si pa naš dober prijatelj.

Prosim, striček, oglasi se še v radiu! Boš? Se priporočam. Pa piši kaj!

Lepo Te pozdravlja Zlata Založkar, učenka III. razr. mešč. šole v Mariboru.

Draga Zlata! — Nikakor ni res, da Te prav nič ne pogrēšam. Če je kakšna stvar od nog do glave zlata, kakor si Ti, predstavlja takorekoč neznanstvo vrednot in bi bil potemtakem jaz čuden patron, če mi nič ne bi bilo do Tebe. V teh grenkih časih dlovec tako krvavo pogrēša vsakojaki zlatih reči. Škoda, bridka škoda, da nisem tudi sam zlat, kakor si Ti, ali pa vsaj srebrn — bi se mi to na vso moč prilgelo! Ljudje bi se potem kar tepli zame; vsak bi hotel imeti košček srebrnega Kotičkovega strička, nekateri, najbolj lakomni, pa kar celega. Tako pa nisem ne zlat ne srebrn — samo srce, pravijo nekateri, samo srce imam zlato... Je to tudi nekaj, že res, ampak če bi jo mahnil k zlatarju in mu ponudil svoje zahtlo srce na prodaj, mi on ne bi dal zanj nič prijaznega pogleda, kamoli cekin!

Pa šalo v kraj. Dobro vem, da nisi zlata, ampak Zlata. In prav zato, ker si Zlata, Ti povem, kar sem povedal že mnogim: veš, takale posladkana in gosposko izumetničena imena kot so: Zlata, Vlastica, Mila, Slavica, Dragica itd., mi kar nič niso všeč, ker prav nič domače ne zvenijo. Slovenske deklice so — znova bodo povedane — Mide, Režike, Majde, Urške, Ančke, Nežke, Katce, Lenčke, Ivanke, Angele, Barbke, Lofzke, Julke, Pavle, Francke, Marle, Belke, Cilke — dovolj sem Vam jih naštel na prvo sapo! Pomešli, ali ne bi tudi Tebi bolj pristojalo kakšno takole prietno domače ime?

Piščeš, da stari ljudje niso živahni. O, pa še kako so! Nekateri celo stokrat bolj kot mladi. Poznam na primer starega gospoda — jako zaslužen in ugleden mož je — 70 let ima in 5 velikih hiš in 30 strank. Hu, da bi ga Ti videla, kako živahno ti takole ob začetku meseca lomasti od stranke do stranke in zahteva od njih najemnine! Pri priti mu jo morajo dati, kajti postane sicer stari gospod celo tako živahen, da rentaci in kolne kakor star čikar... In potem pogled tega ali onega mladeniča na cest! Komaj 20 let ti ima — pa niš sledu kakšne živahnosti ni na njem. Kako pa naj bi bil živahen, Te vprašam, kako, ko ima v glavi tisoč grenkih skrbi, v žepu luknjno, v želodecu pa lačnega pujska, ki venomer kruli: kru, kru... Kdor ima vsega dovolj in je vedno sit, je lahko star kot Matuzaleem, pa bo bolj živahen kot stot mladih ljudi. Vidiš, tako bridko je poglavje oživahnosti! — Pozdravljen! — Kot. striček.

643. Dragi Kotičkov striček! — Sem mala Punika Blatnik iz Lukovice, od tam, kjer je bilo rojenih že mnogo brihtnih glav — pisatelj. Tudi jaz se ne štejem k najbolj zabitim. Saj sem Ti že večkrat poslala kakšno pravilno rešeno uganko ali izpolnjevalko. Tiste sreče, da bi bila izrečana za nagrado, pa došle še nisem imela.

Izkreno Te pozdravlja Punika Blatnik, dijakinja II. razr. gimnazije v Ljubljani.

Draga Punika! — Odkrito Ti povem: sem si debelo uro brisal očala, se oborožil celo s povečevalnim steklom, gledal, strmel — in še nisem mogel verjeti lastnim očem. »Punika?« Za božjo voljo, kaj pa je to? Večino lepih slovenskih domačih imen za deklice sem v piemu nad Teboj naštel — Punike ni vmes. V drugi razred gimnazije že hodiš, toliko učenca si torej že, da mi boš znala pomen te skrivnostne in prečudne besede razložiti. Ime to ni, prisegel bi, da ne. Kaj je torej? Slovenski narod pozna neko zdravilno rožo, ki se imenuje potončka, Punika pa ne pozna, primojdevet, da ne! Je grda in krepka ta kletkica, ampak kar na mestu. Veak pravichen in pameten človek mora priznati, da imam prav — torej tudi Ti, ki prav nič ne zaočataš za drugimi, kar bistroumnosti in drugih vršin tiče. Samo eno majhno napako imaš, žal! »žalibog« je s pravopisom skregan! In sicer to, da si pač — Punika, ko bi bila lahko Ančka ali Lenčka...

Si hudo jezna name? Ne bodi, ne bodi, saj vendar nismo otroci! Ze zaradi drugih kotičkarjev morava ostati debela prijatelja, drugače nama bodo škodoželjno strgali korenček: »Šlek, šlek, zdaj se pa gledata kot pes in mačka!« Figo se gledava, ali ne? Dobro veva oba: kdor je pravichen in močat, prenese tudi nekaj graje, ne samo hlinjeno hvalo. Bog Te živil — Kotičkov striček.

Naš Tonček

Na postelji Tonček prav sladko še spi, naš Tonček, naš ljubi baronček. Skrjanček pod nebom mu glasno žgoli:

»Le vstani, zaspanček zaspani, če ne te zatožim v Ljubljani pri stričku v kotičku!«

Saj solncece tudi, glej, nič več ne spi. Kaj dela naš Tonček zaspani baronček, ga močno skrbi...

Na postelji Tonček se kisló drži, z rokami si mane zaspane oči.

»Le vstani, preljubi naš Tonček, zaspani baronček! Pri mami te čaka bombonček...«

Slavica Langerholc, uč. III. r. gimn.

Rešitev izpolnjevalke

Na mestih, kjer ležijo črtice, bi morale stati te-le besede (rime):

Srce — oblili jo — mamico — zemljó.

Za nagrado je bila izrečana: Zorka Kržišnik, učenka III. razr. v Preski pri Medvodah.

LISTNICA KOTIČKOVEGA STRICKA

Nadaljevanje pravljice »V deželi Narobešev« smo morali danes odložiti. Prihodno nedeljo pa speti

DELAVSKI VESTNIK

Tuberkuloza postaja delavska bolezen

Tuberkuloza postaja delavska bolezen. Ko pa preiskujemo vzroke tega pojava, obstanemo takoj na mizerem življenjskem položaju delavca. Revščina pa je posledica slabega, izredno pičlega, ponekod res sramotno nizkega zaslužka. Število mladih tuberkuloznih delavcev je zelo visoko, kar lahko razberemo iz objav našega socialnega zavarovanja. Mezd, ki jih delodajalci izplačujejo samskim delavcem in delavkam, v nekaterih pokrajinah pri nas ne dosegajo niti skromnega eksistenčnega minimuma. Tuberkuloza je hčerka revščine. Zato pa je vprašanje mezd in plač delavskih množic tudi za zatiranje jetike izredne važnosti. Vzporedno s plačili in mezdami pada in raste revščina in z njo socialna bolezen — jetika. Nizke mezd imajo za posledico slabo prehrano, slaba, nezdrava stanovanja. Zato pa je zakon o minimalnih mezdah tudi neprecenljive važnosti za narodovo zdravje, je predpogoj za uspešno obrambo in pobijanje tuberkuloze med delavstvom.

Pomisliti pa moramo še na eno stvar. Pri nas je industrija mlada in se še vedno širi. Vedno se še ustanavljajo nova podjetja, tvornice rastejo kakor gobe po dežju. Ustanavljajo se prav brezmiselno nova industrijska središča, ki vabijo k sebi mlade kmečke ljudi. Tako drvi kmečko ljudstvo po ure daleč v tovarno. Za nizke mezd gara v nezdravih tovarniških razmerah, proti tuberkolizi ni odporno, ni zaščiteno, zato ji rapidno podlega. Obupne so v tem oziru razmere v Slovenski krajini. Ljudje, že itak revni, iščejo zaslužka v tovarnah, na cestah, kjerkoli se jim pač delo nudi. Kulturne in življenjske prilike v tej pokrajini res niso ugodne. Industrija pa brezvestno izrablja to zaostalost, nizke življenjske položaje, in plačuje umazane mezd. Mnogo je podjetij, ki plačujejo delavkam po 1 Din na uro in to še v času sezije. Ljudje se tamkaj poročajo, ki mladi, ki ostanejo doma. Na ta način prebivajo v eni hišici, v eni sobi po tri družine. Zaslužka ni, oziroma je zelo maj-

hen, lačnih ust polno, stanovanje tesno in nezdravo. Posledica — usodno število tuberkuloznih obolenj. Na ta način bo postala tuberkuloza udarna v naših kmečkih domovih, torej tipična kmečka bolezen. Saj je skoro vsak tretji delavec v Prekmurju že nevarno okužen od jetike. Mnogo stori za te ljudi socialno zavarovanje, vendar je to vse premalo.

Prvo, kar mora priti delavcu v pomoč, je zakon o minimalnih mezdah. Potrebna pa je tudi stroga inspekcija mezd in obratov. Socialno zavarovanje, ki danes nosi glavno breme v pobijanju tuberkuloze, mora najti več razumevanja tako na najvišjih mestih, kakor pri zavarovanih. Kapital, zlasti tuji kapital, pa naj se prisili, da na račun neobstoječega invalidnega, starostnega in posmrtnega zavarovanja v svojih podjetjih uvede soliden sistem zdravstveno preventivnega skrbstva, zlasti v smeri zatiranja jetike.

Iz časopisja in revij

O Vigredl smo že večkrat povdarili, da je sodobna. Tudi 9. štev. dokazuje to. Ima nekaj res lepih socialno usmerjenih sestavkov kot n. pr.: Katoliško udejstvovanje. V luči Marijini (p. B. Remec). Daj nam naš vsakdanji kruh. Podpore za brezposelne delavke in nameščence (Smersu), Kolodvorski Misijon itd.

»Bodočnost št. 5, glasilo slov. katoliških nameščenec, organiziranih v »Društvu združenih zasebnih in trgovskih nameščenec Slovenije, je v kratkem času svojega obstoja dokazalo, da je — popolnoma objektivno rečeno — naša najboljša nameščensko-delavska strokovna revija. V najnovejši, peti številki zopet prinaša celo vrsto prav dobrih člankov: Naša borba je težka, Beseda o naših organizacijah, Izvršba na nameščensko plačo, Kdo je zavarovan pri Pokojninskem zavodu?, Starostno zavarovanje trgovskih nameščenec, Načrt zakona o minimalnih plačah, Iz društva, Cvetje iz tujih vrtov. — List se nanaša pri Upravi »Bodočnosti, Ljubljana, Miklošičeva cesta 6.

ŽENA IN DOM

Tudi ženstvo je omahnilo!

Nemški fašizem je prinesel marsikaj naravno dobrega, kar se čuti prav do nas. Tako je izpodbil noge židovskemu in po židovstvu zastupljenemu tisku, katerega valove je v veliki meri pljusalo tudi čez naše meje. Ta tisk ni bil malo kriv popačenja moških in žensk in razsula družine. Tudi v marsičem drugem je dal nemški fašizem vsem narodom dober zgled, tako da je vrednote demokracije, ki jo je zadavil, vsaj deloma odvalgal. Samo enega mu ni mogoče opustiti in to je njegova temeljna zmota: da se je odrekel krščanski etiki in se postavil na temelj nacionalnega egoizma in imperalizma. S tem je pokopal vsako miroljubno prerajanje nemškega naroda, ki si je bilo v povojnih letih že vidno začelo, in obenem je pokopal — v zvezi z italijanskim fašizmom — tudi razmah mirovne misli v Evropi, nade na miroljubno preobnovo Evrope. Vse uradne miroljubne besede ne morejo zakriti dejstva, da se nemški narod danes vzgraja zopet v sistem imperialističnem, bojnem duhu kakor v Viljemovi dobi, duhu, ki je pol sveta pogreznil v plamen in kri in ki se je na Nemcih samih najbržkeje masčeval. Človek bi dejal, da je nemškemu narodu najbolj potrebno to spoznanje, da današnji kulturni svet enodušno odklanja imperialistične podvige, da ne prenese nobenih Napoleonov ne Viljemov in bo proti njim vedno tako složno in krepko nastopil, da se jih bo otrešel. Danes mora vsak narod gledati, da se v glavnem zadovolji s svojimi mejami in se skuša uveljaviti predvsem kulturno in gospodarsko. In za tako uveljavljanje imajo ravno Nemci več pogojev kakor katerikoli drug narod. Namesto tega pa Nemci, kakor rečeno, obračajo hrbet mirnemu delu in napredku in zopet vse stavijo na meč.

Da je ta notranji prevrat zajel že celoto, je zelo viden dokaz dejstvo, da se mu je vdalo že tudi meščansko (»liberalno«) ženstvo. To ženstvo je v zadnjih letih s tisto globino in resnobo, ki je lastna nemškemu

plemenu, veliko doprineslo za razširjenje mirovne misli. Danes pa to ženstvo v svojih glasilih obnavlja vojne spomine popolnoma v duhu starega nemškega imperializma. Te žene, ki ne vedo dovolj hvale nemškimi čestitkami, da so obvarovale domovino pred vpadom sovražnih vojsk (izvzemši Vzhodno Prusijo), z zadovoljstvom opisujejo, kako so se čutile v zasedenih ozemljih tudi same zavojvalke in osvajačke. S srdom in prezirnim govore o ruski soldateski, dobrodušno pa o nemških vojaki, ki so predvsem skrbeli, da spravijo na varno svoje »zaboje in omare«, to se pač pravi vojni plen. (Glej vojnospominski zvezek berlinske »Frau«.) Tako mišljenje in čuvstvovanje je bilo morda naravno in vredno za stare germanske žene, nikdar pa za krščansko ženo in zlasti tudi ne za voditeljice ženskega gibanja, saj spada med glavna načela feminizma — mirovna misel.

Če kdo, morajo žene vseh narodov preko vseh dnevnih dogodkov dvigniti prapor mirovne misli, trdne vere v to, da se mora človeštvo slednjič dvigniti do tolike kulturne stopnje, da bo tudi svoje politične spore reševalo na nekrvav način. Če kdo, morajo imeti žene toliko srca in — če hočete — toliko nelogike, da ljubijo svoj lastni narod nad vse, a druge pa tako, kakor svoj lastni narod. Saj velja Kristusova zapoved ljubezni tudi za sestavljene enote, za narode in vsa človeško družbo, ne pa samo za posameznike.

Kar nočeš, da drugi tebi store, tudi ti drugim ne stori! To je geslo na zborovanih mednarodnega ženskega gibanja. Ženstvo, ki deluje v nasprotnem duhu, se izneverja temeljnemu načelu feminizma, ki proti sili in vsem predpravicam postavlja človeško osebnost kot nositeljico večnih božjih namenov in enakopravnosti vseh ljudi, torej tudi obeh spolov. Kdor sprejema načelo sile v mednarodnih odnosih, mora priznati tudi prvenstvo in gospodstvo telesno in recimo se umsko močnejšega spola.

Gostilna „Zadružna klet“ se nahaja na Kongresnem trgu 2 • Jed in pijača po nizkih cenah. — Vino na dom po znižanih cenah.

Koliko naj znižajo minimalne plače

Nedavno je »Slovenec« poročal o načrtu zakona o minimalnih mezdah, ki ga je izdelala ljubljanska Delavska zbornica. Omenil je, da namerava ta načrt določiti in urediti minimalne mezd e pomnožijo mezd nih inspektoratov. V načrtu torej niso označene minimalne plače, ker bi bilo to nekaj nemogočega, ampak se le ustanavlja organ, ki bo imel nalogo krajnjim razmeram primerno urediti minimalne mezd e. V svrhu lažjega in enotnejšega poslovanja pa daje tem organom, to je mezd nih inspektoratom, smernice za določitev in ureditev minimalnih mezd. Te smernice vsebuje »Pravilnik glede smernic za določanje minimalnih mezd«, ki ga je istočasno z načrtom zakona izdala ljubljanska Delavska zbornica.

Pravilnik predvideva štiri zaposlitvene kategorije, in sicer: 1. nekvalificirane delavce, 2. nekvalificirane sezonske delavce, 3. izučene in priučene delavce, 4. priučene in izučene sezonske delavce. Kot osnova za izračunavanje minimalne mezd e velja povprečna dnevna zavarovana mezd a Okrožnega urada, v šigar okoliš delavcev spada. Ta povprečna mezd a je znašala na pr. v juliju 1934 Din 22.57. Mesečni minimalni zaslužek nekvalificiranega delavca dobimo, ako pomnožimo dnevno zavarovano mezd o z določenimi števili, ki so pri večji starosti delavca vedno večja. Pri delavkah naraščajo ta števila bolj počasi kot pri delavcih. Nekvalificiran delavec, oziroma delavka bi torej zaslužila:

▼ starosti	delavec mesečno Din	delavka mesečno Din
od 14 do 17 let	225.70—388.55	225.70—388.55
od 18 do 20 let	388.55—586.82	388.55—496.54
od 20 do 24 let	586.82—744.81	496.54—584.25
od 24 do 30 let	744.81—902.80	584.25—609.89
nad 30 let	902.80	609.89

Mezd e nekvalificiranih sezonskih delavcev je odmerjati a 150% gornjih iznosov. Mezd e priučeni h in izučeni h delavcev pa je odmerjati a 175% gornjih iznosov z izjemo starostne skupine od 14. do 17. leta. Torej bi nekvalificiran sezonski delavec, star nad 30 let, moral prejeti mesečno najmanj Din 1854.20; izučen, nad 30 let star delavec pa Din 1879.90. Je pa po »Pravilniku« dovoljeno, da se morejo mezd ni inspektorati od teh smernic oddaljati, ako imajo za to utemeljene razloge.

Po mnenju Delavske zbornice je smatrati nameščence za izučene delavce in jim torej odmerjati mezd o a 175% gornjih iznosov.

Ce pa so te plače zadostne za skromno in solidno življenje samca in še bolj za družinskega očeta, na to naj odgovore naši delavci in nameščenci!

Poljedelski delavci

Kjer so poljedelska veleposestva, obstoja močnejše grupirano poljedelstvo delavstvo, ki se zaveda svojega stanu in si želi tudi izboljšati svoje stanje, ki je velikokrat zelo težko. Nič manj težak ni položaj onih kmečkih delavcev, ki žive po vaseh raztreseni med kmečkimi posestniki, imajo bajto ali pa še te ne, ter opravljajo tudi vsakovrstna druga dela. Poljedelsko delavstvo se je začelo kmalu organizirati tudi v posebnih krščanskih strokovnih organizacijah, ki obstoje v več zapadnih državah. V krščanski strokovni internacionalni poljedelskih delavcev je včlanjenih več takih državnih zvez. Internacionalna ima sedež v Haarlemu na Nizozemskem. Zastopana je v mednarodnem poljedelskem institutu v Rimu ter v odboru Mednarodnega urada dela za poljedelske delavce. Internacionalna je zelo delavna. Svoječasno je imela najmočnejše članstvo v Italiji.

V Jugoslaviji je poljedelsko delavstvo zelo slabo organizirano. V Vojvodini obstoja marksistična organizacija, v Sloveniji pa obstoja strokovna organizacija le med vini-

čarji na Štajerskem. Vse drugo je neorganizirano. In vendar so kmečki delavci največji reveži, ker so brez zaščite in zavarovanja, katerih je deležno ostalo delavstvo. Zato bi imeli tudi oni marsikaj zahtevati, če nebojše še naprej deliti usode hlapeca Jerneja. Posebno je stvar pereča v Slovenski krajini, ki ima vse polno te vrste proletarijata. Začetki bi bilo treba!

Poštni uslužbenci

Krščanska strok. internacionala poštnih, telegrafskih in telefonskih uslužbencev je imela letos svoj kongres v Zermattu v Švici. Zastopanih je bil 5 državnih zvez. Kongres je v svojih resolucijah zahteval, naj vlade dajo svojim uslužbencem zadostne prejemke ter dostojno eksistenco. Prejemki naj se ravnaajo po draginji. Racionalizacija se ne sme pretiravati. Odpravi naj se služba ob nedeljah.

Več svobode!

Večkrat se čuje, češ, strokovno organizacijo smatra vsakdo za nujno potrebno. Zato so jo prevzeli tudi diktatorski režimi v Rusiji, Nemčiji in Italiji in ji dali važno stališče. Toda, kako je v resnici s to zadevo?

Prve marksistične strokovne organizacije so nastale kot svobodno gibanje delavcev in nameščenec v zaščito svojih pravic. Krščanske organizacije so nastale ravno tako v svobodi in prostem tekmo vanju. Socialističnega in delodajalskega terorja ne moremo vzeti tu v poštev, ker družba, oblast in zakoni so jim dajali proste roke za organiziranje krščanske mislečih delavcev. Krščanske strokovne organizacije same sebe označujejo za interesne zaščitnice proletariata.

Diktatorski režimi boljševikov in nacistov ne poznajo takih svobodnih strokovnih organizacij. Njihove organizacije so nestvor, so le papirnate organizacije, ker morajo delati le to, kar jim režimi dovoljujejo in ukazujejo. Diktatorski režimi ne poznajo svobodno izražene volje delavstva, ne poznajo delavskih interesov, temveč le interese nacije ali kolktiva.

Krščansko pojmovanje ne priznava nasilja, njemu je odvrtna sila, ki ubija voljo poedince ali skupin. Organizirano in avtonomno urejeno družbo zahteva to pojmovanje. Tega se je zavedal tudi letošnji kongres krščanske strokovne internacionalne, ki je močno povdaril zahtevo po svobodnem organiziranju delavstva, ki je močno le v demokratično urejeni družbi. S svobodo rastejo in padajo krščanske strokovne organizacije. Tajnik internacionalne je zato upravičeno rekel: »V državi, kjer ni svobode, tudi ni prostora za krščansko strokovno organizacijo.

Kres prinaša v 8. števil. nekaj prav lepih in stvarnih člankov. Predvsem opozarjamo na sledeče: Temelji nove družbe (Smersu), Zakaj ofensivni, In kljub vsemu ljubi svojo kmečko grudo (dr. I. Ahčič), Komsomol (Fr. Pernišek). List se s svojimi svetovno nazorini in socialno-gospodarskimi članki visoko dviga nad vse podobne liste, ki so namenjeni slovenskim fantom.

Neodvisna angleška delavska stranka je v začetku tega leta poslala komunistični internacionali v Moskvo pismo, v katerem predlaga osnutek ustanovitve delavske kolektivistične internacionalne, ki bi prevzela delo tretje internacionalne. Ta predlog je angleška neodvisna delavska stranka utemeljila s tem, da so sedaj prvaki ruske komunistične stranke oz. ruske vlade vse preveč v dobrih odnosih s kapitalističnimi, imperijalističnimi in fašističnimi vladami. Te zveze so zelo v napotju borbenosti posameznih elementov komunistične internacionalne v drugih državah. — Naravno je, da ta utemeljeni predlog svojih somišljenikov v Angliji današnja komunistična internacionala ne bo sprejela.

Spoštuj starost

»Grofinji je bilo že več ko šestdeset let. Vsa siva je bila in na glavi je nosila čepce, ki ji je s svojim naborom obrobljal ves obraz. Njen obraz je bil zgubancin, zgornja ustnica vdrtla, in oči so bile motne.

Po sinovi in močevi smrti, ki sta bili prišli tako hitro druga za drugo, se je čutila na tem svetu kakor slučajno pozabljeni bitje, ki ni imelo več ne namena ne zmisla. Jedla je, pila, spala in bedela, a živela ni. Življenje ji ni dajalo nobenih vtisov več. Ničesar drugega ni potrebovala od življenja kakor miru, in ta mir je mogla najti samo v smrti. Dokler pa smrt ni hotela priti, je morala živeti, to je uporabljati svoje življenjske moči. Tisto, kar opažamo pri zelo majhnih otrocih in zelo starih ljudeh, se je pri njej še posebno močno izražalo. Morala je časih jesti, spat, premišljevat, se pogovarjati, delati, se jeziti itd., samo zato, ker je imela želodec, možgane, mišice, živce in jetra.

Kuhinja

Pravilno kuhanje zdravih čajev. Zdravilne čaje moramo znati pravilno pripraviti; na splošno velja naslednje pravilo: Predvsem je treba segreti posodo, v kateri nameravamo pripraviti čaj, to pa zato, ker se potem popolneje raztope zdravilne snovi, kakor pa če pripravimo čaj v mrzli posodi. Posodo segrejemo najenostavneje na ta način, da vlijemo vanjo vročo vodo. V posebni posodi zavremo vodo za čaj. Ko voda zavre, izlijemo iz pripravljene ročke vročo vodo, denemo vanjo primerno množino (približno poldrugo žlico za skodelico) čaja, polijemo z vročo vodo, pokrijemo in pustimo 5—7 minut stati. Potem čaj precedimo in pijemo, najbolje neoslajen. — Za polinov čaj vzamemo en samo majhno peresce pelina na čisto majhno čašico. Napačno je piti veliko in močnega pelinovega čaja naenkrat; uspeh je odvisen od tega, da ga pijemo vsak dan na tekoče redno, vstrajno in skrbno pripravljene.

Krompir se izmed vseh živil človeku najbolj prilaga. Po krivici je na glasu, da se človek po njem debeli. To nikakor ni res, ker ne vsebuje veliko kalorij. V njem je 75% vode in 25% trdih delov, to se pravi škroba in sladkorja — 1% odstotek beljakovin in 1% odstotek mineralnih soli. Zato je krompir kot prikuha najpopolnejše živilo. Na sto načinov ga moremo pripraviti, pa je vedno enako okusen. Če le mogoče, kuhamo krompir v oblicah, ker mu tako ohranimo dragocene sestavine, ki se nahajajo prav pod olupkom. Pravilno pripravljen zmečkan krompir je izvrstna bolniška hrana. Kdor je nagnjen k debelosti, naj 1 ali 2 dni v tednu uživa sam krompir: zmečkan krompir s pi-njenim mlekom, pečen krompir, krompir v oblicah s kislim mlekom, krompir v solati — olja samo malo! — krompir s presnimi dikavnimi zelisci itd. — Voda, v kateri smo kuhali krompir, je izvrstno sredstvo za čiščenje srebrnine. — Krompirjeve olupke posušimo, zavijemo v čišniški papir in z njimi namesto trsak zanetimo ogenj.

Praktični nasveti

Močni žepi za telovnik. Moški veliko uporabljajo žep v telovniku; da se ti ne raztrgajo tako brž, napravi sorazmerno velike vrečice iz starih rokavic in jih vstij v žep.

Lep lesk pri likanju dosežemo na naslednji način: 100 gramov japonskega voska, 100 gramov parafina in 50 gramov stearinove kisline zdrobimo in stopimo na neprevročem

MODNE NOVOSTI

Svetlosiv volneni kostim z jančevino za vratom.

ognju; med topljenjem ves čas mešamo; stopljeno vlijemo v plosko škatlico iz pločevine ali podobno posodo in pustimo, da se ohladi in strdi. Nato vzamemo snov iz obleke in z njo narahlo potegnemo po gorkem likalniku. Potem likamo; likalnik ne teče le gladkeje in hitreje po platnu, marveč pušča tudi posebno lep lesk.

»Kaznuj vendar Jožka s preziranjem. Franček, kadar te draži,« dé mati. Čez nekaj časa zaklicie Franček: »Mamica, Jožek me tudi kaznuje — zgoraj s preziranjem, spodaj me pa breca z nogami.«

„SLOVENČEV“ SVETOVALEC

Kmetijski nasveti

Krmila za doječe svinje in njih krmljenje.
Krmila. Nekateri trdijo, da se ne sme svinjam krmiti med dojenjem ječmena, koruze, rži in tudi ovsa ne. Najbolj so, pravijo, pšenčni otrobi. Istotako trdijo, da se ne sme ta čas krmiti pese, ampak repo in to kuhano, ne surovo. — b) Kako naj krmim doječe svinje, A. S. S.

Ad a) Ječmen je najboljša žito za vse vrste prašičev. Po svojem učinkovanju je ječmen zlasti pri doječih svinjah in sesajočih pujskih skoraj nenadomestljiv. Koruza je izredna pitelna krmila. Boljše je, da doječim svinjam ne krmite koruze ali le prav malo poleg drugih žitnih zdrobov. Rž je sicer nekoliko boljše kakor koruza za doječe svinje, vendar pa jo krmimo le malo doječim svinjam. Oves je za plemenite prašiče dobro porabljen in ga lahko krmite doječim svinjam največ do polovice vsega žitnega zdroba, ki ga dobi vsaka doječa svinja. Otrobi so za prašiče bolj težko prebavljivi in jih je rabiti le bolj tamkaj, kjer ni v ostali drugi krmili dovolj sirovega vlakna. Če krmite n. pr. doječi svinji veliko krmne pese, potem so pšenčni otrobi pri krmljenju na mestu, ker dobi žival z njimi vase sirovo vlakno, ki primanjkuje v krmni pesi. Krmna pesa je najboljše temeljna krmila za doječe svinje. Uporabljiva je tudi strniščna repa, vendar pa ne tako, kakor krmna pesa. Bolje je, da krmite tudi doječi svinji sirovo krmno peso nego kuhano, če je žival vajena na sirovo krmilo. Krompir je manj ustreten za doječo svinjo. Poleti je za doječe svinje zelena krmila in še boljše paša najprimernejša temeljna krmila.

Ad b) Doječe svinje je treba tako krmiti, da med dojenjem le malo ali nič ne shujšajo in imajo za mladiče dovolj mleka. Le taka svinja je dobra, ki ima v sebi podedovano sposobnost za čim višjo in trajno mlečnost ob času dojenja. Taka svinja bo pri primernem krmljenju tudi dobro oddajala svoje mladiče. Navadno pa se doječe svinje krmijo premalo in največkrat ne dobijo v pokladni krmili dovolj prebavljive beljakovine. Pri dobrem razvoju in rasti pridobi sesajoči pujske v prvih 4 tednih 10 do 15 dekagramov dnevno, v nadaljnjih 4 tednih pa tudi 20 ali več dekagramov na teži. Deset pujskov pridobi v času sesanja skupno na teži povprečno poldrugi kg dnevno. Za redni dnevni prirastek na teži pa so za pujske pred vsem potrebne beljakovine. Zato je pri prehrani doječe svinje varčevanje zlasti z močnimi krmili najmanj ustretno, ker le z obilnim in oženem dovolj beljakovinskim krmljenjem lahko doseže svinja obilo mleka in z njim dobro prehrani svoje pujske v dobi 8 do 10 tedenskega dojenja. V prvih tednih dojenja navadno izgubi svinja tudi pri pravilnem krmljenju na teži, kar pa ne sme presegati 10—20 kg. Nato pa ostane teža svinje enaka v nadaljnjih tednih in zraste zopet v zadnjem času dojenja. Če začnemo pujske zgodaj privajati na drugo krmilo, jo v zadnjih tednih že toliko použijejo, da ne potrebujejo več toliko svinjinega mleka za lastno prehrano, radi česar se doječa svinja kmalu zopet popravi.

Doječi svinji krmite dalje ista krmila, kakor prej. Poleti dobiva zeleno krmilo, kolikor boče žetli. Pozimi pa nadomešča poletno zeleno krmilo pred vsem krmno pesa, potem strniščna repa. Izmed močnih krmil naj dobiva svinja ječmenov zdrob, ovesni zdrob, pšenčni otrobi, ribjo moko in oljne tropine, zlasti pa pride v poštev tudi posneto mleko in pinjeno mleko. Potreben je tudi pridelate klajnega apna in sicer 5 dg na dan in glavo. Po porodu dajte svinji krmilo v bolj juhati ali tenkotekajoči obliki, n. pr. mešanico iz posnetega mleka in ječmenovega zdroba. Tudi mlečni napoji iz otrobov ali krmne moke so prve dni po porodu na mestu. Vse krmiljenje doječe svinje pa je kmalu popolniti z močnimi krmili. Poleg 10 dg krmne pese (repe, korenja), ovesnih plev in rezance mladice posušene detelje ali otave (otaviča) krmite n. pr. svinji na dan 6 litrov posnetega mleka, 5 kg ječmenovega zdroba in 1 kg pšenčnih otrobov. Če nimate posnetega mleka, potem krmite na dan in glavo poleg navadne (temeljne) premenjene krmne 1 do 2 kg oljnatih tropin, 1 do 2 kg ječmenovega zdroba, 10 dg ribje moke in 5 dg klajnega apna. Ječmenov zdrob lahko

deloma nadomestite tudi z ovesnim zdrobom. Količina mešanice močnih krmil se razna po številu pujskov in znaša 3 do 5 kg na dan za doječo svinjo. Bolj suhim in mladim svinjam pokladajte nekaj več kakor primerno rejenim starejšim doječim svinjam. Mnogokrat se računa tako, da dobi svinja za vsakega pujska pol kg močnih krmil na dan, torej pri desetih pujskih približno 5 kg močnih krmil. S krmljenjem močnih krmil začnite polagoma in jih počasi višajte, dokler ne pridete na primerno količino. Ko pujski že pridno žrejo druga krmila in ne potrebujejo več toliko mleka, potem začnite polagoma nižati doječi svinji krmne odmerke močnih krmil, s katerimi prenehajte, ko so pujski že popolnoma odstavljeni. Ker potrebuje svinja za tvorbo mleka tudi obilo vode, ji pokladajte krmila v bolj zdročeni obliki. Neglede na to naj ima svinja na razpolago tudi dobro pitno vodo. Če ima svinja pri takem krmljenju dovolj mleka in se pujski lepo razvijajo, potem je to dobra svinja. Če pa se pujski ne razvijajo dobro, ni svinja oskrbovala mladičev dovolj z mlekom. Potem ni to mlečna svinja, pač pa pitalna in spada med pitance in ne med plemenice.

Vlaga v stanovanjskih prostorih pozimi. R. A. S. — Ni mogoče dati točnega navodila, kako naj bi se vlaga pozimi odstranila, dokler se ne ve, kaj je vzrok vlage. Morda povzroča vlago le slabo zračenje prostorov pozimi, kar bi se dalo sklopiti iz trditve, da je stanovanje poleti suho. — Da bi vam mogli dati točnejše navodilo, nam še sporočite: 1. Iz kakšne materiala so zunanje stene vaših vlažnih prostorov? 2. Kakšna (dvojna ali enojna) in kako velika so okna? 3. Ali so zunanja tla ob stenah nižja in torej stene od zunaj v zemlji, ali stoje prosto, ali so tla od zunaj enako visoka ali višja kakor tla v stanovanjskih prostorih?

Kako izboljšam okus vode v kapnici? J. V. V. — Okus vode v kapnici izboljšate lahko samo tedaj, ako prihaja vanjo voda po žlebovih s strehe, ki je krita z opeko (ne slamnate ali lesene), na ta-le način:

Streho in žlebove je treba letno večkrat očistiti vsake nesnage. Kjer prehaja strešni žleb iz vodoravne lege v navpično, mora biti nameščen kotel z mrežico. Navpični žleb naj konča spodaj v posebnem betonskem jasku, takozvanem peskovodu, ki mora biti dobro pokrit z železnimi ali betonskim pokrovom. Ta peskovod morate od časa do časa očistiti od nabranih snovi. Iz peskovoda naj teče voda po betonskih ceveh najprej v posebno betonsko čistilno napravo (filter), ki je zidana tik ob kapnici, iz nje pa po posebni odprtini v kapnici. Betonska čistilna naprava naj ima kvadraten premer 1½—2 m² in naj bo 1½—2 m visoka. V njo dajte te-le snovi: Spodnja plast v višini 30 cm naj bo iz kamna (gramoz) 5 cm velikosti, njej sledi 30 cm visoka plast peska 1—3 cm preme-

ra, nato 20 cm plast peska 2—3 mm, na vrhu pa 20 cm plast oglja, če pa tega ni, mivke. Vse te snovi morajo biti popolnoma čiste in oprane. Nad zadnjo plastjo naj bo vsaj 50 cm visok prostor za dotekačo vodo. Čistilna naprava mora biti neprodorljivo zprta z železnimi ali betonskim pokrovom, da ne more prihajati vanjo od zunaj nobena nesnaga.

Iz betonskih cevi prihaja voda zgoraj v čistilno napravo, pronic skozi navedene plasti in se očisti, pri spodnji plasti pa gre po posebni odprtini v kapnico. Snovi v čistilni napravi je treba po nekaj letih, ko so preveč zamašene od nesnage, izmenjati.

Ob večjih nalivih je mogoče, da čistilna naprava ne bo mogla sproti odvajati v kapnico dotekačo vode. Te nevarnosti ni, ako je dno čistilne naprave v isti legi kot dno kapnice tako, da je čistilna naprava ravno tako visoka kot kapnica in da prehaja voda iz čistilne naprave v kapnico skozi odprtino pri dnu. Ker ste pa kapnico še sezidali, bo to najbrže težko izvedljivo. — Okus vode v kapnici izboljšate poleg tega še s tem, ako ji primešate semintja-nekoliko soli.

Lanska pšenica je dobra za seme. I. T. G. G. Imate zelo dobro sorto pšenice, ki je dala letos vsled neugodnega vremena le drobno zrnje; to se vam zdi za seme neprimerno. Imate pa še dovolj lanskega pridelka, ki bi ga radi posejali, ne veste pa, če je staro zrnje še dobro za setev. — Pšenica, eno leto stara, če je dobro ohranjena, je še boljše za setev kakor nova. Svoje kaljivosti namreč ni izgubila, pač pa so trosi snetljivosti postali nekaljivi. Iz tega razloga sejejo na večjih naprednejših posevkih navadno eno leto staro pšenico namesto istoletne. Priporočam vam, da staro pšenico dobro očistite in odberete na trijerju, da pride v zemljo samo debelo zdravo zrnje. Prepričani smo, da bo ta debelozrna pšenica bolje uspevala nego letošnja drobnozrna.

Škodljivci, ki objedajo solato, niso uši, mogoče bibe. A. B. B. P. Solata vam ne uspeva, ker jo pri koreninah sproti objedajo neke vrste belih živalic — uši ali kaj. Pri nekaterih rastlinah jih je na stotine. Poskušali ste trošiti apno in karbidno pepel, toda brez uspeha. Radi bi vedeli, kakšne vrste škodljivce je to. — Dokler ne vidimo teh živalic, ne moremo vedeti, kakšne vrste so, ker nam jih tudi ne opišete. Uši same ne objedajo korenin, ampak se naselijo na njih šele tedaj, ko so te od drugih škodljivcev že obgrizene. Tedaj srkajo sok iz rastline in pripomorejo, da ta prej usahne. Domnevamo pa, da so pravi škodljivci, ki objedajo solato, polži ali bibe ali strune, ki žro ponoči, podnevi se pa skrijejo v zemljo. Letošnje vlažno vreme je zanje posebno ugodno. Proti njim je borba težavna, ker jih je v zemlji in pod listi solate težko zadeti s kakim uničujočim sredstvom. Prah žganega apna jih pa gotovo umori, če jih z njim potresete. Sicer pa bi se ta škodljivec mogel ugotoviti le na licu mesta.

Stroški zasebnega tožitelja. A. G. S. Sosedva vas je peovala, da ste kosa, ob drugi priliki pa, da ste vlačuga. Vložili ste tožbo, na razpravo je prišla samo priča, ki je potrdila prvo psovko, dočim druga priča radi bolezni ni pristopila. Sodnik je odložil razpravo, vendar na drugo razpravo zopet ni pristopila povabljena priča. Sodnik je kljub temu obsodil toženo sosedo na denarno kazen v znesku od 120 Din in na plačilo kolkov. Vam sodnik sploh ni dal govoriti in vam tudi ni priznal nobenih stroškov za pot, čeprav ste več kot 15 km oddaljeni od sodišča. Vprašate, če je to prav ali ne. — Stvar sodnika je, da odloči o tem, katere priče da zaslži. Če obdolženec prizna, da je izrekel psovko, sploh ni treba o tem več zaslžati še priče. Po zakonu ima zasebni tožilec pravico zahtevati od

obsojene nasprotne stranke, da mu povrne vse izdatke, ki jih je imel radi tožbe. Če ste se morali na sodnijo pripeljati z vozom ali vlakom, imate pravico zahtevati povračilo plačane voznine. Če vas sodnik ni pustil govoriti na razpravi, zahtevajte pisмено, da se vam odmerijo Vaši potni stroški. Če vam okrajno sodišče teh stroškov ne prizna, imate pravico pritožiti se tekom 8 dni na prizivno sodišče.

Polni ali skrajšani rok? S. J. Oče, ki je rojen 1877, let, je služil v avstro-ogradi vojski polni rok. Prvi sin, rojen leta 1909 je odslužil polni rok. Drugi sin, rojen l. 1907 je zopet potrjen na polni rok. Ali ima drugi sin pravico do skrajšanega roka, ker sta dva družinska člana pred njim odslužila polni rok? — V vaši družini bi bil imel prvi sin pravico do skrajšanega roka, ako v času njegovega nabora drugi ne bi bil že 17 let star. Tako bo pa moral tudi drugi odslužiti polni rok in šele tretji bo imel pravico do skrajšanega.

Skrajšanje šolskega pouka. P. O. Obrnite se na šolsko vodstvo, ki vam bo dalo potrebne nasvete.

Carina od avtomobila. Z. F. V. Jugoslavijo bi se radi vrnili z avtomobilom in vas zanima, koliko znaša uvozna carina. — Uvozna carina od tovornega avtomobila znaša 20% fakturne vrednosti. Od osebnega avtomobila pa boste morali plačati a) 20% fakturne vrednosti, b) 10% od fakturne vrednosti, povisane za 20% in 3% fakturne vrednosti povisane za 20%. Uvozna carina za kolo (bicikelj) znaša 250 Din.

Sodišča so nezavisna. K. T. Pritožujete se, ker sodnik ni zaslžal vaših prič, in vprašate, če bi kazalo pritožiti se na ministra. Pritožba na ministra vam v pravi ni bo nič pomagala. Tudi minister ne more naložiti sodniku, katere priče mora zaslžati. Sodišče vedno samo odloči, katere dokaze bo izvedlo in katere bo odklonilo. Gotovo bo zaslžalo priče, ki jih smatra za važne. Ako z razsodbo prvega sodišča niste zadovoljni, se lahko pritožite na višje sodišče. Opuščate pa pritožbo na druga mesta, ki vam ne morejo nič pomagati, ker sodišča morajo soditi po zakonih in so pri izrekanju pravice nezavisna.

Potrtilo v svrhu zaščite kmeta. M. R. Obrnite se na občino. Če vam bo ta izdala potrdilo, da ste bili v času zadolžitve kmet v smislu naredbe o zaščiti kmetov, bo sodišče vezano na to potrdilo in bo morale ustaviti izvršbo.

Pasja taksa. V. J. S. Vprašate, če morate res plačati občinsko takso tudi od pesčevanja. Slišali ste namreč, da so takšni psi oproščeni občinske take. — Občinske takse so oproščeni psi, ki se uporabljajo kot čuvaji za varstvo samotnih posestev. Vseeno je, ali so takšni psi privezani ali izpuščeni v ograjenih zaprtih prostorih.

Domovinstvo v Ljubljani po novem zakonu. U. B. Zanimaste se, koliko let bivanja v mestu zahteva novi zakon o mestnih občinah za pridobitev domovinstva. — Po zakonu pridobi domovinstvo v mestu, kdor prebiva stalno najmanj deset let v dotičnem mestu in uživa častne pravice ter ni v sodni preiskavi ali obtožbi za dejanja, ki imajo za posledico izgubo častnih pravic.

Kako bo zaščiteni kmet odplačeval dolgov? V. S. Po novi uredbi o zaščiti kmetov bo moral kmet plačati za čas od 23. novembra 1933 do 15. novembra 1934 samo obresti in to denarnim zavodom po 6%, drugim upnikom pa 3%. Nato pa bo moral poleg plačevanja obresti odplačevati tudi dolg v 12 letnih obrokih (anuitetah). Prvi letni obrok dolga bo moral plačati do 15. novembra 1935 (ne do 15. nov. 1934, kakor so pomotoma pisali nekateri listi). Upnik pa ga bo mogel ruhtiti šele po 15. decembru, če tudi do tega dneva ne bi plačal.

Iznajditelj. P. J. — Z vašo iznajdbo se kar obrnite na naslov, ki ste ga že sami omenili v dopisu. Pristavite samo še »Ljubljana«, pa ga bo pošta že našla.

Izplačevanje vloge J. G. Odgovorili smo v nedeljo, 2. septembra t. l. Ogledajte si pri hranilnici od ministrstva odobreni odplačilni načrt, pa vam bo jasno, koliko mora hranilnica izplačati in v katerem roku.

Skrajšan rok? L. Z. S. Po našem mnenju rekrut, za katerega se zanimaste, nima pravice do skrajšanega roka. Po postavi namreč služi v rodbinah, kjer vobče ni očeta ali je star nad 60 let, prvenec rekrut skrajšani rok desetih mesecev, če ima mlajšega brata s najmanj polnimi 17 leti starosti. V vašem slučaju pa mlajši brat še ni 17 let star.

Pravni nasveti

Zastarana odškodnina. I. F. P. Leta 1917 ste bili kot vojak dodeljeni nekemu češkemu plemiču-etotniku za slugo. Ta stotnik vas je po nesreči na lovu obstrčil, tako da ste postali 80% invalid. Stotnik je leta 1918 umrl. Vendar ima njegova žena še danes posestvo v svojih rokah. Vprašate, če bi lahko tožili vdovo pokojnega stotnika na odškodnino. — Sedaj je prekasno. Tekom 3 let bi morali vložiti tožbo. Le če bi trdili in mogli dokazati, da vas je stotnik namenoma hotel težko telesno pokodovati, torej da je s tem zakrivil hudodelstvo, potem zastara tak odškodninski zahtevek šele v 30 letih, sicer pa v 3 letih.

Po pomoti izplačan denar. I. F. P. Vprašate, če ne obstoji pri nas zakon ali uredba, po kateri ni dolžna oseba vrniti državi denarja, ki ga je pomotoma prejela preveč izplačane. — O takem zakonu ali uredbi nam ni nič znanega. Pač pa protivno. Po obnem državljanem zakonu sme vsakdo, torej tudi država, zahtevati povračilo onega, kar je komu bilo izplačanega brez pravnega naslova, torej pomotoma.

Dolg pri trgovcu. K. I. Za sebe in družino ste jemali vse blago pri trgovcu na up. Ker ni bilo zaslužka, ste prodali gozd in trgovcu plačali deloma

v denarju, deloma s hranilno knjižico, kar ste dobili za gozd. Trgovec zahteva sedaj še plačilo obresti in vprašate, če je k temu upravičen, ker se o obrestih niste nikdar dogovarjali. — Če ni bilo med vama izrecno dogovorjeno, da za up dano blago trgovec ne bo računal obresti, ima trgovec pravico, da zahteva 5% obresti od dneva zapadlosti računa. Za zadnja tri leta morate plačati 5% obresti, za prejšnja leta so obresti že zastarane.

Stroški zasebnega tožitelja. A. G. S. Sosedva vas je peovala, da ste kosa, ob drugi priliki pa, da ste vlačuga. Vložili ste tožbo, na razpravo je prišla samo priča, ki je potrdila prvo psovko, dočim druga priča radi bolezni ni pristopila. Sodnik je odložil razpravo, vendar na drugo razpravo zopet ni pristopila povabljena priča. Sodnik je kljub temu obsodil toženo sosedo na denarno kazen v znesku od 120 Din in na plačilo kolkov. Vam sodnik sploh ni dal govoriti in vam tudi ni priznal nobenih stroškov za pot, čeprav ste več kot 15 km oddaljeni od sodišča. Vprašate, če je to prav ali ne. — Stvar sodnika je, da odloči o tem, katere priče da zaslži. Če obdolženec prizna, da je izrekel psovko, sploh ni treba o tem več zaslžati še priče. Po zakonu ima zasebni tožilec pravico zahtevati od

jate vran. Ondi daleč je zopet črna črta, na kraju črte nizek grm. Davi je morda še bil, ob tej uri pa ga ni človeka na njivi, kajti danes je velik praznik: v trgu delijo prvega podpora!

Za stremeni, na desno je breg. Glej, ves tja do vasi je posut z grmovjem plamenega češminja. Više gori rdi bukovje kakor ogenj, nad njim pa se trepečoč svetle zlatoblede breze. Še više gori molči kot grob in je vase zatopljen jelov gozd. Na levo kraj pa, koncem preproga, je pušo grčevje. Nad njim kipe sive skale in divje čeri prav v oblake, v mogočne, črnomodne kite, ki so kakor prepredene s svilenimi lisami.

Domača vas! V vrtih pred hišami gore georgine in cinije; nihajo, se priklanjajo ter pozdravljajo. Nad njimi se vzpenjajo vitke gladole z žarečimi jeziki. Ob ograji prši grmovje salvij ognjene žarke zvezd in isker.

Smrad po ožgani slami in zogljenem senu tišči na tla, lega na prsi, tesni srce.

Skale je stopil v svojo hišo. Razmišljen je molil vzradoščeni ženi roko in se oziral po sobi. »Kje je otrok?« se je vznemiril.

Prijela ga je za roko ter ga peljala v sobo poleg gostilniške — ondaj je spal otrok v žibeli.

»Pst, da se ne zbudi,« si je položil prst na usta in stopil k žibeli. Sklonil se je nad otroka, motril je speči obrazek, nakar se je ozrl v ženo.

»Zdi se mi, da je tvoj in moj,« je zašepetala. Oči so se mu ovlažile.

Vsa je zazarela kakor mak; stopila je k možu in mu položila roki na rame. Nagnil se je, kakor bi jo hotel poljubiti, pa je le šepnil: »Pst, da se ne zbudi.« Zgolj pogladil ji je lase. Otrok se je zganil. Hitro mu je popravila odejo in ga zazibala.

»Pojdiva, da ga ne zdrimava,« je še vedno šepetala. Po prstih stla šla iz sobice. Metka je šla, da je zaklenila še hišne duri. Ko se je vrnila, je sedel njen mož za mizo in si podpiral glavo. Skozi okno je zatrepetal po podnicah medel solčni žarek, ki pa je takoj zopet ugasnil. (Walje.)

Aut. Adamič:

Požigalec

(Nadaljevanje.)

»Glejte ga, Erjavca!« je zdajci vzkliknila ženska ob oknu. Vseh oči so se zapičile skozi motno steklo v moža velike postave, ki je trdo udarjaje s palico ponosno korakal mimo hiše. Obraz mu je bil temen, poln brazd, utrujen.

»Kam gre? Nemara na sodnijo ali na žandarmerijo?« so ugibali v krcini.

Erjavce je zamišljeno korakal po sredi trga. Ko ga je ugledal Miha, se mu je umaknil in je rajši stopil v cerkev. Pred pošto se je bil pravkar ustavil poštni voz. Erjavce je pogledal na svojo uro.

Izza ovinka so prihajali prvi popotni ljudje: ženske s kosarami v rokah in s koski na glavi, otroci in stari možje z zaprašenimi čevlji in s krivimi leskovkami v rokah. Večina je hitela k davkarji, le nekaj jih je šlo mimo cesarskega poslopja in dalje po cesti. Med temi poslednjimi je bil tudi visok, suh mož z upadlimi lici, v starih, obnošenih, navadnih hlačah, v sinjivem, na plečih kakor ožganem vojaškem jopiču in z zmečkanim vojaško čepico na glavi, ki si jo je bil globoko potisnil na oči. Stiskal je pod pazduho v papir zavoj. Bil je Skale. Brezbrizno je šel mimo Erjavca, kakor da ga ne vidi. Županu je zastal korak; stopil je v stran in se je ozrl za njim.

Miha je pravkar prihajal iz cerkve. Ko je ugledal svojega svaka, je zaklical: »Hoj, France! Glej ga, kmalu bi te ne bil spoznal!« Prišel je za njim in mu molil roko. »Tudi ti si zanič, vidim. Je tudi tebe pobozal Rus?«

Skale je predejal zavoj pod levo roko. »Slabo je. Kaj pa doma? So vsi zdravi?« je vprašal in stisnil svaku roko.

»So. Stopiva k «Sodniku», boš kaj povedal. No, kako je?«

»V vojski je vse po starem: vsak dan je vse novo... izkusil si sam,« se je nasmehnil Skale.

»Pojava, bom dal za šilce, Reza mora priti vsak čas. Že ve, kje me najde.« Skale se je nekaj upiral, a Miha ga je že potisnil skozi hišne duri in v krmno, ki se je bila že skoraj izpraznila. Odsel je tudi že kovač in Hudolin; poslednji dve ženski sta se odpravljali. Gosta sta sedla v kot in Miha je naročil pijaco.

»Ali že več, da je danes ponoči na vasi gorelo?« je začel Miha.

Skale se je zavzel. »Kje pa?«

»Pri županu Erjavcu. Kozolec, šupa in ne vem, kaj še vse mu je pogorelo.«

»Ha, ali tudi hiša?«

»Hišo so obvarovali.«

»So otroci? Ali pa je sam — kakopak.«

»Ne, pač pa vsi pravijo, da mu je nekdo zažgal.«

»Drugače satan tudi zaslužil ni,« je sikaje šepnil svaku na uho.

»Res ni. In Metka, otrok?«

»Zdravi so. Tak povej mi že, kje si jo ujel?«

»Pri Novem mjestu me je zasulo. Toda jaz moram domov! Ti že se vse povem, sedaj me utegnem. Nikar me ne zadržuj. Pa adijo!« je skočil na noge in že je molil Mihi roko.

Ni ga mogel zadržati. Vojak ni utegnil niti vrat zapreti za seboj, tako se mu je mudilo.

Župan Erjavce je vstal s stola. Nagnil se je k sodniku na mizo in je mahaje z roko dopovedoval.

»Otroci niso zažgali; takrat vendar že vsi spe. Prišel sem, da mi je bilo zažgano iz maščevanja.«

»Dejali ste, da sumite Miho Rovana. Zakaj?«

»Moja dekla Lojza ga je videla v mraku, kako je krevljal po stezi za kozolecem in si ga ogledoval. Gospod sodnik, nihče drugi ni! Če bi bil Skale doma, bi obdolžil njega.«

»Kako, kaj? Kdo je Skale?« se je zavzel sodnik.

»Rovanov svak je in niemo si dobri, prav nič ne tajim. Sovraži me že od nekdaj. Kajpak, žlahtla vleče skupaj. Miha me niti ne pozdravlja.«

ČITATELJEM ZA NEDELJO

Na koroških planinah poje kosa

Z grmenjem nevarnih snežnih plazov, ki so se kakor razbesneli hudourniki usipali s skalnatih sten in robov sivih, strmih Karavank, je utihnila tudi živa in živahna pesem škarjencev, malega divjega petelina. Njegov bojni klic: »Čišu, čišu!« se je v zgodnji pomladi razlegel po širnih, visokih koroških planinah, pašnikih in travnikih, ki so obrobjeni od nizkega, temnozelenega ruševja, noč in dan trepetali pred votlim gromom pretečega plazovja. Pesem ljubezni in pesem smrti sta doneli tedaj v čudoviti ubranosti preko strmih planinskih travnikov in pašnikov nad Selami in nad Slovenjimi Plajpergi. Ko poletje in poletno solnce tudi vrh Kvinte, Zelenike in Vrtače doseže svoj višek, ko belocvetne planike najlepše razcveto v skritih čerih in pešeh pod Stolum, pod Vajnskem, pod Jepo in Koroško, tedaj zadoni po zelenih planinah, čez planinske pašnike in travnike v našem Korotanu nova pesem, lepa, mila, glasna, ubrana; nova pesem veselja, ljubezni; pa obenem tudi pesem neizprosnega umiranja, neizbežne smrti. Prvo pojejo naši slovenski fantje, ki so že pred jutranjo zarjo prišli v planine kositi; drugo poje njihove ostro nabrušene kose, ki, lesketajoč se v žgočem solncu, enakomerno kakor na skupno povleje sipljeje travniške rastline, cvetlice in plevel, v dolge, vzporedne skočke.

Rožice lepo cvetijo; fantje jih pa pokosijo.
Če glih lepa je in žlahtno diši,
tam na travnici suha leži.

»Žvenk, žvenk, žvijuj, žvijuj!« poje kosa svojo pesem na vse strani; med štirimi, med štrlečim kamenjem, ki ga ne more raniti, zveni, se odbija in žvenkja, da se njeni srebrni zvoki lomijo ob skalnatih navpičnih stenah in se preteče razlegajo preko zelene, trepetajoče planje. Škrobotec, čemerika, podselek, pasji stric, mišjak, trobelika in močvirni osat škripljejo z zobmi; kosa kosi med njimi s tankim, rezljim žvenkom. Neusmiljeni »žvink, žvenk, žvijuj, žvijuj!« doni kot zadnja, smrtna pesem vsem žlahtnim, lepim in vonjajočim planinskim cvetlicam, ko vdano brez upora in vzdihljajev padajo pod koso.

So pa fantje zgodaj vstali.
hitro so kose klepali;
se je storil svit,
so pa šli kositi.

Ko pesem koscev in njihovih kos veselo in turbo, a vedno ubrano doni po travniku z enega konca do drugega, ko je zviti mukelj že rosen od koščevga znoja, kosa in kosir pa od presekanj, padlih travniških rastlin, se oživlja planina

vedno bolj. V redki senci napol od viharjev okleščene smreke, bukve ali jelke, pod mršavo jerebiko ali pod ruševjem sedi klepac na klepac in spretno vihti v svoji roki klepalnik. Enakomerno kakor nihalo v uri pada klepac na babico in koso, kleplje neprestano, da klepac klepa in klepalnika neprestano odmeva od stene do stene, doni preko napol pokosenega travnika in se končno poizgubi v sklenjenem bukovju pod njim. V opoldanski solnčni pripeki, v popoldanski pari in prigravici se urno in spretno sučejo lahke grabljice, obračajo in raztresajo z vilami suhi, ostri baloh, ga grabijo in znašajo z grabljami v nizke kopice. Ob kolovozu, po katerem vozijo samo enkrat na leto, samo sene meseca avgusta, stoje voli in vozovi. Niso štrikolesna vozila z dvema podeloma, kakršne imajo v nižini in ravnini. Za strma, planinska pota, po katerih je treba spraviti seno z visokoležečih planinskih pašnikov v dolino, imajo prave »žlajfe«, svojevrstno vozilo, ki je v svojem prednjem delu voz z podelom, z dvema kolesoma, z vpojenom in z dvema svornikom. Planinsko vozilo za spravljaj sene zadnjega podela in zadnjih koles nima. Na prednjem podelu, na njegovem vpojenju, sta pritrdjeni dve dolgi »žlajfi«, ki se vlečeta in drsita po kolovozu kakor sani in sta na zadnjem koncu zvezani z upogljivo lesenno vezjo. To vez in prednji vpojen spojijo z debelo, močno svoro. Obe žlajfi in svora z naloženimi smrekovimi vejami dajo trdno podlago za seno, ki ga bo treba naložiti. Močna, težka žrd, ki jo povezujejo na naloženo seno in s poveznico zvežejo na leseno vez ob zadnjem koncu žlajf, sklaplja vrv vozno napravo z naloženim senom v tako trdno enoto in celoto, da je tudi hudi sunki pri vožnji preko strmic, jam in skalovja ne morejo razdreti ali razbiti.

V tistih dneh, ko spravljajo s koroških planin seno v dolino, ko je v Brodih, na šentjanski Rutah in na strmih rebrih sive Pece že odpela kosa svojo pesem, že ajda cveti v Podjumi, v Rožu, na planoti med Rožem in Vrbskim jezerom, na »Gurah«, v Pulah. V celi celovški kotlini: ajda cveti, »da diši petred pedi«, kakor je Urban Jarnik, slovenski duhovnik in pisatelj na Koroškem, začel nekoč svojo pridigo na Veliki Šmaran v sedaj ponemčenem Blatogradu. Tedaj si poje naš slovenski koroški kmet, ki mu ajda tako lepo cveti in diši:

Škrjanček ptica mi poje vesela:
čez dan prepelica mi kratak čas dela.
Pravi: »Pet pedi« in pet pedi naprej zleti,
se veseli
in meni na polji prav kratak čas dela.
Dr. Korotanski.

W. Chomton:

Ko bo svet gorel

Rusko-japonski zračni obračun.

V mestu Naftadar to noč niso ugasnili luči. Fronta je mirna, v gostem snežnem metežu ne vidiš deset korakov pred seboj. Bombnega napada se torej ni bilo.

»Sicer pa« — meni mestni poveljnik — »če nas hoče Japonci obiskati, nas bo našel tudi v popolni temi.«

»Ampak, gospodje«, ugovarja eden izmed navzočih članov Asnefta, »ozračje okrog celokupnega industrijskega ozemlja smo tako tesno zaprli, da ne pride skozi niti rep, na to se morete zanesti!«

Zanašajoč se na te naprave in ukrepe obrambe, ki se je opirala na najmodernejšo tehnično pridobitve, so gospodje legli k počitku. Ob petrolejskih svetlih, v čistilnicah, tovarnah in delavnicah pa je šlo delo z isto naglono svojo pot kakor podnevi.

Vodilni inženier slušalnih naprav na višinah je pravkar dovršil svoj obhod. Vse je mirno. Snežje še venomer, torej si more brez skrbi privoščiti urico počitka. Ali je pa spal dolgo ali pa samo deset minut, ko ga je prebudil alarmni znak, tega ne bi bil vedel povedati. Planil je iz postelje in bil z enim skokom pri vratih.

Jasno, mrzlo z zvezdami posuto nebo se boji nad njim. Na vzhodu se že dani. Na gorah se blesti sneg.

S tremi skoki je v centrali, potisne slušala na glavo — pristihne.

Poleg njega mirno sede ljudje pri svojih aparatih, vrte medene vijake, porivajo tabele sem in tja, tipkajo številke in znamenja na daljnopisu. Na veliki mizi s stekleno ploščo, ki je motno razsvetljena od spodaj in pokrita z gostim mrežnatim sistemom, se počasi premikata po ena rdeča in zelena točka po kvadratni mreži. Tik ob tej plošči je vdelen v mizo velik zemljevid, nad katerim se v siksaku počasi pomika medena laketa kazalec. Na vsakem vogalu črte kazalec malo postoji, nakar se prikažejo na okzi stekleni plošči v rdeči pisavi imena, številke in znaki.

Vsa ta za laike nerazumljiva orodja in naprave predstavljajo zapleteni sistem slušalne centrale. Tu vjamejo vsake gibanje sovražnih letal in natančno obveščajo o njem vsa obrambna mesta. Prostor z izredno občutljivimi aparati je globoko pod zemljo, na površini pa stoji slušalni hišak, ki se more vrniti. Ker pa tudi najpremeteneje sestavljena mehanika nima možgan in izvaja le tisto, za kar je določena, so v pomoč še slušala, s katerimi je mogoče ugotoviti mnogo kratko ojačene šume motorjev. Izkušen poslušalec si more iz teh zvokov sestaviti precej točno sliko o položaju, ne da bi se oziral

Ko sem ga vprašal, zakaj ni pristal v pristanišču, mi je odvrnil, da se boji za mornarje, ki so tod doma in bi mu pogrebili, preden dovrše svojo obvezno pot. Iz ladje si pa ne upajo tako daleč, ker se boje morskih volkov, ki jih je vse polno tod okoli.

Drugo jutro je pristal Joze na določnem kraju. Bil je mestic, sin Indijance in belke. Njegov čoln je bil kaj preprost, izdelan iz drevesnega debla.

Sedel sem vanj in takoj sva odrinila. Ko sva nekaj časa plula, sem se ozrl in zagledal za seboj dve senci. Bila dva ogromna morska volkova, ki sta prežala na naju.

Vzel sem iz žepa steklenico ruma, napravil krepek požirek in jo potem ponudil Jozeju. Ta je vili skoraj vso tekočino v grlo.

Vrgel sem steklenico v morje. Takoj se je tik najinega čolna prikazala ogromna glava in zagledal sem široko žrelo, ki je takoj spet izginilo.

»To je tintorero«, je dejal mešanec. »Tintorero je kralj moskih volkov. Drugi volkovi čakajo, da jim voda sama donša hrano. Tintorero je drugačen. Ako bi bila zdajle noč, naju takoj napade.«

»Kdaj dospel do barket?«
»V pol uri. Ali se bojite rib? Volkov sem srečal že najmanj sto. Če me le dobro zagledajo, že pobegnejo.«

»Kako srečali? Kajne, v čolnu?«
»O, kaj še? Kdor pozna morskega volka, mu ni nevaren. Uleže se na hrbet, da po-grabi žrtev. In kdor zna ujeti priložnost, ga lahko tedaj zabode in mu prepara trebuh. Zver slabo vidi. Le paziti morate, da vas ne udari z repom. A tintorero je nekaj drugega, nevarnejšega. Tintorero ima pamet kakor človek.«

Molče sem ga poslušal.
»Da, da, tintorera malokdo premaga. Jaz sem dva pokončal.«

Razpel je srajco in pokazal na prsih vtetovirani dve ribi in zraven nekaj črk.

na aparate, ki jih morejo vsak hip zmotiti vremenski vplivi, neizbežne napake itd.

»Strela!« je ušlo inženjerju. »Saj jih mora biti na stotine. In vmes pravi brdavsile!«
Pogled na steklene plošče mu je povedal, da se bližajo brodovja, v docela različnih višinah in zelo razpotegnjeni črti, od vzhoda in jugovzhoda.

Sluti, da se zbira to noč nad Naftadarjem, Verhne-Udinskim in obsežnimi industrijskimi napravami nevihta, kakor je v takem obsegu svet doslej še ni doživel.

Vodja japonskih napadalnih brodovij je moral dobiti čisto posebno vremenska poročila. Kajti dočim se je nebo nad ozemljem Bajkalskega jezera in vzhodno od njega iznenada zjasnilo, je na jugu v gorah še neprestano snežilo.

* * *

Na letališče v Urgi, točno 400 km zračne črte od Naftadarja, so tudi dospela obvestila slušalne centrale.

Toda iz nerazumljivih vzrokov niso prišla takoj do merodajnih mest.

Tu je še na gosto snežilo, letalci so pač še vsi spali. Morebiti so poročila zato zastala. Sele na vprašanje vrhovnega poveljstva, uro kasneje, je izšel poziv k orožju. Toda tudi sedaj še ni bilo misliti na takojšen start brodovja. Z vsemi stroji naenkrat prodirati skozi debele snežne oblake bi bilo kljub vsem pripravam za slep polet preveč tvegavo podjetje. Razen tega naj nastopi brodovje le na izrečen poziv ogroženih ozemelj. Izkušnje o priliki zadnjih velikih japonskih zračnih napadov so generala temeljito izučile, tako da je računal z možnostjo, da se izvrši napad istocasno na Urgo.

Pri tem napadu ni presenečalo po vsej priliki izredno veliko število sodelujočih strojev, tudi ne njihova silna globinska razporeditev, tudi ne točnost formacije — marveč velikanska višina, v kateri so se pokazala prva brodovja. S prostim očesom so bila sploh vidna samo kot koprene, ki so se tod in tam zablestela na nebu, a človeško uho je zaznalo komaj slšno rahlo brnenje — sovražnik se je bližal v višini skoraj 10.000 metrov! Za obrambne topove nedosežno, visoko nad zmajsko zračno zaporo, se bliža, daleč pred glavno silo, prvo bojno brodovje.

Sestojalo je iz najhitrejših in najmočnejše oboroženih strojev in imelo po vsem videzu nalogo, da neovirano, z vsa udarno silo prodre v sovražno zaledje in tamkaj iz višine udari na dvigajoča se obrambna brodovja, jih prestreže in jih odvrača. Vsakomur je znana, da tako japonsko brodovje ne misli na umik. Niže letočim bombnim brodovjem napravi pot do cilja, krije njihovo strahotno delo in jim omogoči povratek, kajti ti stroji predstavljajo velike milijonske vrednote, ki jih ni mogoče tako hitro nadomestiti.

Zrtvuje se brez pridržka.
Ura je deset minut po osmi, orjaški daljmeri na verhovnodinskih višinah zaznamujejo prvi val sovražnega bojnega brodovja z 9400 metrov relativne višine, položaj najvišjih strelnih točk za obrambne baterije pa znaša samo 9000 metrov.

Lasni lovski oddelki z letališče v ogroženem ozemlju — najhitrejši in največji višini zmogni stroji, ki jih premore Rusija — se bližajo zdaj nasprotniku.

Poveljnik zračne obrambe ustavi začasno brezkoristni ogenj svojih baterij, ki bodo imele kasneje hvaležnejše cilje — in ukaže posebnim letalom in napravam na zemlji, da vse ozemlje zastro z meglo.

V kratkem času se stekleno jasno jutranje nebo prekrije z belimi oblaci in koprenami, v katerih tone vzhajajoče sonce. Umetna megla se vala nad mesti in tovarnami. Visoko gori pa, v žarkem soncu, se kljujejo velike ptice v ogorčeni borbi. Po mestih, tovarnah in rudnikih pa neprestano tulijo sirene.

Veliki tovarni avtomobili z reševalnim moštvom in pripravami za razplinjevanje drve po cestah na določena mesta. Prebivalstvo groženo beži v varnostne kleti in zatočišča, enako tudi vse količjak pogrešljivo strojno moštvo noč in dan tekočih strojev in aparatov. Kdor se ne more skriti in mora vstrajati na svojem mestu, si z mrzlično

»Kaj pomenijo te črke?« sem ga vprašal. Beseda nad zgornjo ribo se glasi: »Capataz«, kar pomeni toliko kakor paznik. Ali ste že slišali o otoku Cerralbo?

»Se nikoli ne.«
»Peljali se bomo mimo, ko pojedemo proti Frisku. Pokažem vam ga. Tam sem jaz doma. Velike plasti školjk bisernic so v tistem morju. Četrť ure oddal leži otoček Espiritu Santo. Vsi ribiči biserov so ond doma, stanujejo med poletnimi meseci na Cerralbu. Skladi bisernic so vladna last. Potapljači dobivajo samo plačo za svoje delo. V čolnih se vozijo k bisernim plastem in se spuščajo po 20—30 krat na dan v morje. Zvečer oddajajo najdeno bisernje v Cerralbu. Seveda marsikdo kakšen biser zataji. Zato so potapljači razdeljeni po oddelkih, obstoječih iz desetih potapljačev. Vsak oddelk ima svojega paznika, ki gleda, da kdo česa ne ukrade in da potapljačev ne napade tintorero, kajti drugi morski volkovi niso za nas, ki poznamo njih navade, prav nič nevarni.«

»Kako ste vendar umorili tintorero?«
»Mrha je raztrgala že dva moja tovarisa. Usedel sem se v svoj čoln in šel za njim kar vso noč. Zjutraj ob sončnem vzhodu so se živali leng in trudne. Ko sem opazil, da se je tintorero nagljal na stran, da bi počival, sem se mu s čolnom počasi približal in mu z bodalom razparal trebuh. Potem sem mu vrgel okoli glave vrv in ga vlekel v Cerralbo. Drugi dan sem že postal paznik.«

»In kaj znači sidro poleg druge ribe in črka ob njem?«

»To je vendar beseda »Amigo«, prijatelj, sidro pomeni prijateljstvo. Če ste radovedni, koliko ima to skupnega s tintoretom, pojdite in vprašajte alkada na Espiritu Santo, ki mi je vtetoviral to znamenje. Povedal vam bo, da sem ubil tintorero, da bi rešil dobrega prijatelja.«

»Kaj pomenijo te črke?« sem ga vprašal. Beseda nad zgornjo ribo se glasi: »Capataz«, kar pomeni toliko kakor paznik. Ali ste že slišali o otoku Cerralbo?

»Se nikoli ne.«
»Peljali se bomo mimo, ko pojedemo proti Frisku. Pokažem vam ga. Tam sem jaz doma. Velike plasti školjk bisernic so v tistem morju. Četrť ure oddal leži otoček Espiritu Santo. Vsi ribiči biserov so ond doma, stanujejo med poletnimi meseci na Cerralbu. Skladi bisernic so vladna last. Potapljači dobivajo samo plačo za svoje delo. V čolnih se vozijo k bisernim plastem in se spuščajo po 20—30 krat na dan v morje. Zvečer oddajajo najdeno bisernje v Cerralbu. Seveda marsikdo kakšen biser zataji. Zato so potapljači razdeljeni po oddelkih, obstoječih iz desetih potapljačev. Vsak oddelk ima svojega paznika, ki gleda, da kdo česa ne ukrade in da potapljačev ne napade tintorero, kajti drugi morski volkovi niso za nas, ki poznamo njih navade, prav nič nevarni.«

»Kako ste vendar umorili tintorero?«
»Mrha je raztrgala že dva moja tovarisa. Usedel sem se v svoj čoln in šel za njim kar vso noč. Zjutraj ob sončnem vzhodu so se živali leng in trudne. Ko sem opazil, da se je tintorero nagljal na stran, da bi počival, sem se mu s čolnom počasi približal in mu z bodalom razparal trebuh. Potem sem mu vrgel okoli glave vrv in ga vlekel v Cerralbo. Drugi dan sem že postal paznik.«

»In kaj znači sidro poleg druge ribe in črka ob njem?«

»To je vendar beseda »Amigo«, prijatelj, sidro pomeni prijateljstvo. Če ste radovedni, koliko ima to skupnega s tintoretom, pojdite in vprašajte alkada na Espiritu Santo, ki mi je vtetoviral to znamenje. Povedal vam bo, da sem ubil tintorero, da bi rešil dobrega prijatelja.«

GRITZNER
POKROMANA KOLESA
Najboljši
šivalni stroji »ADLER« in »GRITZNER«
po izredno nizkih cenah
samo pri tvrdki
JOSIP DETELINC - LJUBLJANA
blizu Prešernovega spomenika, za vodo.
Vedelna garancija! Ponk v umetnem vesenju
»resaplani«
Telefon št. 2113.

naglico oblači varnostno obleko proti plinom, natika plinsko masko in nato dalje opravlja svojo požrtvovalno službo. Tako jih stoji veliko po tovarnah in obratih, pričakujoč nastopajoče pogube.

Ob osmi uri 48 minut javi verhne-udinski kolodvor centrali prve bombe: »Brizane granate, na daleč razsute, dozdevno še malo plina, učinek na tirih in zgradbah zaradi gostega dima še nezaznat.«

Ob osmi 49 javlja elektrarna ob spodnji Selengi: »V bližini udarjajo največji premeri: naprave zaenkrat še nepoškodovane.«

Ob osmi 50 javlja Naftadar, 7. okraj: »Plin.«

Zdaj se odpre peklo.
Skozi umetno meglo lije nevidni sovražnik na mesto svoj smrtonosni dež.

Zvižganje, zavijanje in sikanja prihajajo, se z oglušajočim treskom razletavajo vse uničujoče brizane bombe, z zamolklim glasom se razstreskavajo plinske bombe in veliki, grozni plinski torpedi, zažigalni izstrelki tleskajo in se razpršujejo.

V kratkih minutah leže cele vrste hiš v razvalinah, se sesedajo lope in skladišča v plapolajočem požaru, se razletavajo gasometri in petrolejski tanki. V nezadostno zavaranane kleti, pribežališča in zavetišča udarajo izstrelki in mesarijo ljudi, plin jih davi, ogenj sežiga.

Treskajoča, daveča, sežigajoča smrt skače zdaj sem zdaj tja, ruši brez izbire koče in upravne palače, tovarne in bolnišnice, molinice in zabavišča. Tod se zadovolji z enim vogalom in tam uniči vse, tu ne pušča kamena na kamenu, ond pa nepreračunljivo preskoči streho in zid, ne da bi prišla.

Na velikem trgu pred upravnim poslopjem petrolejskega trusta, ki je s svojimi razpocenimi in razklanimi betonskimi stenami, s svojimi zdrobljenimi okni le še ena sama kadeča se razvalina — stoji nedotaknjena velika svarična streha. Venomer doni njeno tuljenje po podirajočem se mestu. Na voglu Ljensinskega leže ogoreli ostanki rešilnega voza zračne obrambe. Njegova posadka je docela zoglenela.

Cez cesto doli proti kolodvoru, ki je zaženo le malo poškodovan, potem čez skladišča in zaloge teče širok pas popolnega opustošenja. Vzhodno od kolodvorskega trga, kjer so stale mnogoštevilne lesene lope trgovcev, krčm in čajnic, vihra požar. Više gori, na Trgu dela, so delavnice in zraven stoječa kino-palača en sam ognjeni zubej. Ljensinov spomenik je zadela ena najtežjih bomb in ga raznesla na drobne kosce. V ogromnem lijak valove strupeno-rumeni plinski hlapi sem in tja. Nad celokupnim okrajem se vlačijo črnorjav čad, ki se redi od neprestano nanovo nastajajočih požarov.

Velika rudarska bolnišnica s steklenimi ležalniciami se je razklala čez sredo. Hiralnica poleg nje je pa ostala skoraj popolnoma nedotaknjena. Samo šipe je strl zračni pritisk.

Više na bregu sta novozasajeni park in redki gozd razmrevljeni in razcefrani, kakor bi ju bila opustošila orjaška roka. Tu je moralo pasti nešteto bomb.

Pogled odtod na mesto je kakor pogled na peklo. Iz razvalin neprestano enkljata ogenj in dim, ližejo ognjeni zublji in treskajo eksplozije. In še vedno rije smrt po umorjenem mestu. Se vedno dežuje z neba poguba.

(Z novoizšlega romana »Jutrišnji svetovni požar«.)

V. Hille:

Tintorero

»To je pa že preneumno! Tu mi piše naš Benito, ki smo ga bili poslali v Limo, da bi napravil zaključke za kineško skorjo, da je v Pernambuki zbolel na rumeni mrzlici, mi je dejal neki dan moj šef, lastnik velike eksportne trdnice v Lizaboni.«

»Če hotete, pojdem jaz in vse uredim!« sem se ponudil.

Takoj je pristal.
Sel sem na pot. Vse sem dobro opravil. Kar laskal sem si, da so vsi ti ugodni zaključki samo moja zasluga.

Callao je limsko pristanišče. Mesto Lima je še kakih 20 km oddaljeno od njega. Po magaheski liniji ni bila pot preveč prijetna, zato sem se želel zdaj vrniti čez San Francisco in New York. Ta pot je pa trajala po morju najmanj 14 dni več. Zato sem brzojavil gospodarju in ga vprašal, če se smem nekoliko kasneje vrniti domov. Že drugi dan sem prejel presenetljiv odgovor, da imam tri mesece dopusta in še posebno nagrado 500 milreisov.

Zelo sem bil vesel. O zvezi s San Franciscem sem se posvetoval z nekim prijaznim francoskim restavrateljem. Svetloval mi je, naj si dobim v Callao ladjo, čes da vozijo redni parniki samo vsakih štirinajst dni, a zadnji je odpeljal rayno pred dvema dne-voma. Opozoril me je tudi, naj bom previden in se temeljito domenim zaradi oskrbe in prevoznine, kajti sicer me bo kapitan poštno ustrojil ali mi bo pa dajal tako hrano, da bom prišel na suho živ skelet.

Slušal sem ga. Res sem dobil kmalu nekega kapitana v beznici ob morju. Svojo ladjo je imel zasidrano daleč od kraja. Kmalu sva se zedinila. Dejal mi je, da mi pošlje zjutraj svojega Jozeja, na katerega se lahko brez skrbi zanesem, in ta me bo varno prepeljal na ladjo.

»He!« je zarjul in sunil čolnič, da je kar skočil več metrov naprej.

Tintorero je bil namreč tako blizu naju, da bi ga bila lahko dosegla z veslom.

»Za božjo voljo!« sem preplašen prosil čolnarja. Zdal mi je bilo žal, da sem se spustil na to nevarno pot.

Joze je zmajal z glavo:
»To bi bilo popolnoma narobe. Ko bi videl, da beživa, bi bil takoj za nama. Rajši ga bova prepodila.«

Okrenil je čoln proti zverini, ki je res takoj pobegnila.

Ponudil sem mu cigarnico.
Vzel si je dve smotki in mi rekel:

Če mi daste še steklenico ruma, vas oprostim vseh morskih volkov in jih pokoljem kolikor hočete!«

»Čujte! V kovčegu imam še steklenico ruma. Dobite jo, ko prideva na ladjo. Samo povejte mi, kako ste ubili drugega tintorero.«

»Pravi! Povem vam. Veste, alkal je pravi osel, sicer bi mi vžgal druga znamenja, kakor jih je v resnici!«

Fernando! No, prav lahko sem ga prenašal. Če dva konja žreta več mesecev iz enih jasi, se sčasoma privadita drug na drugega.

Neki dan sva skupaj trgala školjke. Videl sem, kako je nekaj vteknil v usta. Takoj sem vedel, da je biser. Tedaj še nisem bil paznik. Rekel sem mu:

»Pridi zvečer v mojo kolibo, bova biser skupaj pogledala.«

Videl sem, da mu ni všeč, ker sem ga videl. Toda kaj je hotel? Vedel je, da izgubi kruh, če ga naznamim. In res je prišel. Biser, ki ga je obdržal, ni bil posebno velik, toda tako čist, kakor najčistejša studenčnica.

»Prodaj ga, a izkupiček si bova delila.«

»Prodaj ga, a izkupiček si bova delila.« je rekel Fernando.

F. Wibmer Pedit:

Rženi zaklad

Leganov Matija je bil kmetski fant, zastaven in trst. Z delom sta si bila z mladimi nog dobro prijatelja. Naučil se ga je pri svojem očetu, ki je bil velik kmet, pa ne po postavi, ampak po svojem gruntu. A dokopal se je bil tako daleč iz siromasne. Ljudje so se šepetali, da mu je do tega pomagala neka skrivnost, nekak zaklad.

Ampak Leganovi te skrivnosti niso hoteli ljudem nikoli prav odkriti. Samo vsakokratni dedič grunta jo je zvedel. Biti je moralo pač staro družinsko izročilo.

Eno pa se je zdelo Leganovim otrokom zelo čudno. Naj je Matija, ko je bil še otrok, se tako razposajeno letal in norel, vendar ni nikoli utrgal žitne bilke, bodisi zrele ali nezrele, in se je ves razotogotil, ako je kdo drug to storil. Kasneje, ko je mogel že tudi sam poprijeti za delo, je postal še bolj skrben. Če je kdaj našel nezrel klas, ki ga je odlomil vihar ali odrgrala otroška samopasnost, ga je pobral kakor Samaritan in ga nežno položil na njivo med žito, češ: »Zmešal se bo z zemljo in njegov sad pride vendarle še v skedenj.« Če je pa žito že zrelo, je skrbno iskal po tleh in izbrskal celo klas, ki ga je zasipala rahla prst. Vse najdeno klasje je nesel domov; kaj je z njimi tamkaj napravil, ni nihče videl.

Ob žetvi je Matija po polju nabral še polno vrečo klasov in jih kot zadnje stresel mlatičem pod cepce. Zmlačeno zrnje je skrbno pobral in ga posebno slovesno nesel v kaščo, kakor da bi se prav teh zrn držal poseben blagoslov.

Tako je delal Leganov Matija že v otroških letih, pač ne tolikanj iz lastne pameti in volje kakor iz slepe pokorščine. Tako je ravnal kot mladenič, zdaj že z nekakim bogaboječim namenom. Tako je nadaljeval, ko je bil že sunbok in mlad gospodar.

Svojemu pokojnemu očetu pa je položil v krsto vrečko rženega zrnja v znamenje svoje otroške hvalečnosti.

Leganov Matija je postal še večji gruntar, kakor je bil njegov oče. V vročem velikem srpanu se je težko rženo klasje na njegovih njivah globoko upogibalo, in najsi mu je toča kdaj pa kdaj prečrtala račune, se je pa z božjo pomočjo kaj drugega bolj obneslo in se je izguba poravnala, zakaj na njegovih poljih in gozdih je bil vidno božji blagoslov.

Fantje Leganovega Matije so pa tudi rasli kakor konoplje. Imeli so rjavo grivo in

po njihovih žilah je šumela kakor bistra studenčina zdrava kri. Najstarejši je bil zopet krščen za Matijo. Ampak ta se je izpridil. Temu ni bilo mar žita, razposajeno je rval nezrele bilke in brez pomisleka stopal po ležečem klasju, ki je ležalo na tleh. Ker je bil bodoči dedič, ga je oče nekoč trdo prijel.

»Zdaj ti povem, kaj je z našim skrivnim zakladom! Poslušaj: Vsako zrnje žita, ki mu ne daš dozoreti, vsako srnce, ki ga tvoji podkovanci v nemarno pohodijo, ti poriva beraško palico v roko. Razen tega pobira vsa taka zrnca, ki jih je Bog namenil za kruh, pa jih ti v nemarno zavrežeš, sam hudič. Potem jih zmelje in hudičeva stara mati peče iz njih kruh. Te hlebe ti bodo ob smrtni uri še vroče pokladali na prsi. Slaba vest in revščina pa bodo gonili mehove, da bodo ostali hlebi vedno žareči in boš v svoji nespameti in samopasnosti klavrnjo končal.«

Tedaj se je mladi Leganov Matija svojemu očetu zasmejal v obraz. Dejal je, da je zgodba o žitnem zakladu le trapasta pravljica, zaradi katere ne bo manj mirno spal ne manj veselo živel.

Nato je oče samopasnega sina spodil čez prag domače hiše in ga razdedinil, mu izplačal nujni delež in mu pokazal cesto.

Pri tujih ljudeh naj se nauči spoštovati kruh, ki si ga bo moral zdaj po suženjsko grenko služiti.

Uboji Leganov Matija pa se tega ni nikoli naučil, spakledal se je bil pač in izpačil. Pogubil se je in umrl.

Njegova mati je zaradi svojega nesrečnega otroka prejkola cele noči. A zgodilo se je in ni bilo pomoči. Pravica do dedščine je prešla na drugega sina, ki mu je bilo ime Jože.

Ta je zopet spoštoval rženi zaklad, kakor da bi bil odnekaj rojen za dediča. Že njegov otroški korak se je skrbno izogibal vsaki žitni bilki in kot mož se je vedno držal poti skrbnega dela in varčnosti.

Rženi zaklad se je večal od leta do leta in Jože je postal še večji gruntar, kakor je bil njegov oče, v tem, ko se je njegov brat v tujini pogubil.

Mati je ob žalosti nad nesrečo izprije-nega sina osivela in se sila postarala.

Oče pa je rekel resno in trdo:

»Večkrat se zgodi, da pade jabolko čez plot in na cesti segnije.«

Taka je zgodba o rženem zakladu.

A. P. Čehov:

Paglavec

Ivan Ivanovič Ljapkin, fant prikupne zunanosti, je tekel z Ano Semjonovno Zem-bickajo, dekletom topega noska, po strmih bregu k reki, kjer sta sedla na klop. Klop je bila tik ob vodi v gostem grmovju. Čudovit prostorček! Človek je bil tu skrit pred vsem svetom, videle so ga samo ribe in vodni pajki, ki so švigali po vodni površini kakor strele.

Fant in dekle sta imela s seboj trnke, posodo s črvi in drugo, kar je treba za ribolov. Ko sta sedla, sta takoj vrgla trnke v vodo.

»Kako mi je ljubo, da sva slednjič sama,« je začel Ljapkin, oziraje se na vse strani. »Imam vam zelo veliko povedati, Ana Semjonovna. Ko sem vas prvič videl... glejte, pri vas prijema... tedaj sem spoznal, zakaj živim, spoznal, kdo je moje božanstvo, kateremu moram posvetiti vse svoje časno življenje... Zdi se, da prijema velika riba!... Ko sem vas privrkal videl, sem vas vzljubil, strastno sem se zaljubil v vas... Ne potegnite se!... Povejte mi, najdražja, rotim vas, ali morem upati na vašo ljubezen? Ne! Niti pomisliti ne smem na to, a če bi mogel računati vsaj na... Potegnite!«

Ana Semjonovna dvigne roko z ribnico, potegne in zakriči: v zraku se je premetavala srebrno-zelena ribica.

»Bože moj, kako lepa riba! Aj, oh... Hitreje! Iztrgala se je!«

Riba se je strgala s trnke, padla v travo, se začela premetavati in... čof v vodo!

Ljapkin je planil za ribo, a namesto ribe nehoti zgrabil za roko Ano Semjonovno ter si jo iznenada pritisnil na usta... Dekle se je zdrnilo, a bilo je že prepozno: ustne sta se jima ujele v poljub! Prišlo je tako iznenada! Za prvim poljubom je sledil drugi,

potem zatiranje... Prisega večne ljubezni... Presrečni časi!

A na tem svetu ni neskajljene sreče. Sreča nosi v sebi navadno strup ali se s čim zastrupi. Tako je bilo tudi tu. Ko sta se mlada človeka poljubovala, se je iznenada zaslislal smeh. Ozrla sta se proti reki in odrevenela od presenečenja: v vodi je stal do pasu deček. Bil je gimnazijec Kolja, brat Ano Semjonovne. Stal je v vodi, gledal zaljubljenca in se zlobno smejal.

»Ah—ha—ha, poljubljata se!« je rekel. »Je že prav! Mami povem!«

»Upam, da boste kot pošteni človek...« je zajecel Ljapkin in ves zardel. »Vohuniti je podlo in prisluskovati nizkotno, ogabno, grdo... Upam, da boste kot pošteni in plemeniti človek...«

»Dajte mi rubelj, pa ne bom povedal,« dé plemeniti človek. »Sicer povem.«

Ljapkin potegne iz žepa rubelj in ga da Kolji. Ta stisne denar v mokro pest, zažviža in odplava. A fant in dekle se zdaj nista več toliko poljubovala...

Naslednji dan je prinesel Ljapkin iz mesta barvice in čopič za slikanje, sestra mu je pa dala svoje lekarniške škatlice, v katerih so bili preje praški in kroglice. Potem sta mu morala dati gumb s pasjo glavo. A paglavec vse to še ni bilo dovolj; hotel je izsiliti še več ter je neprestano vohunil za njima. Kjerkoli sta bila Ljapkin in Ana Semjonovna, tam je bil tudi Kolja. Niti za trenutek ju ni pustil sama.

»Nevrednež!« je škripal Ljapkin. »Tako majhen še, pa že tak malopridnež! Kaj neki še bo iz njega!«

Ves mesec julij Kolja zaljubljenca ni dal miru. Pretil je, da ju izda, pazil nanju in izsiljeval darila. In še vedno mu ni bilo

Hitel sem proti tistemu kraju in videl Fernanda, a blizu njega tintorera. Fernando je na vso moč brizgal vodo okoli sebe. Ker je žival skoraj slepa, izgreši včas svoj plen, če stojite na mestu in močno ropotate.

In vi ste skočili v morje in tintorera ubili. Tega bi ne naredil eden izmed tisočev. Zasmejal se je:

»Motite se! Vi ne veste, kaj je ljubezen. Ko me je Fernando zagledal, je divje zakričal. Z obema rokama je pograbil rob mojega čolna. Odbil sem njegove roke. Tedaj se je dvignila velika senca tik poleg mene in tintorero je pregriznil Fernanda čez sredo telesa...«

Zdaj, ko je bil moj nasprotnik mrtev, sem se vrgel v morje. Nekoliko sem bil jezen, ker je zver le malo pregrdo uničila Fernanda. Sicer sem pa predvsem mislil, da jo moram ubiti, kajti sicer bi kdo dvomil nad resnico mojih besed in bi me lahko spravili še v neprijetnosti, saj so vsi vedeli, da mi je Fernando prevzel dekle.

Če se borite z morskimi volkom, se morate potopiti kar moč globoko, kajti ko zasliši ropot, splava kvišku in leže na hrbet, da bi pograbil plen. Pri mojem tintorero sem nisem tega bal, saj je bila zver že sita. Torej se nisem spustil globoko, da bi bolje videl. Splaval je nad menoj, še njegove trde luske sem čutil. Takoj se je pognal kvišku. Ko se je obrnil, sem mu prepral trebuh. Pognal se je, toda, vedel sem, da je mrtev, čeprav sem sam odletel daleč proč.

Skočil sem v čoln in tako divje zakričal, da so mu čuli v Carralbu. Prihiti so ljudje in našli mrtvega torera, a v mojem čolnu zgornjo polovico Fernandovega trupla.

Ker Nikoleza in njena mati nista verjeli mojemu pripovedovanju, se mi je zdelo varneje, da pobegnem. Ko je bil lov končan, sem res odšel.

Frtaučku Gusli ma beseda

Veste, ke je gepud govornik, pufristuk, je pršou nazaj u zburuvalna dvurana, zlezu epet nazaj na stou, uzeu iz varžeta šnahtihl in a ubrius mestafe, ke se jh ie še mal enga zosa držal. Pol je z nožem naglas puzgunu, de sma utihnel, in je začeu:

»Častita gospoda Dragi puslušauci!«

»Mi nismo dragi« je en opozicijonalc je že ležu pred uštarija na trebuh.

»Astn, zdej ete sami vidl, kašna soderga je tu. Če jm bl greš na roka, slabi je. Kene, clouk se tlela martra in gara, da use od nega teče. Pol ma pa taka zahvala. Seveda, jest na taka štenkarija na bom udguvarju. Tu b blu pud moja častjo. Mi sma tku navajan na take štenkarije, de s še glihe ne stremo iz nh. Kene, lde sa tekat gudnal in zabaulal, ke sa naš uradni ceu soj mesečen zaslužek lohka nusil u prištošna dam, pa zabaulaja in gudnaja tud dons, ke more mt uradni že precejšna aktentaška, de sprau soj zaslužek not, in če mu na pride kdu pumažat, ga še tešku dam prnese. »Astn, koker sami vidle, se nam zdej prou dobr gudi.«

»Vam že, nam pa ne,« se je spet eden uglaš in cela dvurana je zarjula: »Vn ž niml!« In ni minila še ena minuta, je že ležu tud ta opozicijonalc zraun ta peruga uzuni na trebuh.

»Švom driber!« je zdihnu govornik in spet prjeu za beseda.

»Griza je res huda, tu rad prznama. Pa zakua je taka griza, vas prašam? Zatu, ke lde preveč gnar zapraulaja. Tud na tu sma misel in tud že puskrel, da lde na boja mogli več gnar kar ke u en dan metat. Use sorte knifu sma se poslužval, de b ldi spet h pamet spraul. Pa use zastojn. Dauke, duklade in druge take rči, ke jh ne morm ush u glau ubdržat, sma tku pušval, de dubi clouk švindl u glava, če use te numare pred saba zagleda. Use tu pa ni nč zalegl. Kdur je mou ke gnarija pršparanja u kašn bank al pa pusušlnc, ga je uzeu vn, pa ga začeu zapraulat. Kdur ni mou nč pršparanja, je pa dougove delu. Sam da je blu lušt. Seveda, tku pa na more j naprej, saj douh ne. Clouk more pa tud na tu mislit, kua bo jut, pojutšnem in tku naprej. Država vnder na dela gnar zatu, de b ga nepudložnik kar ke u en dan vn metat. Gnar je zenu tle, de se špara. Gospoda moja! A ni res tku?«

»Res jcl Zatu sa pa tud fabrikanti, kapitalisti in usi tist, ke maja kermu kašn zaslužek za izplačvat, začel šparat. Zdej pa še tku nardite, deuma mel tud mi, ke delama, kej za žrt,« je začel use naskriž upit.

»Vn ž niml!« U ene par menutah jh je ležal že kar ceu kp uzuni.

»Vite, tak so dondons lde. Čluveka še zguvort na pestejo.« Je začeu govornik naprej guvort, ke se je šunder mal pulegu. »Tud na tu sma misel, tu

dovolj in nazadnje je že začel govoriti o žepni uri. In kaj jima je bilo storiti? Kupila sta mu tudi uro!

Nekoč pri obedu, ko so prišli na vrsto kolači, so je Kolja iznenada zasmejal, pomežiknil z enim očesom in vprašal Ljapkina: »Ali naj povem? A?«

Ljapkin je strašno zardel in ugriznil v prtici namesto v kolač. Ana Semjonovna je skočila od mize in ubežala v najzadnje sobo.

V takem položaju sta bila mlada človeka vse do konca avgusta, do dne, ko je Ljapkin slednjič zasnužil Ano Semjonovno. O, kako srečen dan je bil to!

Ko se je pogovoril z zaročenkini starši in dobil njihovo dovoljenje, je Ljapkin najprej stekel na vrt, da bi tam poiskal Koljo. Ko ga je našel, je paglavec prijel za uho —

— Prihitela je tudi Ana Semjonovna, ki je istotako iskala Koljo in ga zdaj zgrabila za drugo uho —

Bilo je zanimivo videti, kakšna slast se je izražala na obrazu zaročencev, ko je Kolja jokal in prosil:

»Ljuba moja, mila moja, golobčka, saj ne bom več! O jej, jej... odpustita!«

Pozneje sta si oba zaročenca priznala, da so bili to najslajši trenotki njune doterdanjske ljubezni.

Približala sva se s čolnom ladji. S krova so nama vrgli pleteno lestvo. Tedi je Joze zakričal. Obrnil sem se in zagledal tintorera, ki je bil spet blizu naju. Brodar me je posvaril:

»Počakajte! Če stopite na lestvo, se bo pognal in vas zagrabil. Jaz ga bom napadel, a vi med tem zlezite kvišku.«

Ugovarjal sem, a on je bil že slečen. Z bodalom v roki se je pognal v morje. Preplašen sem odhitel po lestvi in se ozrl šele, ko sem bil že na krovu.

»Izgubljen je!« sem rekel kapitanu, saj se mladenič najmanj tri minute ni prikazal.

»Dobri potapljači in iskalci školjk vzdrže do pet minut pod vodo!« mi je odvrnil kapitan.

Takoj nato se je prikazala na valovih rdeča pika, ki je postajala vedno večja. Med krvavečimi valovi se je dvignila glava. Bil je Joze. Vsi smo mu kričali in ploskali. Utrujen je zlezal na krov. Ko se je za silo oddehnil, je odhitel nazaj in izrezal iz tintorera hrbtne plavute

Ko se je vrnil, sem mu dal steklenico ruma. Nasmehnil se je in zadovoljno golenil.

Urno na to sva sedela s kapitanom pri mizi in jedla okusne somove plavuti. Vprašal sem ga, zakaj mi je poslal tako slab čoln. Opravičeval se je, da se zanaša samo na Jozeja, zato ni mogel poslati druge, večje barčice, ker bi bil moral dati več osebja, ki bi mu pobegnili.

»Ali vam Joze ne bo pobegnil?« sem ga vprašal.

»Da, toda šele, ko pridemo do Cerralbe.« In res se je tako zgodilo. Zanj ni bilo zapreke, saj se ni bal morskih volkov. Ali ga je gnalo kopnenje za njegovim zanimivim, čeprav težavnim poklicem ali lepa Nikoleza? Kdo ve!

se tku zastop. Zatu sma vnder prepuvedal, de se na smejo jabuka vn iz države vozet, da b se švabi z nim mastil. Ne jh dumač lde uživaja, ke sa bl putreben. Prou na use sma misel. Tud bankam in drugem denarnem zavodem sma prepuvedal, de na smejo nubenmu nubnega pusujila dajat. In tud tistem, ke maja not še iz bulšeh čau kej pršparanja, na smejo pestet, de b vn jemat in ga teb nč, men nč ukul razmetaval. Gnar naj bo ekep, če čma, de u kej zalegu. Tu je naš princip.«

»U čegaumu varžete?« se je spet uglašil neki opozicijonalc.

»Vn ž niml!« in kar naenkrat jh je spet en par ležal zuni na trebuh.

»Praznaprou sma naumen, ke se tku ženema za te prznke. Ampak nam je nacija čez use. Zatu se naša use svetovna stranka na sme uzirat na take nergače. Mi sma mi, tist, ke na držaja z nam, sa pa smeti, pa je fertik. — Preden jejam, naj vam še puvem vesela novica, de uja u kratkem dubl usi jugoslavanek fajerberkari nove uniforme. Lifu nam jh bo Aleksić u Sarajevu. Tu je tist, ke predaja pu najnižih cenah tud šnešuhe, zimsk veš, akcentašne, knivermerje, lajbbinde, špilhozne in druge take rči. Kdur na bo mou te uniforme, na bo smou gasit.«

»Kdu bo pa ta uniforma plaču?« sa začel use naekriž upit in prašvat.

»Vn ž niml!« In koker de b mignu sa bli usi pulšauci z govornikom ured na cest. Pa je blu fertik. Kuku je blu s cesto, pa na vem nč gvišnja puvedat.

F. G.

Šah

Poročali smo že, da sta odšla v mesecu avgustu holandski veleposlter dr. Euwe in znani avstrijski teoretik Kmoch v Rusijo, kjer sta se udeležila tudi nacionalnega turnirja za prvenstvo Rusije. Borba z ruskimi mojstri je bila zelo težka. Kako so nevarni tudi najboljši mojstrom, nam kaže naslednja partija.

Rjumin — dr. Euwe.

1. c2—c4, e7—e5. 2. Sb1—c3, Sb8—c6. 3. Sg1—f3, Sg8—f6. 4. d2—d4, e5—e4 (bolje je e5×d4 in na Sxd4 Lf8—b4). 5. Sf3—d2 (boljšo kot Sg5 ali Se5), Sc6×d4. 6. Sd2×e4, Sd4—e6. 7. g2—g3! (beli sistematično pritiska na važno centralno polje d5). Sf6×e4. 8. Sc3×e4, f7—f5? (dr. Euwe eksperimentira, kar pa se hudo maščuje nad njim; bolje je Lb4+, kot je igral Flohr proti Botv. iku). 9. Se4—c3, Lf8—b4. 10. Lc1—d2, 0—0. 11. Lf1—g2, f5—f4? (Nato pa pride črni že v izgubljeno pozicijo. Bolje bi bilo vzeti na c3 in igrati na zasledbo točke e4, čeprav bi beli tudi potem obdržal mnogo boljše igro). 12. Sc3—d5! (Beli je do konca izvedel svoj načrt in črni že nima boljšega, kot brani pešca f4) Lb4—d6. 13. Ld2—c3, Ta8—b8. (Ta poteza dobro kaže obupen položaj črnega. Lovca c8 na drug način ni mogoče razviti). 14. Dd1—d3, Dd8—g5. (Črni bi rad z Le5 nekoliko olajšal pritisk na svojo rokado). 15. h2—h4!, Dg5—h6. 16. g2—g4, Se6—c5. 17. Dd3—d2, b7—b6. 18. 0—0—0, Lc8—b7. 19. g4—g5, Dh6—e6. 20. Dd2—d4, De6—f7. 21. h4—h5, Se6—e6. 22. Dd4—d3, Se6—c5. 23. Dd3—d2, f4—s3. (Zadnji obupni poskus, izvesti menjavo dam in rešiti se v končnico, če igra beli Lxf3). 24. g5—g6! (po tem silovitem udarcu ni več mogoče dolgo držati partije). Df7—f4 (tudi na drugo partijo bi črni izgubil najmanj figuro ali pa prišel pred neubranljiv mat). 25. Sd5×f4, Ld6×f4. 26. e2—c3, f3×g2. 27. Th1—h4, Lf4—g5. 28. g6×h7+, Kg8×h7. 29. Dd2—c2+, Kh7—g8. 30. Th4—g4, Sc5—c6. 31. f2—f4, Lb7—f3. 32. Tg4×g2 in črni se je vdal.

Prvak Rusije bo najbrže ostal Botvinnik, ki je v naslednji partiji zelo hitro premagal svojega konkurenta Alatorceva.

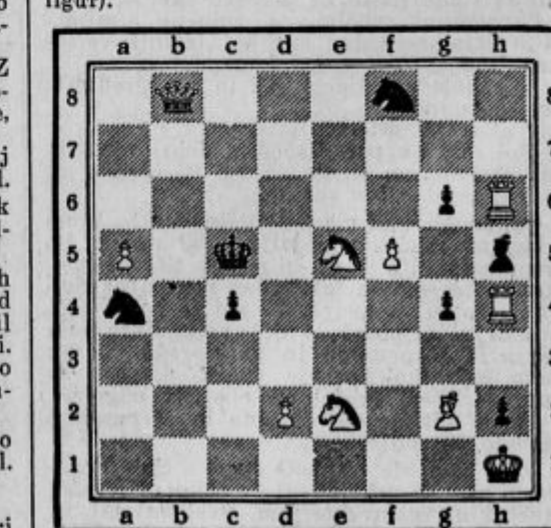
Botvinnik — Alatorceva.

1. d2—d4, e7—e6. 2. c2—c4, d7—d5. 3. Sg1—f3, Lf8—e7. 4. Sb1—c3, Sg8—f6. 5. Lc1—g5, 0—0. 6. e2—e3, a7—a6 (podobno je igral tudi Aljehin, toda poteza ni zdrava, ker je pravzaprav izguba tempa). 7. c4×d5, e6×d5. 8. Lf1—d3, c7—c6 (bolje je Sb8—d7, Tf8—e8 in Sd7—f8). 9. Dd1—c2, Sb8—d7. 10. g2—g4! (nepričakovana poteza, s katero otvori Botvinnik takoj divji napad na kraljevo krilo). Sf6×g4. 11. Ld3×h7+, Kg8—h8. 12. Lg5—f4, Sg4—f6 (g7—g6 ni šlo, ker žrtvu je beli lovca in črni ne bi imel zadostne obrambe; na Ld7—f6 bi pa prišlo h2—h3). 13. Lh7—d3, Sf6—h5. 14. h2—h3 (beli je boljše razviti in bi rad še bolj otvoril igro ter zato čaka, če bo vzel črni na f4), Sd7—f6. 15. Lf4—e5 (skakač h5 sedaj nima potez, zato beli lovca umakne). Sf6—g8. 16. 0—0—0, Sg8—h6. 17. Td1—g1, Lc8—e6. 18. Dc2—e2, Leb—f5 (nato beli takoj odloči igro). 19. Ld3×f5, Sh6×f5. 20. Sf3—h4!, črni se vda, ker obeh groženj D×h5 in S×f5 ne more braniti.

Problem št. 33.

R. Gevers.

Črni: Kc5, Lh5, Sa4, f8, P: c4, g4, g6, h2 (8 figur).

Beli: Kh1, Db8, Th4, h6, Lg2, Se2, P: a5, d2 f5 (10 figur).

Mat v dveh potezah.

Kazen ga je rešila

K zdravniku prihiti deček brez sape. »Gospod doktor, gospod doktor, brž, brž pojdite k nam!«

»Kdo pa je bolan?«

»Vsi razen mene. Jaz sem bil poreden in za kazen nisem smel jesti grob, ki jih je očka v gozdu nabral.«

Požar v tovarni „Stora“ v Št. Vidu

Ljubljana, 7. septembra.

V četrtek okoli 11 ponoči je bila ljubljanska gasilska postaja avizirana, da je v tovarni zavese „Stora“ v Št. Vidu izbruhnil požar. Poveljnik poklicnih gasilcev g. Gostiša je nemudoma sklical nekaj prostovoljnih gasilcev in tri poklicne, ki so z motorno brizgalno in avtomobilom odhiteli na kraj požara. V istem času sta bili avizirani tudi gasilski postaji v Zg. in Sp. Šiški, ki sta poslali svoje gasilce za ljubljanskimi. Pozneje je prihitela v Št. Vid še gasilska četa iz Dravci s svojo ročno brizgalno. Gasilec pa ni bilo več treba stopiti v akcijo, ker so domačini medtem ogenj že zadušili. Pač pa je bilo poslopje, v katerem je izbruhnil ogenj, polno dima, ki so ga gasilci pregnali s tem, da so odprli vsa okna. Razkopali so tudi dele, katerih se je ogenj lotil, da ne bi tlela iskra znova povzročila požar.

Ogenj je prvi opazil tapetnik Zalaznik, ki je v omenjenem času šel mimo. Samo požrtvovalnosti domačinov, ki so se v najkrajšem času zbrali okoli gorečega predelka in začeli pridno gasiti, se ima tovarna zahvaliti, da ni ogenj povzročil še hujše škode. Nevarnost je bila

velika, ker je tovarna bogato založena z bombazevino in drugo sirovino in ker je najbližji hidrant od tovarne oddaljen približno pol kilometra. Dva stroja za knopsanje, ki sta deloma železna, deloma lesena, sta popolnoma uničena. Leseni del strojev je ves zgorel, železje pa je tako zvito, da ni več uporabno. Razen teh dveh strojev sta močno poškodovana še dva, zgorelo pa je tudi mnogo sirovine.

Ogenj je povzročil okoli 100.000 Din škode, ki pa je krita z zavarovalnino. Vsi tovarniški oddelki so visoko zavarovani. Posledice tega požara so najbolj zadele ono delavstvo, ki je bilo zaposleno v predelku, v katerem je ogenj izbruhnil. Začasno ne more delati okoli 20% vsega delavstva. Toda že v turek — tako izjavlja ravnateljstvo tovarne — bo tovarna spet normalno obratovala.

Popoldne si je oddelek, ki je bil prizadet po požaru, ogledala komisija, ki je izrazila svojo domnevo, da je ogenj nastal na ta način, da je od stroja odskočila iskra in vnela drobne nitke, s katerimi je napolnjeno ožračje tistega oddelka. Vse druge govorice, da je ogenj nastal zaradi cigaretnega oporka ozir. da je bil podtaknjen, so neutemeljene.

od katerih je 31 takih, ki bi jih starši porabili v domačem trgovskem, industrijskem ozir. obrtniškem podjetju. V šol. letu 1934-35 šteje zavod 175 učencev in učenk.

Lepe moderne spomenike ima razstavljene in jih po nizki ceni odprodaja

Kunovar Franjo
kamnoseško kiparsko podjetje
Ljubljana, pokopališče Sv. Križ
TELEFON št. 27-57

— Hitro prijet mlad pustolovec. V hišo posestnice Marije Sitarjeve v Zgor. Šiški se je 29. julija popoldne spazil tat v sobo, kjer je bila shranjena ročna blagajna. Iz ročne blagajne je odnesel 40.000 Din gotovine in več zlatnine, v vrednosti 10.000 Din. Tatvine je bil osumljen pri Sitarjevi zaposleni hlapec, 24 letni Lipe, ki je še tisti dan zapustil Sitarjevo in pobegnil. Pred dnevi ga je policija izsledila v Splitu ter ga včeraj pripeljala v Ljubljano. Lipe je priznal tatvino denarja, ne pa zlatnine. Povedal je, da si je nakupil po vlogu lepo obleko in druge stvari ter nato krenil z večernim brzim vlakom v Beograd. Tu je večino denarja zapravil z nekim trgovskim potnikom. Iz Beograda jo je mahnil v Split, kjer je bil prijet. Pri njem so našli še 2 Din gotovine in kitaro.

— Glasbene zavode in druge šole obveščamo, da je Jugoslovanska knjižarna v Ljubljani ceno Bajukovič „Pevski šole“ znižala od 50 Din na 30 Din. To je priznanje najboljše in najobširnejše pevski šole, kar jih imamo sedaj.

— Opozorjamo naše prijatelje in čitatele na zdraviljenje v Slatini Radenci, ker kmalu bo zima in bolezen tukaj!

— G. Ludovik Sosič naj javi svoj naslov upravi „Slovenca“.

— Prijetno in enostavno je, ako lahko kupite fino in poceni blago za obleke in suknje v trgovini, katera ima tudi lastnega dobrega krojaškega mojstra. To vam nudi Trgovski dom Stermečki, tovarna perila in oblek v Celju.

— Na dr. Krekovi mešč. gospodinski šoli v Ljubljani VII. bo vpisovanje 1. oktobra t. l. Ker ima ta šola več oddelkov, se sprejemajo učenke takoj po dovršeni meščanski šoli, izjemoma tudi iz osnov. šol. Vpisnina 600 Din za višji oddelk, za nižji pa 300 Din. Notranje plačujejo za prvotno oskrbo v nižjih odd. 700 Din, v višjih pa 800 Din mesečno. Zunanje 400 Din na mesec. Tečaj: Istočasno bo vpisovanje za kuharske tečaje in tečaje za šivanje in prirokovanje. Sprejemajo se tudi učenke in učenci za glasbo (klavir, gosli), za nemški jezik, francoščino in angleščino po zmerni ceni. Prospekti se dobe na zavodu brezplačno. — Telef. 30.94.

Ne mučite se več s krpanjem perila na roko,

ko vam pa PST Patent Stopf Twist priprava omogoča obnovo perila na šivalnem stroju hitreje in lepše nego na roko.

— Zadruga poštni dom v Ljubljani je kupila za glavni dobiček svoje efektne loterije krasno spalno oropavo pri tvrdki Lancoš, ki je razstavljena v paviljonu E na velesejmu. Srečke se dobijo istotam.

— Propagandne lepake razpisila te dni „Založba ljudskih iger“ raznim naslovom, med temi tudi vsem preč. župniškim uradom. (Zaradi skromnih sredstev je opremila samo po en lepak z odgovarjajočim kolkom. Vljudno naproša vse ceni. naslove, ki bi mogli uporabiti tudi drugi izvod lepaka, naj žrtvujejo kolek 1 Din zanj! Delo za preporod naših odrov more vršiti „Založba ljudskih iger“ le, če vsi naročniki in odjemalci iger točno plačujejo svoje obveznosti. Zaostanki so še veliki. Ob koncu prvega poslovnega leta naj vsako takoj vse poravnajo! Brez gotovine je nadaljnje delo nemogoče.

— V zdravilišče Slatina Radenci so med drugimi v zadnjih dneh prispeli: Nadasdi Malvine, privat. Cakovec; Gold Franjo, trgovec, Cakovec; Nikolaevič Davidovič Valerijan, ruski mor. ofic. v p. Zagreb; Skopičenko Marija, privat; Zahreb; Kantz Marija, vdova ofic., Varaždin; Schmittlerchner Ana, posestnica, Sv. Jurij ob Ščavnici; Dermastia Karl, prof., Ljubljana; Dimitrijevič Miloš, trgovec, Zemun; Zabkar Hinko s soprogo, Beograd; Feme Ivan, finančni uradnik v p. Ljubljana; Heraković Sava s soprogo, trgovec, Bjelovar; Ivanović Natalija, soproga trgovca, Bjelovar; Bayer Swaty Fani, vdova gradbenika, Maribor; Timofejev Aleksander, uradnik, Zemun; Planinec Ana, privat, Celje; Cerutti Angelo, odmin. delegat, Trst; Nikolaevič Aleksander, trgovec, Beograd; Bauer Albin, pensioner, Zagreb; Irgolič Franc s soprogo, poštni in telegrafski inšpektor, Maribor; Milekič Marko, fin. preglednik, Supljaja; Ujčić Franc, višji pol. kom., Sušak; Scharf Sofie, privat, Münz-zusehl; Hečimović Zivko, sodnik v p. Daruvar; Lazič Gavro, major v p. Nova Gradiska; Maršič Helena, posestnica, Novi Marof; Petersen Anatolija, privat, Beograd;

KDO VAM JE POROK,

da ne bo morda že jutri Vaša domačija kup pepela,
da Vas v cvetu let, moči in zdravja ne poseti dekla Smrt,
da Vas v dneh, ko usahnejo Vaše delovne sile, ne čakajo dnevi gladi in pomanjkanja,
da bodele mogli ob polnoletnosti svojih otrok seči v žep in jim izplačati od Vas pričakovano doto,

da se vam sredi radosti potovanja, sredi upov polnih načrtov za Vaš in Vaše družine življenjski obstoj, sredi nedolžne zabave morda, pri sportu ali pri trdem delu ne zaloti usodna nesreča, ki Vas za vselej ali vsaj začasno onesposobi za pridobitno delo,

da vam ne nastanejo nesnozna bremena radi jamstva, ki ga po zakonu nosite kot podjetnik, blšni posestnik, kmetovalec itd.,

da se bodo prav Vašega imetja izognili tatovi in roparji?

Nihče!

Zato je lino pametno in smoteno, da za vse take slučaje skleneš primerno zavarovanje pri naši domači in po svoji kulantnosti obče priznani

Vzajemni zavarovalnici v Ljubljani

Zastopniki v vseh krajih

Panny Milka, privat, Sušak; Visin Vjekoslav, pom. kapetan, Prčan; Varljen Ivo, pom. kapetan, Boka Kotorska; Brečić Marta z materjo in otroci, soproga zdravnika, Ljubljana; Horvat Vladimir, novinar, Zagreb; Kline Ignac, višji davčni upravitelj v p. Novo mesto; dr. Signar Rudolf, šef statističnega urada v p. Zagreb; Dedek Franc, stavbenik, Ljubljana; Bruggen Judith, sopr. car. insp., Ljigist; Resch Josip, trgovec, Sombor; Grospič Emilija, soproga zdravnika, Gospič; Schäfer Wilhelm, župnik, Čestereg; Mulaček Franc, podpolkovnik v p. Ljubljana; Katanič Zivota, polkovnik, Beograd; Flesch Marko, trgovec, Zagreb; Sokse Elsa, privat, Zagreb; Korenini Aleksander, banč. prokur. v p. Sv. Peter pod Sv. gorami; dr. inž. Hans Paul, univ. prof., Gradec; Felger Helena, soproga trgovca, Vinkovci.

— Delo za preporod naših odrov more vršiti „Založba ljudskih iger“ le, če vsi naročniki in odjemalci iger točno plačujejo svoje obveznosti. Zaostanki so še veliki. Ob koncu prvega poslovnega leta naj vsako takoj vse poravnajo! Brez gotovine je nadaljnje delo nemogoče.

— Ne kupujte drugih falsifikatov, ko dobite domačo, naravno JORDAN grenčico za boleznih prebavnih organov.

LA TOJA
razirna krema
in kreme za kožo
edinsvene na svetu,
ker varujejo, hranijo, pomlajujejo in zdravijo kožo.
Zahtevajte jih povsod!

Generalno zastopstvo za Jugoslavijo:
CHEMOTECNA d.o.o., Ljubljana, Mestni trg 10.

— Če človeka napade bolezen, ni vsako prvo zdravilo, ki je pri rokah, dovolj dobro, da si organizem odpomore. Vzeti je treba res preizkušen lek. Tudi za perilo moramo vzeti v roke čistilno sredstvo izredne čistilne moči in izdatnosti, če hočemo, da bo zopet čisto in bel kakor novo. Zlatorog-ovo milo ne trpi nobene nesnage. Ljudski glas: „Le Zlatorog milo da belo perilo!“ se je vedno izkazal kot pravičen. V svojo lastno korist zahtevajte pri svojem trgovcu vedno izrečno le Zlatorog-ovo milo!

Zobna praksa
Paul Vrankar
zopet redno ordinira od 8—12 in od 2—6
na željo tudi izven navedenih ur

— Pri hemeroidalni bolezni, zagatenju, nadržanih črevih, abcesih, sečenem pritisku, odebelelih jetrih, bolečinah v križu, tesnobi in prsih, hudem srčnem utripanju, napadih omotice prinaša uporaba naravne „Franz Josefove“ grenčice vedno prijetno olajšanje, često tudi popolno ozdravljenje.

— Absolutinja pravega konservatorija in pedagoške šole bo tudi letos poučevala po zmerni ceni klavir, gosli in citre. Moderna metoda, točen pouk, siguran uspeh.

— Nosečim ženam in mladim materam pripomore naravna „Franz-Josef“ grenčica do urejenega delovanja želodca in črev. Glavni zastopniki novodobnega ženskega zdravilstva so preizkusili „Franz-Josef“ vodo v pre mnogih slučajih kot brezizjemno naglo, zanesljivo in brez bolečin učinkujoče sredstvo.

— Redno vpisovanje v Dopisno trgovsko šolo v Ljubljani se vrši do 10. septembra 1934 vsak delavnik od 9—12 in od 16—18, v nedeljo in na praznik od 10—11 dopoldne osebno pri ravnateljstvu DTS na Kongresnem trgu 2-II, ali pa z vpisnico, katero lahko vsakdo s prospektom prejme. V tem času veljajo izjemne ugodnosti. — DTS poučuje trgovske predmete, kakor knjigovodstvo, korespondenco, stenografijo, strojepisje itd., moderne jezike, kakor nemščino, francoščino, italijanščino, angleščino. — DTS pripravlja učence tudi za privatni izpit na drž. trgovskih šolah. Ker so s tekočim šolskim letom vsi prispevki znatno znižani, je omogočen uspešen strokovni študij pri tem zavodu vsakomur. Podrobna, brezplačna pojasnila in prospekti se dobe pri ravnateljstvu. Šola uživa zavoljo svoje vestnega in resnega dela najboljši glas, vsled česar se lahko vsakomur kar najbolj toplo priporoča.

— Odvetnik dr. Preiner Matej se je preselil s svojo odvetniško pisarno iz Trsta v Ljubljano, Tavčarjeva ul. 12 (telefon 22-88).

— Pri iskanju sledi na kozarec naravne „Franz Josefove“ grenčice, popijte jutraj na tešče, brez truda izdalno istrebljenje črevesa, kar povzroči ugoden občutek olajšanja.

Stanje vinogradov okrog Ormoža in Ljutomera

Sv. Boženka na Kogu, v zač. sept.

Zadnje deževje je naše upanje na v kvalitativnem oziru ugodno vinsko letino precej omajalo. Grozdje je začelo pokati in gniti. To je vzrok, da bodo vinogradniki radi rizika, ki je v zvezi z daljšim odlašanjem trgatve, s tem delom skoraj pričeli. Kajpada velja to za rane in modre vrste (portugizec). S splošno trgatvijo se bo gotovo še čakalo, ker v tukajšnjem vinorodnem okolišju ni navada, da bi se prerano trgalo, ker se večina naših vinogradnikov zaveda gospodarske škode, ki je v zvezi s prerano trgatvijo. — Zorečemu grozdju nagajajo letos posebno sršeni, ose, muhe in plice, a tudi tatvine grozdja so na dnevnem redu. Ko bi bili vinogradniki primerno organizirani, bi se dalo pot organizacije poskrbeti tudi za zadostno zastraženje vinogradov ob času zorenja. A. K.—i.

„Pecion“ neašek za peanije
je domač, boljši in cenejši

Šentviški obrtniki na Koroškem

Šentviški obrtniki so pod vodstvom g. Vrhdvalca, krojaškega mojstra, napravili poučno ekskurzijo v Celovec in obiskali jesensko razstavo. Zil Gorlčanovim avtobusom smo se odpeljali — 20 nas je bilo — ob 4 jutraj v nedeljo, 26. avgusta ter po peturni vožnji prišli v Celovec. Obiskali smo Gospo sveto, ogledali si ondodno veličastne cerkev. Naj omenimo, da smo videli zvon, ki je v premeru tolikšen, da lahko štirje mladiči mlati na njegovi površini. V notranjosti cerkve so krasne freske, vredne, da si jih človek podrobneje ogleda. Na levi strani notranjosti je stranaki oltar, ki predstavlja trpljenje duš v vlačih. Vse ta prostor je ograjen z močno železno ograjo, na sredi pa stoji kameniti podstavek, na katerem gorijo noč in dan lučice. Veličasten pa je razgled na vzhodno stran od Goepe svete, kjer stoji vojvodski prestol, čakajoč kralja Matjaža. Tudi ta kraj smo si ogledali ter obujali lepe spomine. Po ogledu vojvodskega prestola smo se odpeljali k Vrbskemu jezeru. Ima krasno okolico, katera pa izdaleka ne prekaša našega Bleda. Po jezeru vozijo motorni čolni, kateri prevažajo obiskovalce. Tudi mi smo zasedli dva taka čolna. Čolni so rezali valove Vrbskega jezera, iz naših grl pa je orila slovenska pesem. Ogledali smo si obe strani jezera ter obudovali mične letoviške vile bolj premožnih vaščanov. Vsaka taka vila pa ima postavljeno tudi kopalno loke ob vili, tako da je dohod k lopi čim bolj prikladen. Te kopalne lope stoji na koleh. V teh lopah prebiva cela družina ob nedeljah in praznikih, in tudi obedujejo v njih. Spodnji del lope pa je narejen za spravljanje malih čolnov, ki jih posedujejo vsak lastnik. Pred lopo pa je še posebej narejen prostor za solinjenje. Jezero je dolgo 18 km in poldrugi kilometer široko. Cena vožnje z motornim čolnom za razgled cele okolice stane 13 Din našega denarja. Priporočljivo bi bilo, ko bi si tudi naši podjetni Bledci nabavili nekoliko takih čolnov. Po ogledu jezera smo se odpeljali ogledovat razstavo, katera pa zdaleko ne prekaša naše. Samo eno mizarsko delo je bilo vredno pohvale, vse drugo ne naredi nobenega vtisa na obiskovalca. Priporočljivo bi pa bilo, da bi tudi naš velesejem naredil atko nizko vstopnino, kakor jo ima koroški. Za koroške razmere je bil obisk res rekorden in to le vsled male vstopnine. Na veseličnem prostoru smo videli marekaj, kar zdaleko prekaša naš velesejem.

Zasedli smo zopet avtobus, pa hajd v Velikovec na malo okrepilo. Kjer nas je vodila pot, so nas pozdravljali koroški bratje in dečve. V Velikovec smo se elikali in za slovo zapeli nekaj slovenskih pesmi.

Sadarska in Vrtnarska podružnica Rašica —
Št. Vid nad Ljubljano — vsledno vabi na obisk
vrtnesnice
ki jo priredi v nedeljo, dne 9. septembra t. l.
v restavracijskih prostorih FRANCA KNEZA.

Središče ob Dravi

V začetku septembra nas je zapustil postajni načelnik Martin Križan, ki je premeščen na svoje novo službeno mesto v Litijo. Bil je vester in postrežljiv uradnik, ki si je v dolgi dobi 12 let pridobil simpatije vsega prebivalstva. Želimo mu tudi na njegovem novem mestu mnogo uspeha in sreče. Dela na novi banovinski cesti iz Salovec v Obrež bodo skoraj dovršena, ako vreme ne bo delalo težav. V prometnem in gospodarskem oziru je ta cesta velika pridobitev za Središče in okolice. Z graditvijo ceste je bilo pomagano tudi prebivalstvu v tej težki krizi, saj se je marsikateri zaslul lepo število kovačev.

Oglejte si **damske plašče**
najnovejših krojev za jesen in zimo
pri
Fran Lukič
Ljubljana - Stritarjeva ulica

— Izletnikom iz Holandije, Belgije in Nemčije, ki so prispeli 31. avgusta v domovino, sporočam, da je generalna direkcija drž. železnice pod št. 61571, od 27. avgusta 1934 odobrila 50% popust vozne cene od postaje, kjer se nahajajo, do Jesenice državna meja. Ker smo pri prihodu plačali celo karto, se bo skušalo izposlovati, da se vrnemo brezplačno, v najslabšem slučaju bo pa treba pri povratku plačati le polovico vozne cene. Vsak izletnik mora imeti „Izkaznico“, ki jo je prejel od podpisane, in se ž njo pri postajni blagajni legitimirati. Kdor ni sprejel „Izkaznice“, naj mi takoj piše po njo. Ivan Novak, vodja izleta, Sv. Lenart nad Laškim.

— Na Drž. dvorazr. trgovski šoli v Ljubljani se je prijavilo za vpis v prvi letnik 34 učencev in 134 učenk, skupaj torej 168. Sprejetih je bilo 34 učencev in 57 učenk, dočim je bilo odklonjenih 77 učenk. Ravnateljstvo je zaprosilo za dovoljenje otvoritve tretje paralele, pa je bila prošnja odklonjena. Tako je ostalo nesprejetih 77 prijavljenk.

Glavni dobiček
TOMBOLE
v Kranju 16. septembra
4 sedežni
Citroen auto
v vrednosti
Din 62.500⁻

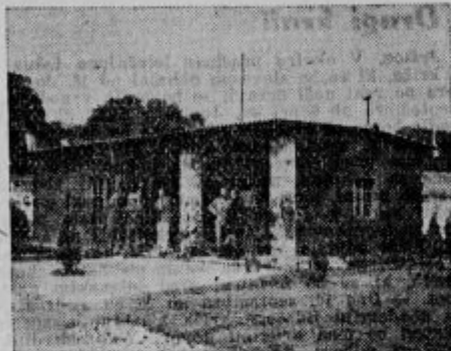
Poiovična vožnja na železnici dovoljena!
Tablice v prodajali Din 4.—; na dan tombote Din 5.—. — Pričetek točno ob 4. uri popoldne

Gospodarstvo

Uspeh jesenskega velesejma

Poteklo je že 7 dni jesenske velesejske prireditve in le še trije dnevi so nam ostali za obisk jesenske razstave. To ni dosti, če pomisli človek na raznolikost letošnje prireditve, ki nudi vsem stanovom nekaj privlačnega in je treba za ogled posameznih razstav res dosti časa, da se nič ne preze. Zato je treba porabiti priliko in si ogledati še razstavo, ker bo v ponedeljek zadnji dan.

Jesenski velesejem ni toliko vzorčni velesejem kot velika prireditve, ki ima namen pokazati vse panoge narodnega udejstvovanja. Vendar ne zanemarja tudi kupčijskega dela. Sklepa se kupčije in telik del trgovcev, odnosno producentov razstavljalcev je napravil obsežne posle, pa si tudi utrdil svoj sloves v vseh krajih države s tem, da je razstavil na ljubljanskem velesejmu. Se pa to razstavljavci izplača, ker je vključ vsem velesejem le naša osrednja prireditve, katere ne morejo doseči tudi druge prav lepe in skrbno pripravljene razstave. Tudi ne gre cepiti naših sil, ko imamo na razpolago velesejem s vsem njegovim organiziranim aparatom in največjo privlačnostjo za vso slovensko deželo in ostale dele naše države. Ne gre velesejma vzporejati s kakršnimikoli lokalnimi prireditvami, ker je pač velesejem osrednja razstavljalška organizacija v Sloveniji, katere ne morejo niti po organizaciji niti po uspehu doseči druge prireditve. Po dosežkih podatkih je tudi uspeh jesenske prireditve zagotovljen, kar je prav in nas vse veseli.

Weekend-hišica na velesejmu.

Med odličnimi gosti, ki so obiskali doslej jesensko prireditve, omenjamo, da je včeraj prišel g. dr. Alojz Stangler s soprogo v Ljubljano in na sejem. G. dr. Stangler je ministerialni svetnik pri zunanjem ministrstvu v Pragi in znan gospodarski strokovnjak, zato si je s posebnim zanimanjem ogledal obrtno razstavo kakor tudi razstavo naših hranilnic. Njegova soproga pa dopisuje v čikaške česke liste.

„Živalca“ na velesejmu

Društvo rejcev malih živali »Živalca« je priredilo na letošnjo jesensko velesejmu svojo VII. razstavo malih živali v tolikem obsegu, kot še nikoli. Poleg perutnine, domačih kuncov, golobov in ptic je razstavljenih okoli 200 ovnov in ovac naše domače jezersko-solčavske pasme in 80 sanskih koz. Obisk je v teh paviljonih nadse povoljen in vsi obiskovalci zelo hvalijo razstavo.

V 70 kletkah so razstavljeni domači kunci, izmed katerih so mnogi ocenjeni s I. nagrado. Tudi dobili gg. Kuhar iz Vevč za belgijskega orjaka, uprava misijonista v Grobljah za belgijskega in belega orjaka, Lovrenčič iz Sodražice, Slak iz Ljubljane in Galtinger iz Gamelj za bele orjake, Kuhar iz Ljubljane za modrega dunajčana in činčila-reksa, Kregar iz Most za alaska, Pečovnik iz Ljubljane za havana in bober-reksa, Lenardič iz Ljubljane za činčila reksa, Deželak z Jesenice za angora. Zmagovalno nagrado za angorskega samca je prejel učitelj Paljk iz Ljubljane.

Perutnina je razstavljena v 40 kletkah. Največ

je štajerskih kokoši, izmed katerih sta prejeli dve družini prav dobro ocenjeno in nagrado po 200 Din (uprava banovinskega veleposestva v Ponovičah in učitelj Paljk iz Ljubljane). Poleg teh so bile štiri družine ocenjene z dobro oceno in nagrado po 100 Din, štiri družine s povoljno oceno in nagrado po 50 Din. Razen štajerk so razstavljene še druge pasme kokoši, kakor črne orpingtonke, last g. Adamčiča in Rosenwirtha iz Ljubljane, rode-islandke, last g. Medveda iz Šiške, Kregarja in Tume iz Ljubljane, leghornke, last g. Kregarja iz Ljubljane in Aliča iz Domžal. Vodno perutnino je razstavila uprava mestne vrtnarje Ljubljanske, in sicer: emdenske in labudske gosi, labude itd. Tuluške gosi je poslal na razstavo g. Kuhar iz Vevč, labudske in domače gosi pa zavod av. Stanislava iz St. Vida in g. Perklj iz Stožice. V 36 kletkah so nameščeni golobje najrazličnejših pasem, kakor: rimljani, malteški, plavi, črni in rjavi florentinci, bobnjači, indijanci, dunajski in segedinski visokoleteči kapucini, kodrovi in tresovrati. Golobe je ocenil znani strokovnjak g. nadsvetnik Bukovec. Zmagovalno nagrado so odnesli rumeni rimljani, last g. Alehingerja iz Zagreba. Prvo nagrado so dobili še gg. Devetak iz Ljubljane za rimljane, Cepon iz Ljubljane za segedinske visokoleteče, Kregar iz Most za dunajske visokoleteče in Dolinar iz Kozačij za florentince. Kanarčke-harčerje je razstavil g. Pliskar iz Ljubljane, bele kanarčke pa g. Arko iz Ljubljane. Male papigice in druge eksotične ptice pa imajo tu gg. Vodnik, Strleberger in Devetak, vsi iz Ljubljane.

Ocenjevalna komisija je strogo ocenila tudi ovce in koze ter prisodila dve prvi, 37 drugih, 64 tretjih in 15 četrtih nagrad. Najlepše ovce jezersko-solčavske pasme redi Alojzij Knez iz Solčave. Razstava zasluži v polnem obsegu, da ji občinstvo posveti vso pozornost ter si ogleda uspehe smotrne reje našega malega človeka. Društvo »Živalca« zasluži vso pohvalo in priznanje, saj zbira pod svojim okriljem naše priznane rejce in skrbi s strokovnim glasilom »Živalca« za pouk v vseh panogah reje malih živali. Na dobro rejo!

Z razstave solčavskih ovč.

Na hranilniški razstavi vzbujata pozornost dva aparata izumitelja g. Al. Križnič iz Konjic. Prvi aparat bo prišel dobro obvladovati ter se imenuje bilancni in poslovni gospodarski analizator, ki daje onemu, ki potrebuje kakšne podatke, takoj vse zaželeno v najbolj pregledni obliki. Drugi aparat pa bo prišel prav posebno denarnim zavodom in večjim podjetjem, ki rabijo točen bilancni pregled, katerega najhitreje dobijo v najpopolnejši obliki.

Senzacija dne bo gotovo harmonikarsko tekmovalje. Zanj vlada velik interes in tekmovalci se pridno vadijo na tem instrumentu, ki ima toliko interesov v naših krajih. Zbirajo se že številni tekmovalci iz vseh krajev naše dežele, da se pomerijo med seboj za nagrade. V soboto dopoldne bodo izbirne tekme v skupinah: hromatična harmonika, diatonična harmonika in mladinska skupina. Popoldne ob treh pa se začne nagradno tekmovalje v koncertni dvorani na velesejmu, ki bo gotovo premajhna za veliko število poslušalcev. Harmonikarjem želimo mnogo sreče!

Naše socialno zavarovanje

Računski zaključek za leto 1933

Pred nami so zaključni računi našega delavskega zavarovanja za leto 1933, kolikor se tičejo Osrednjega urada za zavarovanje delavcev v Zagrebu. Ta računski zaključek je obravnavalo ravnanstvo Osrednjega urada na svoji seji dne 4. in 5. sept. v Zagrebu.

Po odobritvi zaključnih računov, o katerih poročamo na drugem mestu, je sklenilo ravnanstvo, da ponovno zaprosi ministrstvo za socialno politiko, naj odredi, da država in njeni uradi ter občine plačajo dolžne zaostanke na prispevkih, ki dosegajo okoli 20 milij, in so od lanskega leta sem neizpremenjeni, nadalje da plačajo Osrednjemu uradu bolniške stroške in ostale podpore, ki jih je plačal na mesto države. Tudi ta znesek je isti kot lani: okoli 2 milij. Din.

Z ozirom na znatni dolg poslodajalcev na prispevkih bo ravnanstvo zaprosilo ministra za socialno politiko, da naj zakonito odredbo, da se del prispevkov, ki ga je poslodajalec odbil v gotovini, odnosno zadržal od plače ali mezde zavarovanca, smatra kot poslodajalcu poverjen denar. Nadalje se je ravnanstvo izreklo za razširjenje pokojninskega zavarovanja nameščencev na vso državo.

Predlog za nov način naložb nezgodnega zavarovanja.

Z ozirom na znižanje obrestne mere je potrebno reorganizirati naložbeno politiko nezgodnega zavarovanja. Zato predlaga Osrednji urad ministrstva za socialno politiko, da izpremeni statut v toliko, da se mora razpoložljiva gotovina glavnicega kritja in varnostnih rezerv nezgodnega zavarovanja, zavarovanja za starost, onemoglost in smrt ter pokojninskega fonda nameščencev nalagati takole: največ 25% v privilegirane in komunalne denarne zavode, ostanek pa v lastne nepremičnine in premičnine pod pogojem, da obdrže trajno vrednost.

★

Sumaričen pregled nam kaže tale razvoj poslovanja posameznih panog:

Bolniško zavarovanje: presežek 17.3 milij. (1932 6.96 milij.).

Nezgodno zavarovanje: deficit 1.06 milij. (1932 2.65 milij.).

Zavarovanje za onemoglost, starost in smrt: preostanek za fond te panoge 1.64 (1932 3.45) milij. dinarjev.

Pokojninski fond uslužbenecv soc. zavarovanja: suficit 0.61 (1932 0.4) milij. Din.

Deficit nezgodnega zavarovanja se obremenjuje s deficiti prejšnjih let, torej skupno 41.16 milij. Din. prenese na nov račun. Suficit Pok. fonda uslužbenecv se porabi za kritje primanjkljaja v prejšnjih letih, ki se s tem zmanjša na 18.14 milij.

Zdravstvene ustanove Osr. urada. Tu izkazu-

Kljub povišanju prispevkov je radi naganjanja članstva predpis prispevkov za to panogo narastel le od 57.24 milij. leta 1932 na 62.42 milij. v letu 1933. Poslovanje pa bi bilo ugodnejše, če ne bi padla obrestna mera za naložbe, nadalje so se tudi povečali stroški za vzdrževanje nepremičnin (v primeri s proračunom za 0.8 milij. Din). Kapitalno kritje bi moralo znašati 301 milij., znašalo pa je 4.2 milij. Din manj, kar ni veliko.

Zavarovanje za starost, onemoglost in smrt (državni dnevniciarji itd.) se ne izvaja več, ker je to po finančnem zakonu za 1932-1933 prevzela država.

★

Premovanje konj. Pret. mesec je bilo premovanje konj. v Ptuj, 29. avgusta pa v Ormožu. Pri obeh premovanjih je bilo opaziti viden napredek. V Ptuj so prignali naši kmetje 81 konj, v Ormožu pa 86. V Ptuj se je razdelilo na premijah 6280 Din, v Ormožu pa 5300 Din. Ljudstvo se zaveda važnosti te kmetijske panoge v ptujem okraju.

Svetovna letina pšenice

V svojem najnovšem mesečnem poročilu ceni Mednarodni kmetijski zavod v Rimu letino pšenice na severni poluti (brez Rusije in Kitajske) na 78 do 79 milj. ton ali za 7-8 milijonov ton manj kot lani. V severni Ameriki je letos pridelek za pol-drugi milijon ton manjši kot lani, pa je treba pomisliti, da je tudi lanski pridelek v severni Ameriki bil razmeroma slab.

Iz Rusije prihajajo nezanesljive informacije. V zadnjem času se je položaj poslabšal, ker so nekatere druge rodovitne pokrajine zelo trpele vsled suše. Vtis je, da je ruska letina pšenice kljub povečani površini le srednja in da bo izvoz le majhen.

Letino v Evropi ceni zavod na 396 milj. stotov (prejšnja ceništev je znašala 400 milj. stotov). To so provizorični uradni podatki za 17 evropskih držav, manjkajo pa podatki iz Italije, Poljske in Češkoslovaške, pri katerih pričakuje zavod znatno manjši donos kot leta 1933, nadalje manjkajo še podatki iz Litve in skandinavskih držav, v katerih pa bo letina približno enaka oni iz leta 1933. Za države, iz katerih ni uradnih ceništev, je zavod postavil svoje ceništev. Lani je bil hektarski donos v Evropi rekorden s 17 stoti na ha, letos pa znaša samo 12.7 stota. Manjši hektarski donos je bil zabeležen le še leta 1927 s 12 in 1930 s 12.4 stota na ha.

Končno podaja mednarodni kmetijski zavod v Rimu tudi statistiko zalog za 1. avgust, torej za pričetek kampanje v velikem številu držav. Te so znašale 1. avgusta letos 197 milj. met. stotov, dočim so znašale lani 1. avgusta 204 milj. stotov in 1. avgusta 1932 178 milj. met. stotov.

★

Italijani ustanavljajo posebno banko v Avstriji. Z Dunaja poročajo, da namerava Banca commerciale Italiana, ki ima itak že svoj afiliiran zavod, ustanoviti posebno banko »Banca commerciale italiana d'Austria« z glavnico 10-15 milj. šilingov. Namen nove banke je med drugim tudi mobilizacija zamrznjenih italijanskih terjatev v Avstriji.

Obrestna mera drugod. V Frankfurter Zeitung čitamo, da so belgijske banke znižale svojo obrestno mero za vloge a vista od 1 na 1/2 odstotka čistih, nadalje za enomesečno vezane vloge od 2.4 na 2, za tri mesece vezane vloge od 2.50 na 2.10 in za 6 mesece vezane vloge od 2.75 na 2.3%. To velja za največjo belgijsko banko »Societe Generale de Belgique«, sledile pa bodo temu tudi ostale belgijske banke.

Nova delniška družba. V Beogradu je dovoljena ustanovitev delniške družbe »Ta-Ta« za proizvodnjo, konfekcioniranje in trgovino z raznimi trgovskimi predmeti. Glavnica znaša 1 milij. Din in je razdeljena na 1000 delnic po 1000 Din nominalne. Predhodni občni zbor delničarjev bo 12. septembra ob 17.

Borza

Dne 7. septembra.

Denar

Neizpremenjeni so ostali tečaji Curiha, Pariza in Prage, popustil je Bruselj, dočim so vse ostale devize narasle.

V zasebnem kliringu je avstrijski šiling narastel na ljubljanski in zagrebški borzi na 8.20 zaključek, nadalje na belgrajski borzi na 8.20. Grški boni v Zagrebu 30.15-30.85 (30.50). Španska pezeta je bila v Zagrebu zaključena po 5.95. Angleški funt je v Ljubljani narastel na 226 zaklj., v Zagrebu na 224.

Ta teden je bil devizni promet nekoliko manjši, znašal je na ljubljanski borzi 3191 milij. Din v primeri s 4656 milij. Din v prejšnjih tednih. Največ prometa je bilo v ponedeljek v Londonu in Curihu, nato še nekaj več v sredo.

Ljubljana. Amsterdam 2300.13-2311.49, Berlin 1339.03-1349.83, Bruselj 796.35-800.29, London 167.30-168.90, Curih 1108.35-1113.85, New York 3326.33-3354.59, Pariz 223.93-225.05, Praga 141.29 do 142.15, Trst 290.90-293.30.

Curih. Pariz 20.205, London 15.125, New York 302.5, Bruselj 71.875, Milan 26.29, Madrid 41.875, Amsterdam 207.525, Berlin 121.50, Dunaj 67.53 (57.30), Stockholm 78, Oslo 76, Kopenhagen 67.50, Praga 12.755, Varšava 57.90, Atene 2.93, Carigrad 2.50, Bukarešta 3.05, Buenos Aires 0.8175.

Vrednostni papirji

Tendence je bila nekoliko slabša, kar se je poznalo tudi pri tečajih, ki so popustili neznatno. Izjemo pa je tvorilo 7% inv. pos., ki je naraslo posebno v Beogradu. Promet je bil znatnejši in je na zagrebški borzi znašal: vojna škoda 500 kom., 6% begl. obv. 150.000 in 7% Bler. pos. 1000 dol.

Ljubljana. 7% inv. pos. 70-71, agrarji 40-41, vojna škoda 345 den., begl. obv. 59-60, 8% Bler. pos. 64-65, 7% Bler. pos. 56-57, 7% pos. DHB 69-70.

Zagreb. Drž. papirji: 7% invest. pos. 71-72, agrarji 41 bl., vojna škoda 345.50-348 (348), 12.348-352 (353), 6% begl. obv. 58.50-60 (59), 7% Bler. pos. 56-57.5 (56.25), 7% pos. DHB 58.50-60 (59). — Delnice: Priv. agr. banka 204 den., Osj. sladk. tov. 120-130, Bečkerek sladk. tov. 800 bl., Osj. livarna 145 bl., Impex 50 den., Trboveljska 75-85.

Beograd. Drž. papirji: 7% invest. pos. 72-73, vojna škoda 347-348.50 (347.50, 347), 12.351-353.50 (351.50, 351), 6% begl. obv. 60-60.75, 12.6125-61.75 (61.50), 7% Bler. pos. 57.50 bl (57), 7% pos. DHB 70 bl. — Delnice: Priv. agr. banka 210-211.

Živina

Mariborski svinjski sejem dne 7. sept. Pripeklanih je bilo 306 komadov. Cene so bile naslednje: 5 do 6 tednov stari prašiči 55-80 Din, 7 do 9 tednov stari 100-120, 3 do 4 mesece 180-200, 5 do 7 mesecev 250-350, 8 do 9 mesecev 400-450, eno leto stari 500-600. Kilogram žive teže se je plačeval 5-6 Din, mrtve pa 8.50-10. Prodanih je bilo 107 komadov.

Variete na velesejmu.

Še je čas!

Kopaljšče Slatina Radenci je odprto do 15. oktobra. Kopaljšče v Radenski vodi so izvanredne za boleznj srca, ledvice, živce, za gihl, ledvične in žolčne kamne ter za notranje žile. Za starejše osebe in duševne delavce so Radenci najodličnejši kraj odmora. Samo v Radenih je splošno kopanje v prirodni mineralni vodi in pitje prirodne mineralne vode na samih vrelcih.

Dnevna oskrba stane Din 70—. Vse vračunano! Stanovanje prehrana, kopaljšče, zdravnik ter vse takse — posebej se ne plača ničesar!

Najboljša zveza: z brzim vlakom do Maribora ter od tam takoj z avtobusom v Radence. Ob nedeljah in praznikih avtobus ne vozi!

Selška dolina

Ni še leto dni tega, kar se je ustanovilo za Selško dolino Tujsko prometno društvo s sedežem na Čestniji, in že se poznajo prvi uspehi njegovega dela. Ne samo, da je mnogo več tujcev, še posetilo ta lepi od dr. Kreka opevani, pa vendarle še skoraj pozabljeni kos Slovenije, bilo je tudi mnogo stalnih letoviščarjev, česar dosedaj nismo bili navajeni.

Pa glavni uspehi n v tem. Zdi se, da bomo dolinci sami začeli živeti novo in bolj razgibano življenje pod njegovim vplivom. Predvsem mladina se je začela udejstvovati pod okriljem Tujsko-prometnega društva zlasti na športnem polju. Pozimi je društvo organiziralo smuški tečaj, ki je bil zaključen z lepo uspešno tekmo v slalomu. Za poletje je društvo pripravilo kopaljšče na elektrarni in organiziralo izlete na Ratitovec. Sedaj za jesen pa pripravila društvo za praznik 8. septembra prvo lahkoatletsko prireditve v naši dolini. Program bo zelo pester. Ob 2 popoldne bo propagandna šafeta na progi Železniki-Čestnija za prehodni pokal, ki ga je poklonilo T. p. d. Prijavljenih je 5 šafet. Ob 4 bodo pa teki posameznikov na različnih progah od 100-5000 m. Za to tekmo je društvo oskrbelo več nagrad. Darila smo večinoma naprosili pri raznih tvrdkah. Tako je tvrdka Bonač v Ljubljani naklonila lep fotografski album v vrednosti 160 Din, tvrdka Zilič iz Ljubljane pa kavni servis za 6 oseb. Darovalcem se na tem mestu ponovno najlepše zahvaljujemo. Za zaključek bo zborovanje Tujsko-prometnega društva, na katerem se bomo domenili o novih smernicah. Po zborovanju pa bo domača prosta zabava v prostorih gostilne Stari Ratitovec. Na ta način bomo skušali dobiti kritje za nakup smidove kočje na Ratitovec.

HERMES

enoletni trgovski tečaj Slovenskega trgovskega društva v MARIBORU, Zrinjskega trg. 1, vpisuje dnevno

Zahtevajte prospekte. Zahtevajte prospekte.

Radio

NACIONALNA URA

V ponedeljek, 10. septembra bo v Nacionalni urbi ob 19.10 predaval g. Branislav Denić o Potru Kociću. Potru Kociću je bil nacionalni revolucionarni delavec v Bosni. Udeleževati se je tudi literarno in je znano njegovo satirsko delo »Jasavce pred sudom« (Jasavce pred sodiščem). Opisoval je tudi bosansko krajino. Umrl je v starosti 30 let leta 1916. Njegova življenjska pot je bila težka, vendar mu bo ostal svetel spomin in književnosti in naši politični zgodovini.

Programi Radio Ljubljana:

Sobota, 8. septembra: 7.30 Reprodukcijski koncert 7.45 Telovadba (Pustišek Ivko) 8.15 Poročila 8.25 Reprodukcijski koncert 9.00 Poročila iz dvorane OUDZ: Proslava 10. letnice obtoja Zveze kmetijskih fantov in deklet 10.00 Poročila iz Trbovelj: Športno zbiranje 11.10 Reportaža izpred palače banke uprave 11.30 Čas. Radijski orkester 12.30 Poročila iz Trbovelj: Zveza kmetijskih fantov in deklet s Kongresnega trga 16.00 Pomen in potrebe knjigovodstva (Janičnik Alojzij) 16.30 Erika Stramel 17.30 Radijski orkester (prenos s velesejma) 20.00 Južna Srbija (prenos iz Beograda) 20.30 Vojlinski koncert gope Fanike Brandlovec 21.30 Poročila s velesejma 22.00 Čas poročila, plesna glasba (plošče).

Ponedeljek, 10. septembra: 12.15 Plošče 12.50 Poročila 13.00 Čas, plošče 17.30 Koncert pevskega zbora Glasbene Matije (prenos s velesejma) 18.30 Radijski orkester 19.10 Nacionalna ura: Peter Kocič 19.30 Nastanek anogecev (Petrin Aljožij) 19.50 Čas, jedilni list 20.00 Poročila iz Zagreba: Opera »Boheme«, Puccini, v odmoru čas in poročila.

Torek, 11. septembra: 12.15 Plošče 12.50 Poročila 13.00 Čas, plošče 18.00 O volji (Petro Hecur) 18.20 Plošče za otroke 19.00 Otroška ura (Mirko Kunčič) 19.30 Plošče 19.50 Čas, jedilni list 20.00 Primeri humanosti in junastva 20.30 Radijski orkester, vmes klavirni solo 21.40 Kuplete poje g. Reš 22.10 Čas, poročila 22.30 Angleške plošče.

Drugi programi:

SOBOTA, 8. septembra: Beograd: 20.30 Nar. posmi 21.00 Zab. gl. 22.15 Ksilofon 23.00 Zab. gl. — Zagreb: 20.15 Iz operet 21.45 Plošče 22.00 Plesna gl. — Dunaj: 17.35 Popolninski koncert, 19.35 Klav. gl. 20.15 Rokoko večer 21.45 Rad. ork. 22.30 Jazz — Budimpešta: 18.45 Sni. gl. 20.00 Pesta ura 21.50 Kom. gl. 22.30 Čig. glasba — Milan-Trst: 20.45 Madonna Oretin, opera, Ricitelli 22.30 Plesna gl. — Rim-Bar: 20.45 Zab. gl. 21.30 Čerkv. konc. — Praga: 19.00 Godba na pihala 20.10 Mali konc. 20.55 Penzionat, opera, Suppe 21.15 Plošče 22.30 Stramel — Brno: 19.55 Tamburški konc. 20.35 Čelo — Varšava: 20.15 Lahka gl. in peje 21.15 Ork. in klav. konc. 22.55 Igra 24.00 Plošče, plesna glasba — Monakovo: 20.10 Plesar, opereta, Zeller — Frankfurt: 20.15 Pesta večer — Lipska: 20.10 Zaključni grad, opereta, Milloker — Bratislava: 20.10 Ples skozl stolecja.

NEDELJA, 9. septembra, Beograd: 19.00 Operne arije 20.00 Predavanje 20.30 Narodne posmi 21.10 Plošče 21.30 Koncert 22.15 Lahka glasba — Zagreb: 20.15 Hrv. ta 20.45 Igra 21.00 Vokalni koncert 21.30 Saksafon 22.15 Plesna glasba — Dunaj: 17.30 Tirolska kmetička godba 19.30 Baroka glasba 20.05 Pesti in arije 20.45 Straussov in Lannerjev koncert 22.20 Jazz 24.00 Ciganska glasba — Budimpešta: 18.30 Iz Kalmanskih in Leharjevih operet 20.20 Vokalna glasba 21.00 Recitacije 22.10 Ciganska glasba 23.00 Salonska glasba, jazz 24.00 Ciganska glasba — Milan-Trst: 20.45 Godba na pihala 22.15 Lahka glasba — Rim-Bar: 20.30 Koncert 22.15 Plesna glasba — Praga: 19.05 V slovaški vaski gostilni, pesta ura 20.00 Streška godba na pihala 21.00 Orkestralni koncert 22.30 Jazz — Varšava: 20.00 Orkestralni in vokalni koncert 21.00 Pesta ura iz Lvova — Nemčija: 19.30 Apel 20.15 In 22.00 Koncert narodno-socialističnega simfonjskega orkestra.

PONEDELJEK, 10. septembra, Beograd: 20.00 Zagreb — Zagreb: 20.00 Opera »Boheme«, Puccini — Dunaj: 19.35 Kmetička godba 21.55 Brahmsov koncert 22.50 Jazz 24.05 Orkestralna glasba na ploščah — Budimpešta: 19.10 V Italiji, plošče 20.49 Ciganska glasba 22.00 Operni orkester 23.15 Jazz — Milan-Trst: 20.45 Koncert po željah poslušalcev 22.00 Vokalni soli — Rim-Bar: 20.45 Koncert po željah poslušalcev 22.00 Pesta ura — Praga: 19.10 Zegnanje 19.35 Indijanske in zamorske pesmi 20.30 Naleden, igra, R. Shaw 21.15 Vokalni koncert 22.30 Jazz — Varšava: 20.00 Orkestralni in vokalni koncert 21.00 Pesta ura iz Lvova — Nemčija: 19.30 Apel 20.15 In 22.00 Koncert narodno-socialističnega simfonjskega orkestra.

Sport

Nogomet - najžalostnejša postavka v slovenskem sportu

Kakor pri drugih narodih, tako se je tudi pri Slovencih sport po vojni zelo razširil in močno priljubljen. Nekatere panoge kakor smučanje, plavanje in turizma so se v najširših plasteh ljudstva tako udomačile in tako razširile, da danes nimamo kraja v naši ožji domovini, kjer ne bi gojili omenjenih sportov. Če izvajamo smučarstvo, ki se je že zdavnaj gojilo na Blokah, v zibelki smučarstva, smemo trditi, da se je med Slovenci kot sport začel gojiti najprej nogomet. Sicer pred vojno ni dosegel boga; gavedi kakke višine, vendar pa je bil že tedaj na taki stopnji, da smo odigrali s precejšnjim uspehom nekaj tekem z močnimi klubi izven Ljubljane. Po vojni pa je tudi nogometni sport zavzel važno mesto med drugimi sportnimi panogami, ki so se šele začele upeljati. Lepo se je razvijal in napredek je bil od leta do leta vidnejši. Obenem z napredkom so se ustanovljali novi klubi, tako, da je nogomet vedno igral v naših krajih vodilno vlogo med sportnimi panogami. Mnogo tekem se je odigralo v povojnih letih z domačimi in izjanskimi klubi in nekatere s prav zadovoljivimi, da, celo velikimi uspehi. Veselje je bilo gledati fante SK Ilirije, s kako voljo so igrali za barve svojega kluba in s kako požrtvovalnostjo so šli od zmage do zmage. Velik napredek je kazal tedaj tudi sedanji ligas ASK Primorje, ki si je počasi, a golovo utiral pot navzgor. To je šlo prav lepo vse dotlej, dokler so bili nogometaši res pravi sportniki in idealisti.

Od tujcev, pri katerih smo se učili najnovejših tehnik in načina igranja, smo se žal nalezili tudi škarnih, za naš sport naravnost pogubnih metod. In ker je človek bolj sprejemljiv za slabe kot za dobre lastnosti, zato se je tudi naših nogometašev prišlo največ slabega, kar danes tepe in bo še dogledno dobo teplo naš nogometni sport. Tako razvijanih sportnikov, kakor so ravno nogometaši, pri nas ni v nobeni drugi sportni panogi. Poleg tega so pa nekatere še tako domišljivi, da mislijo, če znajo že malo tudi z drugo nogo suniti žogo, da ga sploh ni boljše, kakor so sami. Tega seveda niso krivi oni sami, ampak vzgoja, za katero se pri nogometaših nihče ne briga. Sistematične vzgoje sploh nimajo in jo naši nogometaši kot nasprotniki reda in discipline redno odklanjajo. Da bi se pripravljali dlje časa na uspeh, jim niti na misel ne pride. Tega ne potrebujejo, ker že sami vse znajo. Pouk nekateri se celo od izvršnih profesionalnih trenerjev odklanjajo, ker mislijo, če par let breza žogo, da jim je nepotrebno. Sploh so nedostopni za vsak resnejši in več let trajajoči trening. Temu postopanju je res nekoliko vzrok razvarena povojna doba, vendar je treba glavne vzroke iskati v vodstvih klubov, ki so bili vse preveč popustljivi in ki so nogometašem vse ugodili, kar so hoteli. Neodpušljiva napaka, ki se je utihotapila v naše nogometne vrste, je plačevanje, oziroma neke vrste nagrada od važnejših tekem, ki jo prejmejo igralci, če znajo. To je velika napaka naših klubovih vodstev, ki jih že in jih bo še dolgo tepa. Tisti, ki je tudi pri nas vpeljal te nepravde metode, si niti zavedati ni mogel, koliko je škodoval našemu nogometu. Potem pa iščemo povsod drugod vzrokov za neuspeh na nogometnem polju, samo tam ne, kjer so. Naš nogomet je danes na nižji stopnji, kakor je bil pred leti. Če si morda kdo domišlja, da sta vodilna slovenski kluba Primorje in Ilirija v nogometu res kaka klasa, se zelo moti. Trenotni uspehi, ki sta jih dosegla proti zagrebškemu klubom, še zdavnaj ne dajejo jamstva za zdrav in pravičen razvoj v našem nogometnem sportu. Če ne znamajo, je kriv sodnik, vreme, podveza, zveza in kaj še vse, ne najde za izgovor za neuspešno tekmo. Potem se pa dobijo še ljudje, ki trdijo, da je nogomet čisto nekaj drugega, kakor so druge telesne vaje, oziroma sporti, kateri se z nogometom sploh primerjati ne dajo. Človek, ki sam ni nikdar poskusil te igre, bi nazadnje že verjel tem trditvam. Tudi bi se dal prepričati od nogometašev, če drugod na svetu ne bi igrali nogometa ali če nobenih drugih sportnih panog ne bi bilo, kjer je treba najmanj toliko vaje, pozornosti, skupne igre kakor pri nogometu.

Posebno poglavje pa je tako zvano »kapranje« igralcev, ki so kaj vredni. To je poleg omenjenih napak ena največjih v našem nogometu. Namesto, da bi klubi sami vzgajali nogometaše ter si ustvarjali močne kadre najboljših igralcev, da jim tudi največja sprememba v višjih instancah ne bi mogla škodovati, pa pregledujejo vrste šibkejših klubov ter jim sproti pobirajo dobre igralce. V Ljubljani imamo klub, ki komaj sproti »fabricira« igralce za boljše klube. Kadar pa je, recimo, nujno potrebno dobiti igralce iz drugih klubov, tedaj se pa

hitro osnuje nov klub, kamor vstopijo vsi »kapranje«, odigrajo eno tekmo, nakar se prostovoljno razidejo in preidejo tja, kamor so bili angažirani. To so resnična dejstva, za katere vsi dobro vemo, samo nihče noče priznati, da je ravno to glavni vzrok neuspehom v slovenskem nogometu.

Poglavje za se pa tvori zakulisna sportna politika. Pri sportu, zlasti pa pri nogometu, ne potrebujemo nobene politike. In to škodljivo politiko vodita dva nesmrtno sovražna tabora v Ljubljani v zaduhlih kavarnah, mesto, da bi s pozitivnim delom na zelenem polju pomagala vzgajati mladi naraščaj, ki bi s ponosom zastopal slovenski sport v državi in izven njenih mej. Ven na igrišča naj pridejo tudi vsi oni, ki z neko fanatično jezo spremljajo borbo Ilirija-Primorje na južni in severni strani igrišča in naj pomagajo ustvarjati pravi prijatelj tega sporta dober material in boljše bodočnost v našem nogometu. In denar, ki ga o priliki teh srečanj obljubljajo in izdajajo eni in drugi »voji« »nepremagljivi« enajstorici, naj poklonijo rajši za vzgojo naraščaja.

Toliko v vednost onim, ki ne morejo razumeti, zakaj naš nogomet ubira rakovo pot. I. K.—er.

Zopet sportni užitek

Kolesarske dirke na Hermesu jutri ob 15 popoldne

Že po pripravah na dirkališčnih kolesarskih treningih je opaziti, da se bo bil v nedeljo na prvem državnem kolesarskem prvenstvu na dirkališču hud boj. Ljubljanci se zavdajo posebno zagrebške konkurence, ki naj bi jim belila glave, in si hočejo zagotoviti vsaj nekaj točk v borbi na kolesih. Največ šans si obetajo pri sprinterskem prvenstvu, za kar jamčijo Trobec, Grabec, Močnik in drugi. Za najvažnejšo točko programa, t. j. nasledovalno vožnjo medmestnih moštev, pa se še ne more nič pravega sklepati, kajti huda konkurenca je tako na eni kakor na drugi strani. Prav tako pri dirki parov so si moči skoraj izenačene. Tako torej čaka gledalec, posebno one, ki se za to sportno panogo zanimajo, v nedeljo prav prijetno sportno iznenađenje. Kar se tiče vstopnine k prvenstvenim dirkam, je prireditelj z ozirom na potrebo širše propagande našega kolesarstva sklenil iste znatno znižati in tako omogočiti dostop slehernemu ljubitelju tega sporta. Začetek je točno ob 15, medtem ko bodo izločilne dirke dopoldne.

Kolesarska podveza Ljubljana. Dirkališčno državno prvenstvo se vrši ob vsakem vremenu v nedeljo, 9. septembra. Izločilne dirke so dopoldne ob 9, finalne dopoldne ob 15. Ob 8 se morajo javiti na dirkališčno vodstvo dirke vsi verificirani vozači. Vstop le proti podvezni licenci. Točno ob 8 se morajo javiti tudi slediš: Abuhar, Avbelj (oba Hermese), Grabec, Gregorič, Oblak, Stira (ASK Primorje), Močnik, Dekleva, Stefančič (Sava) in Trobec (Sora) predsedniku tehničnega odbora podveze Stanku. Nastop službe za vse funkcije točno ob 8.

ASK Primorje — kolesarska sekcija. Za državno dirkališčno prvenstvo določimo sleden vozače, ki se morajo javiti točno ob 8 načelniku sekcije: Grabec, Gregorič, Oblak, Stira, Zerkaj (glavna skupina), Golob, Arčon, Jeras, Rozman, Mravlj, Doviak (juniorji). Klubske drese prinesite s seboj. — Načelnik.

20 letni jubilej SK Slovana

Danes in jutri proslavi SK SLOVAN na novem igrišču pri Kolinski tovarni svojo 20 letnico z velikim nogometnim turnirjem, na katerem sodelujejo naši najboljši klubi. Na prireditvi, ki se vrši oba dni in ki bo dosegla svoj višek jutri ob pol 16, o priliki oficijelnega dela te proslave, ko bodo navzoči zastopniki g. ministra, g. bana dr. Marušića, g. div. generala Vl. Čukavca, ljubljanskega župana g. dr. Dinke Puca in drugih zastopnikov, vabimo vse sportu naklonjeno občinstvo, da s svojo udeležbo dokaže, da zna ceniti nesebično in požrtvovalno delo jubilara.

2SK Hermes (nogometna sekcija). Vsi igralci I. skupine, ki so določeni za današnjo in jutrišnjo tekmo na proslavi SLOVANA — postavbo glej v članski knjigi pri Košarju — imajo strogo obvezni sestanek danes ob 9 na igrišču. Košenila sigurno. Čebobin naj pride po možnosti v nedeljo. Od ponedeljka dalje se vrše zopet redni treninzi po običajnem vrstnem redu. Treninzi so strogo obvezni za igralce vseh skupin. V ponedeljek se vabi na trening g. Zupane. — Načelnik.

SK Ljubljana. Za pokalno tekmo z Panonijo nad bodo v soboto ob 8 na Stadionu, kjer dobe opremo: Magister (Lavrenčič), Vodnik, Zargi, Glušič, Marinko, Kroupa II., Boris, Deržanec, Ovin, Volk, Dežman. Rezerva: Zupane. Isto moštvo igra z isto opremo nato drugi dan ob 10.15 na Primorju z SK Istro. Kapetan Marinko naj skrbi, da bodo igralci oba dni pravočasno na mestu.

kov ne bili sami gladujoči sovjetski državljani, če bi tudi vse dali, kar so imeli, bi bila to samo kaplja na razbeljen kamen.

To se je ponavljalo na vsaki postaji brezkončne proge, povsod nešteti tisoči seestranih! V Omsku so si šepetaje pripovedovali, da v Rusiji stotisoči umirajo od glada. Takrat nismo verjeli, mislili smo, da pretiravajo. Zdaj pa verujemo, da, prepričani smo, da je resnica tako grozna, da je z besedami ni mogoče niti približno izraziti. Spominjamo se vlakov, na katerih so takrat Belci bežali pred Rdečimi v Sibirijo; zdaj zopet drve vlaki groze po tej nebrečni progi. Toda prejšnje je bilo komaj senca tega, kar smo zdaj videli. Zdaj vemo: Če je takrat rdeča armada tisto nedolžnih podila pred seboj v smrt, ima zdaj komunizem milijone življenj na vesti. Topot gotovo ni buržujev med njimi; rusko ljudstvo je, ki ga njegovi osvoboditelji gonijo v smrt!

17. avgusta 1921.

Na potu v Rusijo smo dobili sopotnika, dijaka Vitjo Akulova; rad bi se peljal z nami do K..., svojega rodnega mesta. Zednji trenutek pred odhodom nas je prosil dovoljenja, ki mu ga seveda nismo odrekli. Zalošten in tih je sedel v kotu. Ko sem ga vprašala po vzroku, mi je začel razlagati:

»Dobil sem od sestre iz K... dvojice čudnih pisanj. V enem me vabi, naj se vrnem; sama je in kopni od hrepenenja po meni. Toda že naslednji dan sem dobil tole dopisnico:

Dal mi je dopisnico. Brala sem:

»Odkrito Ti moram povedati, da ne hrepenim po Tebi. Nedavno sem srečala Tvojega tovariša iz otroških let Lučinnikova in moral sem mu povedati Tvoj naslov. On je zdaj v zelo visoki službi. Ne pelji se k nam, saj veš, da podnebje našega mesta ni za Tvoja slabotna pljuča...«

Največja sportna prireditel v Ljubljani

Mednarodni lahkoatletski miting na Primorju 12. in 13. t. m.

Višek letošnje sportne sezone v Ljubljani bo dosegla mednarodna lahkoatletska prireditel, katere se udeležijo najboljši zastopniki z letošnje balkanijske v Zagrebu. Kako zanimanje so vzbudili najboljši balkanski atleti med zagrebškim občinstvom za lahkoatletski sport, najbolj jasno dokazuje velikanska, da, rekordna udeležba, saj je bilo nad 30.000 gledavcev pri letošnji balkanijski. Ker bodo poleg inozemcev nastopili tudi jugoslovanski rekorderji, zato je pričakovati, da bo tudi ljubljansko občinstvo posetilo v rekordnem številu to izredno prireditel, ki bo za Ljubljano praveca senzacija.

ASK Primorje. (Lahkoatletska sekcija.) Radi izvedbe internacionalnega lahkoatletskega mitinga v ardu in četrti, 12. in 13. t. m., na katerem nastopajo najboljši bolgarski, grški, romunski in jugoslovanski lahkoatleti, sklicujemo važen in obvezen sestanek vseh sekcijahkih funkcionarjev in aktivnih lahkoatletov v soboto, dne 8. t. m. ob 20.30 v tajništvo kluba, nehotnik. Istočasno dogovor zaradi treninga za tromačih Belgrad-Zagreb-Ljubljana v Ljubljani, 22. in 23. t. m.

★

Tekma Jadran (Split) : Ilirija odpovedana. Že danes opozarjamo na plavalno tekmo s Celovčani, ki se bo vršila dne 15. t. m.

Igrišče SK Mladice. Danes ob pol 10 Mladika : Mars (rez.). Jutri ob 10 dopoldne junioriska pokalna tekma med SK Mladiko : Primorje. Popoldne tekma na istem igrišču med STK Moste — Panonija. Vabljeni!

Juniorjski pokal. Danes in jutri se nadaljuje pokalno tekmovalje. Ni manj kot dvajset parov na stopi oba dni v medsebojni borbi za točko. Eni se bodo borili za pokal, druga pa za utešno darilo. Program je sledeči: Sobota ob 8 na Stadionu: Istra I:Reka I, ob 10 Mladika:Ilirija. Na Primorju ob 8.30: Svoboda:Slavija, ob 10 Primorje:Ljubljana. V nedeljo pa je sledeči spored tekem: Na Stadionu ob 8: Slavija:Mars, ob 10 Ilirija:Svoboda. Na Primorju ob 9: Panonija:Istra I, ob 10.15 Istra II:Ljubljana. Na Mladiki ob 9.30: Primorje:Mladika. Na Reki: Reka II:Reka I. Torej obilen in izredno zanimiv spored, katerega naj si vsakdo ogleda, saj so obne brez vstopnine.

Juniorjski pokal — slušbeno. Mesto zadnjega g. Mrdjenca se delegira za soboto ob 8.30 na Primorju g. Koradin, a v nedeljo ob 9.30 na Mladiki g. Koradin.

ASK Gorenjec sporoča vsem prijateljem in članom, da je s 1. septembrom prevzel svoj stari dom zopet v lastno oskrbo. Koča bo odprta vsako nedeljo in praznik in bo z vsem potrebnim oskrbljena. Posedajte zopet črni vrh v tako ogromnem številu kot lanske leto, saj je to najlepši gostinski dom v Karavankah. Na praznik in v nedeljo vsi na črni vrh.

Sport — Celje. V nedeljo ob 16.30 bo na Glaziji prijateljska nogometna tekma med SK Ilirijo in SK Celjem. Sodil bo g. Ocha.

SK Ilirija — nogometna sekcija. Moštvo, ki potuje v Celje, dobi točno navodila v članski knjigi. Juniorji igrajo v soboto ob 10 proti Mladiki. Postava: Kroupa, Srimšek, Müller, Ovirn, Gogala, Elsel, Pere, Oskar, Seagmetti, Eržen, Drago, Kapetan Gogala. V nedeljo igra isto moštvo ob 10 proti Svobodi, le da igra levo zvezo Aljšančič, Eržen pa je rezerva.

Sportno zbiranje v nedeljo, 9. septembra 1934 bo ob 9 prenašal Radio Ljubljana.

Naznanjam, da sem opustil slaščičarno na Grajskem trgu 6 in se preselil v Slovensko ulico 20 ter prosim cenjeno občinstvo, da me poseti tudi tukaj, kjer bom postregel z najboljšimi slaščičami, malinovcem, sladoledom in bonboni

MILAN KOSER
slaščičarnar
Maribor, Slovenska ulica 20

KLAVIRJI

in pianini prvovrstnih svetovnih tvrdk, novi kakor tudi preigrani, po zelo zmernih cenah stalno v zalogi! Oddajam tudi na ugodna mesečna odplačila. — Vsa popravila in uglaševanje strokovnjaško.

M. ROPAS - CELJE

KUBANY-JEV MATE ČAJ
Izrati ter krepa živce in mislice. Pospešuje prebavo, dela spet regularno delovanje srca in ledvic. Kdor ga redno pije, se mu ni bati ne glitne ne revme. Dobi se v vseh lekarnah v originalnih zavojih po 0.15—0.30, ali pri zastopstvih: Lekarna Mr. Milivoje Leustek, Ljubljana, Resljeva c. 1. ako pošljete v naprej Din 15.— Sportniki, turisti, lovci, nogometaši: pijte ga redno!

Naznanila

Ljubljana

V SOBOTO:

1 Nočno službo imata lekarni: Dr. Piccoli, Tyrševa cesta 6; mr. Bakarčić, Sv. Jakoba trg 9.

V NEDELJO:

1 Nočno službo imajo lekarni: danes, Dr. Piccoli, Tyrševa cesta 6; mr. Bakarčić, Sv. Jakoba trg 9; jutri mr. Bahovec, Kongresni trg 12; mr. Uštar, Selenburgova ulica; mr. Hočevar, Celovška cesta 34.

V PONEDELJEK:

1 Nočno službo imata lekarni: mr. Sušnik, Majin trg 5; mr. Kuralt, Gosposvetska cesta 4.

1 Stirimesečni dnevni gospodinski in kuharski tečaj otvori Nabavljana zadruga uslužbencev državnih železnic v Ljubljani dne 15. septembra. Vpisovanje v ta tečaj bo 13. in 14. septembra ob 10 v pisarni železničarske menze v Pražakovi ulici.

1 Kino Kodeljeno bo začel redno obratovati šele prihodnji petek, 14. septembra. Vsa dvorana je prenovljena in preslikana; te dni pa montirajo najnovejšo zvočno aparaturo.

Maribor

m Pevski zbor Glasbene Matice Maribor prične z rednimi pevskimi vajami v torek, 11. septembra 1934. Vaje se vrše v društvenih prostorih, Aleksandrova c. 5-III (Union), vsak torek za moški, sredo za ženske in petek za mešani zbor, z začetkom točno ob 20. Izjemo tvorijo samo prvi torek, 11. t. m., ko se vrši skupna pevška vaja. Vljudo vso ostalo občinstvo skupno v sodelovanje in bivanje naše zbornice, kakor tudi vse one, ki imajo veselje do lepega petja. Povel se sprejema do konca meseca septembra pri vsaki pevski vaji.

Drugi kraji

Ježica. V okviru proslave letoknjega točna Rdečega križa, ki se bo slovesno obhajal od 16. do 22. septembra po vsej naši državi, se bo brala v nedeljo, dne 16. septembra ob 9 pri sv. Juriju v Stožicah vsa maša za padle borce za svobodo. Sv. mašo bo daroval rezervni članik g. prof. Moder Anton. Po službi božji bo duhovščina pred spomenikom na pokopališču opravila molitve za pokojne, nakar zapoje pevski zbor nekaj primernejših pesmi, nato pa bo imel spominski govor bivši vojni kurat g. Frane Bonaf. Sledi nato polaganje vencev zastopnikov tukašnji organizaciji na spomenik. K. sv. maši oddelje vse organizacije, oziroma zastopniki oblasti, kakor tudi vse ostalo občinstvo skupno v sprejemo, ki se bo formal pred ježenskim gnilim domom. — Dne 16. septembra ob 20 bo v društvenem domu akademije Rdečega križa z izbranim sporedom, pri kateri bo med drugimi govoril podpredsednik banovinskega odbora RK prosvetni inspektor g. Josip Wester. Občinski odbor RK na Ježici vabi vse občane, da se v polnem številu udeležijo tako dopoldanske prireditve v Stožicah, kakor tudi večerne akademije.

Reteče. Prosveta vrziorzi danes ob 15 v domu narodno igro v sedmih slikah »Izpod Golice«, prirejeno po Savinjski povesti, ki je izhajala v »Domoljub«. Vabimo!

Franski kot. Pevsko okrožje Braslovče priredi dne 9. septembra na Vranskem koncert na koncertu in umetniški plesni z istim sporedom, kakor na koncertu 15. avgusta v Braslovčah. Prijatelji lepih pesmi vljudo vabljeni!

Poizvedovanja

Oseba, ki je večer, pred praznikom, v trgovini z dežniki, Vidmar. Pred škofijo, pomotoma vzela zavitek trdke Lesjak, naj ga izroči v trgovini Vidmar.

En zamah

in čevlji je brez odvezavanja vezalk slečen.

To zmore samo **RAX** zaponka za čevlje

Elegantno! Trpežno! Zdravo!

Za Si venijo: Alojzij Hočevar

Ljubljana, Resljeva cesta 3 p.

Danes oomace krvavice in pečenice ter dobro štafersko in dolensko vino v gostilni Kobal „Pri Marički“ v Mostah pot na Fužine

Šimenc Anton

izdelovanje četek in čopičev, se je preselil s svojo trgovino z Resljeve ceste 2 v Gosposko ulico št. 10

ZAHVALA. Podpisana sem dolžna, da se javno zahvalim ljubljanskemu zdravniku g. dr. Ivanu Kočarju, ki mi je v 14 dneh dočela pozdravil mojo zelo bolno in zagnano nogo, za katero sem v podeželju zaman iskala pomoči. Bog mu stotero poplačaj njegovo vestnost in njegov trud za staro ženo. Neža Kremžar.

Alja Rahmanova:

23

Zakoni v rdečem viharju

Dnevnik ruske šene

15. avgusta 1921.

Vlak vozi počasi. Naše vagoni so priklopili na tovorni vlak.

Nasproti nam neprestano vozijo evakuacijski vlaki iz pokrajin ob Volgi in od severa, kjer je lakota. Živinski vozovi so natrpani z ljudmi, kakor roji čebel se atiskajo in gnetejo moški, ženske in otroci. So li to še ljudje? Mnogi nimajo več zob, dlesne so krvave, obrazi zelenkasto-sivi kot prst na steni, kjer brezupno venejo zadnji ostanke rastlinstva. Otroci so večinoma napol nagi. Trebuščki so jim debeli, kot boben napeti, roke povešene, onemogle in tenke kot palica. Najgroznejše so oči: arepo, topo gledajo kakor blazni. Vsem se bere z obrazov, da so grozno, neizrečeno trpeli, pa že dotrpeli.

Včasih se malo zatrpeli kakor luč, preden ugašne.

Med temi nesrečniki je zlasti mnogo Tatarov, tudi Nemcev od Povolžja ni malo med njimi, kakor je zagotavljal Otmar. Velika večina pa je Rusov, ki vedo, da jim je uesojeno trpeti.

Večinoma so sedeli nepremično in brezčutno v vagonih na tleh in niso bili zmožni ničesar ukreniti za ohranitev svojega bednega življenja. Le malo jih je prilezlo iz voza, kadar je vlak obstal, da so prosili potnike drugih vlakov za kosček kruha. Le malo jih je zmožnih to storiti, toda toliko je vlakov, da se jih je kljub temu nabrala ogromna množica in da se etotine okostenelih rok iztegujejo pred vsakim vagonom, vztrajno, brezupno. Toda če bi tudi vsi potniki drugih vla-

na vsaki postaji, v dolgih vlakih, natrpene v živinske vagoni, s topimi, blodnimi očmi in mršavimi rokami, ki so mlo prošli kruha! Koliko stotin rok se je danes izteguvalo proti nam in koliko stotin seestranih je šepetalo — saj govoriti niso mogli več — hleba, hleba! In brezupni izraz na pretenih obrazih, ko so slišali odgovor, ki so ga že pričakovali: Njeto! (Ga ni!)

Ves dan se vrste vse te stvari pred mojimi očmi, kakor podobe peklenskega sna; tako so grozne, da jih ne morem dojeti v vsej resničnosti. Toda ponoči se vračajo te roke, te oči, v dremavici vstajajo iz teme, brezbitne, breztelesne in tako učinkujejo z vso silo. Tedaj še le doživljam vso resničnost v vsej neizrečeni krutosti in brezumnosti in v takih trenutkih se mi dozdeva vsa človeška bitnost kot brezumen, mrzličen privid.

Le počasi sem se oprostil more, počasi sem našla pot v drug, svetlejši svet; spomnila sem se, da ljubim, da me nekdo ljubi, da sem srečna. Prikaži se izginjala. Nekaj so mi le pustile občutek, da ta sreča na vse zadnje le ni moja, da je nezaključena, ukradena, da nimam pravice do nje, ker me ovira, da ne morem biti popolnoma deležna spletnega gorja.

Najbrž sem se močno zgenila, zakaj Vitja me je tiho nagovoril:

»Aleksandra Lvovna, ali ne spiš?«

»Ne.«

»Ali sem malo z vami govoriti?«

»Seveda!«

»Res, ne morem več zdržati tako sam to noč, ki je morda za me zadnja.«

Vlak se je »unkoma ustavil. Zarki svetilke so posvetile skozi okno. Zamolkel glas je zaklical ravno pred našim vagonom:

»Pri tem vozu so se vnele osi! Mora se odklopiti!«

MOŠKO PERILO

- Din 21— oksfort srajca
- Din 24— platnena srajca s cefir prsi
- Din 26— flanel srajca
- Din 27— skaut-flanel srajca
- Din 38— pike srajca
- Din 45— touring srajca
- Din 17— spodnje hlače dolge
- Din 20— spodnje hlače kratke
- Din 65— spalne srajce
- Din 26— zimska triko srajca
- Din 23— zimske triko spodnje hlače

Stermeki
Celje št. 18

Veliki novi ilustrirani cenik zastoj.
Kar ne odgovarja, se zamenja ali vrne denar.

ŽIMA

za žimnice in drugo mehko opremo mora biti obdelana s specijalnimi stroji. Tako obdelana žima odgovarja vsem higijenskim zahtevam, ni masna, ker je dobro prekuhana, je brez duha ter onemogoča molje in drugo golazen. Največjo izbiro tovrstne žime Vam nudi po najnižjih cenah samo trdka

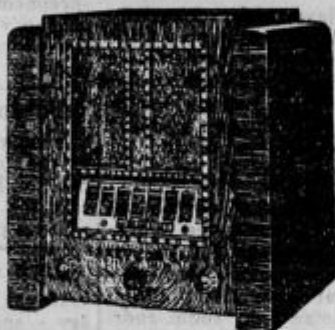
J. KNIFIC tovarna **Stražišče pri Kranju**
za žimo **Na velesajmu paviljon „F“**

Kdor primerja kvaliteto in ceno kupi edinole

Grätzor 34 W Super

radio aparat

Valovi 18—2000 m. Absolutna selektivitet. Avtomatična regulacija fadingsa 1:500. Polnodinamični zvočnik. Skale z imeni postaj v barvah. Elegančna izvedba kot kras vsakega stanovanja.

Dobi se edinole pri elektrotvrdki

A. VERBAJS, Gosposvetska cesta 10
(poleg Slamiča)

Za lovce in ribiče, lovske in ribarske potrebščine pri
ALBIN ŠIFRER, puškarju
LJUBLJANA, Gosposvetska cesta 12, telefon št. 33-49
Samo najboljši kvalitetni izdelki, sveže nepreležano blago.
Posrežba točna - cene najnižje!

Prepričajte se in zadovoljni boste!

Kakor nova bo Vaša stara obleka ali plašč za malo denarja. To Vam nudi naša sprejemnica za barvanje in snaženje v krojačnici Prezelj, Vošnjakova ul. 4 (prejšnja cesta na Gor. kol.), ki prevzema za tovarno Wagner iz Radovljice. Vsa oblačila se Vam elegantno zlikajo in skrbno pošljejo. — Cene zmerne!

REVIGAL

MAST, mikstura in milo PROTI KOŽNIM BOLEZNIM

Reg. pri Min. Soc. Pol. in Nar. Zdr. v Beogradu
Ime zakonom zaščiteno kontr. št. 8407-9-10
Izdelovalec:

Lekarnar Branislav Mondini, Slov. Bistrica

Reg. pod S. br. 6540 od 5. VI. 1934

Dravske banovine

Opozorjamo na „Mali oglasnik“

v našem dnevniku. — Poslužujte se ga ob vsaki priliki!

Ljudska posojilnica

v Celju

registrovana zadruga z neomejeno zavezo v novi lastni palači

sprejema hranilne vloge in jih obrestuje najbolje.

Denar je pri njej naložen popolnoma varno, ker jamči zanj poleg rezerv in hiš nad 5000 članov-posestnikov z vsem svojim premoženjem.

Kamila

je za dame

Kamila je za gospode

Kamila je za otroke

Kamila ohranja in dela kožo zdravo, svežo in gladko.

Kamila zdravi lišaje, mozolje, maščobni ali pusti lesk, vnetja, žulje, ture, opekline, rane itd.

Škaljica 10 Din

Dobi se povsod!

Razpošilja lekarna J. Oblek - št. Vid nad Ljubljano
Glav. zaloga za Ljubljano: »Venec pred pošto.

ŽEMPERJI

za odrasle po 29 Din dobite samo v Trpinovem bazarju, Maribor, Vetrinjska ul. 15

Pred nakupom si ogledajte veliko razstavo otroških in igračnih vozil, stolic, holenderjev, malih dvokoles, triciklov, živalnih strojev, motorjev in dvokoles v prostorih domače tovarne „TRIBUNA“ F. Batjel, Ljubljana, Karlovska c. 4
Najnižje cene! — Cenik franco.

JAVNA ZAHVALA

Zahvaljujem se tem potom g. lekarnarju Branislavu Mondini-ju v Slov. Bistrici, da mi je z njegovim zdravilom „Revigal“ pripomogel do popolnega ozdravljenja. Več kot deset let sem trpel na akutnem ekcemu, ter mi nobeno zdravilo ni pomagalo.

Celje, dne 1. septembra 1934.

ALOJZ LESKOVAR
Selezničar v pok. in posestnik

BODITE PREVIDNI PRI OTROCIH!

In čim opazite na otrocih najmanjše nerazpoloženje in potrlost radi želodca, dajte mu brez pomislanja v malo vode ali mleka malo žličko praška »Magna«. Rešili ste se skrbi in s tem preprečili mnoga obolenja.

»Magna« prašek se dobi v vseh lekarnah. Zavojček 4 Din.

(Reg. S. br. 4788/32)

Prava uteha za živčno bolne!

Tako nenadno izpremembo v prav za prav kratkem času - že v nekaj tednih povzroči samo naše preizkušeno redilno sredstvo.

Brezplačno in poštine prosto pošljemo vsem, ki se obrnejo na nas, obširno razpravo o tem redilnem sredstvu.

Število onih, ki so poslušali naše nasvete in se na ta način rešili svoje bolezni, je izredno veliko.

Pišite še danes na spodaj navedeni naslov:

Poštno zbiralno mesto:
Ernst Pasternack, Berlin S. O., Michaelkirchplatz 13, Abt. 123.

SALDA-KONTE
STRACE - JOURNALE
SOLSKKE ZVEZKE - MAPE
ODJEMALNE KNJIZICE
RISALNE BLOKE
ITD.

NUDI PO IZREDNO UGODNIH CENAH
KNJIGOVEZNICA
JUGOSLOVANSKE TISKARNE
PREJ

K. T. D.

V LJUBLJANI
KOPITARJEVA ULICA 6
IL NADSTROPJE

TRIOTRON

CEVI

Da Vam povedo, kar bi bilo nediskretno natisniti....!

CENTRALNI ZASTOPNIK ZA JUŽOSLAVIJO

F. L. ROSENFELD • BEOGRAD • TOPLIČIN VENAC 7
TELEFON 29-8-30

SLOVENIA TRANSPORT

Žel. car. spedijsko in transportno podjetje
LJUBLJANA, Miklošičeva c. - Telefon 27-18

Zelo važno postavko tvorijo v prodajni in industrijski blagovni kalkulaciji **transportni in carinski stroški**. Če želite, da bodo Vaše kalkulacije pravilne in nabavni stroški nizki, obrnite se pri naročilih blaga vedno prej na naš

TARIFNI ODDELEK

kjer dobite takoj vse potrebne tu- in inozemske tovarniške, carinske in druge proračune ter vsa navodila radi pravilne in najcenejše odpreme robe. Informacije so brezplačne. Obavljamo vsa v transportno stroko spadajoča dela

Šolski zvezki!

Vse vrste šolskih zvezkov iz najfinejšega papirja Vam še vedno dobavi najceneje ter vsako poljubno količino

A. JANEŽIČ

papirna industrija

Ljubljana, Florjanska ulica 14. Tel. 32-20.

Dalje izdelujemo in imamo vedno v zalogi vsekovrstne trgovske knjige, odjemalne knjižice, kopirne bloke, foto-albume, spominske knjige, mape, risalnike, itd., itd.

Istotam trgovina s šolskimi in pisarniškimi potrebščinami na drobno in na debelo.

Potrtem srcem javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancom žalostno vest, da je naš iskreno ljubljani stric, gospod

Andrej Taškar

krznar

dne 7. avgusta, po dolgi, mučni bolezni, previden s tolažili svete vere, v 84. letu svoje starosti, mirno v Gospodu zaspal. Pogreb nepozabnega, blagega pokojnika bo v soboto, dne 8. septembra 1934 ob 4 popoldne iz hiše žalosti Stara pot št. 15 na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 7. septembra 1934.

ZALUJOČI OSTALI

Mali oglasi

V malih oglaših velja vsaka beseda Din 1'—; ženitovanjski oglasi Din 2'—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10'—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska, 5 mm visoka petlinjska vrstica po Din 2'50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Prirreditve

Družabna prirreditve
pri »Angelci« na Ježici bo v soboto, dne 8. t. m. od 16 naprej prav zanimiva, zabavna in vesela. Igrala bo delavska godba »Zarja« koncertne komade. Pridite in bomo veselili. (b)

Gasil. četa v Rudniku
pride na praznik dne 8. t. m. v gostilni Zebal vrtno veselico. Vstopnine ne bo, zato pride vsak lahko! (b)

Službe

Dekle
pridna in poštena, vajena samostojnega gospodinjstva in šivanja — želi službo takoj ali po dogovoru. Plevnik, Ljubljana št. 73. (a)

Dekle
zdrava, močna, lepega vedenja, vajena nekoliko gospodinjstva, izučena šivilja — želi priti h kakšni dobri družini. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 10411. (a)

24 letni mladenič
izučeni mizar, išče mesto zaposlitve ali kaj sličnega. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 10410. (a)

Krojaški pomočnik
20 let star, dobro izučben — išče zaposlitve. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 10405. (a)

Kuharica
pridna, poštena, vajena vseh gospodinjstev, del. z dobrimi spricvali, želi službo pri boljši manjši družini. Naslov v upravi »Slovenca« št. 10323. (a)

Dekle
vajena vseh hišnih del in tudi nekoliko šivanja — išče službo — najraje k boljši družini. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 10288. (a)

Krojaški pomočnik
išče delo. Naslov v upravi »Slovenca« 10181. (a)

Sobarica
z dobrimi spricvali išče zaposlenje. Mici Loboda, Domžale, Studljska 37. (a)

Prodajalka meš. trg.
z dežele, s prakso, voljna pomagati v gospodinjstvu, išče službo. Ponudbe pod »Pridna« št. 10202 upravi »Slovenca«. (a)

Dekle
zdrava in poštena, s 4 razredi gimnazije, z malo maturo — išče primerno zaposlitev kot trgovska vajenka ali pa varuhinja otrok. Pisati upravi »Slovenca« pod »Pridna in poštena« št. 10347. (a)

Starejša postrežnica
išče zaposlitev za malo plačo. Zmožna boljše in priproste kuhe in vseh hišnih opravil. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 10325. (a)

Inteligentna vdova
srednjih let, s pokojnino, želi mesto gospodinjke. — Ponudbe podružnici »Slovenca« v Mariboru pod šifro »Skromna in redoljubna« št. 10484. (a)

Zenitbe

Američan
35 let star, s 100.000 Din gotovine, išče v svrhu ženitve dekle, v starosti od 25—35 let, ki poseduje boljše kmetije ali gostilno. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Poštena« št. 10283. (2)

Kateri drž. uslužbenec
ali upokojenec bi poročil 37 letno vdovo z 11 letno hčerko, brez premoženja, čedne zunanosti in dobrega srca. Starost 40 do 55 let. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Plemenito srce« št. 10251. (2)

Službodobne

Delavec
oženjen, pošten, trezen, delaven, se išče za vsa kmetijska dela na malem posestvu blizu Maribora. Pismene ponudbe pod »J. L.« upravi »Slovenca« Maribor. (b)

Spretni šivilje
vešče šivanja bluz, sprejem za stalno. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 10227. (b)

Pletilja
mlajša, samostojna moč, ki zna šivati in krojiti — se sprejme za stalno. — Hrana in stanovanje v hiši. Ponudbe upr. »Sl.« pod »Spretna moč« št. 10452. (b)

Služkinjo
za vsa hišna dela, staro nad 30 let, ki zna tudi kuhati, sprejem takoj. Jerica Mušič, mesarija, Kranj. (b)

Izurjeno pletiljo
sprejme takoj. Parzer, Trnovski pristan 14. (b)

Hišnik (-ca)
starejša, zakonska, upokojena, se sprejme za 1. oktobrom za večjo stanovanjsko hišo v Ljubljani. Pismene ponudbe pod »Pošten in marljiv« št. 10342 upravi »Slovenca«. (b)

Krepkega mlinarja
zmožnega navadnih malih popravil — sprejem za kmečki mlin. — Kosiša, Ilovik, Kranj. (b)

Služba organista in cerkvenika
se razpisuje. Dohodki: prosto stanovanje, bira, štola, drva, stela in precej zemljišča. Kdor ima veselje do kmetije, ima prednost. Zupni urad na Rovih, p. Radomlje. (b)

Opremljena soba
se odda na Mirju. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 10365. (b)

Vzgojiteljico
z znanjem nemškega in francoskega jezika, muzikalno, iščem za 1. oktober za dva dečka v starosti 6 in 8 let. Ponudbe: Dr. Kobljak — zdravnik sanatorija, Vršac, Banat. (b)

Vajenci

Učenca
poštenega, kmetijskih staršev, ki ima veselje za trgovino in ima vsaj dva razreda mešanske ali srednje šole, sprejme takoj trgovina z mešanim blagom Lenarčič Stanko, Nova vas pri Rakeku. (v)

Vajenca
sprejme takoj pod ugodnimi pogoji parna pekarna Lavtižar, Kranjska gora. (v)

Učenko
sprejem v boljšo kuhinjo. Pepca Erjavec, Vižmarje 40, Št. Vid nad Lj. (v)

Vajenko
za modistino takoj sprejem. Gosposka ul. 5. (v)

Učenko
sprejme pletilno podjetje Gržina, Siska, Černetova št. 26. (v)

Trgovski vajenec
z 2 letno učno dobo želi nadaljnega mesta v trg. meš. blaga. Naslov: Drago Sicherl. Zalog 19. (v)

Vajenec
zdrav, priden, pošten in marljiv, z dobrimi spricvali, se sprejme v trgovino z mešanim blagom: Josip Farkaš, Sv. Jurij ob Ščavnici. (v)

14 letna deklica
se želi izučiti obrti, kjer bi imela vso oskrbo. Naslov pod »Marljiva« št. 10489 pri podružnici »Slovenca«, Celje. (v)

Vajenca

sprejme pekovski mojster na deželi. Ponudbe upravi »Slovenca« Maribor št. 10487. (v)

Zasluzek

Velik zaslužek
brez lastnega kapitala nudimo vsakomur, posebno na deželi. Dopise z namnjo za odgovor nasloviti na: Perrson, Ljubljana, poštni predal 307. (u)

Pouk

Nemščino, angleščino, francoščino, italijanščino
in klavir poučuje diplom. učiteljica. — Kolodvorska ulica 11, pritrilje. (u)

Gospodične
se sprejmejo na dnevni in večerni pouk v šivanju perila. Naslov v upravi »Slovenca« pod 9925. (u)

Kako postaneš šofer?
Ako se vpišeš v J. Čehovo šofer. šolo na Tyrševi cesti 36, ki ti pošlje na zahtevo prospekt za stano.

Instruiram klavir
ali gosi za stanovanje (1 sobica). Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Slušatelj konservatorija« št. 10257. (u)

SOFERSKA SOLA
I. Gaberščik.
bivši komisar za šoferske izpite, Slomškova ulica. Garaža Stupica. (u)

DAMKSE PLASČE ZA JESEN

športne od Din 180'—, tenčkoate v raznih fazonah od Din 450'—, damske jesenske obleke volnene od Din 175'—, športna in modna krila, bluze, jutranje halje pisarniške halje nudi

F. I. GORIČAR Ljubljana Sv. Petra cesta 29
Oglejte si veliko zalogo v našem konfekc. oddelku

Znani, najstarejši,
najbolj obiskovani Kristofor trgovski tečaj v Ljubljani vpiše zadnji mesec september vsak dan, Domobranska št. 15. Najboljše učne moči. — Trgovski predmeti, nauk o reklamah, slovenska in nemška stenografija, strojepis, jeziki. — Vpisnina 30 Din. Lastna hiša, zato mesečna šolnina samo 120 Din. — Pouk prične 1. oktobra. Zahtevajte prospekte. Zavod preskrbuje službe. Dnevni in večerni tečaji. (u)

Nemščina
v Delavski zbornici. Za decimo in šolsko mladino dopoldne ali popoldne, za odrasle zvečer. Začetniški in višji tečaji. — Vpisovanje ob pol 19 (glavni vhod desno) ali ob 14 (zadnja veža iz Čopove ceste). (u)

Trgovsko društvo »Merkur« v Ljubljani
priredi večerne učne tečaje ob delavskih od 19 do 21 za knjigovodstvo, stenografijo slovensko in nemško, laški in nemški jezik. Prijave v društveni pisarni od 8 do 14 (Gregorčičeva ul. 27, pritrilje, Trgovski dom). (u)

Instruiram
vse gimn. predmete z uspehom in poceni. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Akademik« 10428. u

Redni pouk
v prirojanju damskih oblek se vrši v krojnem učilišču in modnem salonu Roza Medved, Gledališka ul. 16, pritrilje, vrata 3. — Dobijo se zanesljivi kroji po meri in obliki. (u)

Denar

Posredujem
denar na hranilne knjižice velikih denarnih zavodov Rudolf Zore, Ljubljana, Gledališka ulica 12. (d)

Posojila
na vložne knjižice daje Slovenska banka, Ljubljana, Krekov trg 10 in Aleksandrova cesta 4-II. (d)

Hranilno knjižico
Mestne hranilnice Ljubljanske za 66.000 Din — prodam proti gotovini. Ponudbe pod »Mestna« št. 10284 upravi »Slovenca«. (d)

Posojila
dajemo na hranilne knjižice velikih denarnih zavodov proti 9% obrestim letno. Ravno tako iste kupujemo in prodajamo. Hitro in točno poslovanje. (u)

Pučka štediona
Zagreb
Naš zastopnik za dravsko banovino je: Zore Rudolf, Ljubljana, Gledališka ulica št. 7/I. (d)

Kdo se udeleži

z 200.000 Din gotovine neke kupčije? — Dotični zasluži v 6 mesecih 30.000 Din. Za denar je podana prvovrstna varnost. Naslov v upravi »Slovenca« v Ljubljani in Mariboru pod št. 10310. (d)

Knjižice

Ljubljanskih in podeželskih zavodov — kuim. Sporočite zavod, znesek in ceno na upravo »Sl.« pod »Vsaka vloga« št. 10453. (d)

Hranilno vlogo

Ljudske posojilnice v Celju kupim. Plačam v denarju ali z zemljiščem, primernim tudi za parceliranje. Ponudbe na upr. »Slov.« Celje pod »Do 30.000« št. 10451. (d)

160.000 Din

iščem kot posojilo proti prvi vknjižbi na novo hišo v Ljubljani. Ponudbe na Stari trg št. 16, pritrilje. (d)

Ureditev dolgov,
sodne in izvensodne poravnave, konkurzne zadeve, vpeljavo, vodstvo, revizije in stalno nadzorstvo knjigovodstva, sestavo bilanc, izdelavo proračunov ter kalkulacij, nabavo kreditov, likvidacijo kmečkih dolgov in uvedbo kmečke zaščite, vse trgovsko-obrtne informacije in druge neurejene poslovne zadeve poverite zaupno koncesionirani komercialni pisarni Lojze Zajc, sodni zadr. revizor in zaprišeni knjigovodski strokovnjak — Ljubljana, Gledališka ulica št. 7/I. (d)

Vložne knjižice

Kmetake posojilnice za menjam za knjižice ljudske posojilnice ali pa jih prodam proti gotovini. — Ponudbe upravi »Slov.« pod »Kmetake« 10376. (d)

Dijaki

Dve dijakinji
se sprejmeta na stanovanje in dobro domačo hrano po zelo nizki ceni v bližini II. realne gimnazije. Naslov: Požar Fr., Poljanski nasip št. 10-II., desno stopnišče. (D)

Na stanovanje
sprejem dve mlajši dijakinji (dijaki) z vso oskrbo ali brez. Bobnar, Rimska cesta št. 2-III. D

2 mlajša dijaka (-inji)
sprejem v sredini mesta v dobro oskrbo. Gosposka ulica 10-I. (D)

2 dijaka (-inji)
sprejem v sredini mesta v vso oskrbo. Plevnik, Novi trg 1-III. (D)

Dva dijaka
sprejem v prav dobro oskrbo v sredini mesta. — Naslov v upravi »Slov.« pod št. 10430. (D)

Dijakinjo višješolko
sprejem na stanovanje z vso oskrbo po nizki ceni, v bližini vseh srednjih šol. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 10421. (D)

Dva dijaka (-inji)
krščanskih, kmečkih staršev — sprejem v sredini mesta. Dobra oskrba in strogo nadzorstvo. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 10413. (D)

Dijaka
nižješolca — sprejem za 100 Din mesečno. Čegnar — Švabičeva 1. Pomoč pri učenju. (D)

Dve dijakinji
sprejem v vso oskrbo. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 10406. (D)

Dva dijaka
z vso oskrbo sprejem ali stanovanje z zajtrkom oddam po 200 Din. Naslov v upravi »Sl.« pod št. 10370. (D)

Dijaka
sprejem v Mariboru na vso oskrbo v lepo solčno sobo za 500 Din. Klavir na razpolago. Naslov pove uprava »Slovenca« Maribor št. 867. (D)

Dijaka
sprejem v lepo solčno sobo z vso oskrbo. Klavir na razpolago. Cena 600 Din. Naslov v upr. »Sl.« v Mariboru. (D)

Stanovanja
ODDAJO: Stanovanje

soba in kuhinja se takoj odda. Moste, Ciglarjeva št. 35. (8)

Za varstvo
majhnega posestva (vino, grad, sadje), uro od Litije — dobite takoj stalno prostost stanovanja: 2 sobi, kuhinja, klet, nekaj zemlje. Seno za 1 kravo na razpolago. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 10432. (8)

Soba in kuhinja
oddam takoj mali straniki. Dravilje št. 2. (8)

Stanovanje
2 sobi, 2 balkona, kopalnica, poselska soba, pritlikline, v novi hiši — oddam s 15. okt. Vprašati: Kovac, Dunajska 82. (8)

Dvosebno stanovanje
z vrtoom — se takoj odda za 350 Din. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 10409. (8)

Stanovanje
eno- ali dvosebno — takoj oddam. Galjeva 13. (8)

Enosebno stanovanje
oddam s 1. oktobrom. Medvedova cesta 22. (b)

Enosebno stanovanje
majhno, solčno, s kuhinjo, se odda v sredini mesta s 1. oktobrom. Pismene ponudbe upravi »Slovenca« pod »Za dve osebi« št. 10341. (8)

Trisobno stanovanje
s kabinetom in veliko predsobo se da v najem s 1. novembrom. Eventuelno opremljeno z jedilnico in spalnico z dvema posteljama. Vprašati: Stari trg 21/II, levo. (8)

Stanovanje
obstoječe iz sobe in kuhinje, se odda za 170 Din mesečno. Val. Vodnikova št. 7, Moste (Zelena jama). (8)

Stanovanje
s sobo in kuhinjo se odda. Kolesijska 15, Ljubljana. (c)

Stanovanje
obstoječe iz ene sobe, s souporabo kuhinje, par sto korakov od župne cerkve, se takoj odda samski mirni in krščanski ženski osebi za daljšo dobo. — Nasloviti na: Lombardo, Smlednik 41. (8)

Stanovanje
enosobno in dvosebno, lepo, solčno, se poceni odda v Dravljah blizu tramvaja. Poizvedbe pri upravitelju: Aleksandrova 4/V, vrata 27. (8)

Stanovanje
soba in kuhinjo oddam. Tovarniška ulica 7, Zelena jama. (8)

Stanovanja
s popolno oskrbo za mladeniče, so na razpolago v Rokodelskem domu, Komenskega ulica 12. (8)

Soba
oddam takoj enemu ali dvema gospodoma (dijakoma). Rožna dolina cesta VI. št. 4. (8)

Soba oddam
1 ali 2 gospodoma v sredini mesta. Dolinar, Gregorčičeva ulica 5-I, levo. (8)

Opremljena soba
se takoj odda solidni boljši osebi. Vodovodna št. 17/I. (8)

Lepa sobica
se odda akademiku. — Sv. Petra cesta 38. (8)

Auto-motor
Ford avto

Sport Cabriolet, 2 sedežni in 2 nadomestna sedeža, v najboljšem stanju — naprodaj. Registriran do konca 1934. — Vprašati: Sučević, Maribor, Slovenska ulica 8. (f)

Avtomobil
dobro ohranjen, 1½ tonski, znamke »Ford«, poceni naprodaj. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 10401. (f)

»Steyer« limuzina
dobro ohranjena, davek za leto 1934 plačan, se odda za deske ali hranilno knjižico. Ponudbe pod »Redka prilika« št. 10358 upravi »Slovenca« Maribor. (f)

Glasba
Muzika

zaloga klavirjev in pianonov, preje: Sv. Petra cesta 40 — sedaj Knaflijeva ulica 4 — se priporoča za ceni naročila

Ivan Kacin, Domžale
dobavlja harmonije od Din 2000, pianine, nove, od 10.000 Din. Oglejte si naše izdelke na Velesejmu, paviljon Glasbene Matice »J«. (f)

V NOVO ŠOLSKO LETO V NOVIH

PEKO ČEVLIH

Din 35
Okusen in trpežen otroški čevlček iz črnega in rjavega usnja št. 18—27 Din 35 — iz laka št. 18—22 Din 50 —

Din 65
Higijeničen, močan sportni čevl za deklice in dečke iz rjavega boka s prvovrstnimi podplati. št. 26—27 Din 65 — št. 31—35 Din 95 — št. 28—30 Din 85 — št. 36—39 Din 125 —

Din 75
Priljubljen dekliški čevl iz črnega in rjavega boka s okusnih kombinacijah iz laka št. 28—30 Din 75 — iz laka št. 31—35 Din 85 —

Din 28
Trepežni in udobni čevlji, predpisani za telovadbo št. 28—30 Din 28 — št. 31—35 Din 32 — št. 36—41 Din 38 —

Kdor želi svojemu otroku zdravje, kupuje zdravo usnjeno obutev! PEKO čevlji so izdelani izključno iz prvovrstnega usnja. Direktna prodaja konzumentom naravnost iz tvornice v lastnih tvorniških skladiščih v vseh večjih krajih države.

Vnajem**ISČEJO:****Kmečki mlin**

vzajem v najem. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 10361. (m)

Trgovino

z mešanim blagom, najraje z inventarjem, brez zaloge, vzajem v najem. V poštev pridejo prometni kraji v gorenjskem področju, ki še nimajo slične trgovine ali ne prenehajo konkurence. — Tozadevne ponudbe z natančnim opisom krajev, njih razmer in lege nasloviti na oglasni oddelček »Slovenca« pod »Novo leto« št. 10349. (m)

Večji mlin

vzajem v najem. Cenj-podudbe upravi »Slovenca« pod »Stalna moč« št. 10254. (m)

ODDAJO:**Lokal**

za specerijsko trgovino, na prometni točki brez konkurence, oddam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 10183. (n)

Lokal

na dvorišču, za mirno obrt ali pa za pisarno, se odda 1. oktobra 1934 v najem v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 8. (n)

Lokal s stanovanjem

na Dunajski cesti, nasproti Brinja, oddam 15. okt. Vprašati: Kovačič, Dunajska cesta 82. (n)

Stavba sredi mesta

v Gregorčičevi ulici, katera se je uporabljala za fotopodjetje, se kot taka z inventarjem vred takoj odda v najem ali pa za manjšo mirno industrijo ali obrt. — Albin Novak, Glavni trg 18, Maribor. (n)

Lokal za skladišče

delavnico ali garažo, 12 m² — se takoj odda. Maistrova ulica 10. (n)

Gostilno

na Vrhniki oddam v najem. Naslov pove upravo »Slovenca« št. 10285. (n)

Objave**Svarilo!**

Ker se je moj sin s kolesom ponesrečil, se širijo zlobne govorice proti cestarju, ki mu je bil prva pomoč. Resnično zagotavljam, da sem dobila ves denar pri njem, kolikor ga je nesel na pošto. Marija Rotar, Posavec, Podnart. (o)

Sodna dražba

premičnin: čevljev, strojev za izdelovanje čevljev, pohištva itd., se bo vršila v ponedeljek, dne 10. t. m. ob 3 popoldne v Ljubljani, Kolezijska ulica 20 z nadaljevanjem Gospodarskega mesta 10 in Sv. Petra cesta 49. Informacije v sodnem aktu EVa 3236/31 sreskega sodišča. (o)

Sodna dražba

hiše v Ljubljani, Kolezijska ulica 20, z vrtom, travnikom in delavnico (Trnovsko predmestje) se bo vršila pri sreskem sodišču Ljubljana, soba 16 13. t. m. ob 10 popoldne. Podatki pri sodniku ad Val 202/34 ali v pisarni dr. Benkoviča — palača »Dunav«. (o)

Izjava

Podpisani izjavljam, da obžalujem in preključujem žalitve, ki sem jih izrekel dne 27. 5. 1934 glede gospoda višjega poštnega kontrolorja Šviličarja Gabrijele v St. Ilju, ter se mu zahvaljujem, da je odstopil od kazenske tožbe. Mirko Bauman, posestnik, St. Ilj št. 55. (o)

Javna zahvala

V dolžnost si stojim, da se tem potam zahvalim gosp. doktorju Joži Bohinču, banovinskega zdravnika v Cerkalah pri Kranju, ker me je z vztrajnim in požrtvovalnim zdravljenjem rešil smrti v moji težki bolezni. — France Ambrož, posestnik in mesar v Komendi. (o)

Posestva

Droben oglaš v »Slovenca«
posestvo ti hitro prodaj;
če ne z gotovim denarjem
pač kupca ti s knjižico da.

Prodamo posestvo

v Spodnji Šiški: glavno poslopije (bivša šola), skladiščno poslopije, garažo, lope, drvarnice, vsega 760 m² zazidane ploskve ter ograjeno dvorišče. Primerno za vsak obrat, javni zavod ali stanovanjski. Kupnina v prevzemu hipoteke in gotovini. V hranilnih knjižicah 30% več. Konzumno društvo Ljubljana, poštni predal št. 72. (p)

Trgovska hiša

s pol orala zemlje, na zelo prometni cesti v Bukovicih, 8 km od Ptuj, se takoj prodaja. Ponudbe na Urban Fran, mesar in prekajevalec v Ptuj. (l)

Enodružinska vila

v najlepšem delu Ljubljane, vsled premostitve ugodno naprodaj. Ponudbe pod šifro »Gotovina 130.000« v upravo »Sl.«. (p)

Več stavbnih parcel

naprodaj blizu Mirja in cerkve. Poizve se: Kolezijska 19, Trnovo. (p)

Krasen vinograd

v Trški gori pri Novem mestu, najlepša arondirana lega, z vsemi poslopiji in inventarjem za gospodsko bivanje, velik sadovnjak itd., skupno 13 oralov, se v celoti ali parcelirano prodaja, deloma tudi proti bančnim dobropisom. — Vprašanja na upravo »Slov.« pod »Vinograd« 10386. (p)

Krasne parcele

najlepša lega, center Most — zelo ugodno naprodaj. Ogledati pri Rahnetu v Mostah. (l)

Enonadstropna hiša

v bližini Mladinskega doma na Kodeljevem — se ugodno prodaja. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 10414. (p)

Enonadstropna hiša

z velikim vrtom, v najlepši legi Rajhenburga — se vsled odpotovanja prodaja za 32.000 Din. Lachenberger — Rajhenburg ob Savi 62. (p)

Hiša

v Slovenjgradcu se radi selitve prodaja. G. Planter, trgovec, Slovenjgradec. p

Stavbna parcela

2000 m² ali več — se prodaja po 10 Din m² na Brezjah pri Mariji Pomagaj. Električni in vodovod poleg. — Poizve se: Jurgele, Brezje 27. (l)

Opremljena vila

nova, moderna, z vrtom, v Moravčah, p. Sv. Križ pri Litiji, naprodaj. Obseg 4 sobe, kuhinjo, dve podstrešji, dve šrambi, klet, drvarnico in stranišče. Stoji ob tekoči vodi, ki se lahko porabi za kopalnico, ribolov in zdravišče. Vporabi se lahko tudi za vsakovrstno obrt. Cena 180.000 Din. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 10345. (p)

Lepo posestvo

njive, travnik, gozd, skupno 8 in pol orala, s hišo in gospodarskim poslopijem, pol ure od Sevnice, zraven glavne ceste, prodam tudi na knjižico. Splošno gospodarske zadruge — do 25.000 Din — drugo v gotovini. Ponudbe pod šifro »60.000 Din« št. 10316 upravi »Slovenca«. (p)

Krasno posestvo

blizu Kočevja, 30 oralov sadovnjaka, travnika, pašnikov, se pod ugodnimi pogoji da v najem za več let ali pa prodaja. Krasna lega, velika poslopja. — Vprašati: Gorjan, Brod na Kulpi. (p)

Prodaj hišo

Dev. Marija Brezje št. 30, ob banovinski cesti pri Mariboru. (p)

Dvostanovanjsko vilo

z 4800 m² vrta, v najlepši prometni legi pri kolodvoru, prodam. Sprejem tudi hranil. knjižico Vrhniške posojilnice. Orosy, Vrhnik. (p)

Hiša

3 sobe, kuhinja, veranda, pritlikline, zelenjadni vrt, vodovod, električni, v središču mesta na Dolenjskem, železniška postaja, zimski šport, letovišče, primerna za trgovino ali obrt, ugodno naprodaj. Ponudbe pod »Dolenjsko« št. 10348 upravi »Slovenca«. (p)

Posestva, graščine,

hiše, gostilne (Kranjsko, Stajersko) prodaja Posredovalnica, Ljubljana, Wolfova 1. Posreduje stanovanja, obrtne lokale, mesečne sobe itd. (p)

Novo hišo

štiristanovanjsko, enonadstropno, mesečno donosna 1700 Din, takoj prodam. Ludvik Prevolnik, Celje, Komenskega ulica. (p)

Nova vila

s 3 stanovanji, na teritoriju mestne občine celjske, takoj naprodaj. Naslov v podružnici »Slovenca« v Celju. (p)

Posestvo

en in pol orala rodovitne zemlje, zidana dvostanovanjska hiša, električna luč, voda v kuhinji, z gosp. poslopijem, v trgu Muta ob Dravi pri Mariboru — naprodaj. Cena 52.000 Din, potrebn 45.000 Din: 30.000 Din gotovine, drugo hranilne knjižice Celjske ali Mariborske posojilnice. Vprašati pri lastniku: Ignac Jevšenak, krojač, Slov. Konjice. (p)

Nova hiša

s hlevom, kozolcem in 10.000 m² sveta — takoj naprodaj. Podutik 14, p. Vič (vulgo »Pri Polenovcu«). (p)

Posestvo

4 in pol orala, ali tudi samo hiša z vrtom v Pobrežju pri Mariboru, Zerkovska cesta 22 naprodaj. Prednost gotovina. p

Enonadstropna hiša

nova, ob glavni cesti pri Ljubljani, pripravna za vsako obrt, lep vrt, balkon, kopalnice, električni, vodovod, poleg tramvaj, 7 let davka prosta, naprodaj. Polovica hipoteke, drugo gotovina. — Pripravna tudi za duhovnika. Naslov v upravi »Slovenca« št. 10479. (p)

Enonadstropna hiša

z velikim vrtom, v najlepši legi Rajhenburga — se vsled odpotovanja prodaja za 32.000 Din. Lachenberger — Rajhenburg ob Savi 62. (p)

Hiša

v Slovenjgradcu se radi selitve prodaja. G. Planter, trgovec, Slovenjgradec. p

Stavbna parcela

2000 m² ali več — se prodaja po 10 Din m² na Brezjah pri Mariji Pomagaj. Električni in vodovod poleg. — Poizve se: Jurgele, Brezje 27. (l)

Opremljena vila

nova, moderna, z vrtom, v Moravčah, p. Sv. Križ pri Litiji, naprodaj. Obseg 4 sobe, kuhinjo, dve podstrešji, dve šrambi, klet, drvarnico in stranišče. Stoji ob tekoči vodi, ki se lahko porabi za kopalnico, ribolov in zdravišče. Vporabi se lahko tudi za vsakovrstno obrt. Cena 180.000 Din. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 10345. (p)

Lepo posestvo

njive, travnik, gozd, skupno 8 in pol orala, s hišo in gospodarskim poslopijem, pol ure od Sevnice, zraven glavne ceste, prodam tudi na knjižico. Splošno gospodarske zadruge — do 25.000 Din — drugo v gotovini. Ponudbe pod šifro »60.000 Din« št. 10316 upravi »Slovenca«. (p)

Krasno posestvo

blizu Kočevja, 30 oralov sadovnjaka, travnika, pašnikov, se pod ugodnimi pogoji da v najem za več let ali pa prodaja. Krasna lega, velika poslopja. — Vprašati: Gorjan, Brod na Kulpi. (p)

Prodaj hišo

Dev. Marija Brezje št. 30, ob banovinski cesti pri Mariboru. (p)

Dvostanovanjsko vilo

z 4800 m² vrta, v najlepši prometni legi pri kolodvoru, prodam. Sprejem tudi hranil. knjižico Vrhniške posojilnice. Orosy, Vrhnik. (p)

Kupimo**Srebrne krone**

staro zlato in srebro kupuje RAFINERIJA DRAGIH KOVIN — Ljubljana, Ilirska ulica 36, vhod s Vidovdanske ceste pri gostilni Možina.

Zlato, srebro, platin

kupuje po najvišjih dnevnih cenah Mariborska Rafinerija zlata, Orožnova ul. 8.

Vsakovrstno**zlato kupuje**

po najvišjih cenah CERNE, navelir, Ljubljana, Wolfova ulica št. 3.

Veliko blagajno

1.80 x 1.15 — kupimo. Ponudbe upravi »Slov.« pod št. 10167. (k)

Kamnolomec**kupimo**

Ponudbe z navedbo sposobnosti stroja, vrste izdelka, teže in stanja pod »Werksbedarf 2410« na upravo »Slovenca«.

Stelaže

specerijske in manufakturne, rabljene, v dobrem stanju, takoj kupim. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Ugodna prilika« št. 10371. (k)

Vodovodne cevi

rabljene, do 300 m, kupim. — Ponudbe upravi »Slovenca« št. 10172. (k)

Obrt**Posteljne mreže**

izdeluje in popravlja najceneje Alojz Andlovic — Komenskega 34. (l)

Isnate suknjiče

od Din 420 — do 580. —

Fr Zalokar

Mengeš 41.

Elektro-inštalacije

za pogon in razsvetljavo izvršujem po zmernih cenah. Lastna delavnica za previjanje elektromotorjev in dinamo. Elektro-motorji in dinamo, novi in rabljeni, vse napetosti vedno v zalogi. Franjo Perčinič, elektro-podjetje Ljubljana, Gospodarska c. 16, telefon 23-71. (t)

Pred nakupom**nagrobne spomenika**

si oglejte bogato zalogo pri trdki

FELIKS TOMAN**LJUBLJANA**

Restljevca 30.

kjer boste solidno in ceno postreženi

Modroce

posteljne mreže, železne, zložljive postelje, otomane, divane in tapetne izdelke tudi najceneje RUDOLF RADOVAN tapetnik, Mestni trg 13. Ugodni nakup morske trave, čimih za modroce in blaga za prevleke pohištva.

Nagrobne slike

spominske, na porcelan vžgane, po vsaki fotografiji vseh velikosti in oblik. Naročajte: Kunc Franc, fotograf, Ljubljana, Wolfova ulica. — Zahtevajte cenik! (t)

Prodamo**Ce avto svoj start prodajal**

a? motorja bi znebil se rad. brž kupcev ti mnogo prižene. Slovenec najmanjši inšerat

Dobro in poceni

se oblečete pri Preskerju, Sv. Petra cesta št. 14.

Šolske torbice,

aktivke, nahrbtnike itd. priporoča v veliki izbiri ter po nizkih cenah Ivan Kravos, Maribor, Aleksandrova cesta 13. (l)

Premog, drva, koks

prodaja Vinko Podobaik, Tržaška cesta št. 16. Telefon 33-13.

Za šolarje

nahrtnike od Din 12 — dalje, peresnice od Din 3 — dalje, usnjene mape od Din 40 — dalje, šolske tablice in druge šolske potrebščine po najnižjih cenah, šolske majice od Din 24 — dalje, otroške nogavice od Din 3-50 naprej, vse pletenine po zelo znižanih cenah pri Eksportni hiši „LUNA“ MARIBOR, Aleksandrova cesta 19.

Kislo zelje, repa

novi, prvovrstni in cele glave za sarmo, v sodčkih, dobavljiva po brezkonkurenčni ceni G. Erklavec, Ljubljana, Kodeljevo 10, telefon 25-91. l

Opeko

vseh vrst kupite po nizki ceni v opekarni Jerko — Črnuče. (l)

Šivalni stroj

pogrezljiv, malo rabljen, ugodno naprodaj. Dravška 11. (l)

Za vkuvavanje jesenskega

sadja in sočivja kupujte Weeckove kozarce, ki so napolnjeni.

Prodaja

Jos. Jagodič trgovina specerije in železnice

Celie

Glavni trg — Gubčeva ulica

Radi bolezn

prodam ali dam v najem tovarno s parno pečjo za slaščičarja ali peka, na zelo dobrem prostoru. — Resne ponudbe na upr. »Slov.« pod »5000« št. 10456. (l)

Francis turbina

ležeča, v zelo dobrem stanju, za padec 3—5 m, 700—900 l-sek vode — se ugodno prodaja. Ponudbe pod »Turbina 800—32« št. 10464 upr. »Slov.« (l)

Mizarji!

Stavbeno okovje, jeklene orodje izberete tudi na knjižice najceneje pri »JERKO“ Ljubljana, Stari trg

PREMOG**drva**

Telefon 3934

SLOVSA

Kolezijska 19

Prodaja lesa

(tramov, hlodov, drv). Podpisana uprava razpisuje ponovno pismeno odprto licitacijo lesa iz svojih gozdov:

A. Kočevje ca. 7000 m³ tesanih tramov in ca 1200 m³ izdelanih hlodov za 22. septembra 1934.

B. Straža pri Novem mestu ca. 1500 m³ tesanih tramov za 22. septembra 1934.

C. Rogatec ca. 700 m³ porabnega mehkega, ca. 480 m³ porabnega bukovnega lesa in ca. 7700 prn bukovih drv — vse na panju, dne 18. septembra 1934.

Natančni pogoji, razpisi in formularij ponudb so na razpolago pri upravi, Ljubljana, Stari trg št. 34-II. in pri Sum. upr. razlaš. gozd. v Kočevju odnosno Straži odnosno Logu-Zetlah pri Rogatcu. Licitacije pod A in B se bodo vršile v Ljubljani, pod C pri občini Rogatec. — Zač. državna uprava razlaščenih velep. gozdov v Ljubljani. (l)

Samo še 5 dni**Znižane cene za kvaliteta kolesa Vam nudi****A. Gorec**

d. z. o. z.

Ljubljana, Tyrševa cesta št. 1

Gozdne sadike

smrekove, macesnove in borove — bom oddajal po znižani ceni za jesensko saditev. Ožbalt Andrej, upravitelj, Koprivnik pri Kočevju. (l)

Cviček po 10 Din l

Metliška črna po 8 Din — kakor tudi ostalo blago — se radi selitve prodaja po znatno znižanih cenah na Bleiweisovi cesti (nasproti banovine). (l)

Kdor primerja kvaliteto in ceno

kupi samo pri S. Rebolj & drug Ljubljana, Gospodarska 13.

Kolesa, šivalni stroji, otroški in

igradni vozički, trikotilji itd.

Vinske sode

po 300 l prodaja restav. Union, Mastnak. (l)

Graščina Čemšenik

pri Dobu — ima naprodaj mlado kravo s prvim teletom, čistokrvne montafonske pasme, izvrstna mlekarica, in 10 mesecev staro telico iste pasme. l

VINA

Nogavice - rokavice

kompletne potrebščine
za krojače in šivilje,
nadalje
bogata zaloga žepnih robcev,
toaletnih potrebščin, kravat,
vsakovrstnega modnega blaga
itd., po
najnižjih cenah
pri trdki

Josip Petelinc, Ljubljana
za vodo (blizu Prešernovega spomenika)

NAZNANILO

Cenjenemu občinstvu vljudno naznanjam, da sem pričel izvrševati krojaško obrt za gospode in dame v Cerknici na Glavnem trgu, v hiši g. Kravanje. Izdeloval bom vsa v to stroko spadajoča dela vedno po najnovejših modnih žurnalnih ali po poljubnem naročilu. Za Vaša cenj. naročila se vljudno priporočam in beležim z odl. spoštovanjem
FRANC KEBE,
damsko in modno krojaštvo, Cerknica pri Rakeku.

BANKA BARUCH

15. RUE LAFAYETTE
PARIS

Telef.: Trinité 81-74 — Telef.: Trinité 81-75
Naslov brzojavkam: Jugobaruch Paris 22

Banka Jugoslovanskih izseljencev v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu. Odpremlja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnem kurzu.

Vrši vse bančne posle najkulantneje.

Poštni uradi

v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune:

BELGIJA: No. 3064-64 Bruxelles,
FRANCIJA: No. 1117-94 Paris,
HOLANDIJA: No. 1458-65 Ned. Dienst,
LUKSEMBURG: No. 5967 Luxembourg.

Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne nakaznice.

Upravitelja

iščemo za vodstvo večjega penzionata na Gornjem Jadranu. Penzionat je odprt skozi celo leto in je stalna zaposlitev. Prvenstveno reflektiramo na osebe, ki so bile že zaposlene v hotelskih obratih in ki imajo po možnosti osebno pravico. Vpoštevali bomo predvsem prosilce, ki so poročeni in imajo največ enega otroka. Ponudbe s sliko, opisom dosedanjih zaposlitev, spricvali, navedbo pogojev za zaposlitev itd. naj se vpošlejo pod značko »Upravitelj« štev. 10211 upravi »Slovenca«.

Čisto polt

dosežete v enem tednu ali dveh s pomočjo proslute bitolške »kure lučenja«. Neopazno za okolico obnovljate kožo in odstranite temeljito za vedno prišče, madeže, gubasto, raskavo, masčobno, ovrenelo kožo in znake staranja. Upeh in neškodljivost zaženjena! Garancija Din 120.—. Vasko milo škodi polti. Vzemite za umivanje obraza milo limonno emulzijo. Velika steklenica 50 Din. Za čiščenje in skrcenje por, odstranjenje šmink in osveženje polti nadkriljivo je mandljevo mleko »ASIAM« Din 50.—. Originalne **SCHRODER - SCHENKE** razpošilja »Omnia« oddelek J/2, Zagreb, Gunduličeva 8/1. Poštnina pri plačilu vnaprej 7 Din, po povzetju 14 Din. Zahtevajte brezplačni ilustrirani cenik!

ČE POTREBUJETE TISKOVINE

ILUSTRACIJE, TABELE, KATALOGE, PROSPEKTE ITD., PA SE NE MORETE ODLOČITI, V KAKI TEHNIKI NAJ SE IZVRŠI

IZVOLITE SE OBRNITI NA

NAŠE PODJETJE V VSEH TEH VPRAŠANJIH VAM JE VEDNO RADEVOLJE NA RAZPOLAGO

JUGOSLOVANSKA TISKARNA**V LJUBLJANI**

BRZOJAVNI NASLOV:
JUGOTISKARNA, LJUBLJANA

GRAFIČNO-UMETNIŠKI ZAVOD,
V KATEREM SO ZASTOPANE VSE
PANOGI TISKARSKE STROKE

**BAKROTISK • OFFSET IN
LITOGRAFSKI TISK • KE-
MIGRAFIJA (IZDELOVAL-
NIKA KLIŠEJEV) KNJIGO-
TISK • ENO- IN VEČBARV-
NI • KNJIGOVEZNIKA**

VSA GRAFIČNA DELA IZVRŠUJE
LEPO, SOLIDNO IN TOČNO TER
PO UMERJENIH CENAH
PRORAČUNI NA RAZPOLAGO

**Veselo v šolo
v novih čevljih**

Rata Rata

Vrsta 2402-00
Telovadne copate z krom-podplatom
za telovadbo v šoli in »Sokolu«. Zen-
ske Din. 35.—, moške Din. 39.—

15

Vrsta 45301-03
Lahka in poceni platnena obutev za šolo po
lepem vremenu. Št. 27-34 Din. 19.—, 35-42 25.—

49

Vrsta 3222-02
Pol-čevlji z gumijastim podplatom, skozi leta
priznan kot zelo dober in praktičen za otro-
ke. Št. 34-38 Din. 69.—

49

Vrsta 5651-28
Pol-čevljiček za otroke do 4 leta, črne iz la-
ka ružave iz boka. Št. 27-33 Din. 69.—

59

Vrsta 3962-22
Visok čevljiček z ružavega boka za fante
in deklice, pripraven za slabo vreme.
Št. 34-38 Din. 69.—

69

Vrsta 6622-09
Močan čevlji z usnjenim podplatom najbolj
pripraven za šolarčke. Isti za dijake od št.
34-38 Din. 89.—

79

Vrsta 4624-60
Dekliški pol-čevlji na zadrgo iz močnega
boka ali laka pripraven za slabo vreme
in izlete.

39

Vrsta 5460-00
Za Vaše otročičke udoben in lahek če-
veljiček, v katerem se bo nogica pravi-
lno razvijala. Št. 24-26 Din 49.—

25

Vrsta 45612-27
Zelo pripravna obutev za nemirne otro-
ke iz močnega platna z gumijastim
podplatom. Št. 35-38 Din 29.—, moške 39.—

45

Vrsta 3162-00
Močan čevlji iz kravjega usnja s trpež-
nim gumijastim podplatom, zelo pripra-
ven za šolarčke. Št. 34-38 Din 59.—

NOGAVICE ZA ŠOLO!

Dolge nogavice iz sukanca zelo
močne, v črni, ružavi in drap barvi
po Din 8.—, 10.— in 12.—.

Drobnarija k čevljem: krpa 2'—,
žlica za obuvanje, 3'— kljukica 1'—,
kreme v vseh barvah 4'—, kopita
moška in ženska 5'—, lufa vložki
otroški 3'—, ter ženski in moški
5'— dinarjev.

Rata

Šolske potrebščine

po najugodnejši ceni nudi

Podružnica Jugoslovanske knjižarne, prej **H. Ničman**
Ljubljana - Kopitarjeva ulica 2